biblioteca rao

editura rao

TIMUR VERMES

IA UITE
CINE S-A ÎNTORS

Descrierea CIP poate fi consultată pe pagina de internet a Bibliotecii Naționale a României

Editura RAO
Str. Bârgăului, nr. 9-11, sect.1 București, Romania
www.raobooks.com
www.rao.ro

TIMUR VERMES
Er ist wieder da
copyright © Bastei Lübbe AG, 2012

Publicată pentru prima dată în Germania sub titlul
ER IST WIEDER DA de Eichborn,
o divizie a Bastei Lübbe Publishing Group

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba germană:
Liana Mihăilescu prin Graal Soft

© Editura RAO, 2013
pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-638-6

Deșteptarea în Germania

Poporul e cel care m-a surprins cel mai mult. Acum, sigur că am făcut chiar tot ce era omenește posibil pentru a distruge, pe acest pământ cotropit de dușmani, orice fundament viitor al unei existențe viitoare. Poduri, uzine, drumuri, gări... am ordonat distrugerea tuturor acestor lucruri. Și, între timp, am mai verificat și când am dispus toate acestea, adică în martie, și mă gândesc că m-am exprimat foarte clar în acest sens. Toate facilitățile de aprovizionare de vreun fel trebuiau distruse: hidrocentrale, instalații de telefonie, mijloace de producție, fabrici, ateliere, ferme, orice era de valoare, și cu asta vreau să spun chiar orice! Dar trebuie să procedezi cu mare atenție un astfel de ordin trebuie să fie dincolo de orice dubiu, pentru că, așa cum se știe, la fața locului soldatul simplu, care pe bucățica lui de front nu are privirea de ansamblu a războiului și nici nu poate face conexiuni tactice și strategice, poate să vină și să zică: „Da' chiar are rost să dau foc, să zicem, chioșcului ăstuia? Oare nu-l putem lăsa să cadă în mâna inamicului? E chiar atât de rău dacă acest chioșc ajunge în mâinile inamicului?" Sigur că e foarte rău! Doar dușmanul citește și el ziare, el va întoarce chioșcul împotriva noastră, ba va întoarce împotriva noastră tot ce va găsi! Trebuie distruse și, subliniez din nou, trebuie distruse toate bunurile materiale, nu doar casele, ci și ușile. Și clanțele. Și apoi și șuruburile trebuie scoase și deformate fără milă. Și ușa trebuie mărunțită, făcută talaș. Și apoi arsă. Căci, altminteri, dușmanul va intra și va ieși implacabil pe această ușă după bunul plac. Dar cu o clanță stricată și șuruburi îndoite și cu un morman de cenușă, îi

urez domnului Churchill distracție plăcută! În orice caz, aceste ordine sunt consecința brutală a războiului, mi-e foarte limpede asta, pe de altă parte, ordinul meu nu putea să fie altul, chiar dacă motivele mele erau diferite.

Cel puțin inițial.

Era incontestabil că poporul german ieșise înfrânt din epica încleștare cu englezul, cu bolșevismul și cu imperialismul și, o pot spune răspicat, reducându-și astfel existența la stadiul cel mai primitiv de vânători-culegători. Prin urmare, și-a pierdut și orice drept la hidrocentrale, poduri, drumuri. Și la clanțe. De aceea am dat ordinul acesta, dar și pentru ca lucrurile să fie complete, căci, desigur, am făcut atunci și câțiva pași în fața și în jurul Cancelariei Reichului și trebuie luat la cunoștință irevocabil: americanul, englezul cu fortărețele lor zburătoare, ne-au scutit în bună parte de o grămadă de treabă în ceea ce privește ordinul meu. Sigur că în următoarea perioadă nu am controlat în amănunțime aplicarea acestui ordin. Vă puteți imagina cât aveam de lucru, cu distrugerea americanilor în vest, cu respingerea rușilor la est, cu dezvoltarea urbanistică a Capitalei Mondiale Germania și așa mai departe, așa că, în opinia mea, Wehrmachtul ar fi trebuit să se descurce și singur cu niște banale clanțe. Ca să nu mai spun că, de altfel, acest popor nu ar mai fi trebuit să existe.

Dar, așa cum constat acum, el tot mai e aici.

Lucru aproape de neînțeles pentru mine.

Pe de altă parte, și eu mai sunt aici, iar asta înțeleg cu atât mai puțin.

1

Mi-amintesc că m-am trezit cândva după-amiază devreme. Am deschis ochii și am văzut deasupra mea cerul. Era albastru, ușor înnorat, era cald și mi-am dat seama imediat că era prea cald pentru luna aprilie. Ba puteai spune chiar că era caniculă. Era destul de liniște, deasupra mea nu se zăreau avioane inamice, nu se auzeau împușcături, nici bombardamente în apropiere și nici sirenele antiaerienelor. Mi-am dat seama imediat că nu era nici Cancelaria Reichului și nici Bunkerul Führerului. Mi-am întors capul și am observat că zăceam întins pe un maidan înconjurat de zidurile unor case, construite din țiglă, mâzgălite în parte de niște îngălați, așa că m-am enervat instantaneu și am decis spontan să-l chem la mine pe amiralul Dönitz. Inițial m-am gândit, așa ca prin vis, oare nu zace și Dönitz pe undeva pe aici, dar apoi a învins disciplina, logica, mi-am dat seama imediat de nefirescul situației. Nu obișnuiesc, de regulă, să dorm sub cerul liber.

Mai întâi m-am gândit: ce făcusem cu o seară înainte? Nu trebuia să-mi fac griji cu privire la consumul nemăsurat de alcool, că eu doar nu beau. Îmi amintesc că ședeam cu Eva pe o canapea. Mi-am amintit și că eu sau, mă rog, noi ședeam destul de lipsiți de griji, după știința mea decisesem să las o vreme deoparte afacerile statului, nu mai aveam planuri pentru seara aceea, să ieșim la cină sau la film ori altele asemenea nici nu intra în discuție, oferta de distracție din capitala Reichului era, la momentul respectiv, nu doar din pricina ordinului meu, îmbucurător de redusă. Nu puteam spune cu certitudine dacă Stalin va ajunge în zilele următoare în oraș, dar în acel moment al războiului acest lucru nu putea fi exclus.

Dar ceea ce puteam afirma cu certitudine era că și aici ar fi căutat la fel de zadarnic ca la Stalingrad un cinematograf. Cred că apoi eu și Eva am mai povestit un pic, iar eu îi arătasem Evei pistolul meu, însă alte detalii nu îmi mai aminteam. Asta și pentru că mă durea capul. Cert: amintirea serii precedente nu mă ajuta prea mult.

M-am decis, așadar, să iau măsuri și să cercetez mai îndeaproape situația în care mă aflam. În viața mea am învățat să observ și să studiez lucrurile în cele mai mici detalii, detalii pe care unii le-ar considera neimportante și le-ar ignora. Eu, în schimb, datorită disciplinei mele de fier, exersate în ani, pot spune cu conștiința împăcată că în situații de criză îmi păstrez sângele rece, simțurile mi se ascut, devin mai calculat ca de obicei. Lucrez cu precizie, calm, ca o mașinărie. Adun metodic informațiile: zac întins pe jos. Mă uit în jur. Lângă mine se află gunoi, cresc bălării, tot felul de tulpini, ici-colo câte o tufă, un năsturaș sau o păpădie.

Aud voci, nu prea îndepărtate, niște strigăte, niște bufnituri, mă uit în direcția din care vin zgomotele, vin de la niște băieți care joacă fotbal. Nu mai sunt niște țânci, dar încă prea tineri pentru *Volkssturm*[1], sunt probabil membri ai *Hitlerjugend,* care evident în momentul acesta nu sunt de jurnă, inamicul pare să fi luat o pauză. O pasăre se mișcă în crengile copacului, ciripește, cântă. Pentru unii, asta ar fi doar un semn de bună-dispoziție, dar în această situație incertă, dependent de orice fel de informație oricât de minoră, un adevărat cunoscător al naturii și al luptei zilnice de supraviețuire poate deduce că nu există animale de pradă în jur. Chiar lângă capul meu este o baltă care pare în descreștere, probabil plouase cu ceva vreme în urmă, dar nu mai plouase de atunci. La marginea ei se află cascheta mea. Așa lucrează mintea mea ageră, așa lucra și în acest moment deosebit de enervant.

M-am ridicat în șezut. Am reușit să fac asta fără probleme, mi-am mișcat mâinile, picioarele, degetele, nu păream să fiu rănit în vreun

[1] Formațiune militară germană din ultima fază a celui de-al Doilea Război Mondial, compusă din toți bărbatii în putere de la 16 până la 60 de ani (n.red)

fel, starea mea fizică era îmbucurătoare, eram probabil perfect sănătos, dacă făceam abstracție de durerea de cap, chiar și tremurul mâinii părea să fi dispărut. M-am studiat. Eram îmbrăcat, purtam uniformă, haina soldatului. Era cam murdară, chiar dacă nu foarte tare, așadar, nu fusesem îngropat în pământ. Aveam pe uniformă ceva pământ, dar și firimituri de biscuiți ori prăjituri. Materialul hainei mirosea puternic a benzină, poate neofalină, dar asta probabil pentru că Eva încercase să îmi curețe uniforma, dar cred că turnase cam multă neofalină, ai fi putut să crezi chiar că turnase o canistră întreagă peste mine. Eva nu era aici și nici cabinetul meu nu părea să fie prin preajmă. Tocmai mă scuturam cum puteam mai bine de mizeria de pe haină, de pe mâneci, când am auzit o voce.

– Hei, tataie! Trage și tu un șut!

– Ei, ce fel de tataie mai e și ăsta?

Probabil că lăsam impresia de neajutorare, cei trei *Hitlerjungen* observaseră foarte bine acest lucru. Terminaseră cu fotbalul și se apropiau respectuoși, ceea ce era de înțeles, căci a-l întâlni pe Führerul Reichului German pe un maidan folosit pentru sport și oțelire corporală, între năsturași și păpădii, reprezenta chiar și pentru un tânăr imatur o schimbare neobișnuită a cursului zilei, astfel ceata de băieți, dornici să ajute, veneau cu pas iute de ogar. Tineretul este viitorul nostru!

Băieții se adunară în jurul meu, păstrând o oarecare distanță, mă studiară, apoi cel mai mare dintre ei, probabil conducătorul detașamentului, mi se adresă:

– Care-i treaba, meștere?

Cu toată îngrijorarea, nu am putut să nu observ lipsa Salutului German. Sigur, formula deosebit de lejeră de adresare, încurcarea termenilor de „meșter“ și „Führer“ se puteau datora surprizei de a mă întâlni și, într-o situație mai puțin derutantă, chiar ar fi provocat involuntar voioșie, așa cum sub focul nemilos din tranșee se fac cele mai bizare farse, însă, cu toate astea, în situații neobișnuite soldatul trebuie să facă dovada unor anumite automatisme, acesta este și rostul

disciplinei militare – dacă lipsesc aceste automatisme, atunci toată armata nu mai face nici cât o ceapă degerată.

M-am ridicat în picioare, nu prea ușor, se pare că zăceam întins acolo deja de ceva vreme. Cu toate astea, mi-am netezit haina și m-am curățat cât de bine am putut pe pantaloni. Apoi mi-am dres glasul și l-am întrebat pe conducătorul detașamentului:

– Unde e Bormann?

– Cine mai e și ăsta?

Era de neconceput.

– Bormann! Martin!

– Nu cunosc.

– N-am auzit.

– Cum arată tipul?

– Ca un *Reichsleiter,* ce mama naibii!

Ceva nu era deloc în regulă aici. Mă aflam evident tot la Berlin, dar se pare că fusesem deposedat de întregul aparat guvernamental. Trebuia să mă întorc urgent în Bunkerul Führerului și era cât se poate de limpede că tinerii de față nu îmi puteau fi de prea mare folos în sensul acesta. Mai întâi, trebuia să aflu drumul. Maidanul ăsta pe care mă aflam ar fi putut fi oriunde în oraș. Dar nu trebuia decât să ies în stradă că în timpul acestui armistițiu, care dura, se pare, de ceva vreme, sigur erau destui trecători, oameni ai muncii sau birjari care să-mi indice drumul.

Probabil că nu păream suficient de neajutorat pentru tineretul hitlerist, băieții îmi dădeau impresia că ar fi dorit să-și reia jocul de fotbal, în orice caz cel mai mare se întoarse spre camarazii săi și astfel am reușit să-i citesc numele brodat de maică-sa pe tricoul extrem de colorat.

– *Hitlerjunge* Ronaldo! Care-i drumul spre stradă?

Reacția a fost cam slabă, trebuie să spun că, din păcate, trupa aproape că nu mi-a dat atenție, unul din cei doi mai mici arătă din mers spre un colț al terenului, unde, după o studiere mai atentă, am constatat că exista o deschidere. Mi-am făcut o notă mentală, ceva

în sensul „Să-l demit pe Rust“ sau „Să-l elimin pe Rust“; individul era în funcție din 1933, iar în domeniul educației nu e loc pentru o astfel de neglijență fără margini. Cum ar putea un tânăr soldat să găsească drumul victoriei spre Moscova, spre inima bolșevismului, dacă nu își cunoaște nici măcar comandantul?!

M-am aplecat și mi-am ridicat cascheta, apoi am pornit cu pas hotărât în direcția indicată. Am dat un colț, apoi a urmat o alee îngustă printre ziduri înalte, la capătul căreia se vedea lumina străzii. O pisică sfioasă își făcu loc pe lângă mine, strecurându-se pe lângă zid, era tărcată și cam neîngrijită, am mai făcut patru, cinci pași și am pășit în stradă.

Mi s-a tăiat răsuflarea la vederea beției de lumină și culoare.

Mi-am amintit că ultima oară văzusem orașul destul de cenușiu și prăfuit, de asemenea peste tot erau munți de moloz și dărâmături. Dar în fața mea nu vedeam nimic din toate astea. Ruinele dispăruseră ori fuseseră îndepărtate cu grijă, iar străzile curățate. În schimb, pe marginea străzilor se aflau parcate numeroase mașini colorate, probabil automobile, dar mai mici, chiar dacă în proiectarea lor se putea recunoaște clar influența uzinelor Messerschmitt, care le dădea un aer foarte progresist. Casele erau frumos zugrăvite în diferite culori care îmi aminteau de acadelele din copilăria mea. Trebuie să recunosc că mă luase un pic amețeala. Privirea mea căuta o imagine familiară, am văzut o bancă ponosită pe fâșia de iarbă verde dincolo de carosabil, am făcut câțiva pași și nu-mi e rușine să spun că probabil păream destul de nesigur pe picioare. Am auzit un țârâit, scrâșnet de cauciucuri pe asfalt, apoi cineva a zbierat la mine:

– Auzi, tataie, ce faci, ești chior?

– Îmi... îmi cer scuze, m-am auzit rostind, speriat, dar și ușurat în același timp.

Lângă mine se oprise un biciclist, a cărui imagine îmi era de două ori familiară. O dată era limpede că mai eram încă în război, și

apoi purta o cască de protecție plină de găuri, destul de deteriorată în luptă.

– Pe unde umbli așa aiurea?

– Îmi, scuze… trebuie să mă așez.

– Mai bine du-te și te culcă. Și dacă se poate, pentru totdeauna!

M-am salvat pe bancă, probabil că eram destul de palid când m-am așezat. Nici acest tânăr nu dăduse semne că m-ar fi recunoscut. Nici el nu a folosit Salutul German, iar reacția lui fusese atât de banală de parcă s-ar fi lovit de un trecător oarecare. Această delăsare se pare că se practica pe scară largă: un domn mai în vârstă trecu pe lângă mine dând din cap dezaprobator, o doamnă mai rubicondă, cu un cărucior futuristic pentru copii – alt element familiar, dar care nu dădea vreo speranță situației fără ieșire în care mă aflam. M-am ridicat și m-am apropiat de ea încercând să par cât mai sobru.

– Îmi cer scuze, s-ar putea să vă surprindă întrebarea, dar ați putea să-mi indicați cel mai scurt drum spre Cancelaria Reichului?

– Sunteți de la Stefan Raab?

– Poftim?

– Sau de la Kerkeling? Unul de la Harald Schmidt?[1]

Probabil că din pricina nervozității am apucat-o impulsiv de braț.

– Adunați-vă, femeie! Ca membră a poporului aveți niște obligații! Ne aflăm în război! Ce credeți că va face rusul cu dumneavoastră, dacă ajunge aici? Credeți că rusul o să se uite la copil și o să zică: „O, ce fată germană tânără și apetisantă, dar de dragul copilului o să-mi țin instinctele în pantaloni?“ Continuitatea poporului german, puritatea sângelui, supraviețuirea omenirii sunt în joc în momentele astea, în zilele astea, vreți să vă asumați în fața istoriei sfârșitul civilizației, doar pentru că, în îngustimea minții dumneavoastră, nu sunteți în stare să-i indicați Führerului Reichului German drumul spre cancelaria sa?

[1] Moderatori și gazde ale unor emisiuni de divertisment foarte populare în Germania (n.tr.)

Nici n-am fost prea surprins că nu am reușit să-i smulg femeii nicio reacție. Idioata își trase brațul din mâna mea, mă privi uluită și făcu cu mâna câteva mișcări circulare între capul ei și al meu, un gest evident depreciativ. Era de netăgăduit: totul scăpase de sub control. Nu mai eram tratat ca un conducător de oști, ca *Reichsführer.* Băieții de la fotbal, domnul mai în vârstă, femeia cu căruciorul – nu putea fi doar o coincidență. Următorul meu impuls a fost acela de a chema organele de siguranță, pentru ca acestea să restabilească ordinea. Dar m-am abținut. Încă nu știam suficient de multe despre situația mea. Aveam nevoie de mai multe informații.

La rece, mintea mea metodică recapitulă situația de fapt. Mă aflam în Germania, eram la Berlin, chiar dacă acesta nu mi se părea familiar. Această Germanie era diferită, nefamiliară, dar în multe privințe îmi amintea de Reichul atât de bine-cunoscut mie: mai existau bicicliști, existau automobile, așadar, existau probabil și ziare. Am aruncat o privire în jur. Într-adevăr, sub banca mea se afla ceva care aducea cu un ziar, dar era un tipar foarte costisitor. Ziarul era color, nu-l știam defel, se numea *Media Markt,* nu-mi aminteam absolut deloc să fi aprobat așa ceva, iar eu nu aș fi aprobat niciodată așa ceva. Informațiile din ziar erau de neînțeles, am început să mă enervez de cum era posibil ca într-o perioadă de penurie de hârtie să se irosească iremediabil prețioase resurse din avuția poporului pe astfel de bazaconii. Funk[1] putea să se aștepte la o morală zdravănă, de îndată ce ajungeam din nou la biroul meu. Dar acum aveam nevoie de știri pe care să mă pot baza, un *Völkischer Beobachter,* un *Stürmer,* m-aș fi mulțumit pentru început chiar și cu un *Panzerbär.* Într-adevăr, destul de aproape se afla un chioșc și chiar de la distanța asta se putea vedea că avea o ofertă generoasă. Ai fi putut crede că ne aflam în cea mai profundă și mai lenește pace! M-am ridicat nerăbdător. Pierdusem deja prea mult timp, acum era nevoie să restabilesc rapid ordinea. Trupa avea nevoie de noi

[1] Walter Emmanuel Funk (1890–1960), ministru al economiei în timpul celui de-al Treilea Reich (1937–1945) (n.tr.)

ordine, poate că mă dăduseră deja dispărut. Am pornit cu pas iute spre chioșc.

De la o primă privire atentă, am putut culege informații interesante. Pe panoul exterior erau agățate multe publicații viu colorate, în limba turcă. De bună seamă, recent veniseră mulți turci. Era posibil ca în intervalul în care fusesem inconștient să-mi fi scăpat o perioadă mai lungă în care foarte mulți turci sosiseră la Berlin. Asta era remarcabil. Până la urmă, turcul, de altminteri un ajutor fidel poporului german, rămăsese, în ciuda unor eforturi considerabile, mereu neutru și nu fusese convins să intre în război de partea Reichului.

Dar acum, se pare că în absența mea, cineva, probabil Dönitz, îl convinsese pe turc să ne susțină. Iar atmosfera mai degrabă pașnică de pe stradă mă făcea să cred că intervenția turcească adusese cu sine chiar o schimbare decisivă a cursului războiului. Eram uimit. Desigur, îl respectasem mereu pe turc, dar nu-l credeam în stare de atari performanțe, pe de altă parte, nici nu putusem urmări în detaliu dezvoltarea țării din lipsă de timp. Reformele lui Kemal Atatürk trebuie să fi dat țării un impuls de-a dreptul senzațional. Părea să fie miracolul de care își agățase și Goebbels mereu speranțele. Pe loc inima mi s-a umplut de o incandescentă încredere. Meritase să nu renunț eu, să nu renunțe Reichul nici în ceasul celei mai profunde bezne, la credința în victoria finală. Patru, cinci publicații turcești diferite, colorate erau dovada de netăgăduit despre această nouă axă de succes Berlin-Ankara. Acum, că grija mea cea mai mare, cea cu privire la bunăstarea Reichului fusese ostoită într-un mod atât de surprinzător, trebuia doar să mai aflu cât timp pierdusem în acea stare stranie de inconștiență pe terenul viran dintre case.

Völkischer Beobacher nu se zărea nicăieri, probabil că se epuizase, de aceea am aruncat o privire spre următorul ziar care mi se părea mai familiar, un așa-numit *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Mi se părea nou, dar în comparație cu celelalte care atârnau acolo

m-a bucurat scrisul familiar al titlului de pe prima pagină. N-am pierdut vremea citind știrile, ci am căutat data.

Acolo scria 30 august.

2011.

M-am holbat uluit la dată. Nu-mi venea să cred. Mi-am îndreptat privirea spre alte ziare, *Berliner Zeitung,* și acesta dotat cu o scriere impecabilă, germană, și am căutat data.

2011.

Am smuls ziarul din suport, l-am deschis și am dat prima pagină. Apoi următoarea.

2011.

Am observat cum cifra începe să-mi joace prin fața ochilor, aproape în ciudă. Se mișcă încet spre stânga, apoi mai repede spre dreapta, apoi și mai repede înapoi, mai că se legăna, așa cum le place maselor populare să se legene în corturile de bere. Ochii mei încercară să o urmărească, dar apoi ziarul îmi alunecă din mâini. Am simțit cum mă aplecam, am încercat zadarnic să găsesc un punct de sprijin la celelalte ziare de pe raft, m-am agățat de diverse foi și am alunecat pe jos.

Apoi mi s-a întunecat privirea.

íí

Când mi-am revenit, mă aflam întins pe jos. Cineva îmi punea ceva umed pe frunte.

– Vă simțiți mai bine?

Deasupra mea stătea aplecat un bărbat, trebuie să fi avut vreo 45 de ani, poate chiar peste 50. Era îmbrăcat într-o cămașă cadrilată și cu niște pantaloni simpli, așa cum îi poartă muncitorii. De data asta știam ce întrebare trebuia să-i pun mai întâi:

– În ce dată suntem azi?

– Mmm. 29 august. Nu, stați, 30.

– Ce an, omule, am întrebat eu gâjâit, încercând să mă ridic.

Cârpa umedă îmi căzu în poală.

Bărbatul mă privi încruntat.

– 2011, zise el și îmi studie haina. Dar ce ați crezut? 1945?

Am căutat o replică potrivită, dar am preferat să mă ridic.

– Poate că ar trebui să rămâneți întins o vreme, zise bărbatul, sau să rămâneți așezat. Am un scaun în chioșc.

Inițial am vrut să-i spun că n-am timp de stat, dar a trebuit să admit că încă îmi mai tremurau picioarele. Prin urmare, am intrat după el în chioșc. El se așeză pe un scaun în apropiere de ferestruica chioșcului și mă privi.

– Vreți o înghițitură de apă? Un pic de ciocolată? Un baton de *Müsli?*

Am dat din cap, încă destul de amețit. El se ridică și luă o sticlă de apă minerală din care îmi turnă un pahar. De pe un raft luă un

baton colorat, probabil un fel de rație, împachetat în folie multicoloră. Deschise folia, scoase la iveală ceva care aducea a cereale presate industrial și mi-l puse în mână. Se părea că deficiențele în aprovizionarea cu pâine încă nu fuseseră rezolvate.

– Ar trebui să mâncați mai bine de dimineață, îmi zise el. Apoi se așeză din nou. Filmați aici prin apropiere?

– Filma...

– Ei, un documentar. Un film. Aici mereu se filmează câte ceva.

– Film?

– Doamne, omule, sunteți dus rău! Râse și arătă cu mâna spre mine. Sau umblați mereu îmbrăcat așa?

M-am uitat la hainele mele. Nu găseam nimic neobișnuit, desigur cu excepția prafului și a mirosului de neofalină.

– De fapt, da, am răspuns.

Desigur, era cât se poate de posibil să fi fost lovit la față.

– Aveți o oglindă? m-am interesat.

– Sigur, răspunse el și arătă spre raft. Lângă dumneavoastră, deasupra revistei *Focus*.

M-am uitat într-acolo. Am văzut o ramă portocalie și scris *Der Spiegel*[1] de parcă altminteri nu s-ar fi știut ce e. Era ascunsă printre mai multe reviste. M-am uitat în ea.

Arătam surprinzător de bine, chiar și haina părea călcată – probabil că lumina din chioșc cădea bine.

– Din cauza poveștii de pe copertă? întrebă bărbatul. Ăștia au mereu câte o poveste despre Hitler. Nu cred că e cazul să vă pregătiți atât de intens. Sunteți bun.

– Mulțumesc, am răspuns eu absent.

– Nu, serios, fu el de părere, am văzut „Amurgul" de două ori. Bruno Ganz, tipul era excelent, dar nu se compară cu dumneavoastră. Toată ținuta, ai putea crede că sunteți chiar el...

---

[1] *Focus* și *Der Spiegel* (Oglinda) sunt două reviste germane de top, cu subiecte variate. Aici, joc de cuvinte intraductibil în care Hitler cere o oglindă și i se oferă revista. (n.tr.)

Am ridicat privirea.

– Că sunt cine?

– Ei, de parcă ați fi Führerul.

Ridică ambele mâini cu arătătorul și degetul mijlociu lipite, le îndoi și le mișcă de două ori în sus și în jos.

Nu-mi venea să cred că, după 66 de ani, doar atâta mai rămăsese din odinioară vajnicul Salut German. Era cutremurător, dar oricum un semn că influența mea politică nu rămăsese chiar de tot fără urmări.

Am ridicat brațul, răspunzând salutului:

– Eu sunt Führerul!

El râse din nou.

– E o nebunie cât de natural pare.

Nu prea puteam să mă preocup de veselia lui exagerată. Treptat, situația mea mi se dezvăluia. Dacă acesta nu era un vis – și dura cam mult pentru un vis –, atunci mă aflam cu adevărat în anul 2011. Așadar, mă aflam într-o lume complet nouă mie și trebuia să plec de la premisa că și eu reprezentam pentru această lume un element complet nou. Dacă această lume funcționa cât de cât logic, atunci se așteptau ca eu să am 122 de ani sau, ceea ce era mai probabil, să fiu mort de mult.

– Jucați și alte roluri? mă întrebă omul. V-am mai văzut pe undeva?

– Eu nu joc, am răspuns eu puțin cam dur.

– Sigur că nu, zise el și făcu o față ciudată. Apoi îmi făcu cu ochiul. Unde aveți spectacol? Aveți un program?

– Bineînțeles, am replicat eu. Încă din 1920. În calitate de cetățean german, ar trebui să cunoașteți cele 25 de puncte.

El dădu iute din cap.

– Dar nu v-am mai văzut nicăieri. Aveți vreun fluturaș? Sau o carte de vizită?

– Din păcate nu, am zis întristat, cartea se află la Centrul de Comandă.

Am încercat să mă lămuresc ce ar trebui să fac în continuare. Părea să fie limpede că și la Cancelarie, ca și în Bunker, un Führer de 56 de ani ar putea, ba chiar va stârni neîncredere. Trebuia să câștig timp și să îmi analizez opțiunile. Aveam nevoie de un adăpost. Dintr-odată mi-am dat seama că în buzunare nu aveam nici măcar un pfenig. Preț de o clipă, mi-am amintit cu neplăcere de perioada din căminul de bărbați din 1909. Aceasta fusese necesară și îmi conferise o înțelegere a lucrurilor cum nu ți-o poate da nicio universitate din lume și, cu toate astea, această perioadă de penurie nu am savurat-o defel. Mi-am amintit fulgerător de acele luni întunecate, de nesiguranță, de dispreț, de grija pentru obținerea unui minim necesar, de pâinea uscată. Am căzut pe gânduri și am mușcat absent din ciudatele cereale din folie.

În mod surprinzător gustul era dulce. Am studiat produsul.

– Îmi plac și mie, zise vânzătorul de ziare, mai vreți unul?

Am scuturat din cap. Acum aveam probleme mai mari. Era vorba să îmi asigur simpla supraviețuire de zi cu zi. Aveam nevoie de cazare, de bani, până mă lămuream cu întreaga situație, aveam probabil nevoie și de o slujbă, cel puțin provizoriu, până mă dumiream cum îmi puteam relua activitatea de guvernare. Până atunci era necesar să îmi câștig traiul. Poate ca pictor, poate într-un birou de arhitectură. Bineînțeles că pentru început nu aveam să mă dau în lături nici de la munca fizică. Desigur, cunoștințele mele ar fi putut fi valorificate în favoarea poporului german mult mai bine într-o campanie militară, dar cum mă aflam în necunoștința situației actuale, acest lucru rămânea o iluzie. Nici măcar nu mai știam cu cine avea Reichul la ora asta frontiere comune, cine încerca să ne facă rău, împotriva cui era nevoie să luptăm. Așa că, deocamdată, trebuia să mă mulțumesc să valorific talentul mâinilor mele, poate la construcția unui câmp de exerciții sau a unei porțiuni de autostradă.

– Acum serios, război din nou până la mine vocea vânzătorului de ziare. Sunteți amator? Cu un astfel de număr?

Afirmația asta mi se păru însă de-o mare obrăznicie.

– Eu nu sunt un amator! i-am comunicat eu apăsat. Doar nu sunt unul dintre burghezii ăștia puturoși!

– Nu, nu, mă liniști omul, care începea să mi se pară un suflet cinstit. Vreau să spun: care vă e profesia?

Mda, care îmi e profesia? Ce trebuia să spun?

– Momentan m-am... cam... retras, am evitat eu cu grijă situația mea actuală.

– Să nu mă înțelegeți greșit, se grăbi să replice vânzătorul, dar dacă într-adevăr încă nu ați... atunci asta e de necrezut. Vreau să zic că pe aici trec deseori unii, tot orașul e plin de agenții, de tipi din cinematografie, personalități de la televizor, aceștia se bucură mereu de o recomandare, de o față nouă. Și dacă nu aveți o carte de vizită – vreau să spun, unde pot să vă găsesc? Aveți un număr de telefon? E-mail?

– Ăăă...

– Sau unde locuiți?

Atinsese un punct cu adevărat nevralgic. Pe de altă parte, nu părea să pună la cale nimic necinstit. Am decis să risc.

– Treaba cu locuința este deocamdată... cum să spun... nelămurită...

– Ei, poate aveți o prietenă la care locuiți?

Preț de un moment m-am gândit la Eva. Unde era ea oare?

– Nu, am murmurat eu neobișnuit de deprimat. Nu am o tovarășă de viață. Nu mai am.

– Oh, făcu vânzătorul. Am înțeles. Treaba e destul de recentă.

– Da, am admis eu. Toate astea sunt destul de noi... pentru mine.

– Nu v-a mers prea bine în ultima vreme, nu?

– Asta este o descriere potrivită, am dat eu din cap, atacul prevăzut al grupului lui Steiner n-a mai avut loc, lucru de neiertat.

El mă privi iritat.

– Cu prietena dumneavoastră, vreau să zic. Cine a fost de vină?

– Nu știu, am recunoscut. Până la urmă cred că Churchill.

El râse. Apoi mă privi o vreme gânditor.

– Îmi place atitudinea dumneavoastră. Ia fiți atent, vă fac o propunere.

– O propunere?

– Nu știu ce fel de pretenții aveți. Dar dacă nu aveți nevoie de cine știe ce, atunci puteți rămâne aici o noapte sau două.

– Aici?

Am privit împrejur în chioșc.

– Vă puteți permite o cameră la Adlon?

Aici avea dreptate. Am privit rușinat în pământ.

– Mă vedeți complet lipsit de mijloace... am admis eu.

– Păi, atunci?! Nu e de mirare că nu aveți curaj să vă prezentați talentul. Nu trebuie să vă ascundeți.

– Nu m-am ascuns! am protestat eu. A fost din pricina ploii de bombe.

– Da-da, trecu el peste asta. Deci, de la capăt: rămâneți aici o zi sau două și eu o să vorbesc cu unii dintre clienții mei. Revista *Theater heute* a venit ieri, la fel și o revistă de film, pe astea toți vin să le ia. Poate reușim să aranjăm ceva. Sincer, de fapt nici nu trebuie să mai faceți nimic, uniforma v-a reușit absolut grozav...

– Asta înseamnă că pot să rămân aici?

– Pentru început. Peste zi stați aici cu mine, în caz că vine cineva, vă pot face cunoștință pe loc. Și dacă nu vine nimeni, am și eu cu cine să râd. Sau aveți unde să stați în altă parte?

– Nu, am oftat eu, adică vreau să spun că în afară de Bunkerul Führerului.

El râse. Apoi se opri.

– Ia spuneți, doar nu o să-mi goliți chioșcul?

L-am privit revoltat.

– Arăt eu ca un răufăcător?

El mă privi.

– Arătați ca Adolf Hitler.

– Tocmai, am răspuns eu.

iii

Următoarele zile și nopți aveau să fie pentru mine o grea încercare. În condiții nedemne, adăpostit precar printre publicații îndoielnice, tutun, zaharicale și cutii de băuturi, noaptea chircit pe un scaun curățel, dar nu din cale afară, a trebuit să recuperez evenimentele ultimilor 66 de ani, fără să trezesc prea multă atenție nedorită. Căci, în vreme ce alții și-ar fi bătut capul inutil ore în șir, ba chiar zile întregi cu întrebări de natură științifică, cu dezlegarea misterului acestei fantastice și inexplicabile călătorii în timp, mintea mea metodică era în măsură să se adapteze condițiilor date. În locul unei jalnice lamentări, creierul meu prelua noile informații și cerceta situația. Cu atât mai mult cu cât – pentru a anticipa puțin – condițiile schimbate păreau să ofere considerabil mai multe și mai bune posibilități. Astfel, avea să se arate că în decursul ultimilor 66 de ani numărul soldaților sovietici pe teritoriul german și mai ales în zona Berlinului se redusese substanțial. Se pleca acum de la o cifră între 30 și 50 de oameni, situație în care am recunoscut fulgerător o șansă de succes mult îmbunătățită pentru Wehrmacht, în comparație cu ultima estimare a statului meu general de circa 2,5 milioane de soldați inamici doar pe frontul de est.

Prin urmare, preț de câteva secunde m-am gândit chiar că am fost victima unui complot, a unei răpiri în timpul căreia serviciul secret inamic îmi înscena o farsă complicată, pentru a-mi smulge astfel, împotriva voinței mele de fier, secrete prețioase. Dar doar cerințele tehnice pentru crearea unei lumi complet noi în care să mă pot mișca în voie – această variantă a realității era chiar mai ireală

decât realitatea pe care o descopeream în fiecare secundă, pe care o simțeam și o vedeam. Nu, lupta trebuia să se dea în acest bizar *Acum* și *Aici*. Iar primul pas spre luptă este în continuare documentarea.

Nu e greu de imaginat că strângerea celor mai noi informații certe, în lipsa infrastructuri de bază, genera probleme majore. Iar premisele erau destul de proaste: în ceea ce privește politica externă, nu dispuneam nici de Ministerul Apărării, nici de cel de Externe, iar în privința politicii interne, din păcate, deocamdată nu se putea realiza o legătură cu Poliția Secretă. Iar vizita la bibliotecă mi se părea riscantă într-un viitor apropiat. Prin urmare, eram nevoit să mă bazez pe informațiile adunate din numeroasele publicații a căror seriozitate nu aveam, desigur, cum s-o verific, precum și pe afirmații și frânturi de discuție surprinse de la trecători. Prin bunăvoința vânzătorului de ziare dispuneam și de un aparat de radio funcțional, care datorită progreselor incredibile ale tehnicii fusese redus la o dimensiune minusculă – doar că deprinderile Radiodifuziunii Germaniei Mari se schimbaseră dramatic din 1940 până acum. Imediat după pornirea aparatului se auzea un zgomot infernal, deseori întrerupt de o vorbărie incredibilă și greu de înțeles. Conținutul nu se schimbase în esență, doar alternanța dintre zdrăngănit și vorbărie sporise. Îmi vin în minte încercările mele preț de câteva minute de a desluși zgomotul făcut de acea minune a tehnicii, în zadar, așa că am închis aparatul îngrozit. Am rămas șocat și nemișcat cam un sfert de oră, înainte să mă hotărăsc a-mi amâna pentru moment eforturile radiofonice. Așa că, până la urmă, m-am întors la mărturiile din presa existentă, a cărei țintă primordială nu a fost nicicând și nici acum, bineînțeles, nu are cum să fie relatarea adevărului istoric.

O primă trecere în revistă a faptelor, destinată a rămâne incompletă, arăta după cum urmează:

1. Turcul nu ne venise până la urmă în ajutor.
2. Cu ocazia celei de-a șaptezecea aniversări a Operațiunii Barbarossa, s-a vorbit de mai multe ori despre acest aspect al

istoriei germane. Iar Operațiunea a fost prezentată într-o lumină negativă. S-a afirmat că această campanie nu a fost victorioasă, ba mai mult, că întreg războiul a fost pierdut.

3. Eu însumi eram considerat mort. Se sugera că m-aș fi sinucis. Și, desigur că îmi amintesc discutarea acestei posibilități în cercul apropiaților și sigur că memoria mea avea un gol de câteva ore dintr-o perioadă cu siguranță dificilă. Dar, în cele din urmă, ajungea să mă privesc pentru a recunoaște faptele. Oare eram mort? Dar se știe prea bine care e părerea unanimă despre ziarele noastre. Surdul notează ce îi dictează orbul, prostul satului citește corectura, iar colegii de la celelalte grupuri de presă copiază informațiile. În fiecare relatare se toarnă aceeași zeamă lungă de minciuni, iar acest „minunat" amestec este servit apoi poporului neștiutor. Oricum, în acest caz eram dispus să tolerez cât de cât așa ceva. Se întâmplă mult prea rar ca destinul să intervină astfel în propriu-i mecanism, lucru greu de priceput chiar și pentru cele mai luminate capete, ca să nu mai vorbim de reprezentanții mediocri ai așa-numiților noștri publiciști de opinie.
4. În ceea ce privește însă restul situațiilor, trebuia să îmi transform creierul într-un stomac de mistreț. Toate aceste aprecieri eronate apărute în presă din ignoranță sau din rea-voință, aprecieri de ordin militar, istorico-militar, politic și la modul general despre orice temă, inclusiv economică, trebuiau ignorate: altminteri, un om înțelept ar putea s-o ia pur și simplu razna, la vederea unei asemenea cantități de prostie tipărită.
5. Sau s-ar alege cu vreun ulcer, atât de abrutizată și de absurdă era lumea imaginată de creierele degenerate de sifilis din presa de scandal, scăpată de sub orice fel de control al statului.
6. Reichul german părea să fi fost înlocuit de o „Republică Federală", la a cărei conducere se afla, după toate aparențele,

o femeie (Cancelară Federală), dar la conducerea căreia se succedaseră și câțiva domni.

7. Existau din nou partide și, desigur, odată cu ele și nelipsitele certuri neproductive. Social-democrația asta aparent de nestârpit se năpustise din nou în spinarea greu încercatului popor german, alte organizații parazitau și ele bogățiile poporului în felul lor, iar o evaluare a „muncii" acestora lipsea – în mod surprinzător – chiar și din atât de binevoitoarea presă mincinoasă. În schimb, activități ale NSDAP, Partidul Național-Socialist Muncitoresc German, nu mai aveau loc, era posibil ca, dacă într-adevăr avusese loc în trecut o înfrângere, puterile învingătoare să fi îngreunat munca de partid, asta dacă nu cumva mânaseră partidul în ilegalitate.
8. Ziarul nostru, *Völkischer Beobachter* nu se putea găsi peste tot, la chioșcul vânzătorului de ziare, extrem de liberal de altfel, nu se găsea, așa cum la el nu se găseau publicații de orientare național-germană.
9. Teritoriul Reichului părea să se fi redus considerabil, dar statele din jur rămăseseră în mare parte aceleași, chiar și Polonia își continua nestingherită nefireasca-i existență, parțial chiar pe fostul pământ al Reichului. Cu toată detașarea, aici chiar nu mi-am putut stăpâni o anumită indignare, în prima clipă chiar am strigat în întunericul nopții în chioșc: „Păi, așa puteam să renunț la tot războiul!"
10. *Reichsmark* nu mai era moneda națională, chiar dacă acel concept dorit de mine de a o ridica la nivel de monedă europeană fusese pus, se pare, în practică de alții, probabil de cine știe ce diletanți fără minte din partea forțelor învingătoare. Plățile se făceau oricum pentru moment cu o valută artificială pe nume „euro", ceea ce genera, bineînțeles, o mare neîncredere a populației. Aș fi putut să le spun că așa se va întâmpla.

11. Părea să domnească un fel de pace parțială, dar Wehrmachtul era mai departe în război, doar că între timp se chema Bundeswehr și se afla într-o situație de invidiat, fără îndoială ca urmare a progresului tehnologic. Dacă era să dau crezare cifrelor publicate, se pornea de la premisa invulnerabilității soldatului german în luptă, pierderile erau singulare. Nu vă puteți închipui propria-mi durere la gândul sorții mele tragice, la nopțile amare petrecute în buncăr, aplecat încrâncenat asupra hărților din centrul de comandă, meditând, luptându-mă cu lumea ostilă și cu destinul: pe atunci, pe numeroase fronturi sângerau până la moarte peste 400 000 de soldați, și asta doar în luna ianuarie din anul 1945 – cu armata asta minunată de astăzi, fără îndoială, aș fi măturat, în mare armatele lui Eisenhower, iar hoardele lui Stalin ar fi fost strivite ca niște viermi la Urali și în Caucaz, în doar câteva săptămâni. Aceasta era una dintre puținele vești bune care mi-au ajuns la ureche: cucerirea viitoare de *Lebensraum*[1] în nord, est, sud și vest părea să fie la fel de promițătoare cu această nouă Wehrmacht ca și cu cea veche. Răspunzătoare de asta părea să fie, de altfel, reforma inițiată de curând a unui tânăr ministru, fără îndoială de talia lui Scharnhorst[2], dar care din pricina unor intrigi puse la cale de învățați universitari rău-voitori și înguști la minte, trebuise să renunțe și să-și dea demisia[3].

[1] Lebensraum – spațiu vital, unul dintre conceptele fundamentale ale geopoliticii germane naziste, elaborat de geopoliticienii germani, concept care susține că popoarele au nevoie de spațiu vital pentru a se putea dezvolta și că întreaga istorie a omenirii este marcată de lupta popoarelor pentru cucerirea sau menținerea spațiului vital. (n.tr.)

[2] Gerhard Johann David von Scharnhorst (1755–1813), general prusac, reformator al armatei Prusiei (n.tr.)

[3] Aluzie la ministrul federal al apărării Karl-Theodor zu Guttenberg, care a fost nevoit să-și dea demisia în 2011 după ce în teza sa de doctorat au fost descoperite numeroase fragmente plagiate. (n.tr.)

Părea că astăzi e la fel ca pe vremuri la Academia de la Viena, unde mi-am depus plin de speranțe proiectele și desenele: măcinate în continuare de invidie, spiritele mărunte pun și azi bețe-n roate geniilor inovatoare, superioare, pline de curaj, pentru că nu suportă ca strălucirea acestora să umbrească jalnica lor luminiță.

În fine.

Având în vedere toate aceste circumstanțe destul de greu de digerat, am putut constata cu oarecare mulțumire că pentru moment nu exista nici un pericol iminent, deși unele lucruri erau deranjante. Așa cum îi stă bine unei firi creative, în ultima vreme obișnuiam să muncesc mult, dar și să mă odihnesc mult, pentru a-mi putea păstra bine-cunoscuta vioiciune și rapiditate a reacțiilor. În schimb, vânzătorul de ziare era nevoit să deschidă chioșcul încă foarte devreme, de aceea eu, care-mi petrecusem timpul cu studiul până în orele mici ale dimineții, nu mă mai puteam aștepta la un somn odihnitor după aceea. Ca să nu mai spun că dis-de-dimineață acest om avea o disponibilitate de comunicare de-a dreptul enervantă, în vreme ce eu la această oră simt nevoia de o perioadă de regăsire. El însă intra cu noaptea-n cap în chioșc, strigând:

– Ei bine, *mein Führer,* cum ați petrecut noaptea?

Și astea fiind zise, deschidea fără întârziere chioșcul care era scăldat de îndată într-o lumină orbitoare. Eu gemeam și îmi mijeam ochii chinuiți, mă străduiam să-mi amintesc circumstanțele ședерii mele acolo. Nu eram în buncăr, asta îmi era de fiecare dată foarte limpede. Altminteri, aș fi dispus pe dată executarea acestui gălăgios. Această teroare matinală era menită, fără doar și poate, să-mi distrugă, pur și simplu, spiritul combativ. Cu toate astea, încercam să-mi țin firea, mă străduiam să țin piept situației, încercam să mă liniștesc, spunându-mi că acest cretin nu prea avea alternative tocmai din pricina meseriei sale și că, în felul său stângaci, chiar se străduia să-mi poarte de grijă.

– Haideți! răcni acum vânzătorul, veniți să mă ajutați!

Și îmi făcu semn cu capul spre mai multe stative de ziare, pe unul împingându-l deja afară.

M-am ridicat oftând din greu, în continuare obosit, pentru a-i îndeplini dorința. Era un paradox: alaltăieri încă dispusesem deplasarea Armatei a 12-a, astăzi mutam rafturi. Privirea îmi căzu pe noul număr din *Revista vânătorului*. Prin urmare, unele lucruri nu se schimbaseră. Și, deși nu fusesem niciodată un vânător pasionat, ba dimpotrivă, am privit mereu vânătoarea cu un ochi critic, tot am simțit cum mă cuprinde, preț de o clipă, dorința de a evada din această stranie realitate, să mă plimb însoțit de un câine prin natură, unde privind adânc în ochi creatura să urmăresc cum devine și piere această lume... Apoi m-am smuls din visare. În câteva minute, am aranjat chioșcul pentru vânzare. Vânzătorul aduse două scaune pliante dinăuntru și le așeză în față, la soare. Îmi oferi un loc, scoase un pachet de țigări din buzunarul cămășii, îl bătu ca să iasă două țigări și mi-l întinse.

– Eu nu fumez, am scuturat eu din cap, însă vă mulțumesc.

El luă o țigară, o duse la buze, scoase o brichetă din buzunar și o aprinse. Inhală fumul, apoi îl eliberă încântat, spunând:

– Ah! Și acum o cafea! Și pentru dumneavoastră? Asta doar dacă vă place, eu nu am aici decât cafea solubilă.

Lucrul acesta nu mă surprindea. Bineînțeles că englezul continua să blocheze căile de transport naval, cu această problemă ni „se permisese" să ne confruntăm îndeajuns, așa că era de înțeles că, în absența mea, noua conducere a Reichului, indiferent cum se numea sau cum era organizată, fusese depășită, și încă mai era, de situație. Curajoasa și rezistenta populație germană fusese nevoită, așadar, să folosească chiar multă vreme înlocuitori. „Nechezol" se numea înlocuitorul de cafea, iar eu mi-am amintit pe dată de batonul zaharat din cereale presate, care luase aici, de nevoie, rolul bunei pâini germane. Iar amărâtul de vânzător de ziare se rușina în fața musafirului său, pentru că, aflat în strânsoarea parazitului britanic,

nu putea să ofere omenirii nimic mai bun. Era de-a dreptul revoltător. Un val de compasiune se stârni în mine.

– Dragul meu, nu aveți nicio vină pentru asta, l-am liniștit eu. Oricum nu sunt un mare amator de cafea. Aș fi însă recunoscător pentru un pahar de apă.

Așa mi-am petrecut prima dimineață din această ciudată epocă nouă, alături de vânzătorul de ziare care fuma, luând hotărârea fermă de a studia populația și de a dobândi noi informații din comportamentul acesteia, până când vânzătorul va reuși, pe cât posibil, cu ajutorul deja amintitelor sale cunoștințe, să-mi intermedieze o mică ocupație.

Primele ore la chioșc, s-au perindat muncitorii și pensionarii. Aceștia nu vorbeau prea mult, cumpărau tutun, ziarul de dimineață, mai ales un ziar pe nume *Bild*[1] era foarte îndrăgit, în special de cei mai în vârstă. Presupun că preferința asta se explica prin mărimea caracterelor folosite, pentru ca nici oamenii cu vederea slabă să nu fie privați de informațiile din ziar. Am fost nevoit să admit în sinea mea că era o idee excelentă, la asta nu se gândise nici măcar harnicul Goebbels, căci o astfel de măsură ar fi putut genera, cu siguranță, mai mult entuziasm în cadrul acestor categorii de populație. Mai ales cei mai în vârstă reprezentanți ai Volkssturm-ului[2] nu au dat dovadă în ultimele zile ale războiului, trăite de mine, de suficient elan, voință și spirit de sacrificiu, cine ar fi putut bănui că un mijloc atât de simplu, precum mărirea caracterelor, obține atâta efect?

Pe de altă parte: nu dispuneam de cine știe ce rezerve de hârtie. Funk ăsta fusese un idiot incurabil.

Prezența mea la chioșc începuse deja să genereze primele probleme. Din când în când, mai ales muncitorii mai tineri, se amuzau, dar mai ales își exprimau aprecierea prin cuvinte de genul

[1] Ziarul *Bild* (al grupului editorial Springer) este cotidianul cu tirajul cel mai mare din Europa și are profil de ziar de scandal precum și o mare influență asupra politicii germane. (n.tr.)

[2] Volkssturm – un fel de miliție populară germană organizată în ultimele luni ale celui de-al Doilea Război Mondial (n.tr.)

„cool“ sau „super-tare“, desigur de neînțeles pentru mine, dar din mimica lor se putea deduce un respect incontestabil.

– E bun, nu? radia de fericire vânzătorul de ziare, interpelându-i pe clienți. Nici măcar nu se observă diferența, nu-i așa?

– Nu, făcu unul dintre clienți, un muncitor pe la vreo douăzeci și ceva de ani, împăturindu-și ziarul. Dar ai voie să faci așa ceva?

– Ce? se interesă vânzătorul de ziare.

– Păi, să te plimbi în uniforma aia.

– Ce aveți de obiectat cu privire la uniforma germană? am întrebat eu suspicios și chiar un pic supărat.

Clientul izbucni în râs, poate pentru a mă liniști.

– Chiar că e bun. Nu, vreau să spun că e limpede că sunteți un profesionist, dar nu aveți nevoie de un permis special pentru a purta uniforma mereu în public?

– Ei, asta ar mai lipsi! am replicat eu revoltat.

– Îmi dădeam doar cu părerea, zise el un pic intimidat, doar așa, din pricina Constituției[1]...

Afirmația omului mă puse pe gânduri. Într-adevăr uniforma mea nu era într-o stare bună.

– Sigur, e un pic murdară, am admis eu un pic rușinat, dar chiar și murdară, haina soldatului tot îi face mai multă cinste decât fracul curat al diplomaților mincinoși!

– Dar de ce să fie interzis? întrebă vânzătorul de ziare la obiect, doar nu are zvastica pe ea.

– Asta ce mai vrea să însemne? am strigat revoltat. Doar știți prea bine cărui partid îi aparțin!

Clientul se despărți scuturând din cap și se îndepărtă. După ce plecă, vânzătorul de ziare mă rugă să mă așez la loc și mi se adresă cu calm.

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil în limba română, bazat pe sensul cuvântului *Verfassung* – constituție și stare fizică (n.tr.)

– Are un pic de dreptate, să știți, zise el prietenos. Clienții se uită deja ciudat. Știu că vă luați munca foarte în serios. Dar chiar n-ați putea îmbrăca altceva?

– Adică să-mi reneg viața, munca, poporul? Nu-mi puteți cere așa ceva, am replicat eu sărind iar în picioare. Voi purta această uniformă până la ultima picătură de sânge. Nu voi înjunghia pe la spate pentru a doua oară victimele mișcării prin trădarea mea josnică, așa cum a făcut Brutus cu Cezar.

– Chiar trebuie mereu să vorbiți în felul ăsta? făcu vânzătorul de ziare un pic mai nervos. Nu are legătură doar cu uniforma...

– Dar cu mai ce?

– Chestia pute! Nu știu din ce ați făcut-o, dar ați făcut-o din vechi uniforme de tanchist sau ce?

– În război, soldatul simplu nu poate nici el să-și schimbe uniforma când ar dori, iar eu nu mă voi transforma într-unul dintre acei decadenți care își aranjează o viață comodă în spatele frontului.

– Asta e bine și frumos, dar gândiți-vă puțin la programul dumneavoastră.

– Cum așa?

– Ei bine, vreți doar să reușiți să vă prezentați programul sau nu?

– Da, și care e legătura?

– V-ați gândit ce s-ar întâmpla dacă vin niște oameni pe aici care ar vrea să vă cunoască? Și dumneavoastră puțiți de nu se încumetă nimeni să se apropie, darmite să mai aprindă și o țigară lângă dumneavoastră!

– Dar dumneavoastră v-ați încumetat, am replicat eu.

Dar cuvintelor mele le lipsea asprimea obișnuită, pentru că trebuia să accept, chiar și cu reticență, argumentele sale.

– Eu sunt un tip curajos, râse el. Haideți, mergeți repede până acasă și schimbați-vă iute hainele.

Ajunsesem din nou la spinoasa problemă a locuinței.

– V-am spus doar că asta e dificil în momentul de față.

– Dar poate că fosta prietenă a plecat la lucru sau la cumpărături. De ce vă complicați așa?

– Ei bine, am zis eu ezitant, e foarte problematic. Locuința... acum chiar că rămăsesem în pană de explicații.

Dar și situația era nedemnă.

– Nu aveți cheie, cumva?

De data asta am izbucnit în râs la atâta naivitate. Nici măcar nu știam dacă buncărul avea o cheie.

– Nu, ăăă... cum să spun. Cumva contactul a fost... ăăă... întrerupt.

– Sunteți restricționat?

– Nici eu însumi nu-mi pot explica, am răspuns, dar ceva de genul acesta.

– Doamne, dar nu lăsați impresia asta, zise el ceva mai rezervat. Ce ați făcut?

– Nu știu, am răspuns cât se poate de cinstit. Nu îmi amintesc ce s-a intâmplat între timp.

– Nu-mi păreți oricum un tip violent, făcu el gânditor.

– Ei bine, am replicat, aranjându-mi frizura cu palma, sigur sunt soldat...

– Foarte bine, soldat, vorbi vânzătorul de ziare, vă fac o propunere. Pentru că sunteți bun și eu cred în oameni apucați, așa ca dumneavoastră.

– Desigur, l-am susținut eu. Ca orice om rațional. Trebuie să îți urmărești mereu scopurile cu toată puterea, obsesiv. Compromisul moral și minciuna sunt rădăcina tuturor relelor...

– Da, da, mă întrerupse el. Fiți atent! Vă aduc mâine niște haine vechi de-ale mele. Nu trebuie să-mi mulțumiți, în ultima vreme m-am cam îngrășat, nu mai mă cuprind, adăugă el privindu-și nemulțumit burta, dar ar putea să vă vină. Din fericire, nu jucați și rolul lui Göring.

– De ce aș face așa ceva? am întrebat eu iritat.

– Și apoi vă duc uniforma la curățat...

– Uniforma nu o dau din mână! am zis apăsat pe un ton categoric.

– Bine, zise el, părând dintr-odată cam obosit, atunci vă duceți dumneavoastră uniforma la curățat. Dar trebuie să admiteți, da? Că trebuie curățată.

Eram tratat ca un copil mic, era revoltător. Dar era limpede că treaba asta va continua câtă vreme umblam la fel de murdar ca un copil. Așadar, am dat din cap.

– Doar cu pantofii va fi ceva mai dificil, continuă omul. Ce mărime aveți?

– 43, am răspuns eu resemnat.

– Atunci ai mei v-ar fi prea mici, făcu el. Dar îmi vine mie o idee.

IV

Este de înțeles că din când în când cititorul va fi uimit de rapiditatea cu care mă adaptam realităților noii situații în care mă aflam. Dar nici nu are cum să fie altminteri, deoarece cititorul, căruia timp de ani, ba chiar timp de decenii de la dispariția mea, i-a fost turnată într-una cu polonicul democrației o imagine marxist-deformată a istoriei, nu mai e în stare să discearnă, înotând în această zeamă, nimic din ce se află dincolo de marginea farfuriei. Nu doresc să adresez aici niciun reproș muncitorului cinstit sau bravului țăran. Cum să se împotrivească omul simplu, când toți așazișii specialiști și învățați, adunați de cine știe unde, proclamă de peste șase decenii de la înălțimea catedrelor lor aflate în pretinse temple ale înțelepciunii că Führerul e mort? Cine ar putea să le reproșeze acestor bărbați simpli că nu găsesc în toiul luptei pentru supraviețuire a de zi cu zi, resurse să se întrebe, să întrebe: „Unde este Führerul mort? Unde zace? Arătați-mi-l!"

Desigur și femeia.

Dar când, dintr-odată, Führerul e din nou prezent aici unde a mai fost, și anume în capitala Reichului, atunci deruta și bineînțeles insecuritatea generală în rândul populației sunt la fel de răspândite ca și uimirea. Și ar fi fost absolut de înțeles dacă și eu aș fi rămas încremenit de consternare timp de zile, ba chiar și săptămâni, paralizat de toate aceste lucruri de neînțeles. Dar soarta a făcut ca eu să fiu diferit. Ea mi-a permis în pofida ostenelii și privațiunii să-mi formez de-a lungul unor ani grei, dar plini de învățăminte, o părere de bun-simț, o părere care s-a format în teorie și s-a întărit pe câmpul de luptă al practicii ca o armă desăvârșită, astfel încât mi-a

marcat atât devenirea, cât și creația viitoare într-un mod de neclintit – și care nu necesita nici măcar astăzi o inovație modernă sau ușuratică, ba dimpotrivă mă ajuta să înțeleg trecutul și prezentul deopotrivă. Prin urmare, chiar gândirea mea de Führer a fost cea care m-a smuls din căutarea fără rezultat a explicațiilor.

Într-una din primele nopți m-am foit neliniștit pe scaunul meu, fără somn după lecturile mele obositoare, gândindu-mă la soarta mea grea, până când m-a străfulgerat o idee. M-am ridicat brusc, contemplând cu ochii mari vasele de sticlă cu zaharicale colorate și tot felul de dulciuri în ele. Soarta însăși – vedeam asta limpede cu ochiul meu interior, de parcă ar fi fost turnat în bronz strălucitor – așadar, soarta însăși intervenise cu mâna ei invizibilă în cursul evenimentelor. M-am lovit cu palma peste frunte. Era atât de evident, încât m-am dojenit că nu am fost în stare să-mi dau seama de asta mai devreme. Cu atât mai mult cu cât soarta nu intervenea pentru prima dată preluând cârma. Nu se întâmplase la fel în 1919, în abisul nenorocirii germane? Oare nu s-a întâmplat atunci ca un caporal necunoscut să se ivească din tranșee? Nu se manifestase atunci pentru prima dată, în ciuda celor mai mizere condiții, printre cei mulți și lipsiți de speranță, un orator tocmai acolo unde lumea se aștepta mai puțin? Nu se dezvăluise încă de atunci în acest talent oratoric și o comoară de înțelepciune și experiență, acumulate în cele mai amare zile vieneze și născute din setea neostoită de cunoaștere care îl făcea pe adolescentul de atunci cu mintea deschisă să absoarbă tot ce avea legătură cu istoria și cu politica? Cunoștințe din cele mai prețioase, acumulate aparent întâmplător, dar în realitate adunate providențial fărâmiță cu fărâmiță într-un om? Și acest caporal aparent neînsemnat, pe umerii căruia milioane de oameni își sprijineau speranțele, nu reușise oare să rupă lanțurile de la Versailles și de la Liga Națiunilor și nu izbutise cu o ușurință dată parcă de zei să poarte bătăliile nevoit să le dea împotriva armatelor Europei, împotriva Franței, Angliei, Rusiei? Acest bărbat cu o formație aparent mediocră nu reușise el oare să ducă

Vaterlandul, chiar în ciuda părerii unanime a așa-zișilor experți, pe cele mai înalte culmi ale gloriei?

Adică, mai bine spus, eu.

Fiecare eveniment, așa îmi răsuna liniștitor în urechi, fiecare situație individuală de atunci fusese în sine mai incredibilă decât tot ce mi se întâmplase în ultimele două-trei zile. Privirea mea ascuțită sfredeli întunericul dintre un borcan cu acadele și unul cu jeleuri de fructe spre locul din care lumina clară a lunii îmi ilumina sobru ca o torță glacială brusca inspirație.

Cu certitudine, un luptător solitar care scosese un popor întreg din mlaștina erorilor, este o iscusință miraculoasă care ar putea apărea o dată la o sută sau două sute de ani. Dar ce putea face soarta dacă își jucase deja acest as din mânecă? Când în materialul uman existent nu se găsea niciun cap care să dispună de prezența de spirit necesară?

Atunci, fie că voia, fie că nu, trebuia să-l scoată la iveală din resursele trecutului. Iar asta era, fără îndoială, un fel de miracol, dar unul mult mai ușor de izbândit decât sarcina de a-i făuri poporului din tablă proastă o sabie nouă și ascuțită. Și, în timp ce aceste revelații, cu limpezimea lor lucidă, începeau să-mi liniștească mintea agitată, în sufletul meu de-acum extrem de treaz își croia loc o nouă preocupare. Căci această idee a mea adusese cu sine o alta, ca pe un oaspete neinvitat: dacă destinul apelase la un astfel de – să-l numim pe șleau: număr de magie – atunci situația, care inițial mi se păruse destul de calmă, trebuia să fie în realitate mult mai devastatoare ca atunci.

Iar poporul era în pericol și mai mare!

În acea clipă mi-a venit gândul, răsunător ca o fanfară, că nu era momentul să mai irosesc vremea cu reflecții academice, să mă afund în scormoneli mărunte despre „Dacă?“ și „Cum?“, când mult mai importante erau aspectele privind „De ce?“ și „Pentru că“.

Era însă nevoie de răspuns la o întrebare: de ce eu? Dacă atât de mulți mari oameni din istoria germană își așteptau o a doua șansă de a-și urca din nou poporul pe culmile gloriei?

De ce nu Bismarck, nu Frederic al II-lea?

Un Carol cel Mare?

Un Otto?

Răspunsul la această întrebare veni, după câteva considerații inițiale, atât de ușor, încât aproape că am zâmbit flatat. Căci sarcina herculeană care aștepta să fie rezolvată părea să le dezvăluie limitele chiar și celor mai curajoși bărbați, cei mai mari dintre germani. Singur, fără să se poată baza pe nimeni, fără aparat de partid, fără guvern, nu se putea descurca decât acela care dovedise deja că era în stare să curețe grajdul democrației lui Augias. Dar acum se punea întrebarea: oare voiam să îmi asum pentru a doua oară acele jertfe dureroase? Să suport toate acele privațiuni, să le suport plin de scârbă și dispreț? Să îmi petrec nopțile nu departe de o oală cu apă în care ziua erau încălziți crenvurști? Și asta de dragul unui popor care, în lupta cu destinul său, își mai lăsase odată Führerul de izbeliște? Ce se întâmplase cu atacul grupului Steiner? Sau cu Paulus[1], acea jigodie de om fără onoare?

Dar acum era cazul să-mi stăpânesc ura, să fac riguros distincția dintre mânia justificată și furia oarbă. Așa cum poporul trebuie să-și susțină Führerul, la fel și Führerul trebuie să fie alături de poporul său. Sub conducerea potrivită, soldatul simplu a dat mereu ce a avut mai bun în el, nu i se poate aduce niciun reproș că nu a putut mărșălui conștiincios împotriva focului inamic doar din pricină că un ticălos de general, laș și lipsit de simțul datoriei, i-a smuls moartea onorabilă de soldat de sub cizme, capitulând.

– Da! am strigat așadar în întunericul chioșcului! Da! Vreau! Și o voi face! Da, da și din nou da!

[1] Friedrich Paulus (1890–1957), general și feldmareșal care s-a predat sovieticilor la Stalingrad, nerespectând ordinele lui Hitler. (n.tr.)

Noaptea îmi răspunse cu o tăcere neagră. Apoi, de undeva de aproape, se auzi un strigăt solitar.

– Exact! Toți sunt niște ticăloși!

Ar fi trebuit să-mi servească drept avertisment. Dar, chiar dacă aș fi aflat atunci despre nenumăratele greutăți care aveau să-mi stea în cale, despre jertfele amare pe care urma să le aduc, despre chinurile îngrozitoare ale unei lupte inegale, tot mi-aș fi depus jurământul, doar cu și mai multă tărie.

V

Chiar și primii pași mi s-au părut grei. Nu că mi-ar fi lipsit forța, dar în hainele de împrumut mă simțeam ca un idiot. Cămașa și pantalonii mai mergeau. Vânzătorul îmi adusese o pereche curată de pantaloni din bumbac albastru pe care el îi numea „gins“ și o cămașă curată, roșie cu carouri, tot din bumbac. Speram să primesc mai degrabă un costum de haine și o pălărie, dar, după ce m-am uitat mai atent la vânzătorul de ziare, mi-am dat seama că îmi făcusem iluzii. Acest bărbat nu se îmbrăca în propiul lui chioșc la costum și, după câte putusem constata, clientela sa purta și ea îmbrăcăminte prea puțin burgheză. Doar așa, în completare, pălăriile se pare că erau un obiect vestimentar complet necunoscut. Am decis să confer ansamblului cu mijloacele mele modeste un aspect cât mai demn și mi-am îndesat cămașa adânc în pantaloni, neținând defel cont de ideea lui bizară de a o purta lejer peste pantaloni. Cu ajutorul curelei am reușit să fixez bine pantalonii cam largi, dar trași ca lumea până în talie. Apoi mi-am prins centura peste umărul drept. Impresia generală nu era de uniformă germană, dar măcar a unui om care știa cum să se îmbrace civilizat. Încălțările, în schimb, erau o problemă. Vânzătorul îmi adusese, așa cum mă asigurase, în lipsa unor pantofi potriviți de la el, o pereche neobișnuită a nepotului său adolescent, deși era destul de straniu să-i numești pantofi. Erau albi, enormi, cu tălpi groase de umblai în ei ca un clovn de circ. A trebuit să mă stăpânesc serios ca să nu-i arunc pantofii aceia ridicoli în capul lui de comersant tâmpit.

– Eu nu port așa ceva, am subliniat eu. Arăt în ei ca un măscărici!

El făcu, aparent jignit, o remarcă cum că nu era de acord nici cu felul meu de a purta cămașa, dar asta mai înțelegeam. Mi-am strâns bine pantalonii pe picior și mi-am pus cizmele.

– După cum constat, chiar nu vreți să arătați ca oamenii normali, observă vânzătorul.

– Unde aș fi ajuns dacă făceam mereu totul ca așa-zișii oameni normali? am replicat eu. Și unde ar fi ajuns Germania?

– Hmm, făcu mai calm vânzătorul și își aprinse o țigară, poți să vezi lucrurile și așa.

Mi-a împăturit uniforma și a pus-o într-o sacoșă interesantă. Ieșit din comun nu era doar materialul acesteia, un fel de plastic foarte subțire, dar pare-se mult mai rezistent și mai flexibil decât hârtia. Interesantă era inscripția: „Media Markt", scria pe ea, se pare că sacoșa servise înainte ca ambalaj pentru ziarul idiot pe care îl descoperisem mai devreme sub banca din parc. Asta îmi arăta că vânzătorul de ziare era, în adâncul ființei sale, un om rezonabil – păstrase sacoșa folositoare și aruncase conținutul stupid.

– Distracție plăcută! făcu vesel vânzătorul de ziare, îndesându-mi sacoșa în mână după ce îmi descrisese drumul până la curățătorie.

Așa că am luat-o din loc, chiar dacă nu m-am dus direct la curățătorie. M-am întors mai întâi pe maidanul unde mă trezisem. Deși nu aveam nicio temere, nu-mi puteam nega speranța că poate mă însoțise încă cineva din trecut spre prezent. Am regăsit banca familiară din parc, pe care mă odihnisem pentru prima dată, am traversat strada cu mare grijă, pentru a apuca apoi drumul spre acel teren viran. Fiind înainte de masă, locul era liniștit. Tinerii hitleriști nu se jucau, probabil că acum erau la școală. Zona era pustie. Cu sacoșa în mână, m-am apropiat ezitant de balta aproape dispărută lângă care mă trezisem. Totul era atât de liniștit, în fine atât de liniștit cât putea fi un loc dintr-un oraș mare. Se auzea zgomotul traficului, dar și un bondar.

– Psst! am făcut eu! Psst!

Nu se întâmplă nimic.

– Bormann, am strigat eu încet. Bormann! Sunteți pe aici, pe undeva?

O rafală de vânt mătură terenul, o cutie goală se lovi de o a doua. În rest nu se clinti nimic.

– Keitel? am mai încercat eu. Goebbels?

Dar nu răspunse nimeni. Prea bine. Cel puternic e mai puternic când e singur[1]. Acest lucru era valabil atunci, dar și acum, mai mult ca niciodată. Măcar acum știam cum stăteau lucrurile. Trebuia să salvez singur poporul. Trebuia să salvez singur Pământul și tot singur trebuia să salvez și întreaga omenire. Iar primul pas pe drumul destinului meu ducea spre curățătorie.

Am pornit hotărât cu sacoșa în mână spre vechea mea bancă de școală, unde învățasem prețioasele lecții de viață: spre stradă. Am urmat cu grijă drumul, am comparat șiruri de case și străzi, am cercetat, am cântărit, am îndrăznit. O primă evaluare rezultă destul de pozitiv. Țara ori cel puțin orașul nu părea a avea dărâmături, era curat, per total se putea constata o stare antebelică satisfăcătoare. Noile mașini ale poporului, Volkswagen, erau pare-se foarte fiabile, mai silențioase ca pe vremuri, chiar dacă forma lor nu era pe gustul tuturor. Dar ce sărea imediat în ochiul limpede erau numeroasele zmângăliturи iritante de pe ziduri. Sigur că tehnica mi-era familiară, încă din vremurile Weimarului[2], când susținătorii comuniști mâzgăleau pe pereți aiureli bolșevice. Și aflasem chiar eu despre metodele astea. Dar pe vremea aceea cuvintele ambelor tabere măcar mai puteau fi citite. Acum, am constatat, numeroasele mesaje pe care creatorul lor, de bună seamă, le considerase suficient de importante pentru a desfigura fațadele unor cetățeni respectabili nu erau nici măcar lizibile. Nu puteam decât să sper că această situație se datora inculturii unor posibile gloate de stânga, dar cum

[1] Citat din drama *Wilhelm Tell* de Friedrich Schiller (n.red.)

[2] Aluzie la Republica de la Weimar (1919–1933), perioada de după abolirea monarhiei și până la venirea la putere a lui Hitler (n.tr.)

lizibilitatea mesajelor nu se îmbunătățea pe măsură ce înaintam, am început să bănuiesc că în spatele lor se aflau și mesaje importante, precum: „Germania, trezește-te!“ sau „Sieg heil!“. Mă apucă furia la vederea unui astfel de diletantism. Era limpede că lipsea o mână călăuzitoare, o organizare severă. Era cu atât mai supărător, cu cât unele dintre semne fuseseră concepute cu multe culori și cu evident destul de mult efort. Sau poate că în lipsa mea fusese dezvoltată o scriere specială pentru lozincile politice?

M-am hotărât să aflu cum stăteau lucrurile, prin urmare, m-am apropiat de doamnă, care își ducea copilul de mână.

– Vă rog să mă scuzați, stimată doamnă, am abordat-o eu arătând cu mâna spre una dintre inscripțiile de pe pereți. Ce scrie acolo?

– Dar de unde vreți să știu eu? mă întrebă femeia și îmi aruncă o privire stranie.

– Și dumneavoastră vi se pare ciudată această scriere? am chestionat-o eu mai departe.

– Da, și scrierea, răspunse femeia ezitant și își trase copilul mai departe după ea. Dar dumneavoastră sunteți în regulă?

– Nu vă faceți griji, am liniștit-o eu. Mă duc doar până la curățătorie.

– Cred că mai bine v-ați duce la frizer! îmi strigă femeia.

M-am întors și m-am aplecat să mă privesc în geamul unuia dintre acele automobile de modă nouă. Cărarea era în regulă, chiar dacă nu excelentă, dar bună, iar mustața va mai trebui ajustată în următoarele zile, dar deocamdată vizita la frizer nu era decisivă pentru soarta războiului. Cu ocazia asta am calculat și că o baie mai temeinică avea să fie bine-venită strategic în ziua sau seara următoare. Așa că am pornit din nou la drum, trecând pe lângă acea uriașă propagandă desenată pe perete, care ar fi putut fi la fel de bine scrisă în chineză. Ceea ce am remarcat însă e că populația era dotată absolut minunat cu un număr remarcabil de aparate radio. La numeroase ferestre erau amplasate antene de radar, care serveau, fără îndoială,

recepției radio. Și dacă mi-ar reuși să vorbesc la radio, câștigarea de tovarăși noi și convinși ar fi fost floare la ureche. Nu ascultasem eu zadarnic un program de radio, care suna de parcă ar fi cântat niște muzicieni beți și ar fi vorbit niște crainici peltici, ambele categorii transmițând ceea ce era atât de ilizibil zmângălit pe ziduri? Trebuia doar să vorbesc o germană inteligibilă, ar trebui să fie îndeajuns – o nimica toată. Mi-am continuat drumul plin de avânt și încrezător și curând am zărit în depărtare firma de la „Curățătoria-fulger Yilmaz".

Ăsta fu un lucru un pic neașteptat.

Desigur, numeroasele ziare subliniaseră deja prezența unui public turc, chiar dacă circumstanțele formării acestuia încă îmi erau neclare. Bineînțeles că remarcasem în drumul meu câte un trecător, a cărui origine ariană era, ca să-i spunem frumos, îndoielnică nu doar până la a patra și a cincea generație, ci chiar și până la ultimul sfert de oră. Dar chiar dacă rostul acestor străini de rasă aici nu îmi era deosebit de clar, activitățile lor nu păreau să fie dintre cele importante. De aceea îmi era și greu să-mi imaginez preluarea întregilor întreprinderi mijlocii cu denumire cu tot, și chiar din rațiuni de propagandă economică, în experiența mea, botezarea unei „Curățătorii fulger" cu numele de „Yilmaz" nu avea justificare. De când producea un „Yilmaz" cămăși curate? Un „Yilmaz" vorbea, în cel mai bun caz, de utilizarea cât de cât satisfăcătoare a unei căruțe trase de măgar. Doar că nu exista o curățătorie alternativă. Plus că era important să aduci inamicul politic sub presiune prin acțiuni fulgerătoare. Prin urmare, aveam într-adevăr nevoie de o curățătorie-fulger. Cuprins de îndoieli considerabile, am intrat înăuntru.

M-a întâmpinat un sunet nearmonios de clopoței. Mirosea a detergent, era cald, clar prea cald pentru o cămașă din bumbac, dar în momentul de față nu aveam la dispoziție minunatele uniforme ale *Afrikakorps*. Înăuntru nu era nimeni. Pe tejghea era o sonerie așa cum se găsește de multe ori la hoteluri.

Se auzea clar o muzică orientală, tânguitoare, probabil că în zona de lucru din spate o spălătoreasă din Anatolia tânjea după patria ei

îndepărtată – un comportament bizar, mai ales dacă aveai în schimb norocul să locuiești în capitala Reichului. Am studiat hainele care atârnau ordonate dincolo de tejghea. Erau îmbrăcate într-un material transparent, asemănător cu acela din care era făcută sacoșa mea. Se pare că această chestie era folosită peste tot. Mai văzusem ceva asemănător în niște laboratoare, dar IG Farben părea să fi progresat bine cu proiectul în ultimii ani. După informațiile mele, producerea materialului depindea în mod hotărâtor de posesia de petrol și din acest motiv era și corespunzător de costisitoare. Dar, din modul în care se lucra aici cu materialele plastice, ba chiar și cum se circula cu automobilul, puteam deduce că petrolul nu era o problemă. Oare Reichul reușise să pună din nou mâna pe zăcămintele românești? Improbabil. Oare găsise până la urmă Göring noi resurse pe pământul Vaterlandului? Am simțit cum mă năpădește un râs amar! Göring! Mai degrabă decât să găsească petrol în Germania găsea aur în nasul lui! Morfinist incapabil! Era mai probabil să se fi trecut la exploatarea altor resurse și...

– Așteptați de mult?

Un bărbat de rasă mediteraneeană cu pomeți asiatici privi printr-o ferestruică din spatele încăperii.

– Desigur! am răspuns eu indignat.

– De ce nu sunat?

El făcu semn spre soneria de pe tejghea și apăsă ușor cu mâna pe ea. Soneria sună.

– Eu am sunat *aici!* am zis apăsat și am deschis ușa de la intrare.

Se auzi din nou același cântec distorsionat de clopoței.

– Trebuie sunat *aici!* replică el neinteresat și mai lovi o dată cu mâna în soneria de pe tejghea.

– Un german nu sună decât o dată! am răspuns eu nervos.

– Atunci *aici,* zise curățătorul și metisul de grad incert și apăsă din nou soneria.

Am simțit dintr-odată cum mă cuprinde dorința de a trimite SA-ul peste el ca să-i spargă timpanul cu soneria aia a lui. Ba mai

bine, ambele timpane, ca să le poată explica pe urmă clienților unde trebuie să facă semne cu mâna. Am oftat. Era destul de deranjant când nu te puteai servi nici măcar de cele mai simple corpuri auxiliare. Chestiunea mai trebuia să aștepte până când se mai aranjau lucrurile în țara asta, dar în minte începusem deja o listă cu indivizi nocivi pentru popor, iar curățătoria „Yilmaz" se afla în capul ei. Deocamdată, nu-mi rămânea nimic de făcut decât să îndepărtez încruntat soneria de mâna lui.

– Ia spuneți, am întrebat eu aspru, aici mai și curățați lucruri? Sau acolo de unde veniți curățătoria e doar o afacere cu sonerii?

– Ce vrem domnul?

Am pus sacoșa pe tejghea și am scos uniforma.

– A, domnul de la benzinărie este, zise el amușinând ușor aerul.

Luă nepăsător uniforma în mână.

Ar fi putut să-mi fie indiferent ce credea un străin de rasă fără drept de vot, dar tot nu puteam trece chestiunea de tot cu vederea. Sigur, omul nu era de aici, dar oare să fi căzut într-atât în uitare? Pe de altă parte, poporul mă cunoștea dinainte de cele mai multe ori doar din fotografii de presă, care mă prezentau dintr-un unghi lateral deosebit de favorabil. Iar întâlnirea față în față pare deseori surprinzător de diferită.

– Nu, am răspuns hotărât, eu nu sunt de la benzinărie.

Apoi am privit pe lângă el, ușor în sus, pentru a-i arăta mai limpede, datorită unghiului fotogenic, pe cine avea în față. Curățătorul mă studie prea puțin interesat, mai degrabă din politețe, dar nu îi păream totuși complet străin. Se aplecă peste tejghea și se uită la pantalonii mei strânși impecabil în cizme.

– Nu știm eu... estem pescar celebru?

– Ei, dați-vă puțină osteneală, am strigat eu energic și un pic dezamăgit.

Chiar și la vânzătorul de ziare, care nici el nu era cu siguranță un geniu, tot mă putusem baza pe o oarecare cultură generală. Și acum

asta! Cum puteam să mă întorc în Cancelaria Reichului, dacă nu știa nimeni de mine?

– Stam un pic, zise idiotul de import, chemam pe fiu-meu. El uitam mereu televizor, uitam intanet, știam tot. Mehmet! Mehmet!

Nu dură mult și în față apăru acel Mehmet. Un băiat înalt și relativ curățel, care veni în față împreună cu prietenul sau fratele lui. Moștenirea genetică a acestei familii nu trebuia subestimată, cei doi purtau hainele vechi ale unor frați mai mari, se pare chiar giganți. Cămăși cât niște cearșafuri, pantaloni inimaginabil de mari.

– Mehmet, zise progenitorul lui arătând spre mine, cunoșteam cumva pe domnul?

În ochii băiatului, care aproape că nu mai putea fi numit bărbat, se observă o sclipire.

– Ei, bătrâne, sigur! Ăsta e ăla care face mereu chestiile alea naziste...

Ei, tot era ceva! Sigur, formularea cam lăsa de dorit, dar în cele din urmă observația era corectă.

– Se cheamă național-socialism, l-am corectat eu binevoitor, sau politică național-socialistă.

Satisfăcut și văzându-mă recunoscut, am privit spre „Curățătorii Yilmaz".

– Ăsta e Stromberg[1], zise Mehmet hotărât.

– Tare! făcu tovarășul lui. Stromberg la noi la spălătorie.

– Nooo, se corectă Mehmet, ăsta e ălălant Stromberg. Ăla din Switch.

– Supertareee! își varie tovarășul lejer exprimarea, ălălant Stromberg! La noi la spălătorie!

---

[1] Stromberg, „cel mai fioros șef de pe lume", personaj al unui serial german de televiziune cu același titlu, adaptare a celebrului serial britanic *The Office*, care se comporta cam ca Hitler. Personajul, la rândul lui, a fost parodiat în *Switch,* o altă emisiune de divertisment. (n.red.)

Aș fi vrut tare mult să zic ceva, dar trebuie să recunosc că eram de-a dreptul cutremurat. Cine eram eu? Benzinar? Pescar? Electrician?

– Îmi dați autograf? întrebă fericit Mehmet.

– A, da, domnul Stromberg, și mie, se milogi tovarășul. Și poză! Flutură un aparat minuscul prin fața mea de parcă aș fi fost un cățel, iar aparatul – un biscuit delicios.

Să-mi iau câmpii, nu alta!

Mi-am luat bonul, am mai suportat ca tinerii aceia ciudați să facă o poză de amintire cu mine și am ieșit din curățătoria rapidă, nu înainte de a semna, cu creionul colorat pe care mi-l dăduseră, două coli de hârtie de împachetat. S-a mai petrecut o scurtă criză în producția autografului, când mi s-au plâns că nu semnasem cu „Stromberg".

– A, e clar, calmă celălalt spiritele, fără să fie clar dacă voia să-l liniștească pe Mehmet sau pe mine, ăsta nici măcar nu e Stromberg!

– Adevărat, se băgă și Mehmet, nu sunteți. Sunteți *ălălant*.

Trebuie să admit că subestimasem proporțiile sarcinii pe care mi-o asumasem. Pe vremuri, după Marele Război, eram măcar bărbatul necunoscut din rândul poporului. Acum eram domnul Stromberg, dar celălalt. Bărbatul care făcea mereu chestii naziste. Bărbatul căruia îi era complet indiferent al cărui nume îl scria pe o coală de hârtie de împachetat.

Trebuia să se întâmple ceva.

Urgent.

VI

Din fericire, între timp chiar se întâmplase ceva. Când m-am întors cufundat în gânduri la chioșcul vânzătorului de ziare, l-am zărit cum vorbea înfierbântat cu doi bărbați cu ochelari de soare. Aceștia purtau costume, dar fără cravate, nu erau prea în vârstă, aveau în jur de treizeci de ani, cel mai scund dintre ei poate chiar mai tânăr, dar nu puteam aprecia asta prea bine de la distanță. În ciuda costumului evident de calitate, cel mai în vârstă era surprinzător de nebărbierit. Când m-am apropiat, vânzătorul mi-a făcut agitat semn cu mâna.

– Veniți! Veniți!

Se întoarse spre domni și spuse:

– El e. E super. O nebunie! Îi face pe toți ceilalți de departe!

Nu m-am lăsat zorit. Un Führer adevărat observă imediat, chiar și din cele mai mici detalii, dacă alții încearcă să preia controlul unei situații.

Dacă alții spun „iute, iute", un adevărat Führer va încerca întotdeauna să prevină o accelerare a lucrurilor, să evite o acțiune greșită din pricina grabei, dând dovadă de circumspecție acolo unde alții aleargă încolo și încoace ca niște găini fără cap. Desigur că există momente în care chiar e util să te grăbești, de pildă când te afli într-o casă care arde cu vâlvătăi sau dacă vrei să prinzi ca într-un clește un număr mai mare de divizii engleze și franceze și să le distrugi până la ultimul om. Dar aceste situații sunt mai rare decât s-ar crede, iar în cotidian circumspecția – bineînțeles în strânsă conlucrare cu deciziile curajoase – e mai bună în cele mai multe cazuri, așa cum și în fața terorii din tranșee supraviețuiește adesea doar cel care-și păstrează mintea limpede și care trece printre linii

pufăindu-și alene pipa în loc să se arunce ici sau colo la pământ, scâncind și văicărindu-se ca o muierușcă. Pe de altă parte, fumul de pipă nu reprezintă neapărat o garanție a supraviețuirii în situații de criză, sigur că în războaie mondiale au fost uciși și fumători de pipă și ar trebui să fii cretin să crezi că fumul de pipă ar avea un efect protector, ba chiar se poate supraviețui foarte bine și fără pipă, și fără tutun, ba chiar fără să fumezi defel, așa ca mine.

Cam acestea îmi erau gândurile când vânzătorul de ziare se apropie nerăbdător de mine, nu mai lipsea mult și m-ar fi împins spre micuța „conferință" ca pe un catâr. Poate chiar mă încăpățânam un pic, pentru că m-aș fi simțit mai bine – fără să fiu nesigur – în uniforma mea. Dar situația nu putea fi schimbată.

– El este, repetă vânzătorul de ziare neobișnuit de agitat, iar aceștia, adăugă el, arătând spre cei doi domni, aceștia sunt oamenii de care v-am povestit.

Cel mai în vârstă stătea la una dintre mesele înalte, fără scaune cu o mână în buzunar și bea cafea dintr-un pahar de carton așa cum văzusem de mai multe ori zilele trecute la muncitori. Cel tânăr își puse paharul jos, își împinse ochelarii de soare în sus, în părul aranjat cu prea multă cremă de păr și zise:

– Așadar, dumneavoastră sunteți băiatul minune. Ei bine, la uniformă mai aveți ceva de lucru.

L-am privit pe cât de scurt, pe atât de superficial și m-am întors spre vânzătorul de ziare.

– Cine e acesta?

– Domnii, făcu vânzătorul înroșindu-se tare în obraji, sunt de la o firmă de producție. Lucrează cu posturi mari! MyTV! RTL! SAT1! Pro Sieben! Toate posturile private! Se poate spune asta, nu?

Ultima întrebare le era adresată celor doi domni.

– Da, se poate spune, replică binevoitor cel mai în vârstă.

Apoi scoase mâna din buzunar, mi-o întinse și zise:

– Sensenbrick, Joachim. Iar acesta este Frank Sawatzki, el lucrează împreună cu mine la Flashlight.

– Aha, am zis și i-am strâns mâna. Hitler, Adolf.

Tinerelul mustăci, îmi lăsa impresia de aroganță.

– Prietenul nostru comun v-a lăudat din cale afară. Haideți, prezentați-ne ceva! Își duse rânjind două degete deasupra buzei de sus și urlă: *De la orrra cenci șe patrozeci șe cenci de menute se rrrăsponde foc co foc!*[1]

M-am întors spre el și l-am studiat atent. Apoi am păstrat tăcerea câteva clipe. Tăcerea este subestimată deseori.

– Așa, am răspuns, ați dori să vorbim despre Polonia. Polonia. Ce știți mai exact despre istoria Poloniei?

– Capitala Varșovia, atacată în 1939, împărțită cu rușii...

– Asta, am replicat eu sec, e învățătură din cărți. Orice șoarece de bibliotecă poate să bage așa ceva în el. Răspundeți-mi la întrebare!

– Doar am...

– Întrebarea mea! Nu înțelegeți germană? Ce! Știți! Despre! Istoria Poloniei!

– Eu...

– Ce știți despre istoria Poloniei. Cunoașteți circumstanțele? Ce știți despre mișmașul etnic din Polonia? Ce știți despre așa-numita politică germană cu privire la Polonia de după 1919? Și dacă tot vorbim despre a răspunde la foc – știți măcar încotro?

Am făcut o mică pauză pentru a trage aer în piept. Inamicul politic trebuie copleșit exact în momentul potrivit. Nu atunci când nu are nimic de spus. Ci atunci când încearcă să zică ceva.

– Eu...

– Dacă tot mi-ați ascultat discursul, atunci știți desigur și cum se continuă, nu-i așa?

– Asta...

– Aud...

– Doar n-am venit aici ca să...

– Vă ajut eu: De acum înainte... de aici știți mai departe?

---

[1] Primele cuvinte din apelul radiodifuzat pe 1 septembrie 1939, în care Hitler justifică intrarea în război cu Polonia în urma agresiunii fictive a celei din urmă asupra Germaniei. (n. red.)

– ...

– *De acum înainte se va răspunde fiecărei bombe cu o bombă.* Ar fi bine să vă notați, poate o să mai fiți întrebat și altă dată despre marile expresii ale istoriei. Dar poate că vă descurcați cu practica mai bine. Aveți la dispoziție 1,4 milioane de oameni și 30 de zile, timp pentru a cuceri o țară întreagă. 30 de zile, nu mai mult, deoarece în vest francezul și englezul se înarmează în mare grabă. De unde începeți? Câte corpuri de armată formați? Câte divizii are inamicul? Unde vă așteptați să întâmpinați cea mai mare rezistență? Și ce faceți dacă românul alege să se implice?

– Românul?

– Mă scuzați, stimate domn. Aveți, desigur, dreptate. Pe cine interesează românul? Domnul general aci de față mărșăluiește spre Varșovia, spre Cracovia, nu privește în stânga, nu privește în dreapta, de ce s-o facă, polonezul este un adversar ușor, vremea e frumoasă, trupele excelente, dar ia stai așa, ce avem aici? Asta este armata noastră cu foarte multe găuri între omoplați, din care curge sângele eroilor germani, pentru că în sute de mii de spinări de soldați germani s-au înfipt milioane de gloanțe din puști românești! Da, dar cum se poate așa ceva? Cum se poate? E oare posibil ca tânărul nostru general aci de față să fi uitat de pactul militar româno-polonez? Dar ați fost măcar în Wehrmacht? Nu-mi pot imagina cu niciun chip cum arătați în uniformă. N-ați reușit să găsiți drumul spre Polonia pentru nicio armată din lume, nu sunteți în stare să vă găsiți nici măcar propria uniformă! Eu, în schimb, vă pot spune oricând unde este uniforma mea! Am zis și mi-am scos din buzunarul de la piept bonul de la curățătorie și l-am trântit tare pe masă. Și anume, la curățătorie!

La asta, dinspre cel mai în vârstă, dinspre Sensenbrink, se auzi un zgomot ciudat și din nările lui țâșniră două jeturi scurte de cafea direct pe cămașa mea împrumutată, ba chiar și pe a vânzătorului și pe a sa. Tânărul stătea alături, cam nedumerit, în vreme ce tipul mai în vârstă începu să tușească.

– Asta, horcăi el aplecat sub masă, asta n-a fost cinstit.

Scoase din buzunar o batistă și reuși să-și elibereze cu greu căile respiratorii.

– Am crezut, șuieră el, am crezut inițial că o să fie un număr militar, ceva în genul parodiilor cazone. Dar faza cu curățătoria m-a dat pe spate.

– Nu v-am spus eu? jubilă vânzătorul de ziare. Doar v-am spus, tipul e genial. Și chiar așa și e.

Nu prea știam cum să clasific arteziana de cafea și comentariile care urmaseră. Niciunul din tipii ăștia de la radiodifuziune nu îmi era simpatic, doar că nici în vremurile Republicii de la Weimar lucrurile nu stătuseră altfel. Trepădușii ăștia de la radio trebuiau inevitabil acceptați până la un punct. În afară de asta, până acum nu spusesem absolut nimic, cel puțin nu din ce aveam de spus și aveam de gând să spun. Cu toate astea, simțeam din partea lor o apreciere considerabilă.

– Aveți talent, gâfâi mai departe Sensenbrink. Pe bune. Puneți o bază și apoi – țac! poanta deasupra! Demențial! Și totul a părut așa de spontan! Dar, numărul acesta l-ați pregătit, desigur?

– Care număr?

– Numărul cu Polonia! Sau vreți să mă faceți să cred că l-ați inventat pe loc?

Sensenbrink părea, într-adevăr, să înțeleagă ceva mai mult din toată chestiunea. Nici măcar un *Blitzkrieg* nu-l inventezi pe loc. Poate că reușise chiar să-l citească pe Guderian[1].

– Sigur că nu, l-am aprobat eu, numărul cu Polonia a fost planificat complet încă din iunie.

– Și? insistă el, în vreme ce privea ba amuzat, ba întristat la cămașa lui. Mai aveți și altele?

– Cum... altele?

– Păi... un program, zise el, sau alte texte.

[1] Heinz-Wilhelm Guderian (1888–1954), general de tancuri al armatei Reichului în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. *Panzerele* germane au fost construite și au luptat conform lucrărilor lui, cea mai cunoscută fiind *Achtung Panzer!* (n. tr.)

– Desigur! Doar am scris două cărți!

– Incredibil! se minună el. Ați fi putut veni liniștit mai devreme. Câți ani aveți în realitate?

– 56, am spus eu la obiect.

– Desigur, râse el. Iar machiajul vi-l faceți singur? Sau aveți un machieur specializat?

– De regulă nu, doar la filmări.

– Doar la filmări, râse el din nou, foarte bine. Fiți atent, vreau să vă prezint câțiva oameni de la firma mea. Unde vă pot găsi?

– Aici, am răspuns eu apăsat.

Acum interveni iute vânzătorul de ziare, care mă întrerupse și adăugă:

– Doar v-am spus că situația sa personală deocamdată nu este foarte... limpede.

– A, da, sigur, zise Sensenbrink. Sunteți, cum s-ar spune, fără țară...

– În momentul de față sunt fără locuință, am recunoscut eu, dar cu siguranță nu și fără țară...

– Înțeleg, făcu Sensenbrink și se întoarse degajat spre Sawatzki: Ei bine, asta nu merge. Vă rog să organizați ceva. Omul trebuie să se pregătească. Poate să fie oricât de bun, dacă apare așa înaintea lui Bellini, asta-l trimite la plimbare de nu ne vedem. Nu trebuie să fie neapărat Adlon, nu?

– O locuință modestă îmi este îndeajuns, am spus eu aprobator, buncărul nu era nici el palatul de la Versailles.

– Bine, decise Sensenbrink, și chiar nu aveți un manager?

– Un ce?

– N-are importanță, alungă el ideea, atunci ne-am lămurit. Vreau să aducem chestiunea cât mai repede la faza de decizie, ar trebui să o facem chiar săptămâna asta. Ia spuneți, uniforma o s-o aveți până atunci, nu?

– Poate chiar astă-seară, l-am liniștit eu. E la o curățătorie-fulger.

La auzul veștii îl umflă din nou râsul.

VII

Prima dimineață din noua mea locuință se dovedi a fi pentru mine, în ciuda evenimentelor destul de răscolitoare de până atunci, cea mai dificilă din viața mea. Marea conferință a firmei de producție se amânase, ceea ce îmi pica destul de bine, căci nu eram atât de îngâmfat încât să cred că nu aveam încă enorm de mult de recuperat în materie de cunoștințe cu privire la noul meu prezent. O întâmplare îmi deschise însă o nouă sursă de informații: televizorul.

Forma acestui aparat se schimbase de la primele tentative din 1936 atât de mult, încât la început nu l-am recunoscut defel. Inițial, am crezut că placa subțire și neagră din încăpere era un fel de operă de artă mai ciudată. Apoi am crezut că, datorită formei sale plate, servește peste noapte păstrării în stare de neșifonare a cămășii mele, dar mai erau destule lucruri cu care trebuia să mă obișnuiesc în aceste vremuri moderne și care apăruseră, fie în baza unor noi descoperiri, fie datorită pasiunii pentru forme ciudate, cu care trebuia să mă obișnuiesc. Așa, de pildă, se considera firesc să se ofere unui oaspete în loc de baie un fel de celulă igienică în cameră, o cadă de baie nu mai exista, iar dușul era montat într-o cabină de sticlă mai mult sau mai puțin direct în cameră. Timp de multe săptămâni am considerat asta ca un semn de modestie, ba chiar de sărăcie a locuinței mele până când am aflat că în cercurile arhitecților astfel de idei erau considerate deosebite și foarte inovatoare. Așa că a fost nevoie de o întâmplare care să-mi atragă atenția asupra televizorului.

Uitasem să atârn cartonul la ușă, de aceea femeia de serviciu intrase exact când îmi ajustam mustața în celula igienică din cameră. În vreme ce eu mă întorceam surprins, ea se scuză și zise că va veni mai târziu, dar când dădu să iasă, privirea îi căzu pe aparatul pe care atârna cămașa mea.

– E ceva în neregulă cu televizorul? se interesă ea, dar înainte să pot răspunde, ea puse mâna pe o cutiuță și porni aparatul. Acesta afișă imediat o imagine pe care ea o schimbă de câteva ori apăsând pe butoanele cutiuței. Merge, făcu ea satisfăcută... m-am gândit că...

Apoi dispăru și eu am privit curios televizorul.

Am dat jos cu grijă cămașa de pe el. Apoi am apucat cutiuța.

Acesta era, așadar, un televizor din ziua de azi. Era negru, nu avea butoane, întrerupătoare, nimic. Am luat cutiuța în mână și am apăsat la întâmplare pe unu, iar aparatul a pornit. Rezultatul a fost dezamăgitor.

Am văzut un bucătar care tăia mărunt niște legume. Nu-mi venea să cred: o asemenea tehnică inovatoare fusese pusă la punct și era folosită pentru a arăta un caraghios de bucătar? Sigur, nu aveau cum să fie în fiecare an jocuri olimpice și nici la orice oră, dar undeva în Germania sau chiar în lume trebuia să se petreacă un lucru mai important decât acel bucătar! Curând i se alătură o femeie care se întreținea admirativ cu bucătarul cu privire la legumele lui tăiate. Am rămas cu gura căscată. Providența îi oferise poporului german un minunat și grandios instrument de propagandă, iar acum acesta era irosit pentru prezentarea unor inele de praz. Eram așa de furios că în primul moment mi-a venit să arunc tot aparatul pe fereastră, dar am observat că acea cutiuță mai avea și alte butoane, mai multe decât erau necesare pentru o simplă pornire și oprire. Așa că am apăsat pe numărul doi, iar bucătarul dispăru imediat, făcând loc altui bucătar, care explica foarte mândru diferența dintre două soiuri de morcovi. Lângă el se afla o pupăză la fel de stranie ca și cea de lângă primul bucătar, și ea la fel de admirativă față de „înțelepciunile“ acestui Morcoveață. Nervos, am

apăsat pe trei. Nu era chiar felul în care îmi închipuisem eu lumea modernă.

Morcoveață dispăru, lăsând loc unei femei grase care stătea și ea, tot în fața unei sobe de gătit. Aici prepararea era mai degrabă secundară, femeia nici nu spunea ce făcea de mâncare, ci explica, în schimb, că banii nu-i ajungeau de niciun fel. Asta măcar era o veste bună pentru un politician – chestiunea socială nu fusese, așadar, soluționată în ultimii șaizeci și șase de ani. În fine, altceva nici nu era de așteptat din partea acestor tranca-fleanca democrați.

Era însă surprinzător că televiziunea se ocupa pe larg de un astfel de subiect – în comparație cu o cursă de 100 de metri, femeia văicăricioasă nu avea cine știe ce de oferit. Pe de altă parte, eram recunoscător că măcar în sfârșit nu se mai ocupa nimeni cu procesul gătitului, cu atât mai puțin femeia cea grasă. Grija ei se îndrepta spre o ființă tânără și șleampătă care se apropie de ea din lateral și care spuse ceva care suna ca „dmbnnn". Aceasta fu prezentată de un crainic drept Menndi[1]. Menndi, se explică, era fiica femeii celei grase, iar ea tocmai pierduse un loc de practică. În vreme ce eu încă mă mai minunam că acelei Menndi cineva chiar îi oferise un loc de practică, am auzit cum refuza mâncarea din oală drept „porcărie". Oricât de puțină simpatie îți poate stârni o ființă tânără și șleampătă, nu era de mirare că nu simțea nevoia să mănânce, având în vedere nepăsarea cu care mama cea grasă deschidea o cutie și îi răsturna conținutul în oală. Ba chiar te așteptai să arunce și cutia în oală. Am apăsat din nou pe butoane, ajungând la o imagine în care un al treilea bucătar tăia carnea mărunțel, explicând cu lux de amănunte cum ținea cuțitul și de ce. Și acesta avea alături o tânără și blondă angajată de televiziune, care dădea din cap foarte impresionată. Exasperat, am închis aparatul și am luat hotărârea să nu mă mai uit niciodată la el și să-mi încerc în continuare norocul la radio. Dar,

[1] Mandy, nume foarte popular în fosta RDG. La Berlin trăiesc o sumedenie de Mandy, Sandy sau Cindy. (n.tr.)

după o cercetare amănunțită a încăperii, am constatat că aici nu exista niciun radio.

Dacă însă nici într-o astfel de cameră modestă nu exista radio, ci doar televizor, atunci trebuia să deduc că, din cele două, televiziunea devenise mediul cel mai important.

M-am așezat consternat pe pat.

Trebuie să recunosc, odinioară eram destul de mândru de talentul meu, însușit în lungi ore de studiu individual, de a desluși cu o claritate fulgerătoare încrengătura de minciuni jidovești din presă. Dar aici, priceperea mea nu-mi servea la nimic. Aici exista doar radio păsăresc și televiziune cu bucătari. Ce adevăruri se puteau ascunde aici?

Existau morcovi mincinoși?

Sau praz trombonist?

Dar, dacă acesta era mijlocul de comunicare al vremii – în privința asta nu exista nicio îndoială – atunci nu mai aveam de ales. Trebuia să învăț să înțeleg conținutul acestui televizor, trebuia să-l absorb, chiar dacă era la fel de mediocru spiritual și dezgustător ca mâncarea la cutie a femeii grase. Hotărât, m-am ridicat, mi-am umplut o cană cu apă, am luat o înghițitură și m-am așezat pregătit în fața aparatului.

L-am pornit din nou.

Pe primul canal, bucătarul cu prazul își terminase mâncarea, iar acum un grădinar își exprima, în admirația aprobatoare a unei angajate a televiziunii, părerea despre melci și cele mai bune metode de combatere a acestora. Desigur, subiectul era de o importanță considerabilă pentru hrănirea populației, dar ca subiect al unei transmisiuni televizate? Poate că de aceea mi s-a părut atât de superfluu, pentru că, doar câteva minute mai târziu, un alt grădinar anunța același lucru, doar că pe alt canal, în locul lui Morcoveață. Am simțit cum mă curprinde o anume curiozitate de afla dacă, între timp, femeia grasă nu se mutase și ea în grădină, unde în locul fiicei ei să combată melci. Dar asta nu se întâmplase.

Se pare că televizorul remarcase că, între timp, privisem și alte programe, prin urmare, crainicul îmi făcu un rezumat al celor petrecute. Menndi, contabiliză crainicul, își pierduse locul de practică și nu voia să mănânce mâncarea mamei ei. Mama era nefericită. La aceasta mai fură arătate încă o dată imaginile pe care le văzusem deja cu un sfert de oră mai devreme.

– Bine, bine, am spus eu cu voce tare, pentru ca să audă și televizorul, dar chiar nu trebuie să dați atâtea detalii, doar nu sunt senil.

Am schimbat mai departe. Aici se întâmplau lucruri noi. Bucătarul cu carnea dispăruse, nu era niciun grădinar care să țină prelegeri, erau prezentate, în schimb, aventurile unui avocat[1], se pare că era un fel de foileton. Avocatul avea o barbă ca Buffalo Bill și ceilalți protagoniști vorbeau și se mișcau de parcă epoca filmului mut s-ar fi terminat abia ieri. Per total era o cârpăceală veselă la care chiar am râs în gura mare de câteva ori, deși după aceea nu mi-a mai fost la fel de limpede de ce – poate era doar de ușurare că în sfârșit nu mai gătea nimeni și nu se mai preocupa nimeni de protejarea salatelor.

Am schimbat din nou canalul, de-acum mă obișnuisem, și am ajuns la alte acțiuni. Acestea păreau să fie mai vechi, calitatea imaginii varia foarte mult și arăta viața la țară, doctori, polițiști – dar în niciuna dintre aceste reprezentații protagoniștii nu reușeau să atingă bizarele talente ale avocatului Buffalo Bill. Obiectivul era să stai tolănit și să te distrezi ziua în amiaza mare. Acest lucru mă surprinse. Sigur, mă bucurasem și eu că în greu încercatul an de război 1944 un film precum *Die Feuerzangenbowle*[2] fusese atât de bine primit și că mai distrăgea poporul de la realitatea de zi cu zi, dar Heinz Rühman[3] era savurat, în cele mai multe dintre cazuri,

---

[1] *Lenssen und Partner,* serial difuzat de canalul Sat1 (n.red.)

[2] *Feuerzangenbowle* – un fel de punci nemțesc, făcut cu vin, scorțișoară, lămâie, zahăr și rom. Titlul unei comedii de mare succes. (n.red.)

[3] Heinz Rühman (1902–1944), renumit actor german de teatru și film. Rolul său cel mai cunoscut rămâne cel al lui Hans Pfeiffer din comedia *Die Feuerzangebowle.* (n.tr.)

doar seara. Cât de rea trebuia să fie situația astăzi, dacă poporul era distrat încă de dimineață de o muză ușoară ca un balon cu heliu? Uluit, am apăsat mai departe și m-am oprit imediat, surprins.

În fața mea se afla acum un bărbat care citea un text, ceva de felul știrilor, dar asta nu se putea spune cu certitudine absolută. Căci, în vreme ce bărbatul ședea în fața unui birou și prezenta rapoarte, pe imagine se derulau în permanență benzi cu informații, unele cu cifre, altele cu texte, ca și cum cele spuse de vorbitor nu erau așa de importante și puteai urmări în același timp și cele scrise pe bandă sau invers. Un lucru era sigur: făceai atac cerebral dacă încercai să le urmărești pe toate în același timp. Cu ochii arzând, am schimbat din nou canalul doar pentru a ajunge pe un altul care făcea același lucru, chiar dacă cu benzi de altă culoare și un alt vorbitor. Folosindu-mă de toate puterile, am încercat timp de minute întregi să reținem evenimentele. Păreau să aibă totuși o anumită importanță, actualul cancelar al Germaniei anunțase ceva sau spusese ori decisese ceva, doar că era imposibil să înțelegi ce spunea crainicul. M-am ghemuit direct în fața aparatului, am încercat aproape disperat să acopăr cu mâinile îngrămădeala nedemnă de vorbe pentru a mă concentra pe cele spuse, dar tâmpeniile apăreau constant în toate locurile posibile de pe ecran. Ora exactă, cursurile de la bursă, prețul dolarului, temperatura în cele mai izolate colțuri ale Pământului, în vreme ce gura crainicului anunța impasibil evenimente din lumea întreagă. Parcă ai fi încercat să-ți aduni informațiile din mijlocul unui spital de nebuni.

Și, de parcă nebunia nu ar fi fost completă, din când în când o reclamă anunța unde se puteau achiziționa sejururile cele mai ieftine, o afirmație pe care, altminteri, o făceau numeroase alte magazine, absolut identic. Numele magazinelor nu le putea reține

niciun om normal, ele țineau toate de un grup pe nume WWW. Nu puteam decât să sper că în spatele acestui nume se ascundea până la urmă numele modern al KdF[1]. Pe de altă parte, era absolut de neconceput ca o minte atât de ageră ca a lui Ley[2] a putut dezvolta ceva care suna ca un imberb în schimbare de voce clănțănind din dinți la ieșirea din piscină.

Nici nu mai știu cum am mai găsit în această situație forța de a-mi aduna gândurile – cu toate astea m-a străfulgerat o inspirație: această nebunie organizată era o șmecherie rafinată de propagandă.

În mod evident, poporul nu trebuia să-și piardă curajul la auzul unor vești din cele mai teribile, căci benzile care rulau încontinuu semnalizau că veștile anunțate de crainic nu erau atât de importante și că te puteai hotărî la fel de bine să citești știrile sportive de dedesubt. Am dat apreciativ din cap. Cu această tehnică am fi putut în vremea mea să comunicăm poporului o sumedenie de lucruri doar în treacăt. Poate nu neapărat un Stalingrad, dar, să spunem, debarcarea trupelor aliate în Sicilia. Și atunci, când era vorba de victoriile Wehrmachtului îndepărtam iute benzile cu text și se anunța în liniște: astăzi, bravele trupe germane i-au redat libertatea lui Il Duce.

Ce mai efect!

Pentru a-mi reveni m-am întors la posturi mai calme și, mânat de o anume curiozitate, la postul cu femeia grasă. Oare își internase între timp fiica șleampătă într-un cămin? Oare cum arăta soțul acestei femei? Era oare unul dintre acei indivizi leneși, care se ascundeau cu precădere în trupele de șoferi național-socialiști?

---

[1] Kraft durch Freude (forța prin bucurie), organizație politică înființată de naziști, având sarcina de a organiza petrecerea timpului liber al populației germane și de a-l uniformiza *(Gleichschaltung* – cuvânt din terminologia național-socialistă, care a fost creat în 1933 în cadrul procesului de uniformizare a întregii vieți sociale, politice ca și publice și private), organizație condusă de Robert Ley. (n.tr.)

[2] Robert Ley (1890–1945) a fost printre altele *Reichsleiter* al NSDAP și șeful uniunii *Deutsche Arbeitsfront,* unul dintre cei mai importanți politicieni din epoca național-socialistă. (n.tr.)

Programul recunoscu imediat că mă întorsesem pe post și începu iute să-mi rezume cele întâmplate până atunci. Fata Menndi, de 16 ani, povestea vocea reporterului pe un ton de mare importanță și urgență, își pierduse locul de practică, iar la întoarcerea acasă nici nu voia să se atingă de mâncarea pregătită cu drag de mamă. Mama, în schimb, era nefericită și se adresase unei vecine în căutare de ajutor.

– Păi, nu ați ajuns prea departe, i-am comunicat eu pe un ton dojenitor reporterului, i-am promis însă și că voi reveni mai târziu când se vor fi petrecut mai multe.

La întoarcerea pe canalul de știri, am poposit scurt la omagiul de film mut adus lui Buffalo Bill. Și acolo am fost salutat de un crainic, care mi-a povestit ce reușise să facă așa-zisul avocat în decursul emisiunii. Se pare că la locul de practică al unei anumite Sinndi[1], care avea 16 ani, se petrecuseră lucruri imorale. Acum era căutat nelegiuitul, un șef de personal, despicându-se firul în patru la nesfârșit, trăncănind într-una în modul cel mai abject. Am râs din nou cu poftă, programul era o aiureală îngrozitoare. Pentru a face cât de cât credibilă farsa asta fără noimă, ar fi fost nevoie de un jidan alunecos, dar unde să-l găsești în ziua de azi, de vreme ce Himmler fusese, cel puțin din punctul acesta de vedere, deosebit de conștiincios?

M-am întors la haosul de știri și de acolo m-am dus și mai departe. Acum erau prezentați niște domni la jocul de biliard, care între timp era considerat sport. Asta se putea constata, așa cum remarcasem eu deja, după numele canalului, lipit în colțul de sus al aparatului. Un alt post transmitea tot sport, dar acolo camera urmărea niște oameni la jocul de cărți. Dacă ăsta era sportul din ziua de azi, nu puteai decât să te înfricoșezi gândindu-te la capacitatea de luptă. O clipă m-am întrebat dacă o Leni Riefenstahl[2] ar fi reușit să

[1] Cindy, tot un nume popular în fosta RDG (n.tr.)

[2] Leni Riefenstahl, născută Helene Bertha Amalie Riefenstahl, (1902–2003) a fost o fotografă, operatoare de film, regizoare de film, dansatoare și actriță germană, care

scoată mai mult din povestea asta, dar chiar și cele mai mari genii ale istoriei își ating uneori limitele artei lor.

Pe de altă parte, poate că și arta de a face filme se schimbase. În căutările mele, am dat peste niște canale care îmi aminteau vag de desenele animate de odinioară. Îmi rămăseseră vii în amintire veselele aventuri ale lui Mickey Mouse. Dar ce se întâmpla acum pe ecran nu putea decât să declanșeze orbire instantanee. O succesiune necontenită de frânturi de discuții aiuristice, întrerupte doar de difuzarea repetată a unor explozii violente.

Canalele următoare se dovediră a fi tot mai ciudate. Existau unele care transmiteau numai explozii fără desene animate, ba chiar m-a cuprins inițial bănuiala că ar putea să fie vorba de muzică, înainte să ajung la concluzia că, de fapt, scopul întregii prezentări era vânzarea unui produs completamente idiot numit Rington. Nu-mi era foarte clar pentru ce aveai nevoie de o sonerie specială. Oare oamenii lucrează toți ca recuzitori la filme cu sonor?

Pe de altă parte, vânzarea prin intermediul televizorului nu părea să fie neobișnuită. Alte două sau trei canale transmiteau neîntrerupt prezentările acestor negustori volanți pe care îi cunoști de la iarmaroc. Trăncăneala lor era acoperită cu aceeași ușurință de texte scrise în toate colțurile aparatului. Vânzătorii înșiși încălcau orice fel de regulă a unei apariții serioase, ba nici măcar nu se mai străduiau să aibă o înfățișare prezentabilă și de încredere, purtând chiar și la vârste înaintate cercei îngrozitori, ca ultimii dintre țigani. Distribuția rolurilor urmărea tradițiile celei mai ordinare pingeliri: mereu era prezent câte un tip care mințea de înghețau apele. Altul, în schimb, trebuia să stea alături și să caște întruna gura de uimire, trebuia să exclame „Super!“ și „Nu!“ sau „Incredibil!“. Una peste alta era o maimuțăreală totală și te trezeai cum te cuprinde cheful de a descărca un tun Flak de 88 de milimetri în adunătura aia și să vezi cum le țâșnesc acestor escroci minciunile din burtă.

---

s-a remarcat prin estetica proprie și tehnica de realizare a filmelor, fiind și una dintre cele mai controversate personalități feminine ale secolului al XX-lea. (n.tr.)

Furia îmi venea și din teama că o s-o iau razna văzând atâta demență la un loc. Așa că încercarea de a ajunge înapoi pe canalul cu femeia grasă aducea mai degrabă cu o retragere. Dar, pe parcurs, am rămas agățat pe canalul unde își făcuse de cap Buffalo Bill, avocatul de doi lei. Acum acolo se transmitea o dramă din justiție, pe a cărei protagonistă am încurcat-o mai întâi cu cancelara de la știri, dar la scurt timp s-a dovedit a fi doar o judecătoare matroană care aducea cu cancelara. Se discuta tocmai cazul unei anumite Sinndi, care fusese acuzată de niște iregularități la locul ei de practică.

Domnișoara de 16 ani comisese aceste nereguli doar din pricina pasiunii ei pentru un june pe numele lui Enndi[1], care întreținea în același timp relații cu alte trei tinere aflate la practică, dintre care una se pare că era sau dorea să ajungă actriță. Din pricina unor circumstanțe care nu fuseseră explicate, ea renunțase la această carieră în favoarea unei ocupații secundare în lumea infracțională și era acum coproprietară a unui birou de pariuri. În continuare fură prezentate tâmpenii la fel de revoltătoare, pe care matroana judecătoare le asculta extrem de serioasă, aprobând sârguincios din cap, de parcă toate aceste povești denaturate ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume și s-ar fi petrecut în fiecare zi. Nu reușeam defel să înțeleg.

Cine se uita de bunăvoie la așa ceva? Desigur, poate suboamenii care scriau și buchiseau doar cu greu, dar altminteri?! Aproape amorțit, m-am întors la femeia grasă. Viața ei aventuroasă fusese întreruptă de la ultima mea vizită de o emisiune de reclame a cărei încheiere am mai prins-o. Crainicul nu renunță să-mi mai explice încă o dată că acea femeie jalnică nu mai avea niciun control asupra acelei fiice mizerabile și că nu ajunsese mai departe în ultima jumătate de oră decât să discute pe larg și în amănunt cu vecina fumătoare despre cum să-și arunce mica idioată în stradă. În cele din urmă, cel puțin așa i-am comunicat aparatului, acest întreg cerc

[1] Andy

de existențe nefericite trebuia trimis în lagăre de muncă, locuința trebuia renovată sau, mai bine, demolată odată cu întreaga clădire și planificat în loc un spațiu de manevre pentru ca amintirea acestor întâmplări nefericite să fie ștearsă o dată pentru totdeauna din memoria poporului sănătos. Descurajat, am aruncat cutiuța de control în coșul de gunoi.

Ce sarcină supraomenească îmi asumasem!

Pentru a reuși să-mi controlez cât de cât furia, am decis să ies un pic din cameră. Desigur, doar scurt, căci nu voiam să stau prea mult departe de telefon, dar măcar să mă duc iute până la curățătorie pentru a-mi ridica uniforma. Am intrat oftând în magazin, m-am lăsat din nou salutat drept „domnul Stromberg", mi-am ridicat surprinzător de perfect curățata uniformă și am pornit grăbit înapoi spre casă. Abia așteptam să înfrunt lumea îmbrăcat din nou în haine familiare. Dar, bineînțeles, la întoarcere asistenta de la recepție mi-a comunicat că am fost căutat la telefon.

– Aha, am zis eu. Desigur. Tocmai acum. Și cine a fost?

– Habar n-am, mi-a răspuns asistenta și privi absentă spre televizor.

– Dar nu v-ați notat? am întrebat-o eu foarte sever.

– Au spus că mai sună încă o dată, încercă ea să-și scuze eroarea. Era important?

– Este vorba de Germania! am răspuns eu revoltat.

– E aiurea, zise ea și se holbă iar în ecranul aparatului. Și ce-i cu mobilul[1]?

– Eu! Nu! Știu! am zbierat furios la ea și m-am îndreptat exasperat spre camera mea ca să-mi continui studiile de televiziune. Aia e probabil la tribunal pentru că și-a pierdut locul de practică.

[1] Handy – în germană, termenul care desemnează telefonul mobil, Henndi este ceea ce înțelege Hitler, similar cu Menndi și Sinndi, crezând că e vorba de o persoană. (n.tr.)

VIII

Era surprinzător cât de ușor le venea oamenilor să mă recunoască în îmbrăcămintea mea obișnuită! De îndată ce m-am suit în taxi, șoferul mă salută morocănos, dar familiar.

– Domnule, bună ziua. V-ați întors din nou pe aici?

– Într-adevăr, am dat eu din cap și i-am indicat adresa.

– În ordine.

M-am lăsat pe spate. Nu comandasem o mașină specială, dar dacă acesta era un model obișnuit, atunci se ședea excelent în ea.

– Ce fel de mașină e asta?

– Merțan.

Mă cuprinse un val de sentimente nostalgice, o senzație bruscă de superbă protecție. M-am gândit la Nürnberg, la strălucitele congrese ale partidului, la călătoria prin minunatul oraș vechi, la vântul de sfârșit de vară, chiar început de toamnă care patrula asemenea unui lup pe sub borul pălăriei mele.

– Am avut și eu unul, am zis melancolic. Un cabriolet.

– Și? întrebă șoferul. Merge bine?

– Eu nu am carnet de conducere, am zis în treacăt. Are Kempka[1] și nu s-a plâns niciodată.

– Un Conducător fără carnet de conducere? Șoferul râse amuzat. Ce banc bun!

– Dar vechi.

Se instală o pauză în conversație. Apoi șoferul reluă discuția.

---

[1] Erich Kempka (1910–1975) a fost șoferul lui Hitler din 1934 până în aprilie 1945. Era *Obersturmbahnführer* SS. Și-a publicat memoriile în 1951 sub titlul *Eu l-am ars pe Adolf Hitler,* memorii care au fost republicate apoi în 1975 și în engleză în 2010. (n.tr.)

– Și? O mai aveți? Mașina? Sau ați vândut-o?

– Sincer să fiu, nu știu ce s-a întâmplat cu ea.

– Păcat, zise șoferul. Și? Ce faceți la Berlin? Teatru de varietăți? Cabaret?

– Cabaret?

– La ce teatru? Unde jucați?

– Am de gând să vorbesc cât de curând la radioteleviziune.

– Așa mă gândeam și eu, zise șoferul cu ceea ce îmi părea un zâmbet mulțumit. Aveți iar planuri mari, nu?

– Planurile le face destinul, am răspuns eu apăsat, eu fac doar ceea ce trebuie făcut în vremurile de azi și cele viitoare pentru a păstra integritatea națiunii.

– Sunteți chiar foarte bun!

– Știu!

– Aveți chef să faceți o mică excursie la locurile vechi de muncă?

– Poate mai târziu. Nu vreau să întârzii.

Până la urmă aceasta fusese rațiunea pentru comandarea taxiului. Eu sugerasem, ținând cont de starea limitată a finanțelor mele, să mă deplasez la sediul firmei pe jos sau cu tramvaiul, dar Sensenbrink insistase să comande un taxi, având în vedere potențiale impedimente sau ambuteiaje.

Priveam pe fereastră încercând să recunosc părți din capitala Reichului. Nu era ușor, mai ales pentru că șoferul evita străzile mari ca să poată înainta mai ușor. Clădirile vechi nu se mai prea vedeau, am dat de multe ori din cap mulțumit. Chiar că nu fusese lăsat absolut nimic în urmă de care inamicul să se poată bucura. Dar trebuie să aflu și cum de era posibil ca în același loc după nici șaptezeci de ani să fie din nou atâta oraș. Roma nu presărase sare peste pământul Cartaginei cucerite? Eu sigur aș fi presărat la Moscova vagoane întregi de sare! Sau la Stalingrad! Pe de altă parte, Berlinul nu era o grădină de zarzavaturi! Omul creator poate, desigur, să construiască un coloseum și pe pământ presărat cu sare, mai ales că doar din punct de vedere al tehnicii de construcție și al

staticii cantitatea de sare presărată pe pământ este irelevantă. Și era bineînțeles posibil ca dușmanul să fi stat impresionat în fața ruinelor Berlinului, la fel ca avarii în fața ruinelor Atenei. Și că reconstruise apoi orașul într-o încercare disperată de a păstra cultura, în fine, pe cât de bine le putea reuși asta raselor de categoria a doua și a treia. Totul era teribil de uniform și devenea chiar mai rău pentru că peste tot se aflau aceleași magazine. Am crezut inițial că mergem în cerc, până când am remarcat că domul Starbuck avea duzini de cafenele. Dispăruse varietatea brutăriilor, peste tot existau băcănii la fel, ba chiar am descoperit și mai multe „Curățătoria-fulger Yilmaz". La fel de lipsite de inspirație erau și clădirile.

Clădirea firmei de producție nu făcea excepție. Era greu de crezut că peste cinci sute sau o mie de ani oamenii vor privi admirativ acest turn sau turnuleț. Eram chiar foarte dezamăgit. Casa arăta ca o clădire veche din prefabricate, se pare că această atât de cuprinzătoare „firmă de producție" nu era chiar așa de grozavă.

O tânără domniță blondă, machiată un pic cam strident, mă luă de la recepție și mă conduse într-o sală de conferințe. Cum arăta sala, nici nu vreau să mă mai gândesc. Pereții erau goi, îmbrăcați doar în beton întrerupt din când în când de cărămidă. Uși aproape că nu existau, din când în când privirea ți se mai deschidea spre unele încăperi mai mari în care mai multe persoane lucrau sub tuburi de iluminat la ecrane de televizor. Per total arăta de parcă ultimele muncitoare de la confecționarea de muniție părăsiseră cu cinci minute în urmă sala. Telefoanele sunau neîntrerupt – dintr-odată mi-am dat seama de ce era nevoit poporul să cheltuiască o avere pe tonuri de sonerie. Pentru ca în acest lagăr măcar să îți dai seama când îți suna propriul telefon.

– Presupun că toate astea sunt din cauza rusului, am dedus eu.

– Dacă așa vreți, sigur, zise tânăra domniță zâmbitoare. Dar ați citit desigur că tipii nu s-au mai băgat până la urmă. Acum avem lăcustele[1] americane!

[1] Aluzie la așa-numitele *hedge-fonds,* fonduri de investiții nelistate la bursă, comparate de politicianul SPD Franz Müntefering în 2005 cu lăcustele (n.tr.)

Am oftat. Asta fusese din totdeauna și temerea mea. Fără *Lebensraum,* fără pământ care să hrănească poporul cu pâine, după care ți se spunea, desigur, mâncați lăcuste, ca ultimul dintre negrotei. M-am uitat mișcat la tânăra ființă care pășea în continuare hotărât lângă mine. Mi-am dres glasul, dar mă tem că tot s-a simțit un pic cât eram de mișcat când i-am spus:

– Sunteți foarte curajoasă.

– Dar bineînțeles, străluci zâmbetul ei. Nu vreau să rămân mereu asistentă.

Firește. O „asistentă". Trebuia să îi facă servicii de asistență rusului. E adevărat că nu-mi puteam explica pe loc cum se potrivea asta cu noua lume, dar se potrivea stilului acestor paraziți ai omenirii. Nici nu voiam să mă gândesc în ce constau aceste „activități" depuse sub jugul bolșevic. M-am oprit brusc și am apucat-o de braț.

– Uitați-vă la mine! i-am zis, iar când ea se întoarse surprinsă spre mine, am privit-o ferm în ochi și am zis solemn: Vă promit un lucru. Veți primi viitorul care corespunde originii dumneavoastră. Eu personal mă voi lupta prin toate mijloacele pentru ca dumneavoastră și orice femeie germană să nu mai fie nevoită să-i servească pe acești suboameni! Aveți cuvântul meu de onoare, domnișoară...

– Özlem, zise ea.

Îmi amintesc și acum cu destulă neplăcere de acest moment. Preț de o clipă creierul meu a căutat explicații despre cum se putea ca o fată germană cinstită să poarte numele de Özlem, dar n-am găsit niciuna, firește. I-am dat drumul brațului și m-am întors brusc pentru a porni mai departe. Cel mai mult mi-ar fi plăcut să las acea ființă prefăcută acolo, atât mă simțeam de înșelat. Din păcate, nu știam drumul. Așadar, am mers în urma ei, dar m-am decis să fiu mai atent în aceste vremuri noi. Turcii ăștia nu erau băgați doar în afacerile cu curățenia, ci erau, în mod miraculos, omniprezenți.

Când am intrat în sala de conferințe, Sensenbrink se ridică să mă întâmpine, mă conduse în încăperea în care se aflau așezați

câțiva oameni la o masă compusă din mese mai mici. L-am recunoscut pe specialistul în rezervări de hotel, Sawatzki, în afară de el mai erau o jumătate de duzină de bărbați tineri în costume și o femeie, care trebuia, probabil, să fie acea „Bellini". Aceasta avea, probabil, în jur de 40 de ani, păr negru, pesemne ca origine din Tirolul de Sud și am simțit încă de la intrarea în sală: femeia asta era mai bărbată decât tot restul prostovanilor adunați la un loc. Sensenbrink încercă să mă dirijeze spre celălalt capăt al mesei, unde fusese improvizată un fel de scenă. M-am întors ușor, l-am lăsat să împingă în gol și m-am îndreptat cu pași apăsați către femeie, mi-am ridicat cascheta și am strâns-o sub braț.

– Aceasta este... doamna Bellini, zise Sensenbrink destul de inutil. Executive Vice President la Flashlight. Doamnă Bellini, aceasta este noua noastră descoperire, domnul... ăăă...

– Hitler, i-am întrerupt eu bâlbâiala nedemnă. Adolf Hitler, cancelar al Marelui Reich German, în retragere.

Ea îmi întinse mâna, iar eu am făcut o plecăciune adâncă și am schițat o sărutare. Apoi m-am îndreptat.

– Stimată doamnă, este o mare bucurie să vă cunosc. Haideți să schimbăm împreună Germania!

Ea zâmbi, un pic nesigură, după cum mi-a părut, dar eu îmi cunoșteam din alte vremuri efectul pe care îl aveam asupra femeilor. E imposibil ca o femeie să nu simtă nimic când se află în apropierea comandantului celei mai puternice armate de pe Pământ. Pentru a nu o stânjeni și mai mult, m-am îndreptat spre ceilalți:

– Domnii mei! i-am salutat eu și m-am întors spre Sensenbrink. Ei bine, dragul meu Sensenbrink, care e locul pe care mi l-ați rezervat?

Sensenbrink îmi indică un scaun la capătul celălalt al mesei din sala de conferințe. Mă așteptasem la așa ceva. Nu era pentru prima dată când unii domni dintr-o așa-numită industrie îndrăzneau să aprecieze cât valora viitorul Führer al Germaniei în acel moment. Ei bine, voiam să le arăt cât valoram, dar mă îndoiam că ar fi reușit să mă cumpere.

Pe masă se aflau cafea, cești, sticle mai mici cu suc și apă, pe lângă astea o carafă cu apă limpede, pe care am ales-o. Apoi am stat și ne-am privit un minut.

– Ei bine, zise Sensenbrink, ce ne-ați adus astăzi?

– Pe mine, am răspuns eu.

– Nu, adică: Ce doriți să ne prezentați astăzi?

– Nu mai spun nimic despre Polonia! interveni și Sawatzki rânjind.

– Foarte frumos, am zis eu, asta ne va ajuta pe toți să progresăm. Cred că întrebarea e clară: cum mă puteți ajuta ca să ajutăm Germania?

– Cum vreți să ajutați Germania? se interesă doamna Bellini, făcându-mi mie și celorlalți din sală cu ochiul într-un mod straniu.

– Cred că toți cei de aici știu, în străfundurile sufletelor lor, de ce are nevoie țara asta. Am văzut venind încoace încăperile în care sunteți nevoiți să lucrați. Aceste hale industriale în care trudiți dumneavoastră și tovarășii dumneavoastră. Speer[1] nu se dădea nici el în lături de la utilizarea eficientă a muncitorilor străini, dar această înghesuială...

– Acestea sunt spațiii deschise de birouri, zise unul dintre domni, se găsesc peste tot.

– Adică vreți să-mi spuneți că aceasta a fost ideea dumneavoastră? m-am interesat eu.

– Ce înseamnă „ideea mea", zise el și se uită râzând în jurul lui, vreau să spun, noi toți am decis...

– Vedeți, am replicat, ridicându-mă în picioare, adresându-mă direct doamnei Bellini, asta e tema mea. Vorbesc de răspundere. Vorbesc despre decizii. Cine a instalat coliviile astea de masă aici? El a fost? Am arătat spre domnul a cărui idee nu fusese. Sau el? Acum mă uitam la vecinul lui Sensenbrink. Sau poate domnul Sawatzki – dar aici am îndoieli serioase. Nu știu. Ba mai mult: domnii nu știu nici ei. Și ce trebuie să facă angajații dumneavoastră dacă la locul de

[1] Albert Speer (1905–1981), arhitect german. A fost ministru al înarmării și al producției de război în cel de-al Treilea Reich. (n.tr.)

muncă nu își înțeleg propriile gânduri? Dacă trebuie să cheltuie o avere pe tonuri de sonerie doar pentru a-și deslușì telefonul de cel al vecinului? Cine e răspunzător? Cine îl ajută pe muncitorul german aflat la ananghie? El cui să se adreseze? Îl ajută superiorul? Nu, căci acela îi trimite pe oameni mai departe la altul, iar acel altul îi trimite înapoi. Și aceasta să fie cumva o situație izolată? Nu, nu este o situație izolată, ci o boală parșivă care se răspândește în Germania! Dacă astăzi cumpărați un pahar de cafea, mai știți cine poartă răspunderea? Cine a făcut acea cafea? Domnul de aici – am arătat eu din nou spre cel a cărui idee nu fusese –, domnul crede, desigur, că a fost domnul Starbuck. Acest Starbuck nu poate să fiarbă cafeaua peste tot concomitent. Nimeni nu știe de unde vine cafeaua, știm doar că acel Starbuck n-a făcut-o. Și dacă vă duceți la curățătorie, mai știți cine vă curăță uniforma? Cine este acel presupus Yilmaz? Vedeți, de aceea avem nevoie de o schimbare în Germania. O revoluție. Avem nevoie de răspundere și forță. De o conducere a țării care ia decizii și răspunde pentru ele cu trupul, cu sufletul, cu totul. Căci, dacă vreți să atacați Rusia, nu puteți să spuneți: A, asta am hotărât cu toții, așa cum i-ar plăcea colegului aici de față. Încercuim Moscova, da sau nu, hai să ne așezăm toți în cerc și să votăm! Ce minunat de comod și, dacă iese prost, atunci am fost noi toți, împreună, ba mai bine: a fost însuși poporul, doar el ne-a ales. Nu, Germania trebuie să știe din nou: Rusia, acolo n-a fost nici Brauchtisch[1], nu a fost nici Guderian, nu a fost Göring – am fost eu.

Autostrăzile nu le-a făcut vreun amărât, ci Führerul!

Și așa trebuie să fie din nou în toată țara! Dacă mănânci dimineață o chiflă, atunci știi că a făcut-o brutarul. Dacă invadați mâine restul Cehiei, atunci știți că răspunderea o poartă Führerul.

M-am așezat din nou.

În jurul meu se lăsase liniștea.

– Asta n-a fost... amuzant, zise vecinul lui Sensenbrink.

– Înspăimântător, zise tipul a cărui idee nu fusese.

[1] Heinrich Alfred Hermann Walther von Brauchitsch (1881–1948), general german și comandantul suprem al Wehrmachtului în primii ani ai războiului (n.tr.)

– V-am spus eu că e bun, zise mândru Sensenbrink.

– Demențial... zise specialistul în rezervări Sawatzki, dar nu era foarte clar ce voia să spună.

– Imposibil, făcu decis vecinul lui Sensenbrink.

Doamna Bellini se îndreptă de spate.

– Problema este, făcu ea, că v-ați obișnuit toți cu un alt fel de comedie.

Nu fără oarecare tact, lăsă ca această remarcă să-și facă efectul, să fie absorbită, apoi vorbi din nou, căci oricum altcineva nu avea curajul să ia cuvântul:

– Nu mai reușiți să recunoașteți textele bune decât dacă tipul de pe scenă rânjește mai tare decât cei din public. Ia uitați-vă prin peisajul nostru umoristic: nimeni nu mai poate să spună o poantă fără să se strâmbe de râs pentru ca toată lumea să se prindă care e poanta. Și când vine unul care știe să se stăpânească, atunci îi băgăm din off râsete.

– Dar asta funcționează, replică unul dintre cei care-și ținuse gura până atunci.

– Se prea poate, făcu doamna care începea să mă impresioneze, dar ce urmează după aia? Cred că am ajuns în punctul în care publicul acceptă situația ca atare. Iar primul care pune un accent nou, decisiv, acela lasă concurența în urmă! Nu-i așa, domnule... Hitler?

– Propaganda este decisivă, am răspuns. Trebuie să transmiteți alt mesaj decât restul partidelor.

– Spuneți-mi, zise ea, momentul acesta nu l-ați pregătit, nu?

– Pentru ce? am întrebat. Fundamentul de granit al viziunii mele despre lume l-am perfectat acum destul de mult timp. Asta îmi permite să compar orice aspect al evenimentelor mondiale cu cele știute de mine și să trag concluziile corecte. Credeți că arta conducerii se predă la universitățile dumneavoastră?

Ea bătu cu palma în masă.

– Improvizează, se bucură ea. El pur și simplu scoate asta așa, pur și simplu! Și nici măcar nu se strâmbă! Știți ce înseamnă asta?

Asta înseamnă că n-o să se trezească după două emisiuni că nu mai știe ce să spună. Sau că începe să se plângă că și-ar dori mai mulți autori – ori mă înșel, domnule Hitler?

– Nu-mi prea place să las cine știe ce autori să-mi ciopârțească munca, am zis. Când am scris *Mein Kampf,* Stolzing-Cerny[1] a încercat de mai multe ori...

– Încep să înțeleg ce vrei să spui, Carmen, zise acum domnul a cărui idee nu fusese și izbucni în râs.

– ... și îl folosim drept contrapunct, zise doamna Bellini, acolo unde va ieși cel mai bine în evidență. Va primi o apariție permanentă la Ali Glumöz!

– O să zică mersi, zise Sawatzki.

– Mai bine să se uite la ce ratinguri are el, zise doamna Bellini, unde e azi și unde se aflau acum doi ani și unde vor ajunge în curând.

– ZDF[2] ar face bine să se teamă, făcu Sensenbrink.

– Doar pe un subiect trebuie să ne punem de acord, zise doamna Bellini și mă privi dintr-odată deosebit de serios.

– Și anume?

– Suntem de acord că subiectul „evrei" nu este amuzant!

– Aici aveți absolută dreptate, am aprobat-o eu aproape ușurat.

În sfârșit, găsisem pe cineva care știa despre ce vorbea.

---

[1] Josef Stolzing-Cerny (1869–1942), critic cultural al ziarului *Völkischer Beobachter,* lectorul manuscrisului *Mein Kampf,* care i-a propus lui Hitler câteva modificări. (n.tr.)

[2] ZDF – *Zweites Deutsches Fernsehen,* televiziune publică din Germania cu emisiuni satirice foarte populare. MyTV, postul la care va apărea Hitler, este un post fictiv. (n.red.)

ix

Nu există nimic mai periculos pentru o mișcare tânără ca un succes rapid. Ai făcut primii pași, ți-ai câștigat câțiva susținători, ai ținut un discurs, poate ai reușit chiar anexarea Austriei sau a Regiuni Sudeților și prea iute te crezi deja ajuns într-o etapă intermediară din care victoria finală poate fi atinsă considerabil mai ușor. Și, într-adevăr, într-un timp scurt reușisem să realizez lucruri surprinzătoare, care nu făceau decât să confirme alegerea destinului. Cât trebuisem să lupt în 1919, 1920, să mă zbat, cât îmi suflase atunci în ceafă presa, bestia cu trei capete a partidelor burgheze, cu câtă greutate am reușit să zdrențuiesc treptat, treptat efectul minciunilor evreiești, numai pentru a mă vedea apoi înfășurat și mai strâns în plasa țesută de glandele acelor paraziți, în vreme ce adversarul, însutit, înmiit mai puternic scuipa mereu alte otrăvuri abjecte – iar aici, în aceste vremuri noi, reușisem să găsesc în doar câteva zile intrare la radiodifuziune, o cale complet neglijată de adversarul politic. Era prea frumos ca să fie adevărat: în ultimii șaizeci de ani, adversarul nu învățase absolut nimic în materie de comunicare cu populația.

Ce de filme aș fi făcut în locul lor! Povești romantice din țări îndepărtate la bordul marilor nave ale organizației „Kraft durch Freude“, care făceau croaziere prin Mările Sudului ori prin impresionantele fiorduri ale Norvegiei, povești despre tineri soldați din Wehrmacht, care plini de curaj, erau primii la escaladarea unor masive muntoase doar pentru a muri la poalele unui versant în

brațele iubitei, o membră a BDM[1], care apoi deznădăjduită, dar călită își va dedica viața politicii femeilor național-socialiste. Ea poartă în pântece dârzul vlăstar al iubitului ei mort, într-o astfel de situație se poate trece cu vederea lipsa căsătoriei, căci atunci când răsună glasul sângelui pur, până și un Himmler trebuie să amuțească. În orice caz, ultimele cuvinte ale iubitului îi stăruie încă în minte, când o ia agale spre vale în amurg, unde câteva văcuțe privesc în urma ei admirativ, pe cer se proiectează plin de măreție steagul cu svastică. Astea ar fi filme, vă jur, după care a doua zi s-ar sta la coadă la înscrierea în organizația femeilor.

Și pe iubită ar trebui să o cheme Hedda.

În orice caz, acest mediu era complet descoperit din punct de vedere politic. Dacă te uitai la televizor, constatai că singurul lucru pe care guvernul acesta părea că îl făcuse pentru popor era co măsură, un fel de „ajutor social", care se numea *Harzvier* și pe care nimeni nu o înghițea. Iar denumirea acestei măsuri era rostită de regulă pe un ton ofensat, așa că nu puteam decât să sper că acești oameni nu reprezentau o parte prea mare a societății, căci altminteri nu-mi puteam închipui, nici măcar făcând apel la cele mai ascunse rezerve ale imaginației, cum aș putea să organizez o chemare sub drapel pe câmpul pentru zepeline de la Nürnberg pentru sute de mii de astfel de ființe jalnice.

Puteam însă să consider un succes negocierile cu doamna Bellini. Nu am ascuns de la bun început că pe lângă bani aveam nevoie și de un aparat de partid și de un birou. Bellini păru la început un pic cam surprinsă, dar apoi mi-a promis susținere necondiționată, un birou și o dactilografă. Mai exista și o sumă considerabilă pentru îmbrăcăminte și călătorii de propagandă, pentru materiale de cercetare care să mă aducă cu informațiile la zi. Mijloacele financiare nu păreau să fie o problemă, mai degrabă înțelegerea necesităților de reprezentare pe care le avea un șef de

[1] BDM – Bund Deutscher Mädel – federația fetelor germane, organizația de fete a mișcării de tineret național-socialist (n.tr.)

partid. Mi s-au aprobat mai multe costume „istoric corecte“ la un croitor exclusivist, precum și mult iubita mea pălărie pe care o purtasem cu atâta plăcere pe Obersalzberg[1], sus în munți. În schimb, mi s-a refuzat categoric un Mercedes decapotabil cu șofer cu motivația că ar fi complet neserios. Am renunțat ezitant, doar pentru a păstra aparențele – oricum obținusem mai mult decât sperasem. Astfel, privind în urmă, acesta era momentul cel mai periculos al noii mele traiectorii, iar altul în locul meu s-ar fi tolănit deja în fotoliu și ar fi eșuat pe toate liniile, doar că eu, poate și datorită vârstei mature, supuneam totul celei mai necruțătoare și lucide analize.

Așa de pildă, numărul susținătorilor mei era mai redus ca niciodată. Iar eu știu prea bine că situația n-a fost grozavă nici în trecut, îmi amintesc cum în 1919, la prima mea vizită la Partidul Muncitoresc German de pe atunci, am reușit să mă întâlnesc doar cu șapte oameni. Astăzi însă mă pot baza doar pe mine însumi, poate, în anumite limite, și pe doamna Bellini sau pe proprietarul chioșcului, dar nu eram sigur dacă cei doi erau pregătiți pentru carnetul de partid, ca să nu mai vorbim de disponibilitatea lor de a plăti contribuții sau să preia din când în când cu mâna fermă siguranța unei săli. Mai ales proprietarul chioșcului mi se părea mai degrabă liberal și cu gândire de stânga, chiar dacă avea o cinstită inimă germană. Prin urmare, m-am concentrat mai departe disciplinat pe planul de zi. M-am trezit în jur de ora 11, am cerut personalului hotelului să-mi aducă două bucăți de prăjitură și am lucrat neobosit până târziu în noapte.

Adică, vreau să spun că m-aș fi trezit la ora 11 dacă nu ar fi sunat telefonul dis-de-dimineață, pe la ora 9. Mă căuta o doamnă cu un nume de origine slavă de nepronunțat. Jodl[2] nu mi-ar fi făcut o

[1] Mică localitate din Bavaria Superioară, începând din 1972, cartier al orașului Berchtesgaden. Pe muntele cu același nume se afla reședința de vacanță a lui Adolf Hitler, Berghof. (n.tr.)

[2] Alfred Jodl (1890–1946), șef al eșalonului de conducere al Wehrmachtului. Când a avut loc debarcarea din Normandia, pe 6 iulie 1944, Jodl a refuzat cu obstinență să-l

astfel de legătură, dar Jodl se părea că făcea deja parte din istoria Germaniei. M-am întins încă năucit de somn după receptor.

– Mmm?

– Bună ziua, numele meu este Krwtsczyk, ciripi o voce deosebit de voioasă. De la Flashlight!

La oamenii matinali cel mai tare mă enervează această bună dispoziție îngrozitoare, de parcă ar fi fost treji de peste trei ore și ar fi invadat deja și Franța. Cu atât mai mult cu cât, în ciuda scârbosului obicei de a se trezi cu noaptea în cap, nu făcuseră cine știe ce fapte mărețe. Mai ales la Berlin am întâlnit astfel de oameni, care nu făceau niciun secret că se trezeau în zorii zilei pentru a și pleca mai devreme de la birou. Le-am recomandat de mai multe ori acestor susținători ai celor opt ore să înceapă să muncească de la zece seara, atunci la șase dimineața ar fi deja gata cu munca și ar putea pleca acasă, ajungând acolo încă înainte de ora de trezire. Unii chiar au considerat asta o propunere serioasă. Eu însă sunt de părere că dis-de-dimineață trebuie să muncească doar brutarii.

Și Gestapoul, desigur, asta se înțelege de la sine. Pentru a smulge din pat gunoaiele bolșevice, bineînțeles dacă nu e vorba despre brutari bolșevici. Aceștia sunt deja în picioare, pentru ei Gestapoul chiar trebuie să se trezească mai devreme și așa mai departe.

– Ce doriți? am întrebat eu.

– Sun de la departamentul de contracte, se veseli mai departe vocea. Tocmai pregătesc documentele și aș avea câteva întrebări. Nu știu dacă putem rezolva prin telefon...? Nu ați dori să veniți până aici?

– Ce fel de întrebări?

– Ei bine, întrebări generale. Asigurare socială, cont bancar, lucruri din astea. Vreau să spun, mai întâi aș dori să știu pe ce nume să fac hârtiile.

– Ce nume?

---

trezească pe Führer pentru a-i da vestea. (n.tr.)

– Vreau să spun, nu știu nici măcar cum vă numiți.

– Hitler, am oftat eu. Adolf.

– Da, râse ea din nou cu acel entuziasm îngrozitor de ființă matinală, vreau să spun numele dumneavoastră adevărat.

– Hitler! Adolf! am făcut eu acum ceva mai indignat.

O vreme a fost liniște.

– Serios?

– Da, bineînțeles.

– Păi atunci... asta... asta este o coincidență...

– Cum adică coincidență?

– Ei bine, vă cheamă la fel...

– La naiba! Și pe dumneavoastră vă cheamă într-un fel! Iar eu nu stau aici și mă minunez și spun: Oooo, ce coincidență!

– Da, sigur – dar chiar arătați la fel. Adică după cum vă cheamă.

– Așa, și? Dumneavoastră arătați altfel decât vă cheamă?

– Nu, dar...

– Atunci? Pregătiți, vă rog, afurisitele alea de hârtii!

Apoi am trântit receptorul.

A durat șapte minute până când telefonul sună din nou.

– Acum ce mai e?

– Da, tot doamna... zise ea și urmă un nume straniu de răsăritean, care suna ca un raport al Wehrmachtului făcut ghemotoc. Mă tem că așa, că așa nu se poate...

– *Ce* nu se poate așa?

– Vedeți, nu vreau să fiu neprietenoasă, dar... asta n-o să treacă niciodată de departamentul juridic... deci dacă o să vadă un contract în care scrie Adolf Hitler...

– Dar ce altceva vreți să scrieți în el?

– Deci, scuzați-mă dacă întreb acum așa direct, dar chiar așa vă cheamă?

– Nu, am răspuns eu chinuit. Sigur că nu mă cheamă așa. În realitate mă numesc Șmul Rosenzweig.

– Am știut eu, răsuflă ea clar ușurată, cum se scrie Șmul? Cu Ș?

– A fost o glumă! am răcnit eu în receptor.

– Ah. Vai! Păcat!

Am auzit cum tăia ceva de mai multe ori pe o foaie. Apoi zise:

– Eu... vă rog frumos, nu e mai bine dacă veniți puțin până aici? Am nevoie de ceva ca un pașaport de la dumneavoastră. Și de contul bancar.

– Întrebați-l pe Bormann, am răspuns eu destul de dur în telefon și am închis.

Apoi m-am așezat. Era, într-adevăr, supărător. Și dificil. Gândurile mele s-au îndreptat cu regret și tristețe spre fidelul Bormann. Bormann, care îmi comanda mereu filmele de seară, astfel încât după o zi întreagă ostenitoare de condus un război să mă pot și relaxa un pic. Bormann care rezolvase cu atâta finețe lucrurile cu locuitorii din Obersalzberg. Bormann, care se ocupase – lucru foarte practic, de altfel, – de încasările din vânzările cărții mele, Bormann cel mai fidel dintre toți. La el știam că totul era în cele mai bune mâini. Bormann, cu certitudine, ar fi rezolvat fără probleme și chestiunile acestea cu contractele.

„Un ultim avertisment, doamnă Scrâșnet, rezolvați de bunăvoie hârtiile acestea sau dumneavoastră și întreaga familie vă veți trezi în drum spre Dachau. Și știți cam câți oameni se întorc de acolo."

Această empatie a lui Bormann, talentul lui de a interacționa cu oamenii fuseseră subestimate încă de atunci. El mi-ar fi făcut rost de o locuință cât ai bate din palme, acte personale impecabile, bancnote, tot. Sau, dacă stau să mă gândesc mai bine, s-ar fi asigurat că nu s-ar mai fi interesat nimeni a doua oară de astfel de aiureli birocratice. În fine, acum va trebui să mă descurc și fără el. Și cumva trebuia rezolvată definitiv și situația actelor. Cum aveam să mă descurc cu asta peste treizeci de ani rămânea de văzut, dar deocamdată, voiam, nu voiam, trebuia să respect regulile actuale. Am căzut pe gânduri.

Probabil că trebuia să mă înregistrez la Evidența Populației. Dar problema era că nu aveam nici locuință și nici certificat de origine.

Soliditatea existenței mele se baza în mare pe camera de hotel și pe recunoașterea mea de către firma de producție, dar nu aveam nimic scris. Am strâns furios pumnii și i-am înălțat spre tavan. Hârțogăraia, birocrația burgheză cu regulamentele ei ridicole și restrictive, piatra de moară de gâtul poporului german îmi punea din nou bețe în roate. Situația mea mi se părea absolut fără ieșire când sună din nou telefonul – iar la liman mă scoase iarăși doar voința mea de fier, prezența de spirit și puterea de decizie a fostului soldat de pe front. Am răspuns, sigur că voi găsi o soluție, dar neștiind încă exact care va fi ea.

– Din nou doamna Krwtsczyk de la Flashlight.

– Știți ceva, am zis, mai bine îmi faceți legătura cu Sensenbrink.

X

Este o convingere greșită, larg răspândită, că o personalitate ca a Führerului trebuie să știe tot. Nu trebuie să știe tot. Nu trebuie să știe nici măcar majoritatea lucrurilor, ba chiar se poate merge până-ntr-acolo încât să nu știe nimic. Poate să fie cel mai neștiutor dintre neștiutori. Ba chiar și surd, și orb după un tragic bombardament al dușmanului. Cu un picior de lemn. Sau chiar fără picioare și mâini, încât la o adunare Salutul German să nu-i fie posibil, iar la intonarea imnului Germaniei să i se prelingă doar o lacrimă amară din ochii fără lumină. Ba chiar pot spune: un Führer poate chiar să nu aibă memorie. Amnezie completă. Căci talentul special al Führerului nu este să adune informații seci – talentul lui special este să ia decizii rapide și să poarte răspunderea pentru ele. Sigur, mulți preferă să considere asta ca fiind puțin, ca în bancul acela în care la mutarea dintr-o locuință în alta există mereu unul care nu poartă cutii, ci răspunderea. Dar în statul ideal, Führerul este acela care se asigură că fiecare om este eficient în poziția care i se acordă. Bormann nu avea talent de conducător, era mai degrabă un maestru al artei gândirii și amintirii. El știa tot. Pe la spate i se spunea „Fișetul Führerului", ceea ce mă mișca mai mereu pentru că nu-mi puteam dori o confirmare mai bună a politicii mele. Era, în orice caz, un compliment mai mare decât îl primisem pentru Göring („Aerostatul Führerului").

Până la urmă, această artă, acest talent de a putea separa grâul de neghină mă ajuta să percep, chiar și după pierderea unuia ca

Bormann, noile posibilități oferite de firma de producție. Nu avea niciun rost să încerc să rezolv de unul singur această problemă a înregistrării mele, prin urmare, i-am predat problema soluționării situației mele precare în materie de documente cuiva care se pricepea, probabil, mult mai bine să negocieze cu autoritățile – Sensenbrink, care spuse imediat:

– Dar bineînțeles că vă putem face acest serviciu. Dumneavoastră vă ocupați de program, iar noi rezolvăm restul. De ce aveți nevoie?

– Întrebați-o pe acea doamnă Krytschwynuștiucum. Presupun că de un buletin. Și nu numai de asta.

– Nu aveți pașaport? Nici buletin? Dar cum se poate așa ceva?

– N-am avut niciodată nevoie.

– Dar n-ați fost niciodată în străinătate?

– Cum să nu. Polonia, Franța, Ungaria...

– Da, bine, astea sunt în UE...

– Sau în Uniunea Sovietică...

– Și acolo ați putut intra fără pașaport?

Am rămas o clipă pe gânduri.

– Nu-mi amintesc să mă fi întrebat cineva de el, am răspuns eu cât se poate de conștiincios.

– Straniu. Dar America! Vreau să spun, aveți 56 de ani – n-ați fost niciodată în America?

– Am avut serios de gând să ajung acolo, am răspuns eu indignat, dar am fost reținut.

– Prea bine, avem nevoie numai de documentele dumneavoastră și apoi cineva de la noi se va ocupa de autorități și asigurări.

– Există o problemă. Nu am documente.

– Nu aveți documente? Acte de niciun fel? Nici la prietena dumneavoastră? Adică acasă?

– Ultima mea casă, am spus eu amărât, a căzut pradă flăcărilor.

– Ă... adică serios?

– Ați văzut ultima oară Cancelaria Reichului?

– Așa de rău? râse el.

– Nu prea știu ce e de râs, am făcut eu. A fost îngrozitor.

– Foarte bine, zise Sensenbrink, eu nu sunt expert, dar tot va fi nevoie de anumite acte. Unde ați fost luat în evidență ultima oară? Sau asigurat?

– Am avut dintotdeauna o anumită aversiune față de birocrație, am răspuns, am preferat să fac singur legile.

– Pfuuu... gemu Sensenbrink, deci, eu n-am mai avut până acum un astfel de caz. În fine, să vedem cum o putem rezolva. Dar în cazul acesta vom avea nevoie de numele dumneavoastră adevărat.

– Hitler, am zis eu. Adolf.

– Ascultați, eu chiar am înțelegere pentru situația dumneavoastră. Atze Schröder[1] face același lucru, sigur că în viața privată vrea să aibă liniște, iar la un subiect atât de delicat ca al dumneavoastră pot să înțeleg perfect așa ceva, ca artist trebuie să fii prevăzător – dar oare autoritățile vor vedea lucrurile la fel?

– Detaliile nu mă interesează...

– Da, chiar cred asta, zise Sensenbrink pe un ton pe care l-am considerat ușor disprețuitor. Chiar sunteți un artist. Dar ar fi mult mai simplu. Vedeți, nu e o problemă în ceea ce privește impozitele. Pe ăia de la Circa Financiară chiar nu-i interesează pe cine impozitează, la nevoie impozitează și imigranți ilegali, vă puteți înțelege cu ei și la o plată în numerar. Iar în ceea ce privește plățile, vă putem gestiona noi contul dacă nu vă deranjează, prin urmare, treaba cu banca n-ar mai fi așa de importantă deocamdată. Dar la Evidența Populației sau la Asigurările Sociale chiar nu știu cum am putea rezolva problema.

Am simțit că omul avea acum nevoie de susținere morală. Nu e bine să îți suprasoliciți trupele. Nu de alta, dar nu se întâmplă în fiecare zi să răsară din morți, mai vioi ca oricând, fostul Cancelar al Reichului.

---

[1] Pseudonimul unui comic german foarte popular (n.red.)

– Trebuie să fie greu pentru dumneavoastră, am zis plin de înțelegere.

– Ce?

– Ei bine, nu întâlniți prea des pe cineva ca mine.

Sensenbrink râse indiferent.

– Ba da, desigur. Doar asta este munca noastră.

Seninătatea lui era așa de surprinzătoare încât am simțit nevoia să aflu mai multe.

– Există și alții ca mine?

– Știți și dumneavoastră prea bine, că există mulți oameni în branșa dumneavoastră... zise Sensenbrink.

– Și pe toți îi prezentați la radiodifuziune?

– Nu, am avea prea mult de lucru. Noi îi angajăm doar pe cei în care credem.

– Asta e foarte bine, l-am încurajat eu. Pentru cauză trebuie să te lupți cu o credință aproape fanatică. Îl aveți și pe Antonescu? Sau pe Il Duce?

– Pe cine?

– Știți, pe Mussolini.

– Nu! replică Sensenbrink atât de hotărât încât mi s-a părut că îl văd scuturând din cap. Ce să facem cu un Antonini? Nu-l cunoaște nimeni.

– Sau Churchill? Eisenhower? Chamberlain?

– Ah, acum înțeleg ce vreți să spuneți, exclamă Sensenbrink. Nu, păi, care ar fi poanta? Ar fi de nevândut, nu, nu. Dumneavoastră sunteți cât se poate de potrivit. Noi rămânem la un singur personaj, rămânem la Hitler al nostru.

– Foarte bine, l-am lăudat eu și am întrebat mai departe: Și dacă vine mâine Stalin?

– Uitați-l pe Stalin, îmi jură el credință, doar nu suntem la History Channel.

Acesta era Sensenbrink pe care doream să-l aud. Fanaticul Sensenbrink, trezit de Führer. Iar în acest moment nu pot sublinia îndeajuns importanța voinței fanatice[1].

Tocmai parcursul destul de problematic al ultimului Război Mondial demonstrase asta cu vârf și îndesat.

Unii oameni vor spune aici: Dar oare tocmai din pricina voinței fanatice s-a terminat și al Doilea Război Mondial la fel de nefavorabil ca și primul? Oare nu au mai existat și alte cauze, poate că rezervele de material uman nu au fost suficiente? Sigur, totul e posibil, poate chiar corect, dar poate că e vorba și de un simptom al unei vechi boli germane, anume de a căuta greșeala în detaliile cele mai mici și de a ignora, pur și simplu, conexiunile mari și evidente.

Bineînțeles că nu se poate nega o anumită inferioritate numerică a armatei în ultimul război mondial. Dar această inferioritate nu a fost nicicum hotărâtoare, dimpotrivă, poporul german s-ar fi descurcat și cu o superioritate numerică mult mai mare a inamicului. Da, la începutul anilor '40, am deplâns de mai multe ori lipsa unui număr mai mare de inamici, ba chiar m-am simțit un pic rușinat de asta. Adică, vreau să spun că Frederic cel Mare, ce inferioritate avea omul acela! La fiecare grenadier prusac numărai doisprezece inamici! Iar în Rusia la fiecare infanterist reveneau doar trei sau patru!

Sigur, după Stalingrad, superioritatea inamicului era mult mai potrivită pentru a face cinste Wehrmachtului. În ziua debarcării aliate în Normandia, inamicul a venit cu 2 600 de bombardiere și 650 de avioane de vânătoare, și, dacă nu mă înșel, *Luftwaffe* contracara cu două avioane de vânătoare, aici raportul de forțe chiar poate fi considerat onorabil. Și, cu toate astea, situația nu era fără ieșire! În atari momente sunt necondiționat de acord cu vorbele rostite de ministrul Reichului, dr. Goebbels, care cerea poporului german să contracareze acest neajuns de necorectat prin alte

[1] Termenii „fanatic" și „brutal" nu aveau pentru Hitler o încărcătură peiorativă. (n.red.)

metode, fie prin arme mai bune, prin generali mai deștepți sau chiar, ca în acest caz, prin avantajul unui moral superior. E de la sine înțeles că unui simplu pilot de vânătoare acest lucru i s-ar putea părea dificil la început, să doboare cu fiecare foc de mitralieră câte trei bombardiere, dar totul este posibil cu un moral superior, cu un spirit fanatic neîmblânzit.

Acest lucru era valabil și atunci, dar și acum. Abia de curând dădusem peste un exemplu pe care nici măcar eu nu-l crezusem posibil. Dar este complet adevărat. Este vorba despre un bărbat, presupun că un angajat al hotelului, pe care l-am putut observa de mai multe ori la un nou tip de activitate foarte interesantă. Deși nu sunt sigur dacă această activitate este nouă, eu o am altfel în amintire, și anume, executată cu o mătură sau cu o greblă. Acest bărbat însă umbla cu un aparat complet nou, portabil, de suflat frunzele. Un aparat fascinant, cu o putere suflantă imensă; îi era probabil necesar deoarece evoluția dăduse naștere la o formă mai rezistentă de frunze.

Pe baza acestui exemplu se poate, de altminteri, constata cel mai bine că lupta între rase încă nu e încheiată, ba dimpotrivă, că ea mai e în plină desfășurare în natură, lucru pe care nu-l neagă nici măcar presa liberal-burgheză de azi. Tot citim despre veverița sură americană care îi ocupă habitatul drăgălașei veverițe roșcovane îndrăgite de germani, de familii întregi de furnici africane care invadează Europa prin Spania, despre plante indo-germanice care se extind în zonă. Acest ultim eveniment este exemplar pentru ceea ce se întâmplă, plantele ariene își solicită pe bună dreptate locul de drept. Recunosc că nu am văzut încă acest frunziș de tip nou, mai rezistent, frunzele din parcarea hotelului mi se păreau perfect normale, dar suflătoarea poate fi utilizată la fel de bine și împotriva frunzelor obișnuite. Cu un tanc *Königstiger* te poți lupta nu doar împotriva unui T-34, ci și cu mai vechiul BT-7.

Eram destul de nervos când l-am observat pentru prima dată pe om. Mă trezisem de dimineață, așa în jur de ora nouă, într-o gălăgie

infernală, de parcă aș fi adormit cu capul lângă un lansator Katiușa. M-am ridicat furibund și m-am repezit la fereastră, m-am uitat afară și l-am observat pe bărbat cum lucra cu suflătoarea. M-am enervat și mai tare când am privit spre copaci și am constatat că era o zi extrem de vântoasă. Îți dădeai seama imediat că nu avea rost să sufli frunzele dintr-un loc în altul. Am vrut mai întâi să mă năpustesc la el și să-i cer socoteală, dar apoi m-am gândit mai bine. Nu de alta, dar nu aveam dreptate.

Omul primise un ordin. Ordinul era: să sufle frunzele. Iar el îndeplinea ordinul. Cu un devotament fanatic, care i-ar fi stat bine lui Zeitzler[1]. Și se plângea cumva? Urla cumva că munca era inutilă pe vântul acela? Nu, el își îndeplinea vajnic și stoic de gălăgios sarcina primită. La fel ca devotații soldați SS. Mii de soldați și-au îndeplinit ordinele fără a ține cont de efortul personal, deși ar fi putut să se văicărească: „Ce să facem cu toții evreii? Nu are niciun rost, ni-i aduc mai repede decât îi putem noi mâna în camerele de gazare!“

Am fost atât de mișcat, încât m-am îmbrăcat iute și m-am dus la el, i-am pus mâna pe umăr și i-am spus: „Dragul meu, vreau să vă adresez mulțumiri. Pentru oameni ca dumneavoastră îmi continui lupta. Căci sunt convins: din acest aparat de suflat frunze, ba chiar din fiecare aparat de suflat frunze al acestei țări răbufnește răsuflarea arzătoare a național-socialismului“.

Exact o astfel de voință fanatică este necesară pentru țară. Și speram să fi trezit un pic din ea și în Sensenbrink.

[1] Kurt Zeitzler (1895–1963), general german. După bătălia de la Kursk și o serie de alte înfrângeri ale armatei germane din 1944, el a înțeles inutilitatea altor lupte și i-a cerut lui Hitler să-l elibereze din funcție. (n.tr.)

xi

Când am ajuns de dimineață în biroul care îmi fusese pus la dispoziție, mi-am dat din nou seama ce drum lung mai aveam încă de parcurs. Am intrat într-o încăpere care avea cam cinci pe șapte metri. Înălțime doi metri și cincizeci, cel mult. Mi-am amintit cu nostalgie de Cancelaria Reichului. Ce încăperi erau acelea! Când intrai te simțeai mărunt, te cutremurai dinaintea puterii și a culturii superioare. Atenție, nu dinaintea splendorii, asta nu m-a impresionat niciodată, această opulență îngâmfată. Când primeai pe cineva în Cancelaria Reichului, vedeai imediat că acela simțea superioritatea Reichului German, chiar și fizic. Speer se descurcase de minune: doar candelabrele din Sala Mare de recepții cântăreau cel puțin o tonă, dacă pica vreunul, îl făcea chiseliță pe cel de dedesubt, terci, o chiseliță terciuită din oase și sânge și din carne zdrobită, poate ar mai fi rămas la vedere doar niște păr; până și eu mă temeam să stau sub ele. Sigur că nu am arătat că mi-era frică, am trecut pe sub ele ca și cum n-ar fi fost nimic, e o chestiune de obișnuință.

Dar exact așa și trebuie să fie!

Nu se face să construiești o Cancelarie a Reichului pentru milioane și milioane de oameni, ca pe urmă să apară careva și să-și spună: „Ah, îmi închipuiam că era mai mare!“ Nu e permis să gândească, trebuie în schimb să simtă fizic imediat: el – nimic, poporul german – totul! Un popor de stăpânitori! Trebuie să emane o aură, asemenea Papei, dar asemenea unui papă care lovește la cea mai mică împotrivire cu foc și sabie, ca Dumnezeu însuși. Apoi se deschide ușa dublă impozantă și apare Führerul Reichului German,

iar oaspeții străini vor trebui să se simtă ca Odiseu dinaintea lui Polifem, doar că acest Polifem are doi ochi! Pe acesta nu-l păcălește nimeni!

Și are și o ușă, nu o bucată de stâncă.

Și scări rulante, te simțeai aproape ca la magazinul universal din Köln. M-am dus în vizită imediat după procesul de arianizare, trebuia să admit că acel Tietz[1] făcuse treabă bună: evreii chiar știu să amenajeze magazine.

Dar e și o diferență: acolo clientul trebuia să se simtă rege, dar dacă ajungea la Cancelaria Reichului clientul știa – acolo trebuia să se plece dinaintea unui lucru mai mare, în spirit cel puțin. N-am fost niciodată de acord ca vizitatorii să se bage peste tot, ba chiar să se târască pe podea.

Podeaua biroului care-mi fusese pus la dispoziție era făcută dintr-un conglomerat cenușiu țesut, nu erau covoare, ci un fel de pardoseală dintr-un material pâslos, jerpelit, de nu ți-ai fi permis să faci nici măcar uniforme de iarnă pentru infanteristul german din ea. Mai văzusem așa ceva, se pare că era un lucru obișnuit, așa că nu trebuia să mă gândesc că ar fi o lipsă de respect față de persoana mea. De bună seamă, era o parte componentă a unor vremuri sărăcăcioase, dar mi-am jurat că pe viitor vor exista altfel de podele pentru muncitorul german, pentru familia germană.

Și alți pereți.

Cei de aici erau subțiri ca hârtia, probabil din lipsa materiilor prime. Aveam un birou, la mâna a doua cum se părea, și trebuia să împart încăperea cu un al doilea birou care fusese prevăzut pentru dactilografă. Am oftat din străfunduri și am privit pe geam. Fereastra dădea spre o parcare cu multe tomberoane multicolore, al căror rost era separarea atentă a deșeurilor, pesemne tot o consecință a lipsei de materii prime. Nici nu voiam să mă gândesc din

[1] Leonhard Tietz (1849–1914), negustor evreu din Germania. Fiul său i-a continuat afacerile și a înființat un magazin universal, care a fost transformat în procesul de arianizare de după 1933 în *Westdeutsche Kaufhof AG*. (n.tr.)

conținutul cărui tomberon fusese fabricat materialul sărăcăcios care acoperea podeaua. Apoi am râs în sinea mea din pricina amarei ironii a sorții. Dacă acest popor și-ar fi dat la momentul potrivit un pic mai multă osteneală, astăzi nu ar mai fi existat această activitate de colectare pentru că toată materia primă din Răsărit ne-ar fi stat la dispoziție. Deșeurile de tot felul ar fi putut fi aruncate în doar două tomberoane ori doar într-unul singur. Am dat din cap fără să înțeleg.

Ici-colo mai vedeai câte un șobolan prin curte, ici, colo grupuri de fumători. Șobolani, fumători, șobolani, fumători și tot așa. Am privit din nou spre biroul meu sărăcăcios și la peretele ieftin și relativ alb din spate. Puteai să atârni pe el ce voiai, chiar și un *Reichsadler*[1] din bronz, tot nu devenea mai frumos. Ziceai mersi că nu se prăbușea sub greutatea lui. Pe vremuri aveam un birou de 400 de metri pătrați, acum Führerul Marelui Reich German rezida într-o cutie de pantofi. Ce se alesese din lumea asta?

Și ce era cu dactilografa mea?

Am privit la ceas. Era trecut de ora douăsprezece și jumătate.

Am deschis ușa și m-am uitat afară. Nu se vedea nimeni în afară de o doamnă mai în vârstă într-un taior. O pufni râsul la vederea mea.

– A, dumneavoastră sunteți! Faceți deja repetiții? Suntem cu toții foarte nerăbdători.

– Unde este dactilografa mea?

Ea se opri o clipă ca să se gândească. Apoi zise:

– E angajată doar pentru 400 de euro pe lună, nu? Atunci o să vină numai după-amiaza. Cam pe la două.

– Nu spuneți! am răspuns uluit. Și până atunci ce fac?

– Nu știu, făcu ea și porni râzând mai departe. Poate un *Blitzkrieg* mic?

– O să țin minte asta! i-am zis destul de glacial.

---

[1] *Reichsadler* – vulturul cu svastică, stema celui de-al Treilea Reich (n.tr.)

– Serios? Ea se opri și se mai întoarse o dată spre mine. E grozav. M-ar bucura să preluați asta în emisiunea dumneavoastră. Doar lucrăm cu toții în aceeași firmă.

M-am întors în birou și am închis ușa.

Pe ambele birouri se afla câte o mașină de scris fără tambur, în fața unui televizor adus acolo din greșeală. Am decis să-mi continui cercetările cu privire la radiodifuziune, dar nu am găsit cutiuța cu care să pornesc televizorul. Era foarte deranjant. Am apucat furios telefonul, dar apoi am lăsat din nou receptorul în furcă. Nu știam nici măcar cu cine să-i cer centralistei să-mi facă legătura. În acest mediu, toată infrastructura tehnică modernă nu-mi era de niciun folos. Am oftat și inima îmi fu cuprinsă de disperare. Dar doar pentru o clipă: am învins imediat slăbiciunea care începuse să-mi dea târcoale. Un politician reușește să valorifice orice situație. Chiar și una inexistentă, ca aceasta de acum. Ei bine, puteam să ies și să studiez între timp noul popor german.

Am pășit în fața ușii și m-am uitat în jur. Vizavi se afla un mic parc cu copaci al căror frunziș purta cele mai frumoase culori ale toamnei. Privirea mi se opri pe o femeie nebună care ducea la marginea părculețului un câine în lesă și era pe cale să adune ce lăsase acesta în urmă. Am analizat scurt dacă fusese deja sterilizată, dar am ajuns la concluzia că nu putea să fie prea reprezentativă pentru Germania, prin urmare, am ales altă direcție de mers și m-am îndreptat spre stânga.

Pe zid atârna un automat de țigări, de aici se aprovizionau pesemne fumătorii care împărțeau parcarea cu șobolanii. Am trecut de el și de câțiva pietoni. Uniforma mea nu părea să-i deranjeze, poate și pentru că aici nu părea să fie un lucru neobișnuit. M-am întâlnit cu doi bărbați îmbrăcați în imitații mediocre ale unor uniforme de Wehrmacht, cu o asistentă medicală și cu doi doctori. Această mulțime de personaje costumate îmi convenea: nu mai apreciam la fel de mult atenția de care mă bucurasem după eliberarea mea din arest, când fusesem urmărit literalmente de

susținători. Trebuia să-i păcălesc în adevăratul sens al cuvântului cu mici manevre, pentru a putea să mă odihnesc fără a fi hăituit de fotografi. Dar, în acest mediu înconjurător mai special puteam să fiu aproape eu însumi și totuși incognito, situația ideală pentru a studia populația. Nu de alta, dar mulți oameni nu se mai poartă firesc în prezența Führerului. În astfel de situații spuneam mereu: „Nu vă deranjați!", dar tocmai oamenii de rând nu țin cont de asta. În perioada mea müncheneză, oamenii de rând se agățau de-a dreptul de mine. Aici însă nu aveam nevoie de așa ceva. Voiam să văd germanii autentici, berlinezii.

Câteva minute mai târziu, am ajuns în dreptul unui șantier.

Bărbați cu căști de protecție se plimbau de colo-colo, în principiu, totul arăta așa cum văzusem în perioada mea de sărăcie de la Viena, în timpul căreia muncisem pe șantiere pentru a-mi câștiga traiul zilnic. Am privit curios peste gard, mă așteptam să pot vedea clădirile crescând, dar se pare totuși că tehnica nu făcuse progrese chiar așa de mari. La etaj un maistru îl certa de zor pe un tinerel, probabil un student care muncea de ocazie, un arhitect în devenire, tânăr plin de speranțe, așa cum fusesem și eu. Acesta era nevoit la rândul lui să se plece în fața violenței pure a muncitorului, lumea crudă a șantierelor era astăzi aceeași ca în trecut. Tânărul putea să învețe nenumărate lucruri, de la lingvistică la filosofia naturii, nimic din toate astea nu conta în acest univers din ciment și oțel. Pe de altă parte, asta mai însemna și că masa simplă și brutală a populației exista în continuare, trebuia doar să o trezesc din nou. Și calitatea sângelui era destul de bună.

În trecere am studiat alte două fețe care se apropiau. În general, nu se schimbase mare lucru. Măsurile luate în vremea guvernării mele avuseseră, după cum se părea, efect, chiar dacă nu fuseseră continuate. Nu se zăreau aproape deloc corcituri. Se putea constata o influență răsăriteană destul de puternică, tot observam trăsături slave în chipurile oamenilor, dar așa a fost mereu la Berlin. Un lucru nou erau însă elementele turce și arabe din peisajul urban. Femei cu

baticuri pe cap, turci bătrâni cu vestă și șapcă cu cozoroc. Dar nu părea să se fi ajuns și la un amestec al sângelui. Turcii pe care îi vedeam arătau ca niște turci, nu se puteau constata îmbunătățiri datorate sângelui arian, deși cu siguranță turcii erau interesați de asta. În continuare, nu eram lămurit ce căuta turcul în număr atât de mare pe stradă. Și încă la ora asta. Nu părea să fie vorba despre personal de serviciu importat, iar turcii nu păreau să aibă nicio grabă. Ba dimpotrivă, modul lor de a se deplasa sugera o anumită relaxare.

O sonerie mă smulse din gânduri. Un sunet care anunță de obicei în școli sfârșitul orei sau al zilei de școală. Am privit în jur și am remarcat clădirea unei școli în apropiere. Am grăbit pasul și m-am așezat pe o bancă liberă aflată vizavi. Poate urma o pauză sau o altă posibilitate de a studia în număr mare tineretul. Și, într-adevăr, din clădire se revărsă o mulțime destul de mare, dar era absolut imposibil să-ți dai seama ce fel de școală era. Am reușit să identific mai mulți băieți, dar nu părea să existe fete de aceeași vârstă. Cei care ieșeau din clădire erau fie la vârsta de școală primară, fie deja apți de reproducere. Pesemne că știința găsise o cale de a evita acei ani derutanți ai pubertății pentru a catapulta mai ales fetele tinere direct la o vârstă fertilă. Ideea era într-un fel firească, deoarece o călire în lungi ani de tinerețe are sens doar la bărbați. Spartanii din Grecia clasică făceau la fel. Mai exista un argument care să susțină ideea: tinerele femei se îmbrăcau cu haine foarte mulate și atrăgeau astfel atenția asupra dorinței de a-și alege partenerul și a-și întemeia o familie. Însă, și asta era foarte straniu, cele mai multe nu erau germane. Se părea că era vorba și de o școală pentru elevi turci veniți la schimb de experiență. Deja după primele crâmpeie de conversație mi s-a dezvăluit o imagine surprinzătoare, ba chiar îmbucurătoare.

Am putut constata cum la acei elevi turci fusese recunoscută corectitudinea principiilor mele și acestea fuseseră transformate în directive. Tinerilor turci nu li se predau decât cele mai elementare

noțiuni de limbă. Nu puteai distinge nicio frazare corectă, suna mai degrabă ca o bătălie a limbii, traversată mental de sârmă ghimpată și distrusă de grenade asemenea câmpurilor de luptă de pe râul Somme. Ce rămânea era suficient doar pentru o comunicare rudimentară, dar nu și pentru o rezistență organizată. În lipsa unui vocabular corespunzător, cele mai multe propoziții erau completate de o gestică amplă, se folosea un adevărat limbaj al semnelor, așa cum îl dezvoltasem și îl dorisem eu însumi. E drept că pentru Ucraina, pentru teritoriile rusești cucerite, dar era la fel de potrivit pentru oricare altă populație cucerită. La toate astea se mai adăugase o altă măsură tehnică pe care, evident, nu avusesem cum s-o prevăd: acei elevi turci trebuiau, pare-se, să poarte mici dopuri în urechi care să prevină receptarea de informații suplimentare inutile sau de natură științifică. Principiul era simplu și părea să funcționeze chiar prea bine – unele dintre acele ființe, pesemne tot elevi, aveau o privire de o asemenea sărăcie spirituală, încât te întrebai ce activitate utilă societății ar putea îndeplini pe viitor. Căci trotuarul, am constatat eu dintr-o privire rapidă, nu-l măturau nici ei, nici altcineva.

Când m-au văzut, elevii ambelor rase au început să zâmbească fericiți a recunoaștere. Era limpede că elevii germani mă știau de la orele de istorie, iar cei turci din străfundurile televizorului. Și se întâmplă ceea ce trebuia să se întâmple. Am fost, din nou, identificat greșit cu acel „celălalt domn Stromberg din Svici", a trebuit să dau câteva autografe și să mă las fotografiat cu diverși elevi.

Zarva nu era mare, dar considerabilă, iar pentru o clipă am pierdut imaginea de ansamblu și am avut impresia ridicolă că elevii germani ar vorbi același amestec enervant de limbă ca și cei turci. Când am văzut cu coada ochiului o altă femeie nebună care aduna excrementele câinelui ei cu o adevărată acribie, am considerat că a venit momentul potrivit pentru a mă retrage din nou în liniștea și izolarea biroului meu.

Ședeam de circa zece minute în spatele biroului meu și priveam din fereastră schimbarea gărzii dintre fumători și șobolani, când se deschise ușa și înăuntru păși o ființă care probabil că abia ieșise din grupul acelor eleve-femei de vârstă nedefinită. Era însă îmbrăcată cu haine negre, asortate la părul ei negru și lung pe care și-l pieptănase într-o parte. Sigur, cine ar fi putut aprecia mai bine decât mine predilecția pentru nuanțele întunecate, pentru negru, mai ales la SS arăta foarte elegant. Dar, spre deosebire de soldații mei SS, tânăra femeie era neliniștitor de palidă, lucru care putea fi observat imediat, mai ales pentru că purta un ruj deosebit de închis la culoare, aproape albastru.

– Doamne Sfinte, am exclamat eu sărind în picioare, vă simțiți bine? Vă e rece? Așezați-vă iute!

Ea mă privi neabătut mestecând mereu din gumă, apoi scoase două dopuri cu șnur din urechi și zise:

– Hmm?

Am început să mă îndoiesc de teoria mea cu dopurile pentru turci. Tânăra femeie nu avea aspect asiatic, prin urmare, trebuia să cercetez chestiunea mai îndeaproape. Și nici nu părea să-i fie frig, ba chiar își dădu jos rucsacul negru de pe umăr și își dezbrăcă pardesiul negru de toamnă. Pe dedesubt purta haine normale, doar că și acestea erau tot de culoare neagră.

– Ei bine, zise ea fără să se mai intereseze de întrebarea mea, dumneavoastră sunteți domnul Hitler!

Îmi întinse mâna.

Am dat mâna cu ea, m-am așezat la loc și am întrebat destul de sec:

– Și dumneavoastră cine sunteți?

– Vera Krömeier, zise ea. Ce *cool* e! Pot să vă întreb ceva? Asta e messăd ecting[1]?

– Poftim?

[1] *Method acting* (n.tr.)

– Ei, chestia aia pe care o face de Niro. Și Pașino. Messăd ecting. În care te implici complet în rolul tău?

– Vedeți, Fräulein Krömeier, am făcut eu decis, ridicându-mă, nu știu exact despre ce vorbiți, dar hotărâtor este să știți mai ales despre ce vorbesc *eu,* iar aici…

– Aici aveți dreptate, zise Fräulein Krömeier și își scoase cu două degete guma de mestecat din gură. Avem vreun coș de gunoi? De ăsta uită de cele mai multe ori.

Se uită în jur și nu descoperi niciunul. Se ridică scuzându-se, băgă guma la loc în gură și dispăru.

Eu am rămas în mijlocul încăperii, cam nedumerit. Apoi m-am dus și m-am așezat la loc. Fata se întoarse în scurt timp cu un coș gol în mână. Îl puse jos, scoase din nou guma din gură și o aruncă în coș.

– Așa, făcu ea. Mai bine. Apoi se întoarse iar spre mine. Deci, mistăr, ce aveți de gând?

Am oftat. Deci și ea. Trebuia chiar să o iau de la zero.

– În primul rând, am zis eu, nu se spune „meșter", ci Führer. Deci, *mein Führer,* dacă doriți. Și mai vreau să salutați cum trebuie când intrați în încăpere.

– Să salut?

– Cu Salutul German, desigur! Cu brațul drept ridicat!

Chipul i se lumină a înțelegere, apoi sări într-o clipă în picioare.

– Am știut eu! Exact asta e! Messăd ecting! Să fac asta imediat?

Am dat aprobator din cap.

Ea ieși iute pe ușă, bătu, iar când am răspuns „Intră", ea intră, ridică brațul drept în sus și zbieră:

– BUNĂ DIMINEAȚA, FÜHRERUL MEU! apoi adăugă: Așa se face, nu? Strigat? Am văzut asta odată într-un film.

Se opri speriată și urlă:

– SAU TREBUIE SĂ URLU MEREU. LA HITLER STRIGAU TOȚI MEREU?

Îmi studie chipul și vorbi din nou pe un ton îngrijorat, dar normal:

– Iar am greșit, nu? Îmi pare rău. O să mă schimbați?

– Nu, am răspuns eu liniștitor, e în ordine. Nu am pretenția ca fiecare cetățean al Germaniei să fie perfect. Mă aștept doar să dea ce are mai bun, fiecare la postul lui. Și cred că sunteți pe drumul cel bun. Dar vă rog, faceți-mi un serviciu: nu mai urlați!

– Desigur, *mein Führer,* zise ea și adăugă: E bine, nu?

– Foarte bine, am lăudat-o eu. Dar mâna ar trebui să fie mai în față. Doar nu faceți prezența la școala din sat!

– Desigur, *mein Führer*. Și acum ce facem?

– Pentru început, am spus, arătați-mi cum se folosește televizorul acesta. Apoi renunțați la cel de pe biroul dumneavoastră, nu sunteți plătită ca să priviți la televizor. Apoi o să avem nevoie de o mașină de scris cum se cade pentru dumneavoastră. Nu e bun orice aparat, avem nevoie de tipul de scriere Antiqua 4 mm și orice scrieți pentru mine trebuie scris la distanță de rând de un centimetru, altminteri nu pot să citesc decât cu ochelari.

– Io nu știu să scriu la mașina de scris, zise ea, știu doar pe PECE. Și dacă mi-l luați nu mai știu nimic. Dar întâi și întâi cu computerul putem scrie la ce dimensiune vreți. Și în al doilea rând pot să-l conectez și pe al dumneavoastră.

Și apoi îmi prezentă una dintre cele mai surprinzătoare realizări din istoria omenirii: computerul.

xii

Euimitor cum spiritul creator al arienilor nu se lasă doborât în niciun fel! Mă uluiește chiar și pe mine care am recunoscut principiul de ceva vreme și faptul că acesta rezistă în cele mai dificile dintre condiții.

Presupunând, desigur, că și condițiile climaterice sunt propice.

A trebuit să port odinioară cele mai stupide discuții despre germanii din negura istoriei când locuiau în păduri și niciodată nu am negat: când e frig, germanul nu face nimic. Poate doar să se încălzească. Se vede asta în comparație cu norvegianul și cu suedezul. Așa că nici nu m-a surprins când am aflat ce succes are la ora actuală suedezul cu mobilele lui. În țara lui amărâtă, suedezul e oricum mereu în căutare de lemn de foc, deci nu e de mirare că mai face în treacăt câte o masă sau un scaun. Sau un așa-zis sistem social care oferă gratis căldură milioanelor de paraziți din blocuri, ceea ce nu poate duce decât la blegeală și lene prelungită. Nu, la suedez, dar și la elvețian iese la iveală tot ce are germanul mai rău, dar doar dintr-un foarte simplu motiv, nu trebuie să uităm asta, așadar, din pricina climei.

Dar cum ajunge în sud, germanul simte cum i se deșteaptă creativitatea, voința creatoare, atunci construiește Acropolele la Atena, Alhambra în Spania, piramidele în Egipt, toate astea se știu, doar că sunt ignorate prea ușor, de atâtea construcții unii nu reușesc să-l vadă pe arian. Iar în America e valabil același lucru: fără germanii emigrați americanii n-ar fi nimic, mi-a părut foarte rău că nu am putut da atunci fiecărui german o brazdă de pământ, am pierdut la începutul secolului XX sute de mii de emigranți în

favoarea americanilor. Ceea ce e, de altfel, foarte ciudat, țin să spun, pentru că doar cei mai puțini au devenit acolo țărani, prin urmare, la fel de bine puteau să rămână și aici. Dar mulți s-au gândit că țara e mai mare acolo și după o vreme avea să li se aloce o gospodărie țărănească, iar în timpul acesta au trebuit să-și câștige pâinea în alt fel. Astfel că acești oameni și-au ales profesii, mici activități meșteșugărești, bunăoară cizmar sau tâmplar sau ceva legat de fizica atomică, adică ce se oferea pe atunci. Iar acest Douglas Engelbart[1], tatăl lui emigrase deja la Washington, care e mai la sud decât se crede de regulă, dar tânărul Engelbart pleacă în California, care e și mai la sud, iar sângele său german clocotește la căldură, el inventând prompt șoricăria aia.

Deci: fantastic.

Trebuie să admit că nu prea mă pricepeam la știința calculatoarelor. Am prins așa, în treacăt, câteva informații despre ce făcea Zuse[2], cred că era finanțat de unul dintre ministere, dar chestiunea era așa mai pentru profesorași ochelariști. Era cam incomod pentru a fi folosit pe front, mi-ar fi plăcut să-l văd pe Zuse ăla înaintând cu creierul său electronic sub formă de dulap prin mlaștinile Pripiatului[3]. Sau în misiunea parașutiștilor din Creta, tipul s-ar fi prăbușit ca un bolovan, ar fi trebuit să fie dotat cu propriul planor militar și pentru ce? Pentru ceva un pic mai bun decât socotitul în cap? Puteai spune orice despre Schacht[4], dar ce făcea aparatul lui

[1] Douglas Carl Engelbart (1925–2013), inventator american, care a dezvoltat împreună cu Bill English mouse-ul. (n.tr.)

[2] Konrad Zuse (1910–1995), dezvoltatorul primului computer din lume, care a primit finanțări și de la instituții național-socialiste. (n.tr.)

[3] Cea mai mare regiune mlăștinoasă din Europa (9 000 de kilometri pătrați) care se întinde pe teritoriul actual al Belarusului și al Ucrainei, considerată de Hitler un spațiu ideal de manevre. (n.tr.)

[4] Hjalmar Schacht (1877–1970), președintele Reichsbank până în 1930, apoi din nou sub Hitler între 1933 până în 1939, scos pe linie moartă ca ministru fără portofoliu din pricina criticilor aduse politicii lui Hitler. Arestat după atentatul din 1944. Achitat de crime de război în procesul de la Nürnberg. (n.tr.)

Zuse, Schacht ar fi reușit în 72 de ore pe jumătate adormit sub focul inamicului în vreme ce-și ungea o felie de pâine cu unt.

Așa că nu e de mirare că am fost destul de reținut când Fräulein Krömeier mă împinse în direcția ecranului.

– Nu trebuie să cunosc aparatura de felul acesta, am zis. Doar dumneavoastră sunteți secretara.

– De asta vă și așezați acum aici, *mein Führer,* făcu Fräulein Krömeier, îmi amintesc de asta parcă ar fi fost ieri, pentru că altfel o să tot aud: Ajutați-mă cu asta, ajutați-mă cu alta!, iar eu nu mai apuc să-mi fac treaba mea.

Tonul acesta nu-mi plăcea deloc, dar stilul direct, aproape aspru, îmi amintea de felul cum mă învățase odinioară Adolf Müller[1] să conduc mașina. Asta s-a întâmplat imediat după ce un șofer de-al meu pierduse o roată în timpul mersului și atunci trebuie să spun că Müller m-a certat rău de tot, chiar dacă nu era neapărat interesat de chestiunea națională, ci mai degrabă îi era teamă că, dacă îmi rupeam gâtul, nu mai primea comanda de a tipări *Völkischer Beobachter;* Müller nu era instructor auto, era mai degrabă un om de afaceri. Deși, poate că îl judec greșit, căci, după cum am aflat de curând, el s-a împușcat la scurt timp după încheierea războiului, iar dintr-o sinucidere nu câștigi nimic. În orice caz, m-a luat atunci cu el în mașina lui ca să văd ce înseamnă să șofezi corect ori, în cazul meu, la ce trebuie să fiu atent la șoferul meu. A fost o lecție deosebit de valoroasă, cât am învățat de la acest Müller n-am învățat de la unii profesori nici în mai mulți ani. Ceea ce vreau să accentuez aici este că accept să mi se explice lucruri, cu condiția să nu fie explicate de cretinii ăia patentați din Statul-Major. Șofatul este un lucru la care cu siguranță alții sunt mai pricepuți decât mine, dar până una-alta tot eu decid dacă scurtez linia frontului sau cât putem

[1] Adolf Müller (1884–1945), editorul care tipărea *Völkischer Beobachter*. Ora de șofat a povestit-o chiar Hitler ca o dovadă a cât de repede învață orice. (n.tr.)

rezista într-o încercuire, și nu domnul Paulus care tocmai s-a speriat de umbra sa.

Mă apucă furia doar când mă gândesc!

În fine. Data viitoare.

În orice caz, purtat de aceste amintiri, m-am declarat dispus să urmăresc explicațiile lui Fräulein Krömeier și trebuie să admit: a meritat. Pe mine mașina de scris mă intimida. N-am vrut niciodată să devin contabil sau un funcționăraș, iar cărțile mele de până acum le-am dictat. Asta ar mai fi lipsit să încep să țăcăn la mașina de scris ca un prostănac de scriitoraș de la o fițuică locală, dar apoi am descoperit această minune a spiritului lui german inventiv, am descoperit acest aparat cu șoarece.

Rar a existat o invenție mai genială ca asta.

Te plimbi cu el pe masă și cum te plimbi cu el pe masă exact așa se plimbă pe ecran o mânuță. Iar dacă vrei să atingi un loc de pe ecran, atunci se apasă pe instalația șoarecelui și mânuța atinge și ea locul de pe ecran. Este ca o joacă de copii, atât e de ușor, iar eu eram de-a dreptul fascinat. Sigur că ar fi fost doar o jucărie veselă, dacă ar fi servit doar la simplificarea anumitor activități de birou. Dar s-a dovedit că acest aparat este un hibrid foarte interesant. Puteai scrie cu el, dar puteai să intri în legătură prin intermediul unei rețele cu toate persoanele și instituțiile care își declaraseră disponibilitatea în acest sens. Pe deasupra – spre deosebire de aparatul telefonic – mulți participanți nici nu trebuiau să stea personal în fața calculatorului, ci puteau lăsa lucruri acolo, ca să poți avea acces la ele în lipsa lor, lucru pe care îl făceau tot felul de negustori de mărunțișuri. Dar ceea ce m-a bucurat era că puteam consulta toate ziarele, revistele, toate formele de cunoaștere. Era ca o bibliotecă uriașă cu program nelimitat. Cât îmi lipsise asta! Cât îmi dorisem după o zi amarnică, plină de decizii militare dificile, să mai citesc la orele două de dimineață. Desigur, bunul Bormann făcea tot ce îi stătea în putință, dar câte cărți îți poate furniza un simplu *Reichsleiter?* În afară de asta, în *Wolfsschanze* nici nu aveam destul spațiu. Această

tehnologie minunată numită „interrețea“ îmi oferea absolut totul la orice oră din zi sau din noapte. Trebuia doar să cauți într-un aparat pe nume „Google“ și să atingi rezultatul cu minunatul șoarece. La scurt timp am observat că ajung mereu la aceeași adresă, o enciclopedie protogermanică numită Wikipedia, formarea cuvântului nu era greu de dedus, din enciclopedie și sângele de cercetător germanic al vikingilor.

Acesta era un proiect la a cărui vedere aproape că mi se umpleau ochii de lacrimi.

Aici într-adevăr nimeni nu se gândea la sine. Cu o dăruire exemplară, o sumedenie de oameni contribuiau la binele națiunii germane adunând laolaltă nenumărate cunoștințe, fără a cere nici măcar un pfenig pentru asta. Acesta era un adevărat *Winterhilfswerk*[1] al cunoașterii, care dovedea că și în lipsa unui partid național-socialist poporul german știa să se susțină din instinct. Trebuiau însă făcute și anumite concesii cu privire la expertiza unor astfel de cetățeni dezinteresați.

Așa, de pildă, pentru a da doar un exemplu, am aflat amuzat că vicecancelarul meu von Papen ar fi afirmat în 1932 că, după venirea mea la putere, voi fi pus la zid în doar două luni de o să chiți. Dar în aceeași interrețea puteai afla că von Papen intenționa să realizeze asta nu în două luni sau în trei, ci chiar în șase săptămâni. Uneori nu era vorba să fiu pus la zid, ci încolțit sau prins la strâmtoare. Poate că nici nu trebuia să fiu prins, poate că trebuia să fiu strivit, scopul fiind, bănuiesc eu, să fac nu chiț-chiț, ci poate guiț-guiț. Până la urmă, cititorul neavizat era nevoit să afle că von Papen avea de gând ca într-un interval de șase până la douăsprezece săptămâni să mă constrângă să scot un oarecare sunet ascuțit. Ceea ce, în definitiv,

[1] *Winterhilfsfwerk* – Societate de binefacere pe timp de iarnă, cu contribuții benevole ale cetățenilor, având drept scop creșterea solidarității populare și degrevarea asigurărilor sociale. Desigur, contribuțiile erau pe cât de benevole puteau fi într-o dictatură. (n.tr.)

corespundea surprinzător de mult cu intențiile de atunci ale acestui autointitulat strateg.

– Aveți deja o adresă? întrebă Fräulein Krömeier.

– Locuiesc la hotel, am răspuns eu.

– Pentru e-mail. Pentru poșta electronică.

– Și pe asta s-o trimiteți la hotel.

– Așadar, nu, zise ea și tastă ceva în computerul ei. Sub ce nume să vă înregistrez?

Am privit-o încruntat, cu severitate.

– Sub ce nume, *mein Führer?*

– Sub numele meu, desigur, am zis.

– Asta va fi cam greu, făcu ea și tastă ceva.

– Ce e greu în asta? m-am interesat eu. Sub ce nume primiți dumneavoastră poșta?

– Sub numele Vulcania17 pe iahu dot com, zise ea. Iaca: numele dumneavoastră e interzis.

– Poftim?

– Pot să mai încerc și la alții, dar nu va fi diferit. Și dacă nu e interzis, atunci îl folosește deja cine știe ce nebun.

– Cum adică îl folosește, am întrebat eu furios, păi sunt mai mulți oameni pe care îi cheamă Adolf Hitler. Doar sunt destui și pe care îi cheamă Hans Müller. Nici la ei poșta nu spune că n-au voie să se numească așa. Doar nu poți să rezervi un nume!

Ea mă privi mai întâi ușor iritată, apoi un pic cam cum îl priveam eu pe vremuri pe bătrânul *Reichspräsident* Hindenburg.

– Fiecare nume există doar o dată, zise ea apăsat și atât de lent de parcă se temea că altminteri nu aveam să înțeleg ce spunea.

Apoi tastă mai departe.

– Iată: *Adolf punct Hitler* e dat, făcu ea. *Adolfhitler* într-un cuvânt la fel, iar *Adolf sub-linie Hitler* tot așa.

– Cum adică „sub-linie"? Ce fel de „sub-linie"? am încercat eu să aflu. Dacă tot e să fie, măcar să fie supra-linie, dar Fräulein Krömeier tasta deja mai departe.

– Același lucru e valabil și pentru *AHitler* și *A punct Hitler,* anunță ea. Numai *Hitler* și numai *Adolf* la fel.

– Trebuie să le luăm înapoi, am replicat eu îndârjit.

– N-avem ce să luăm înapoi, se răsti ea iritată.

– Bormann s-ar fi descurcat. Altfel n-am fi putut să primim toate casele alea pe Obersalzberg. Credeți cumva că zona era nelocuită? Sigur că acolo locuiau deja oameni, dar Bormann avea metodele lui…

– Doriți să se ocupe domnul Bormann de adresa dumneavoastră de e-mail? întrebă Fräulein Krömeier îngrijorată, dar și puțin ofensată.

– Din păcate, momentan Bormann e de negăsit, am recunoscut eu și am adăugat, pentru a nu demoraliza trupa: Sunt sigură că vă străduiți.

– Atunci o să continui deocamdată, dacă e în ordine, zise ea. Când e ziua dumneavoastră?

– 20 aprilie 1889.

– Hitler89 e dat, Hitler 204 – nuu, cu numele dumneavoastră nu ajungem nicăieri!

– Ce obrăznicie! am făcut eu.

– Și dacă alegeți alt nume? Doar nici pe mine nu mă cheamă Vulcania17.

– Dar asta e ceva îngrozitor! Eu nu sunt un fitecine!

– Așa stau lucrurile în internet. Cine vine primul mănâncă primul. Puteți alege ceva simbolic.

– Un pseudonim?

– Ceva cam așa.

– Atunci alegeți Wolf, am zis eu reticent.

– Doar Wolf, ăsta e dat sigur. E prea simplu.

– Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, *Wolfs…schanze*[1]*!*

Ea tastă.

– S-a dat. *Wolfsschanze6* mai e liber.

---

[1] *Wolfsschanze* – Bârlogul Lupului, buncărul lui Hitler de la Rastenburg, în Prusia Orientală, acum, în Polonia (n.tr.)

– Doar nu sunt *Wolfsschanze6!*

– Ia stați, mai e ceva… cum se chema: Obersalzbach?

– *Berg! Obersalzberg!*

Ea tastă din nou.

– Of, făcu ea. Cred că nu vreți *Obersalzberg 6,* nu-i așa? Fără să aștepte răspuns, continuă: încerc *cu Reichskanzlei.* Asta ar fi ceva pentru dumneavoastră. Și… puteți avea *Reichskanzlei 1.*

– Nu *Reichskanzlei*, am zis eu. Încercați *Neue Reichskanzlei.* Aia măcar mi-a plăcut mereu.

Ea tastă mai departe.

– Am găsit, asta merge, zise ea și se uită la mine.

Probabil că preț de o clipă am părut cam descurajat, în orice caz ea simți nevoia să îmi spună pe un ton consolator, aproape matern:

– Haideți, nu vă mai uitați așa! Acum o să primiți e-mailul în Noua Cancelarie a Reichului. Asta sună foarte bine!

Tânăra se opri, scutură din cap și adăugă:

– Dacă îmi permiteți să vă spun, faceți totul absolut fantastic! Incredibil de convingător! Trebuie să fiu foarte atentă, altminteri chiar o să ajung să cred că ați locuit într-adevăr acolo…

Preț de o clipă niciunul din noi nu a zis nimic, în vreme ce ea tasta alte lucruri în computer.

– Cine supraveghează toate astea? am întrebat eu. Doar nu mai există un Minister de Propagandă al Reichului.

– Nimeni, zise ea. Apoi se interesă prevăzătoare: Dar știți asta, nu? Vreau să spun, asta face parte din program, nu? Vreau să zic treaba asta… că trebuie să vă explic totul ca și cum cineva v-ar fi dezghețat abia ieri?

– Nu am de ce să vă dau socoteală, am răspuns eu mai aspru decât avusesem de gând. Vă rog să-mi răspundeți la întrebare.

– Nuuu, oftă ea. Totul se desfășoară destul de nereglementat, *mein Führer.* Doar nu suntem în China. Acolo, ăia au cenzură!

– E bine de știut! am răspuns eu.

xiii

Am fost bucuros că nu am asistat la felul în care Forțele Aliate au împărțit Reichul după război. Dacă aș fi fost de față, cred că mi-ar fi frânt inima. Pe de altă parte, trebuie spus: având în vedere starea în care se afla țara în acel moment, nici asta nu ar mai fi îngrășat porcul. Cu atât mai mult cu cât porci nu mai erau decât puțini la număr, cel puțin așa reieșea din documente, neîndoios manipulate propagandistic. Iarna lui 1946 a fost, pare-se, în general destul de dezolantă. La o privire mai atentă, nu pot găsi nimic rău în asta: conform idealului de educație spartan, tăria implacabilă e cea care formează cei mai puternici copii și cele mai puternice popoare, iar o iarnă de foamete, care se întipărește neîndurător în memoria unei națiuni, o va face să se gândească de două ori înainte să mai piardă încă un război mondial.

Dacă e să dau crezare istoricilor democrați, după dispariția mea din politica activă la sfârșitul lui aprilie 1945, s-au mai dat lupte doar încă o săptămână amărâtă. Asta e indiscutabil. Rezistența grupurilor *Werwolf*[1] a fost distrusă de Dönitz, iar buncărele lui Bormann construite cu mare cheltuială nu au fost deloc folosite corect. Sigur, era de așteptat ca rusul să-și reverse fluviul de popoare asupra Berlinului, indiferent câte vieți omenești erau sacrificate. Dar, sunt nevoit să admit că am cercetat documentele cu o anumită bucurie a

[1] *Werwolf* – Vârcolac, mișcare de rezistență care trebuia să atace, începând din 1944, aliații de pe teritoriul german. Nu a reușit să facă aproape nimic în afară de asasinarea primarului din Aachen, Franz Oppenhoff, instalat în funcție de trupele americane. (n.tr.)

anticipației cu privire la ce surprize neplăcute îi așteptau pe îngâmfații de americani, însă am constatat că nu îi așteptase niciuna.

O tragedie.

S-a adeverit din nou ceea ce am scris încă din 1924 – că la sfârșitul războiului cele mai valoroase elemente ale poporului vor fi căzut cu abnegație pe front și doar cele mediocre și inferioare mai rămâneau la dispoziție, aceștia considerându-se prea buni sau chiar prea fini pentru a-i pregăti din ilegalitate americanului o baie de sânge cum se cade.

Mai trebuie să admit și altceva: în acest moment al cugetărilor mele mi-am făcut o notă. E destul de interesant cum poți privi lucrurile cu totul altfel de la o anumită distanță. După ce am făcut acea trimitere la moartea timpurie a celor mai bune elemente ale poporului, m-a surprins cum am putut să plec de la premisa că în acest război lucrurile ar fi putut sta altfel. Prin urmare, nota suna în felul următor: În războiul următor: inferiorii primii! Apoi, în timp ce îmi trecea prin cap că o ofensivă inițială a inferiorilor probabil că nu va aduce succesul scontat, mi-am corectat nota: Mediocrii primii! apoi: Cei mai buni primii, dar schimbați rapid cu cei mediocri și la nevoie cu cei inferiori! Am adăugat însă: Și cei mulțumitor de buni până la foarte buni pot fi puși pe listă!

Până la urmă am tăiat totul și am scris din nou: Buni, mediocri și inferiori împărțiți mai bine! și am amânat soluționarea problemei. Contrar supozițiilor filistine, Führerul nu trebuie să știe întotdeauna și imediat răspunsul corect – trebuie doar să-l aibă pregătit în momentul potrivit, în cazul acesta, să zicem că la momentul izbucnirii următorului război.

Desfășurarea evenimentelor următoare, după capitularea jalnică a incapabilului Dönitz, nu m-a surprins prea tare. În realitate, aliații s-au certat pentru pradă exact așa cum prevăzusem eu – dar, din păcate, nu au uitat și cum să și-o împartă. Rusul a păstrat o bucată din Polonia și i-a dăruit în schimb Poloniei cu mare generozitate Silezia, Austria a dispărut în neutralitate sub conducerea unor

social-democrați. În restul Germaniei au fost instalate, după simularea unor alegeri, niște regimuri-marionetă mai mult sau mai puțin evidente, sub conducerea unor figuri precum pușcăriașii de Adenauer și Honecker[1] ori a grăsanului Erhard[2], marele profet în ale economiei și – nici asta nefiind cine știe ce surpriză – Kiesinger[3], unul dintre acele sute de mii de indivizi călduți care au intrat în 1933 iute în partid. Trebuie să admit că am simțit o oarecare satisfacție că acestui oportunist i-a venit de hac tocmai intrarea în partid în ultima secundă.

Sigur că forțele aliate și-au dus la îndeplinire și vechiul plan de a injecta poporul cu un federalism absolut exagerat, pentru a se asigura că vor exista certuri permanente în cadrul națiunii. Existau numeroase așa-numite landuri federale, care evident că se băgau prompt fiecare în treburile celuilalt și analizau și răsanalizau toate deciziile emanate de complet incompetentul Parlament Federal. Lucrurile stăteau prost mai ales în iubita mea Bavarie. Aici, unde pusesem odinioară fundamentul mișcării mele, acum erau adulați tot felul de malaci care încercau să-și ascundă spoiala de credință și mercantilismul prin golirea și legănarea de halbe uriașe și a căror singură îndeletnicire cinstită erau vizitele ocazionale la bordel.

În timpul acesta, în nordul țării se răspândise social-democrația, care se apucase să-și transforme teritoriul într-un uriaș cămin unional social-romantic, în acest scop cheltuind averea poporului după pofta inimii. Celelalte personaje ale acestei republici erau, cel puțin așa mi se părea mie, la fel de puțin demne de a fi amintite, era

[1] Erich Honecker (1912–1994) a fost închis sub regimul național-socialist între 1935–1945, iar Konrad Adenauer (1876–1967) a fost încarcerat după 20 iulie 1944. (n.tr.)

[2] Ludwig Erhard (1897–1977), al doilea cancelar al RFG fusese din 1942 conducătorul Institutului pentru Cercetare Industrială, care avea menirea să se ocupe de economia de după război. (n.tr.)

[3] Kurt-Georg Kiesinger (1904–1988), cancelar federal între 1966 și 1969, se înscrisese în NSDAP în 1932, o dată tipică pentru un carierist. Trecutul său național-socialist l-a costat probabil multe voturi, pierzând alegerile pentru postul de cancelar a doua oară. (n.tr.)

vorba mai ales de tot soiul de actori politici și parlamentari guralivi, din rândul cărora ajungeau rapid, la fel ca după Marele Război, cancelari doar cei mai răi indivizi. Probabil că soarta s-a „distrat" grozav alegându-l pe cel mai molâu și mai păstos dintre acești microbi spirituali, ca să pună în poala-i enormă așa-numita reunificare.

Această aparentă „reunificare" a reprezentat, trebuie să admit, una dintre minciunile de propagandă de prim rang ale acestei republici: căci pentru o adevărată reunificare mai lipseau câteva componente destul de importante, precum acea Silezie oferită polonezilor pe tavă, dar și Alsacia și Lorena sau Austria. Constatând asta, îți dai iute seama de precaritatea acelor actori guvernamentali, de faptul că au fost în stare să obțină de la rusul destul de slab la acel moment câțiva kilometri pătrați sărăciți, dar nu i-au putut sufla dușmanului de moarte, francezului, o regiune prosperă care ar fi împins țara mult înainte în dezvoltarea sa.

Dar, cu cât minciuna era mai mare, cu atât era crezută mai abitir – iar drept mulțumire pentru eroica sa faptă de „reunificare", acel surogat de cancelar a avut voie să „conducă" țara timp de șaisprezece ani, adică mai mult decât mine. Asta în condițiile în care omul arăta precum Göring după ce a înghițit jumătate de kilogram de barbiturice. Te paraliza chiar și numai să-l privești. Timp de cincisprezece ani am lucrat ca să creez imaginea unui partid puternic, acum trebuia să aflu că țara asta putea să fie guvernată la fel de bine și dacă erai îmbrăcat cu o flanelă tricotată. Nu puteam decât să mă bucur că Goebbels nu a mai apucat să vadă asta. Bietul om s-ar fi învârtit în mormânt până ar fi ieșit fum din glia patriei germane.

Dușmanul de moarte francez ajunsese între timp cel mai bun prieten al nostru. Cu fiecare ocazie, paiațele de la conducere se îmbrățișau strâns și își jurau că nu aveau să se mai certe niciodată, ca niște bărbați adevărați. Iar această intenție fermă a fost cimentată într-o uniune europeană, un fel de gașcă așa cum fac câteodată și

băieții de școală. Această gașcă pornise să-și petreacă bună din parte din timp certându-se cine să o conducă și cine să aducă cele mai multe dulciuri. Partea răsăriteană a continentului încerca și ea să imite idioțeniile pe care le vedea la cei din Vest, chiar dacă exista o diferență: aici nu se certa cu nimeni pentru că unicul țel era să bălească după sângeroasele guvernări bolșevice. Mi s-a făcut atât de rău citind asta, încât m-am gândit de câteva ori că ar trebui să vomit. Dar apoi n-am mai avut chef.

Că în Vest oamenii își puteau petrece așa de mult timp cu certuri copilărești se explica prin faptul că de lucrurile importante se ocupa evreimea financiară americană, care domnea acolo neîngrădit. Își asigurase din resturile poporului german serviciile molaticului *Sturmbannführer* Wernher von Braun[1], un oportunist pe care l-am considerat dintotdeauna suspect și care s-a arătat imediat dispus să-și vândă cunoștințele dobândite la construirea armelor noastre V2 celui care plătea mai mult. Rachetele sale au asigurat transportul armelor americane de distrugere în masă și astfel dominația mondială ceea ce a dus, în mod năucitor, în doar patruzeci și cinci de ani la falimentul modelului iudeo-bolșevic din Est. Și nu vă ascund că la început acest lucru m-a zăpăcit destul de tare.

Ce boscărie ascundeau toate astea?

De când falimenta evreul pe evreu?

Deocamdată, acest mister trebuia să rămână fără răspuns. Un lucru era limpede: în urma îndepărtării sistemelor de guvernare bolșevice, regimul marionetelor germane primise un tratat de pace și independența. Dar fără arme proprii de distrugere în masă nu se putea vorbi de o independență adevărată.

Iar guvernele de diverse culori nu se preocupau de o înarmare solidă, ci de o implicare profundă în comerțul european, ceea ce simplifica mult politica externă; în principiu, o sumedenie de reguli

[1] Wernher von Braun (1912–1977) părintele rachetei cosmice, care în timpul războiului dezvoltase armele reactive V1 și V2 care au ucis mii de oameni în Marea Britanie, dar și în Belgia și Olanda. După război a intrat în serviciul SUA. (n.tr.)

de conduită îți spuneau ce trebuia să faci, așa că ministerul ar fi putut fi la fel de bine încredințat și unui copil de grădiniță.

Singura ideologie predominantă consta din expansiunea neînfrânată a acestei uniuni copilărești, în care era primită toată lumea, chiar și cele mai subdezvoltate popoare din regiunile mărginașe ale Europei. Dar când toată lumea e în această uniune, să fii membru nu mai înseamnă mare lucru.

Prin urmare, dacă îți cauți avantaje dintr-o asociere, în cadrul uniunii trebuie să se formeze o uniune nouă. Aceleași aspirații existau, după cum era de așteptat, și aici; cei mai puternici se gândeau deja să se asocieze într-un club al lor sau să-i dea afară pe cei mai slabi, ceea ce făcea ca uniunea inițială să fie complet absurdă.

Dar cu adevărat cutremurătoare se arăta a fi actualitatea germană. La conducerea țării se afla o femeie balcâză, cu șarmul încrezător al unei sălcii plângătoare, care se discreditase deja prin faptul că susținuse timp de treizeci și șase de ani stafia bolșevismului estic, fără să constate în mediul ei înconjurător nici cel mai mic lucru care s-o deranjeze. Se înhăitase cu băutorii de bere profesioniști din Bavaria, care sunt, pe cât mi se pare mie, o copie jalnică a național-socialismului, elemente necoapte, aparent sociale, pătrunse nicidecum de simțire națională, ci de arhicunoscuta obedință ultramontană[1] față de Vatican a centriștilor[2] de odinioară.

Restul găurilor din program erau astupate cu vânători de munte și fanfare, totul era atât de rudimentar de îți venea să dai cu bâta în adunătura asta de mincinoși.

Dar pentru că nici asta nu era suficient pentru o activitate guvernamentală, acea femeie din Est a ales încă o grupare constând din tineri nedumeriți și lipsiți de orientare, care își puseseră ca mascotă un ministru de externe complet nefolositor. Ceea ce îi

[1] Ultramontanism – obedință față de Sfântul Scaun, pusă înaintea intereselor naționale (n.tr.)

[2] Partidul de Centru (Zentrumspartei) – partid conservator catolic în epoca Republicii de la Weimar (n.tr.)

caracteriza pe acei membri ai partidului de tinerei era că la fiecare gest le țâșneau prin toți porii nesiguranța și lipsa de experiență. Dacă ar fi existat măcar umbra unei alternative, nimeni pe lumea asta nu le-ar fi încredințat unor astfel de personaje laşe nici măcar o cutie cu pioneze. Dar această alternativă nu exista.

Cu gândul la social-democrație mi s-au umplut ochii de lacrimi și mi-am amintit de un Otto Wels[1], de un Paul Löbe[2]. Sigur, erau indivizi fără de țară, ticăloși, fără îndoială, dar ticăloși cu o anumită clasă. Astăzi social-democrația germană era condusă de un papanaș insistent și de o curcă plouată hipercorectă. Însă cine își punea speranțele și mai la stânga era trădat definitiv. Mai la stânga nu se mai găsea nici măcar un singur individ care să știe cum să spargă o halbă de bere în capul adversarului politic, iar șeful acelei cocini de porci se preocupa mai degrabă de luciul mașinii sale sport decât de nevoile susținătorilor săi.

Singura rază de lumină în tot acest haos democratic era un partid admirabil de bizar care își spunea „Verzii". Sigur că și acolo existau prostănaci pacifiști și cu capul în nori, dar chiar și mișcarea noastră trebuise să își distrugă SA-ul[3], o chestiune dificilă, dar necesară, care nu ne-a umplut de glorie, dar măcar ne-a scăpat de Röhm[4]. Nu, ceea ce îmi plăcea cât de cât la acești „Verzi" era că aveau o rădăcină de a cărei existență NSDAP nu avea de unde să știe la vremea aceea, dar care nu-mi părea chiar aiurea. După război

[1] Otto Wels (1873–1939) președinte SPD. Sub conducerea sa, SPD a fost singurul partid care a votat împotriva legii de împuternicire din 1933, care îi conferea lui Hitler pentru început patru ani de puteri depline. Wels s-a refugiat în 1933 la Praga și apoi la Paris. (n.tr.)

[2] Paul Löbe (1875–1967), președinte al Reichstagului între 1920–1924. După preluarea puterii de către național-socialiști, a fost închis și eliberat în 1933, reîncarcerat după atentatul din 20 iulie 1944. Hitler a dispus să i se plătească până în 1945 pensia sa de președinte al Reichstagului. (n.tr.)

[3] Sturmabteilung – Batalioanele de asalt (n.tr.)

[4] Ernst Röhm (1887–1934) – conducătorul trupelor SA, care au devenit din 1932 tot mai puternice. În 1934, Hitler a ordonat „purificarea prin sânge" a batalioanelor de asalt, urmând o serie de asasinate cunoscute sub numele de Noaptea cuțitelor lungi, sub pretextul că Röhm ar fi pus la cale un puci. (n.tr.)

oamenii, pământul, aerul, toate au avut de suferit ca urmare a unei enorme industrializări și motorizări. „Verzii" se dedicau trup și suflet protecției mediului înconjurător german, desigur erau și pentru protecția acelei regiuni muntoase atât de dragă mie din Bavaria, unde se pare că pădurea germană avusese mult de suferit. Bineînțeles că era o prostie să respingi energia atomică făcătoare de minuni, era chiar de două ori regretabil că din pricina câtorva incidente în Japonia aproape toate partidele se hotărâseră să renunțe la ea și astfel la accesul la material fisionabil atât de necesar în producerea de armament. Dar, oricum, din punct de vedere militar, această republică era de neglijat.

Toți acei politicieni rataţi reușiseră în câteva decenii să lase să se părăginească cea mai bună armată din lume încât îți venea să-i pui pe toți la zid. Desigur, eu am tot zis și am tot zis că nu trebuie să distrugem niciodată Estul complet, că va trebui să întreținem mereu un anumit grad de conflict, că un popor sănătos are nevoie o dată la 25 de ani de un război pentru înnoirea sângelui. Dar ce s-a petrecut în acest Afghanistan nu a fost un conflict permanent care să întărească trupa, era doar o glumă proastă. Numărul acesta exemplar de victime nu se înregistrase, așa cum bănuisem eu la început, datorită unei superiorități tehnice imense, ci datorită faptului că acolo fusese trimisă de la bun început doar o mână de oameni. Din punct de vedere militar, asta era limpede de la prima vedere, totul era destul de îndoielnic, numărul trupelor trimise nu se orienta în funcție de obiectiv, ci, în cea mai bună tradiție parlamentară, era stabilit în așa fel încât nici populația și nici „colegii de federație" să nu se supere. După cum era de așteptat, niciunul din cele două obiective nu fusese atins. Singurul rezultat era că moartea eroică, cel mai nobil sfârșit al unei vieți de soldat, aproape că nu mai avea loc. Se organizau slujbe de înmormântare atunci când ar fi fost mai potrivită o sărbătoare, poporul german considera azi întoarcerea în bună stare a soldaților de pe front drept cel mai normal lucru din lume!

Era un singur lucru îmbucurător: trecuseră 60 de ani, iar decimarea evreului german era și pe mai departe durabilă. Mai existau circa 100 000, adică o cincime din câți erau în 1933 – regretul cu privire la acest fapt se menținea în limite tolerabile, ceea ce era destul de logic, dar nu neapărat de așteptat. Având în vedere revolta pe care o provoca dispariția pădurii germane, ar fi putut fi posibilă și un fel de „reîmpădurire" semitică. Dar repopularea unor localități și restaurarea vechilor obiceiuri, îndrăgită mai ales când venea vorba de clădiri *(Frauenkirche, Semperoper* etc.) chiar nu avusese loc, după știința mea.

Neîndoios, crearea statului Israel contribuise aici la o anumită degrevare; acesta fusese plasat, cu multă înțelepciune, chiar în mijlocul popoarelor arabe, astfel încât toți cei implicați să fie ocupați timp de decenii, ba chiar și secole doar între ei. Urmarea, neintenționată, desigur, a scăderii numărului de evrei fusese un așa-zis miracol economic. Istoriografia democrată îi atribuia asta grăsanului de Erhard și ajutoarelor sale anglo-americane, dar orice om normal își dădea seama că toate astea aveau legătură cu dispariția parazitului evreu. Cei cărora încă nu le venea să creadă trebuiau să se uite doar la partea răsăriteană a țării, unde – culmea idioțeniei – timp de decenii fusese importată învățătura evreiască bolșevică.

La fel de bine ar fi putut pune la conducere o hoardă de maimuțe degenerate, cărora le-ar fi reușit mai bine treaba. Așa-numita reunificare nu adusese o îmbunătățire a situației, ba chiar aveai impresia că înlocuiseră maimuțele cu alte maimuțe. Exista o armată de milioane de șomeri și populația gemea nemulțumită, plină de o furie tăcută care îmi amintea de 1930, doar că pe atunci nu se folosea încă această expresie deosebit de potrivită: „sastiseala de politică" – care îți sugera că un popor precum cel german nu poate fi aburit la nesfârșit.

Altfel spus: situația generală era perfectă pentru mine. Atât de perfectă încât am decis de îndată să verific mai îndeaproape situația

din străinătate. Din păcate, am fost reținut din pricina unui mesaj urgent. Cineva necunoscut mă abordă cu o problemă militară și, cum nu aveam de condus un stat, am decis din scurt să îl ajut pe acest conațional. Următoarele trei ore și jumătate mi le-am petrecut cu un exercițiu de deminare pe nume *Minesweeper*.

XIV

Sigur că în acest moment parcă și aud corul celor îngrijorați de soarta Reichului urlând: cum poate Führerul mișcării național-socialiste să participe la emisiunea unui Ali Glumöz? Și aș înțelege întrebarea asta, dacă ea ar fi pusă din perspectiva analizei artistice, pentru că, desigur, marea artă nu trebuie desfigurată prin politică. Doar nu te apuci s-o completezi pe *Mona Lisa* cu o svastică. Dar bâlbâiala unui vorbitor oarecare – până la urmă asta era acel Glumöz – nu va ține niciodată de cultura înaltă, ba dimpotrivă. Dacă însă obiecțiile vin de la cei care se tem că chestiunea națională ar avea de suferit prin prezentarea într-un context posibil inferior, atunci trebuie să obiectez, afirmând că există lucruri pe care intelectul unor oameni nu le poate nici înțelege, nici aprecia. Aceasta este o chestiune în care trebuie să te încrezi în geniul Führerului.

Într-adevăr, aici trebuie să admit că atunci am fost victima unei neînțelegeri. La acel moment încă mai plecam de la premisa că eu și doamna Bellini aveam să lucrăm împreună la punerea în aplicare a programului pentru bunăstarea Germaniei. În realitate însă, doamna Bellini nu vorbea întruna decât despre așa-zisul meu program de scenă. Dar tocmai aici ne putem da seama că, din nou, calitățile native, instinctul Führerului sunt mult superioare unei învățături cărturărești. În vreme ce omul de știință adâncit în calcule și politicianul parlamentar interesat pot fi distrași foarte ușor de lucrurile superficiale, cel cu adevărat înzestrat simte subliminal chemarea destinului, chiar dacă un nume precum Ali Glumöz pare

să indice cu totul altceva. Într-adevăr, sunt iarăși de părere că aici a intervenit mâna providenței, la fel ca atunci în 1941, când un început de iarnă timpuriu și extrem de aspru a frânat ofensiva în Rusia înainte să ajungem prea departe, dăruindu-ne astfel victoria.

Sau, mai bine zis, ne-ar fi dăruit-o dacă incapabilii mei generali nu ar fi…

Dar nu are rost să mă mai enervez din cauza asta.

Data viitoare voi aborda chestiunea complet diferit, cu un stat major credincios, crescut și educat din rândurile SS-ului meu, așa totul va fi o joacă.

Dar în cazul lui Glumöz destinul a apelat la o neînțelegere pentru a-mi accelera decizia. Căci eu m-aș fi dus în emisiunea lui, să rețină bine și cârcotașii, eu m-aș fi dus în emisiunea lui și dacă aș fi știut despre ce produs era vorba – dar după o perioadă mai lungă de cântărire care m-ar fi costat probabil această șansă. Eu i-am spus de la bun început lui Goebbels că eram dispus și să fac pe caraghiosul dacă așa reușeam să captez atenția oamenilor. Căci nu poți câștiga pe nimeni de partea ta dacă nimeni nu te ascultă. Iar acest Glumöz îmi aducea ascultători cu sutele de mii.

Privit în lumina corectă, acest Glumöz este unul dintre acei „artiști" pe care numai democrația burgheză îl poate produce. Pe baza amestecului genetic, la el aspectul meridional, ba chiar asiatic făcea pereche cu o germană impecabilă, chiar dacă într-un dialect greu de suportat. Se pare că tocmai acest amestec îi permitea acestui Glumöz să-și îndeplinească funcția. Ea corespundea în mare celei a actorilor albi care se machiau în negri în SUA pentru a primi roluri ca negrotei prostănaci. Paralela ieșea limpede în evidență, doar că în acest caz nu era vorba despre consumul de bancuri cu negri, ci de cel de bancuri cu străini. Se pare că cererea de asemenea bancuri era așa de mare încât existau chiar mai mulți astfel de comedianți alogeni. Ceea ce nu prea era de înțeles. Din punctul meu de vedere, bancurile despre rasă sau străini sunt în sine o contradicție. Drept

exemplificare, vă pot povesti o întâmplare amuzantă, aflată de la un camarad în 1922.

Se întâlnesc doi veterani.

„Unde ați fost rănit?“ întreabă unul din ei.

„În Dardanele“, spune cel de-al doilea.

„Tocmai acolo se zice că e foarte dureros“, răspunde primul.

O neînțelegere amuzantă pe care orice soldat o poate povesti fără mari dificultăți.

Dacă înlocuim personajele, efectul atât amuzant, cât și educativ poate fi modificat. Poate fi accentuat, dacă, bunăoară, în rolul celui care se interesează de rană îl plasăm pe unul care se dă tot timpul deștept, cum ar fi Roosevelt sau Bethmann-Hollweg[1]. Dacă însă presupunem că prostănacul care întreabă nu este un veteran, ci un fraier tânăr, amuzamentul dispare, căci fiecare ascultător se va gândi: De unde să știe fraierul tânăr unde sunt Dardanelele?

Un prostănac care face prostii nu e amuzant. Un banc bun are nevoie de surpriză, pentru a avea efect educativ maxim. Desigur, nu e o surpriză că turcul e un tolomac. Evident, dacă turcul preia în banc mereu rolul cercetătorului genial, amuzamentul e asigurat tocmai prin absurditatea situației.

Dar nici domnul Glumöz, nici colegii lui nu povesteau astfel de bancuri. În această meserie erau obișnuite farsele și anecdotele despre străini vag sau deloc educați, care spuneau într-o germană stricată lucruri greu de înțeles. Era evidentă aici obișnuita atitudine mincinoasă democrată a acestei societăți „liberale“: în vreme ce peste tot era considerat reprobabil să-i arunci pe toți străinii într-o singură oală, de aceea toți umoriștii politici germani erau obligați să respecte o separare strictă în acest sens, Glumöz și alții ca el aruncau în aceeași oală indieni, arabi, turci, polonezi, greci sau italieni, după cum le plăcea.

---

[1] Theobald Theodor Friedrich Alfred von Bethmann Hollweg – cancelar al Imperiului German între 1909 și 1917 (n.tr.)

Eu nu aveam nimic împotriva procedurii, ba chiar îmi convenea. Publicul numeros al domnului Glumöz îmi asigura și mie o atenție mai mare, plus că, dacă mă gândeam la natura glumelor lui, era limpede că publicul era în mare măsură de etnie germană. Nu pentru că telespectatorii germani ar fi dispus de o conștiință națională specială, din păcate, nu, ci invers, pentru că turcii sunt un popor simplu și mândru, care savurează glumițe cinstite cu tot soiul de nătărăi, dar care nu apreciază ironii docte din partea conaționalilor emigrați. Pentru turc e esențial să fie sigur mereu de atenția și de respectul celor din jurul lui – lucru defel compatibil cu rolul de prostănac.

De aceea am considerat această formă de umor pe cât de superfluă, pe atât de jalnică. Cine are șobolani în casă nu aduce un clovn ca să scape de ei, ci cheamă deratizarea. Dar atunci când era nevoie de așa ceva trebuia dovedit de la bun început că un german adevărat nu are nevoie de ajutorul niciunui acolit străin, pentru glume referitoare la aparținătorii raselor inferioare.

Când am ajuns la studio, se apropie de mine o tânără femeie. Avea o statură sportivă, puteai foarte bine să crezi că era o soldățoaică, dar de la experiența mea cu acea Özlem decisesem să fiu mai prevăzător. Tânăra era foarte conectată, purta un microfon în dreptul gurii, de parcă tocmai ar fi descins din turnul de control.

– Bună, zise tânăra și îmi întinse mâna. Eu sunt Jenny. Iar tu ești, așadar… aici se poticni puțin… Adolf?

Preț de o clipă m-am gândit cum să reacționez la această familiaritate atât de directă și din topor. Dar observasem că ea nu stârnea uimirea nimănui. De fapt, aceasta a fost prima mea întâlnire cu jargonul din televiziune. Așa cum s-a dovedit ulterior, aici lumea era de părere că experiența emisiei televizate avea ceva unificator, asemenea luptei din tranșee, prin urmare, deveneai parte a unei asociații de luptători, ai cărei membri își jurau nu doar credință, ci și

că se vor tutui până la moarte sau cel puțin până la sistarea respectivei emisiuni. Acest mod de abordare mi s-a părut nepotrivit la început, dar trebuiau admise circumstanțe atenuante, căci generația acelei Jenny nu avusese cum să adune experiență autentică de front. M-am gândit că, pe termen mediu, ar trebui să schimb această stare de fapt, însă deocamdată am decis să răspund la încredere cu încredere, vorbindu-i liniștitor tinerei fete:

– Poți să-mi spui *Onkel Wolf*.

– Prea bine, domnule … *Onkel*… se încruntă ea, veniți, vă rog, cu mine la machiaj?

– Desigur, am răspuns eu și am urmat-o prin catacombele postului de televiziune, în vreme ce ea își apăsa microfonul la gură și vorbea:

– Elke, venim acum la tine, informă ea pe cineva.

Am continuat să înaintăm în tăcere pe coridor.

– Ați mai fost vreodată la televizor? mă întrebă ea ceva mai încolo.

Am observat că tutuiala nu mai intra deocamdată în discuție. Probabil că aura Führerului reușise s-o intimideze.

– De mai multe ori, i-am spus, dar a trecut ceva vreme de atunci.

– Ah, exclamă ea, înseamnă că poate v-am și văzut?

– Nu prea cred, am apreciat eu, a fost mai demult la Berlin în Olympiastadion…

– Ați fost în deschidere la Mario Barth[1]?

– Am fost unde? am întrebat eu, dar ea nu mă mai asculta de mult.

– Mi-ați sărit imediat în ochi, a fost super ce ați făcut acolo. Mă bucur mult că ați reușit și singur. Dar acum faceți cu totul altceva, nu?

---

[1] Mario Barth – comic german foarte în vogă, care a avut pe stadionul olimpic din Berlin un spectacol record de comedie în fața a 70 000 de spectatori. (n.tr.)

– Cu… cu totul altceva, am admis eu ezitant, jocurile s-au terminat deja de ceva vreme…

– Iată, am și ajuns, zise domnișoara Jenny și deschise o ușă în spatele căreia se afla o masă de machiaj. Vă las acum la Elke. Elke, acesta este… ăăă… Onkel Rolf.

– Wolf, am corectat-o eu. Onkel Wolf.

Elke, o femeie bine făcută în jur de 40 de ani, se încruntă și mă privi mai întâi pe mine, apoi bilețelul de lângă fardurile ei.

– Aici nu am niciun Wolf. La mine pe listă scrie Hitler, zise ea. Apoi îmi întinse mâna: Eu sunt Elke, iar tu…?

Aici ajunsesem se pare din nou în tranșeea tutuielii, însă Frau Elke mi se părea cam prea în vârstă pentru Onkel Wolf.

– Herr Hitler, am decis eu.

– Foarte bine, Herr Hitler, zise Frau Elke, așază-te. Ai vreo dorință specială? Sau să fac cum cred?

– Am încredere completă în dumneavoastră, i-am răspuns așezându-mă. Doar nu mă pot ocupa eu de toate.

– Așa este, zise Frau Elke și îmi protejă uniforma cu o pelerină. Apoi îmi studie fața. Aveți o piele foarte bună, mă lăudă ea. Mulți oameni de vârsta dumneavoastră nu se hidratează îndeajuns. Ar trebui să vedeți ce fețe au alți actori…

– Mie îmi place să beau multă apă plată, i-am confirmat eu. E irresponsabil să dăunezi unui trup german.

Frau Elke scoase un sunet ca un strănut și cufundă mica încăpere și pe amândoi într-un nor uriaș de pudră.

– Scuze, zise ea, rezolv imediat.

Scoase un mic aspirator și începu să aspire norul de pudră de pe pantalonii mei. Ușa se deschise tocmai când se pregătea să-mi elibereze de pudră bună parte din frizură. În oglindă l-am văzut intrând pe Ali Glumöz. Acesta tuși.

– Mașina de ceață face parte din program? întrebă el.

– Nu, am răspuns eu.

– A fost greșeala mea, zise Frau Elke, dar rezolvăm în curând.

Asta mi-a plăcut. Nu și-a găsit scuze, nu a inventat nimic, și-a recunoscut vina și s-a apucat să repare ce era de reparat – era mereu îmbucurător să constat că, în deceniile care au trecut, rasa germană nu s-a scufundat de tot în mocirla democrației.

– Super, făcu Glumöz și îmi întinse mâna. Frau Bellini mi-a spus că lansezi bombă după bombă. Eu sunt Ali.

Mi-am scos mâna nepudrată de sub pelerină și i-am strâns-o. Din păr îmi curgeau râuri de pudră.

– Îmi pare bine. Hitler.

– Și? Merge? Totul în regulă?

– Cred că da! Nu, Frau Elke?

– Imediat sunt gata, zise Frau Elke.

– Grozavă uniformă, făcu Glumöz, bătrâne! Pare atât de originală! Unde se găsește așa ceva?

– Da, nu e prea simplu, am admis eu. De cele mai multe ori îmi comandam de la Josef Landolt, la München.

– Landolt, medită Glumöz. N-am auzit niciodată. Dar München… asta e la Pro Sieben? Ei au acolo câțiva recuzitori de mare clasă.

– Cred că s-a retras din activitate, am presupus eu.

– Da, îmi dau seama, o să iasă foarte bine numărul tău cu naziști și cu mine. Deși, numărul cu naziști nu e neapărat original.

– Așa, și? am întrebat eu suspicios.

– Nuu, e bine, numărul e bun mereu, zise el. Nu e nicio tragedie. Totul se repetă… Chestia cu străinii am învățat-o la New York. Era la modă în anii ’90. De unde ai chestia cu Führerul?

– În cele din urmă de la germani, am răspuns eu.

Glumöz râse.

– Bellini are dreptate. Te implici sută la sută. OK, ne vedem mai târziu. Ai nevoie de vreun cuvânt-cheie sau să abordez vreun subiect înainte să te anunț?

– Nu e nevoie, i-am răspuns.

– Eu n-aș putea să fac asta așa fără text, zise Glumöz. Aș fi terminat. Dar nici nu m-am dat în vânt după chestia cu improvizatul. Bagă mare, bătrâne! Ne vedem imediat.

După asta părăsi încăperea.

De fapt, mă așteptasem la câteva indicații suplimentare.

– Și acum? am întrebat-o pe Frau Elke.

– Ia te uită, râse ea. Führerul nu știe încotro.

– Nu există niciun motiv pentru aere de superioritate, am dojenit-o eu, statul unui Führer înseamnă să conduci, nu să duci străini de colo, colo.

Frau Elke păru să vrea din nou să strănute și îndepărtă iute cutia cu pudră din dreptul nasului.

– De data asta nu mă mai prindeți, zise ea renunțând definitiv la tutuială. Arătă spre colțul camerei. Vedeți aici? Pe monitor puteți urmări emisiunea. Există mai multe monitoare și la garderobă, și catering. Jenny o să vă ia de aici și o să aibă grijă să ajungeți la timp pentru momentul dumneavoastră.

Emisiunea corespundea cu tot ce văzusem și auzisem până acum. Glumöz anunță câteva momente din emisiune, apoi s-au difuzat niște filmulețe în care Glumöz apărea ba ca polonez, ba ca turc și ridiculiza imperfecțiunile acestora cu tot soiul de glumițe. Până la urmă nu era chiar un Chaplin, dar, pe de altă parte, era bine și așa. Publicul primi reprezentația sa cu bunăvoință și, într-o accepțiune mai largă, întreaga emisiune avea cât de cât o conștiință politică, astfel încât mesajul meu putea foarte bine să cadă pe pământ fertil.

Intervenția mea trebuie anunțată cu o propoziție simplă, pe care Glumöz o rosti decent:

– Comentariul zilei ne este oferit de Adolf Hitler.

Atunci am pășit prima dată din culise în lumina strălucitoare a reflectoarelor.

*

M-am simțit de parcă mă întorceam după ani de pribegie înapoi acasă în *Sportpalast.* Căldura reflectoarelor îmi inunda fața și am zărit chipurile publicului tânăr. Trebuie să fi fost câteva sute, ca un fel de locțiitori ai celor câtorva zeci sau sute de mii din fața televizoarelor, era viitorul țării, oamenii cu care intenționam să construiesc Germania mea. Am simțit tensiunea care mă cuprinsese, dar și bucuria. Orice dubii aș fi avut până atunci, ele dispăruseră în vârtejul pregătirilor. Eram obișnuit să vorbesc cu orele, acum trebuiau să-mi ajungă cinci minute.

M-am apropiat de pupitrul vorbitorului și am tăcut. Privirea mea făcu ocolul studioului. Am ascultat în tăcerea de acolo, încordat, să văd dacă deceniile de democrație lăsaseră, așa cum mă așteptam, doar urme șterse în capetele acelor tineri. Publicul izbucnise în râs la auzul numelui meu, dar se domoli iute, căci în prezența persoanei mele mulțimea făcu liniște. Puteam citi pe fețele lor cum încercau mai întâi să-mi compare chipul cu cel al unor actori profesioniști, am văzut nesiguranța pe care o declanșam printr-un simplu contact vizual și pe care o transformam într-o tăcere profundă. Mă așteptasem la strigături din public, dar îmi făcusem griji degeaba – la acea adunare din *Hofbräukeller*[1] numărul întreruperilor fusese mai mare.

Am făcut un pas în față, arătându-mi intenția de a vorbi, dar apoi mi-am încrucișat brațele, iar rumoarea din sală se reduse și mai mult. Cu coada ochiului am văzut cum diletantul de Glumöz începe să transpire, speriat că nu se întâmpla nimic. Era limpede că habar n-avea despre puterea tăcerii, ba dimpotrivă, părea chiar să se teamă de ea. Făcea tot felul de semne cu sprâncenele, de parcă mi-aș fi uitat textul. O asistentă încercă să-mi facă semn și bătu nerăbdătoare cu degetul pe ceas. Am prelungit tăcerea și mai mult ridicându-mi

[1] Restaurantul unde Adolf Hitler și-a ținut primul discurs politic ca membru al *Deutsche Arbeiter-Partei,* pe 6 octombrie 1919. (n.tr.)

încet capul. Am simțit tensiunea din sală, nesiguranța lui Glumöz. Am savurat-o. Am inspirat adânc și m-am îndreptat complet de spate și am dăruit glas tăcerii. Când toți se așteaptă la bubuituri de tun e îndeajuns și sunetul făcut de un ac care cade.

– Conaționali și conaționale!

Tot ce
am văzut
și eu,
și voi
în numeroase reportaje
este adevărat.
Este adevărat că turcul nu este creator de cultură
și că
nici nu va deveni
vreodată unul.
Că este un suflet meschin de negustor,
ale cărui capacități intelectuale
nu le depășesc de regulă
prea mult
pe cele ale unui iobag.
Că indianul are o fire vorbăreață
și e confuz în ceea ce privește religia.
Că relația polonezului cu proprietatea este
definitiv!
distrusă.
Toate astea sunt
adevăruri generale
cunoscute fiecărui conațional
și fiecărei conaționale.
Cu toate astea, este o rușine
națională că aici, în Germania,
doar un susținător turc! al mișcării noastre

îndrăznește să spună așa ceva cu voce tare.
Conaționali și conaționale:
Asta nu mă surprinde deloc
dacă mă uit la prezentul Germaniei!
Germanul de azi își separă deșeurile
mai conștiincios decât rasele,
cu o singură excepție:
în domeniul umorului.
Aici
doar!
germanul face glume despre german,
turcul face glume despre turc.
Șoarecele de casă face glume despre șoarecele de casă,
iar
șoarecele de câmp despre șoarecele de câmp.
Toate astea trebuie să se schimbe
și se *vor* schimba.
De astăzi, de la orrra 22.45, șoarecele de casă glumește despre șoarecele de câmp,
bursucul despre căprior
și germanul despre turc.
De aceea mă alătur în totalitate
criticilor la adresa străinilor
prezentate de antevorbitorul meu.
Cu asta am terminat.

Liniștea era surprinzătoare.

Am ieșit cu pas apăsat de pe scenă. Dinspre public nu se auzea în continuare niciun sunet. Doamna Bellini asculta ce îi șoptea un coleg la ureche. M-am plasat lângă ea și am studiat publicul. Ochii oamenilor erau nedumeriți, căutau susținere de pe scenă și se tot îndreptau spre biroul moderatorului. Acolo ședea acel Glumöz care

tot deschidea gura în căutarea unei încheieri cât de cât reușite. Tocmai acea vizibilă suprasolicitare fu cea care declanșă o adevărată furtună de râsete în public. Am urmărit deloc nemulțumit incapacitatea sa de a gestiona situația, care se sfârși într-un amărât: „Nu uitați să ne urmăriți și data viitoare!".

Bellini își drese vocea.

Păru o clipă destul de nesigură, așa că am decis să îi fac curaj.

– Știu la ce vă gândiți acum, i-am spus.

– Așa, făcu ea. Chiar știți?

– Desigur, i-am răspuns. Mie mi s-a întâmplat ceva asemănător. Închiriaserăm pentru prima dată Circul Krone și nu era sigur dacă…

– Mă scuzați, zise Bellini. Un telefon.

Se retrase într-un colț din culise, cu aparatul mobil la ureche. Nu părea să-i placă ce auzea. Tocmai încercam să-i deslușesc expresia, când am simțit o mână pe uniforma mea. Era acel Glumöz care mă apucase de guler. Pe chipul lui nu era nici urmă de veselie. Am simțit din nou, dureros, lipsa trupelor mele SS, când mă împinse la perete și rosti printre dinți:

– Băi ticălosule, aici nimeni nu se alătură vreunui antevorbitor.

Cu coada ochiului am văzut cum se apropie în goană câțiva paznici. Glumöz mă împinse iar în perete, dar apoi îmi dădu drumul. Era roșu ca racul. Apoi se întoarse și zbieră:

– Ce porcărie se întâmplă aici? Am crezut că are un program cu naziști! La fel de tare zbieră și la rezervatorul de hotel Sawatzki, care stătea lângă noi: Unde este Carmen? Unde? Este? Carmen?

Doamna Bellini se apropie iute, palidă, dar semeață. Am încercat să-mi dau seama dacă în acea clipă mai puteam conta complet pe loialitatea ei, dar nu am ajuns la nicio concluzie. Ea făcu câteva gesturi să-l calmeze și deschise gura să spună ceva, dar nu apucă.

– Carmen! În sfârșit! Ce porcărie se întâmplă aici? Ai văzut asta? *Ai văzut?* Ce fel de ticălos e ăsta? Ai zis că eu îmi fac programul cu străinii, iar el își face aiureala cu naziștii. Ai spus că o să mă

contrazică! Că o să se enerveze despre turcii de la televizor și chestii d-astea! Și acum asta! Ce înseamnă „susținători ai mișcării"? Care mișcare? Cum adică susținători? Ce mă fac acum?

– Eu ți-am spus că e diferit, zise doamna Bellini care se redresase surprinzător de repede.

– Nu mai pot eu că e diferit, se înfierbântă mai departe acel Glumöz, îți spun clar și răspicat. Pe nesimțitul ăsta nu-l mai vreau în emisiune. Nu se ține de nimic stabilit. Doar nu o să las un ticălos să-mi strice emisiunea.

– Stai calm, zise Bellini cu voce ciudat de blând-energică. Nu a fost chiar așa de rău.

– E totul în regulă? se interesă unul din cei doi paznici.

– Da, e bine, făcu doamna Bellini împăciuitoare, am totul sub control. Calmează-te, Ali!

– Ba nu mă calmez deloc, zbieră Glumöz și își înfipse arătătorul chiar sub centură. Amice, nu o să te apuci să-mi strici ploile pe aici, zise el către mine, bătând mai departe cu degetul în pieptul meu ca o ciocănitoare. Ai impresia că poți să apari aici cu uniforma ta ridicolă de Hitler și cu cine știe ce schemă de nepătruns, vezi Doamne, dar ai grijă, nu e nimic nou, e o bășină răsuflată. Ești un amator. Ce crezi că faci aici? Vii să furi cuibul gata făcut? Dar n-o să-ți iasă, drăguțule, poți să-ți iei gândul! Dacă are cineva susținători, atunci eu! Acesta este publicul *meu,* aceștia sunt fanii *mei,* să te ții departe de ei! Ești doar un amator jalnic, iar uniforma și numărul tău sunt de tot căcatul. Cu prostii din astea poți să apari prin cârciumi. Dar îți spun eu: n-o să-ți mai meargă!

– Eu nu am nevoie să fiu nimic, am replicat eu relaxat, în spatele meu se află milioane de conaționali germani care…

– Termină cu porcăria asta! răcni Glumöz, acum nu ești în emisiune! Ce crezi că mă poți provoca? Nu mă provoci! Nu pe mine! Nu! Pe! Mine!

– Calmați-vă, zise cu voce puternică Bellini, amândoi. Sigur, trebuie să mai lucrăm la toată povestea. Mai e nevoie de niște tuning. Dar nu a fost așa de rău. Ceva nou. Acum ne calmăm și vedem ce spun criticii…

Dacă am fost vreodată din fragedă tinerețe mai convins ca oricând de chemarea mea, atunci acela a fost momentul.

XV

Există momente de criză care îl arată pe adevăratul Führer. Acesta dă dovadă de nervi de oțel, de îndârjire, de hotărâre neclintită, chiar dacă toată lumea e împotriva lui. Dacă Germania nu m-ar fi avut niciodată, atunci în 1936 nimeni nu ar fi invadat Renania. Toți tremurau și n-aș fi putut face nimic dacă inamicul s-ar fi decis să riposteze, nu aveam decât cinci divizii pregătite, francezii aveau de șase ori mai mulți oameni, cu toate astea am cutezat. Nimeni nu ar fi făcut-o în afară de mine și în acea perioadă am studiat cu atenție să văd cine îmi stătea alături cu picioarele și cu inima, cu sabia în mână unul lângă celălalt.

Și tocmai aceste momente de criză sunt acelea în care destinul ți-i dezvăluie pe cei cu adevărat credincioși. Aceste momente de cumpănă sunt acelea în care din curaj se naște izbânda, dacă și numai dacă credința fanatică rămâne neabătută. Momentele în care îi recunoști pe cei care nu au această credință și urmăresc plini de îngrijorare să vadă de care parte să se dea. Un adevărat Führer trebuie să-i supravegheze îndeaproape pe acești oameni. Pot fi folosiți, dar succesul mișcării nu trebuie să depindă de ei. Sensenbrink era unul dintre aceștia.

Sensenbrink era îmbrăcat în ceea ce era considerat astăzi drept un costum de mare clasă. Încerca să pară relaxat, dar eu am văzut, bineînțeles, că era palid, avea paloarea jucătorului care știe că nu ar putea suporta să piardă, ba mai mult, că nu ar putea suporta momentul în care va fi limpede că a pierde este de neevitat. Oamenii de acest gen nu au un scop propriu, ei își aleg scopul care le promite următorul succes și nu își dau seama că acest succes nu va fi

niciodată al lor. Genul acesta de oameni speră că ei ar fi astfel de oameni de succes, dar nu sunt decât niște însoțitori ai succesului și, pentru că bănuiesc asta, se tem de momentul eșecului în care devine limpede că succesul nu numai că nu este al lor, ci nici măcar nu depinde de compania lor. Sensenbrink se temea pentru reputația sa, nu pentru chestiunea națională. Era limpede că Sensenbrink nu va sângera niciodată până la moarte pentru mine și Germania sub ploaia de gloanțe în față la *Feldherrnhalle*. Dimpotrivă: el se apropie ca din întâmplare de doamna Bellini, iar oricine nu suferea de orbul găinii putea vedea că, în ciuda încrederii de sine exacerbate, tot el era cel care spera să primească de la ea susținere morală. Ceea ce nu mă mira deloc.

Am cunoscut în viața mea patru femei-conducător. Femei care, desigur, nu intrau în discuție pentru alegerea partenerei. Vreau să zic: dacă vine Mussolini sau Antonescu în vizită și îi spui unei astfel de femei că ar trebui să se ducă în camera de alături și să nu iasă de acolo neîntrebată, atunci trebuie să fii sigur că așa se va și întâmpla. Eva a făcut asta, dar celor patru, în schimb, nu le-aș fi putut cere asta. Riefenstahl, bunăoară, făcea parte dintre ele, o femeie minunată, dar la o astfel de cerere mi-ar fi dat cu camera în cap.

O astfel de femeie era și doamna Bellini, era limpede de calibrul acestui cvartet admirabil.

Nu cred să fi observat și altcineva în afară de mine cât de conștientă era de importanța acestor ore și minute, cu toate astea se stăpânea fantastic! Poate că trăgea o idee mai tare din țigară decât o făcea de obicei, dar asta era tot. Își ținea corpul atletic drept, era atentă, mereu dispusă să dea indicații ajutătoare, cu reacții rapide, corecte, ca o lupoaică la pândă. Și niciun fir de păr alb, poate că era mai tânără decât apreciasem inițial, în jur de patruzeci de ani, o femeie excepțională! Era limpede și că apropierea bruscă a lui Sensenbrink nu-i prea făcea plăcere, nu pentru că l-ar fi considerat insistent, nu, ci pentru că îi displăcuia lașitatea, pentru că simțea că nu-i oferă puterea sa, ci că mai degrabă se agăța de energia ei.

Tare îmi venea s-o întreb cum își petrecea serile! Mi-am amintit dintr-odată cu tristețe de serile de pe Obersalzberg. Cum ședeam de multe ori toți trei, toți patru sau chiar toți cinci laolaltă, câteodată povesteam ceva, câteodată nu, ba chiar uneori tăceam cu orele, tăcere întreruptă doar de o tuse ocazională sau de mine când mângâiam câinele. Acele întâlniri le-am considerat întotdeauna ca foarte plăcute.

Nu e întotdeauna simplu, în calitate de Führer ești unul dintre puținii oameni din stat care trebuie să renunți la bucuria simplă a unei vieți de familie obișnuite.

Iar într-un hotel te simți destul de singur, acesta era unul dintre lucrurile care nu se schimbaseră aproape deloc în ultimii șaizeci de ani.

Apoi mi-am amintit că în situația mea ar fi trebuit să o întreb singur pe doamna Bellini, iar asta ar fi însemnat o apropiere nepotrivită, mai ales că nu ne cunoșteam de prea multă vreme. Am decis să alung acest gând. Pe de altă parte, mi se părea destul de potrivit să întâmpin întoarcerea mea în ochiul marelui public ceva mai ceremonios. Cu o sticlă de vin spumant sau ceva în genul acesta. Desigur, nu pentru mine, dar îmi plăcea să particip când se ciocneau pahare într-o atmosferă de bună dispoziție. Dintr-odată, privirea mi se opri pe rezervatorul de hotel Sawatzki.

Mă privea cu ochi strălucitori, clar admirativi, cunoșteam privirea asta, pe care aici nu aș dori-o interpretată greșit. Sawatzki nu făcea parte din genul de oameni în cămașă SA pe care îi smulgi noaptea din căldura patului lui Röhm[1] și cărora le tragi scârbit câteva gloanțe în trupurile dezgustătoare, lăsând împușcătura mortală pentru sfârșit. Nu, Sawatzki mă privea cu o admirație mută, pe care o văzusem ultima oară la Nürnberg la acele sute de mii de oameni cărora le dădusem speranță. Aceștia, crescuți într-o lume a

[1] Se știa că Ernst Röhm (1887–1934), conducătorul trupelor SA, ucis în 1934 în Noaptea cuțitelor lungi, era homosexual, lucru pe care Hitler l-a tolerat multă vreme. (n.tr.)

umilinței și a fricii de viitor, a flecarilor ezitanți și a învinșilor din război, vedeau în mine mâna fermă care să-i conducă și erau dispuși să mă urmeze.

– Ei bine? am întrebat eu apropiindu-mă de el. V-a plăcut?

– Incredibil, zise Sawatzki, impresionant. L-am văzut pe Ingo Appelt[1], dar tipul e vax în comparație cu dumneavoastră. Aveți curaj. Chiar nu vă pasă ce cred oamenii despre dumneavoastră, nu?

– Dimpotrivă, am zis, eu vreau să spun adevărul. Iar ei trebuie să se gândească: „Uite pe cineva care spune adevărul".

– Și? Asta gândesc acum?

– Nu. Dar nu mai gândesc același lucru ca mai înainte. Și asta este tot ce trebuie să obții. Restul vine prin repetarea continuă.

– Mda, zise Sawatzki, duminică dimineață la unsprezece, nu știu dacă o să ajute prea mult.

L-am privit nedumerit. Sawatzki își drese glasul.

– Haideți, făcu el, am pregătit câte ceva în catering.

Ne-am dus în spate unde stăteau plictisiți câțiva angajați de la televiziune. Un tip cam neglijent se întoarse spre mine râzând și cu gura plină, tuși și efectuă un salut german pasabil când am trecut pe lângă el. Am salutat la rândul meu cu brațul ridicat, apoi Sawatzki m-a condus spre o zonă a bufetului unde șampania era deja pregătită, de altminteri un produs destul de pretențios, dacă era să mă iau după reacția lui Sawatzki, care dădu comandă să fie aduse două pahare, comentând că nu primeau chiar în fiecare zi un astfel de soi de vin spumant.

– Păi, nici Glumöz nu primește în fiecare zi așa ceva, zise tipul de la bar.

Sawatzki râse și îmi întinse un pahar. Îl ridică și pe al său și îmi zise:

– Pentru dumneavoastră!

– Pentru Germania! am răspuns eu.

[1] Comic german foarte popular (n.tr.)

Apoi am ciocnit și am băut.

– Ce este? se interesă îngrijorat Sawatzki, nu vă place?

– Nu prea beau vin, și când beau, beau doar vin dulce, i-am explicat eu. Știu că așa trebuie, să fie mai aspru la gust, ba chiar e considerat de calitate, dar pentru mine e prea acru.

– Pot să vă aduc...

– Nu, nu, sunt obișnuit.

– Dar puteți încerca un Bellini.

– Bellini? La fel ca doamna?

– Da, sigur, ar fi ceva potrivit pentru dumneavoastră. Așteptați un pic!

În vreme ce Sawatzki porni grăbit să aducă ce promisese, eu am rămas pe loc, cam nehotărât, pentru o clipă toate astea mi-au amintit de acele momente teribile din anii începuturilor mele politice, de la începutul luptei, când nu fusesem introdus în societate și când mă simțeam uneori pierdut în asemenea situații.

Dar această amintire neplăcută nu dură decât o fracțiune de secundă, căci nici nu se îndepărtase Sawatzki bine când se apropie de mine o tânără brunetă.

– A fost super! Cum poate să-i vină cuiva ideea cu șoarecele de casă și șoarecele de câmp?

– Poate să vă vină și dumneavoastră, am zis eu încrezător. Trebuie doar să țineți ochii deschiși când vă plimbați prin natură. Dar mulți germani din ziua de azi au uitat să privească lucrurile simple. Îmi permiteți să întreb ce pregătire aveți...

– Mai studiez încă, zise ea. Sinologie, teatrologie și...

– Pentru numele lui Dumnezeu, am râs eu, încetați! O fată așa drăguță ca dumneavoastră și așa multă aiureală! Mai bine vă căutați un bărbat tânăr și curajos și faceți ceva pentru propășirea sângelui german!

Ea râse foarte drăgălaș.

– Asta e mesăd ecting, nu?

– Uite, aici e! strigă în spatele meu doamna Bellini. Se apropie împreună cu Sensenbrink și cu un Glumöz rânjind chinuit. Haideți să ciocnim! Doar suntem cu toții profesioniști. Iar din punct de vedere pur profesional, trebuie să recunoaștem: a fost o super-emisiune. Așa ceva nu a mai existat până acum. Va fi o combinație de succes!

Sensenbrink împărțea harnic pahare de șampanie, în vreme ce Sawatzki se apropie cu un pahar cu o licoare de culoarea caisei și mi-l înmână.

– Ce e asta?

– Încercați, zise el, ridicând paharul. În cinstea Führerului.

– În cinstea Führerului!

Au urmat râsete unanim binevoitoare, iar eu nu mai știam cum să fac față la atâtea felicitări.

– Vă rog, domniile voastre, mai avem foarte mult de muncă!

Am luat prudent o înghițitură din băutură și i-am făcut un semn apreciativ domnului Sawatzki. Avea un gust foarte fructat, îmi mângâia papilele gustative și nu părea să fie o băutură foarte complicată. În esență cred că era vorba de un simplu suc de fructe, îmbogățit cu un pic de vin spumant care îi dădea vioiciune, dar doar moderat, astfel încât nu-ți provoca eructații sau alte neplăceri de acest gen. Astfel de detalii nu trebuie subestimate. În situația mea trebuie să am grijă ca aparițiile mele să fie impecabile.

Lucrul regretabil la aceste întruniri informale, însă importante este că nu te poți retrage atunci când vrei, dacă nu ai de purtat în paralel un război. Atunci când efectuezi o tăietură de seceră[1] prin Franța sau când tocmai ocupi Norvegia, toată lumea te înțelege dacă după ce ai ciocnit un pahar te retragi în birou, ca să studiezi planurile de submarine necesare pentru victoria finală ori să te ocupi cu crearea de bombardiere rapide, decisive pentru soarta războiului. Dar pe timp de pace trebuie să rămâi și să pierzi vremea

[1] Tăietura de seceră se referă la campania din Franța, când trupele germane au invadat statele Benelux pentru a ajunge la fortificațiile franceze. (n.tr.)

bând suc de fructe. Stilul gălăgios al lui Sensenbrink începuse să mă calce tot mai tare pe nervi, iar figura acră a lui Glumöz nu contribuia cu nimic la îmbunătățirea atmosferei. De aceea, m-am scuzat o clipă, pentru a-mi lua ceva de la bufet.

În recipiente pătrate, încălzite, erau așezate diverse soiuri de cârnați și de fripturi, de asemenea cantități uriașe de paste, tot felul de lucruri care nu-mi plăceau în mod deosebit. Tocmai voiam să mă întorc, când apăru Sawatzki.

– Pot să vă ajut?

– Nu, nu, e în ordine...

– O Doamne! Sawatzki se lovi cu palma peste frunte. Căutați tocana, nu-i așa?

– Nu, pot să... să iau niște sendvișuri de acolo...

– Dar o tocăniță v-ar plăcea mai mult, nu-i așa? Führerului îi place mâncarea simplă!

– Sigur că așa ceva mi-ar plăcea cel mai mult, am admis eu. Sau ceva fără carne.

– Îmi pare rău, nu ne-am prins din vreme, zise el, ar fi trebuit să-mi dau seama. Dar dacă așteptați o clipă...

Scoase un telefon portabil și începu să butoneze.

– Telefonul dumneavoastră știe să și gătească?

– Nu, făcu el, dar la zece minute de aici există un local cu mâncare decentă și tocănițe foarte apreciat. Dacă vreți, comand ceva de acolo.

– Nu vă deranjați. Tot simt nevoia de a mă mișca puțin, pot să mănânc și acolo.

– Dacă nu vă deranjează, zise Sawatzki, o să vă conduc. Nu e foarte departe.

Ne-am strecurat afară și ne-am plimbat prin noaptea răcoroasă din Berlin. Asta era mult mai plăcut decât să stai în picioare în spațiul acela ca o cantină, înconjurat de tot felul de oameni de televiziune care se tămâiau reciproc neîntrerupt. Din când în când, sub picioarele noastre mai foșneau frunze căzute.

– Îmi permiteți să vă întreb ceva? făcu Sawatzki.

– Întrebați.

– E o coincidență? Faptul că sunteți și dumneavoastră vegetarian?

– Absolut deloc, am răspuns. E o chestiune de rațiune. Sunt de atâta vreme vegetarian, încât a fost doar o chestiune de timp până când s-au alăturat și alții acestei convingeri. Se pare însă că de ea nu au aflat încă și bucătarii.

– Nu, vreau să spun: Ați fost mereu așa? Sau doar de când sunteți Hitler?

– Am fost mereu Hitler. Cine aș fi putut fi altcineva?

– Eu știu, poate că ați făcut mai multe încercări. Churchill. Sau Honecker.

– Himmler credea în aiurelile astea ezoterice, în migrația sufletelor și toate chestiile astea mistice. Nu am fost niciodată acest Honecker.

Sawatzki se uită la mine.

– Și nu credeți câteodată că mai exagerați cu arta dumneavoastră?

– Totul trebuie făcut cu o hotărâre fanatică. Altminteri, nu obții nimic.

– Dar, bunăoară, dacă e să ne gândim, nimeni nu vede că sunteți vegetarian.

– În primul rând, am zis eu, e o chestiune de bună condiție a organismului. Și, în al doilea rând, este neîndoios că asta își dorește natura. Vedeți, un leu aleargă să zicem doi, trei kilometri, apoi e complet epuizat. Douăzeci de minute, ba nu, un sfert de oră. Cămila, în schimb, rezistă și o săptămână. Asta vine de la alimentație.

– Un caz drăgălaș de logică aparentă...

M-am oprit să mă uit la el.

– Ce înseamnă logică aparentă? Foarte bine, hai s-o luăm invers: unde este Stalin?

– Mort aș zice.

– Aha. Și Roosevelt?

– La fel.

– Petain? Eisenhower? Antonescu? Horthy?

– Primii doi sunt morți, de ceilalți doi nu am auzit niciodată.

– Prea bine, dar sunt sigur morți. Iar eu?

– Păi, dumneavoastră nu.

– Tocmai, am făcut eu mulțumit și am reluat drumul. Sunt convins: și pentru că sunt vegetarian.

Sawatzki râse. Apoi porni să mă ajungă din urmă.

– Asta a fost bună. Nu vă notați niciodată chestii din astea?

– Pentru ce? Doar le știu.

– Mie mi-ar fi mereu frică să nu uit ceva, zise el și îmi arătă ușa localului. Aici intrăm.

Am intrat în restaurantul aproape gol și am dat comanda unei chelnerițe mai în vârstă. Ea mă studie cu o privire iritată. Sawatzki făcu un gest împăciuitor astfel încât femeia aduse apoi fără probleme băuturile.

– E frumos aici, am zis, asta îmi amintește de perioada de luptă de la München.

– Sunteți din München?

– Nu, din Linz. De fapt...

– ... de fapt din Braunau, zise Sawatzki, m-am documentat un pic.

– Dar dumneavoastră de unde sunteți? m-am interesat și eu. Ce vârstă aveți? Precis nu aveți încă 30 de ani.

– 27, zise Sawatzki, sunt din Bonn și am studiat la Köln.

– Din Renania, am zis eu încântat, ba chiar ați și studiat.

– Germanistică și istorie. De fapt, am vrut să mă fac jurnalist.

– Bine că nu v-ați făcut, l-am lăudat eu, sunt o adunătură de mincinoși.

– Nici tagma celor din televiziune nu e mai brează, zise el. E de necrezut câte emisiuni mizerabile produc. Și atunci când au câte ceva bun, posturile de televiziune vor ceva mizerabil. Sau ieftin. Sau ambele.

Rămase o clipă tăcut, apoi adăugă iute:

– Cu excepția dumneavoastră, desigur. Asta e altceva. Acum am pentru prima dată senzația că nu vând orice fel de aiureală. Așa cum abordați dumneavoastră chestiunea, pot să spun că sunt entuziasmat. Treaba cu vegetarianismul și toate celelalte, la dumneavoastră nu e nimic contrafăcut – totul parcă e parte a unui concept.

– Prefer termenul de *Weltanschauung*, am zis, dar am fost foarte încântat de acest entuziasm tineresc.

– De fapt, asta e ceea ce am vrut mereu să fac, zise Sawatzki, nu ceva lălăit. Ceva bun. La Flashlight trebuie să vinzi o grămadă de gunoaie! Știți ceva? În copilărie îmi doream să lucrez la adăpostul pentru animale. Să ajut animalele necăjite ori ceva de genul acesta. Sau să salvez animale. Să am o influență pozitivă.

Chelnerița ne aduse două castroane cu tocăniță. Am fost foarte mișcat: tocănița arăta foarte bine și mirosea așa cum trebuie să miroasă o tocăniță. Am început să mâncăm. O vreme nu mai zise niciunul din noi nimic.

– E bun? întrebă Sawatzki.

– Foarte bun, am zis molfăind. Parcă ar fi venit direct din bucătăria de campanie.

– Da, aprobă el. Are ceva. Simplu, dar bun.

– Sunteți căsătorit?

El dădu din cap că nu.

– Logodit?

– Nu, zise el, mai degrabă interesat. Ar fi cineva...

– Dar?

– Dar nu are idee despre asta. Nici măcar nu știu dacă vrea să știe de mine.

– Trebuie să fiți curajos. Altfel, nu sunteți timid din fire.

– Da, dar ea...

– Să nu ezitați. Cu curaj înainte. Inimile femeilor sunt ca bătăliile. Nu câștigi nimic dacă eziți. Trebuie să îți aduni toate forțele și să le folosești chibzuit.

– Așa ați cunoscut-o pe soția dumneavoastră?

– Ei bine, nu mă pot plânge de lipsa de interes a femeilor. Dar în general am procedat un pic diferit.

– Diferit?

– În ultimii ani am câștigat mai degrabă bătălii decât femei.

El râse.

– Dacă nu vi le notați dumneavoastră, atunci o fac eu. Dacă mai continuați așa, ar trebui să vă gândiți să scrieți o carte. Un fel de carte de sfaturi à la Hitler. Despre cum să ai o relație fericită.

– Nu știu dacă sunt cea mai potrivită persoană pentru așa ceva, am replicat. Căsnicia mea a fost destul de scurtă.

– E adevărat, am auzit. Dar n-are a face. Ba e chiar mai bine. Putem să o numim „Mein Kampf – cu soția mea". Doar datorită titlului și se va vinde ca pâinea caldă.

Aici am râs și eu. L-am privit gânditor pe Sawatzki, m-am uitat la părul lui tuns scurt și țepos, la privirea lui ageră, m-am gândit la cursivitatea cu care vorbea. Iar din vocea lui mi-am dat seama: omul acesta ar putea fi unul dintre aceia care au pornit pe vremuri cu mine la drum. În închisoare, în cancelaria Reichului, în buncăr.

xvi

– A, domnul Hitler, zise vânzătorul de ziare, ce frumos că ați venit! Aproape că vă așteptam!

– Așa, am râs eu, cum așa?

– Păi, am văzut apariția dumneavoastră la televizor, făcu el, și m-am gândit că poate vreți să citiți ce s-a scris despre dumneavoastră. Și că veți alege probabil un loc unde selecția de ziare și reviste e mai mare! Haideți înăuntru! Luați loc. Vreți o cafea? Ce s-a întâmplat? Nu vă simțiți bine?

Mi-era neplăcut că putuse observa acest mic moment de slăbiciune și fusese, cu adevărat, doar un mic moment de slăbiciune, o năvală de sentimente plăcute, cum nu o mai simțisem demult. Mă trezisem foarte înviorat de dimineață pe la 11.30, am gustat ceva și apoi chiar decisesem să citesc ziarele, vânzătorul ghicise corect. Cu două zile în urmă îmi fuseseră livrate și costumele, astfel încât mă putusem îmbrăca cu ceva mai puțin oficial. Era un costum simplu, închis la culoare, cu croială clasică, îmi alesesem o pălărie tot de culoare închisă la el și așa echipat am pornit la drum, atrăgând mult mai puține priviri ca de obicei. Era o zi însorită, limpede și cu o temperatură moderată, simțeam că nu aveam nicio sarcină de îndeplinit și înaintam rapid pe drum. Era o atmosferă pașnică, aproape obișnuită, și, cum eu aleg să merg mai degrabă prin zone verzi și parcuri, nu prea existau lucruri care să-mi solicite atenția, cu excepția unei femei nebune care se aplecase străduindu-se vizibil să adune din iarba cam demult netunsă excrementele câinelui ei. Preț de o clipă, m-am gândit că o epidemie a declanșat toate cazurile acestea de nebunie, dar, pe de altă parte, întâmplarea nu părea să

deranjeze pe nimeni. Ba dimpotrivă, așa cum am remarcat imediat după aceea, fusese chiar instalat un automat din care astfel de femei nebune puteau extrage punguțe. Am ajuns mai întâi la concluzia că trebuie să fie vorba despre femei care nu reușiseră să-și îndeplinească dorința aprinsă de a avea copii, așadar, o astfel de formă de isterie precum grija excesivă pentru tot felul de câini era inevitabilă. Și am fost nevoit să admit că soluția de a le pune la dispoziție acestor ființe sărmane punguțe era deosebit de pragmatică. Pe termen lung sigur că femeile trebuiau redirecționate către menirea lor firească, dar poate că se opusese cine știe ce partid. Știți doar cum e.

Adâncit în aceste gânduri care nu mă solicitau prea tare, mi-am continuat drumul nestingherit, aproape nerecunoscut, spre vânzătorul de ziare, o situație care mi se părea straniu de familiară, dar doar cuvintele vânzătorului m-au făcut să-mi dau seama de ce. Era acea atmosferă magică pe care o trăisem adesea în perioada de început de la München, după eliberarea mea din închisoare. Acolo nu eram foarte cunoscut, încă eram doar șeful unui mic partid, un vorbitor care privea direct în inima poporului, iar în mod înduioșător, oamenii de rând erau și cei care-mi arătau cu adevărat afecțiune. Când treceam prin *Viktualienmarkt,* în München, cele mai sărmane dintre precupețe mă chemau la ele și îmi dădeau ba două ouă, ba un kil de mere, ajungeam acasă ca un adevărat culegător, iar acolo proprietăreasa mă saluta radioasă, iar bucuria sinceră le strălucea cu aceeași forță pe chip ca și vânzătorului de ziare azi. Iar acel sentiment de atunci mă ajunse din urmă atât de brusc, înainte să-mi pot da seama de asta, atât de copleșitor, încât a trebuit să-mi feresc iute privirea. Dar, datorită experienței sale profesionale, vânzătorul de ziare acumulase un spirit de observație uimitor, cum doar unii birjari îl mai aveau.

Am tușit rușinat și i-am răspuns:

– Mulțumesc, fără cafea. Mi-ar plăcea o ceașcă de ceai sau un pahar cu apă.

– Nicio problemă, nicio problemă, zise el și umplu un fierbător cu apă, unul așa cum aveam și eu în camera de hotel. Am pus ziarele lângă scaun. Nu sunt foarte multe, cred că pe internet puteți afla mai multe.

– Da, această interrețea, am zis eu aprobator în timp ce mă așezam. O invenție foarte bună. Nici eu nu cred că succesul meu va depinde de bunăvoința ziarelor.

– Nu vreau să vă stric distracția, zise vânzătorul de ziare în timp ce scotea un pliculeț de ceai dintr-un sertar, dar nu trebuie să vă temeți... cei care v-au văzut v-au plăcut.

– Nu mă tem, l-am lămurit eu imediat, doar cât valorează părerea unui critic?

– Păi...

– Nimic, am zis eu. Nimic! Nu a contat în anii ’30 și nu contează nici azi. Acești critici nu fac decât să le spună oamenilor ce să creadă. Nu le pasă de bunul-simț sănătos al poporului. Nu, în sufletul său, poporul știe prea bine și fără domnii critici ce trebuie să creadă. Dacă poporul este sănătos, atunci știe prea bine ce e bine și ce nu. Are țăranul nevoie de critici care să-i spună cât de bun e pământul în care își plantează grâul? Țăranul știe mai bine cât de bun e pământul.

– Pentru că el e cel care-și vede ogorul în fiecare zi, zise vânzătorul de ziare, dar pe dumneavoastră nu vă vede în fiecare zi.

– În schimb, privește zilnic la televizor. Așa are o comparație bună. Nu, germanul nu are nevoie de cineva care să-i ofere păreri. El își formează singur părerile.

– Păi, dumneavoastră trebuie să știți cum stau lucrurile, zise vânzătorul de ziare cu un surâs și îmi întinse zahărul. Dumneavoastră sunteți specialistul în formarea de păreri libere.

– Ce va să zică asta?

– Cu dumneavoastră trebuie să fii foarte atent, zise vânzătorul clătinând din cap, tot timpul ai senzația că parcă sunteți chiar el.

Cineva bătu cu mâna pe tejghea. El se ridică.

– Citiți să vedeți ce zic despre dumneavoastră. Am clienți. Nu e foarte mult.

M-am uitat la micul teanc de lângă scaun. Nu apăream pe prima pagină, dar nici nu te puteai aștepta încă la așa ceva. Nici ziarele mari nu se ocupaseră de subiect. De pildă, acel formidabil ziar *Bild* nu se afla în teanc. Sigur că acel Glumöz se afla mai demult în program, așa că o relatare n-ar fi fost foarte interesantă. Erau doar ziare mai mici, locale, la care unul dintre redactori trebuia mereu să privească la televizor și să umple o rubrică în fiecare zi. Trei dintre acești redactori se uitaseră la emisiunea lui Glumöz în speranța că se vor amuza. Toți trei erau de părere că partea cea mai interesantă a emisiunii fusese cuvântarea mea. Unul era de părere că era surprinzător cum tocmai un tip de genul Hitler pusese punctul pe i cu privire la ce reprezenta de fapt de multă vreme emisiunea lui Glumöz, și anume o grămadă de clișee despre străini. Ceilalți doi spuneau că prin „comentariul încântător de malițios" de la sfârșitul emisiunii, Glumöz își recăpătase stilul mușcător care îi lipsea de mult prea mult timp.

– Și, făcu vânzătorul de ziare, sunteți mulțumit?

– Am mai început odată de foarte de jos, am răspuns eu și am luat o înghițitură de ceai, atunci am vorbit în fața a douăzeci de oameni. O treime dintre ei veniseră probabil din greșeală. Nu, nu mă pot plânge. Trebuie să privesc înainte. Cum vi s-a părut dumneavoastră?

– Bun, zise el, dur, dar bun. Doar că Glumöz nu părea foarte entuziasmat.

– Da, am aprobat, știu asta de mai demult. Ariviștii zbiară întotdeauna când apare o idee nouă și proaspătă. Se tem pentru câștigurile lor.

– Oare o să vă mai lase din nou în emisiune?

– O să facă ce îi spune firma de producție să facă. El trăiește din sistem, trebuie să urmeze regulile jocului.

– Aproape că nu-mi vine să cred că v-am întâlnit abia acum câteva săptămâni în fața chioșcului meu, exclamă vânzătorul de ziare.

– Regulile sunt în continuare aceleași ca acum 60 de ani, am zis, ele nu se schimbă. Doar că sunt băgați mai puțini evrei. De aceea îi merge poporului mai bine. Apropo, nici nu am apucat să vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut. S-a...

– Nu vă temeți, zise vânzătorul, avem un mic aranjament. E totul rezolvat.

Atunci îi sună telefonul portabil. El duse aparatul la ureche și se prezentă. În timpul acesta eu mi-am luat un ziar *Bild* și l-am răsfoit. Scrierea emana un amestec cât se poate de corespunzător de furie populară și ticăloșie. Începutul îl făceau relatările despre boroboațele politice, se contura astfel imaginea unei matroane cancelar pe cât de tălâmbe, pe atât de benigne, care ușor neajutorată, încerca să se descurce în mijlocul unei hoarde de pitici enervanți. În paralel, ziarul demasca drept prostie orice fel de decizie cu „legitimitate" democratică. Acestei minunate fițuici instigatoare îi displăcea mai ales unificarea europeană. Cel mai mult îmi plăcea însă modul subtil de operare. Așa de pildă, într-o rubrică cu bancuri despre soacre și soți încornorați, a fost strecurat discret următorul banc.

Un portughez, un grec și un spaniol se duc la un bordel. Cine plătește? Germania.

Era foarte reușit. Sigur că Streicher ar fi comandat și o caricatură la el, în care trei mediteraneeni transpirați și nebărbieriți pipăie cu degetele jegoase o fată nevinovată, în timp ce muncitorul german cinstit e nevoit să muncească din greu, dar aici, probabil că nu s-ar fi potrivit, căci ar fi scos bancul în evidență.

În rest, ziarul era un talmeș-balmeș colorat de povești cu infractori, urmate de cea mai bună metodă posibilă de relatare neutră, rubrica de sport, iar apoi de o colecție de poze în care oameni faimoși apăreau îmbătrâniți și urâți, o desăvârșită simfonie a invidiei, urii și josniciei. Tocmai din acest motiv mi-ar fi plăcut să

văd măcar o mențiune scurtă a apariției mele televizate în acest ziar. Dar, vânzătorul avusese dreptate să nu-mi pună ziarul pe teanc alături de celelalte. Nu amintea deloc de mine. Am lăsat ziarul jos exact când vânzătorul termină de vorbit la telefon.

– Era fiul meu, zise el, acela ai cărui pantofi nu vă plac. A întrebat dacă dumneavoastră sunteți tipul de la mine din chioșc. V-a văzut. Pe telefonul unui prieten. Și trebuie să vă transmit că sunteți supertare.

L-am privit nedumerit pe vânzător.

– Adică asta înseamnă că vă consideră bun, îmi traduse el. Nici nu vreau să știu ce fel de filmulețe mai au băieții ăștia pe mobil, dar cu siguranță că nu ratează nimic din ce e bun sau palpitant.

– Tinerii au încă senzațiile și instinctele nealterate, l-am aprobat eu. Nu există bine sau rău, ei gândesc așa cum li se pare firesc. Dacă un copil este educat corect, el nu va lua nicio decizie greșită.

– Aveți cumva copii?

– Din păcate nu, am zis eu. Adică, vreau să spun că unele cercuri interesate au răspândit zvonul că ar exista niște copii din flori, cum se zice pe la noi.

– Oho, făcu vânzătorul și își aprinse ușor enervat o țigară, e vorba, așadar, de pensie alimentară....

– Nu, voiau doar să-mi mânjească imaginea. Un caraghioslâc de nedescris. De când nu e bine sau nu e onorabil să dăruiești viață unui copil?

– Spuneți-le asta celor de la CSU.

– Sigur, trebuie să ținem cont și de oamenii simpli. Oricâte argumente ai aduce, mulți tot sunt depășiți de ele. Himmler a încercat odată asta în SS. A vrut să impună drepturi egale atât pentru copiii legitimi cât și pentru cei ilegitimi ai bărbaților SS, dar treaba asta n-a ținut. Din păcate pentru bieții copii. Vezi cum sunt priviți strâmb un băiețel sau o fetiță, sunt luați în râs, alți copii țopăie în jurul lor și își bat joc de ei. Ceea ce nu e bine nici pentru spiritul comunitar. Noi toți suntem germani fie legitimi, fie ilegitimi. Am

spus mereu: un copil e un copil, și în leagăn, și în tranșee. Sigur că trebuie să te și îngrijești de ei, asta e limpede. Dar ce fel de ticălos își ia pur și simplu picioarele la spinare și dispare?

Am pus ziarul *Bild* la locul lui.

– Și ce s-a ales de toată povestea?

– Nimic. Au fost calomnii, desigur. Și nici nu s-a mai auzit nimic după aceea.

– Ei, atunci, zise vânzătorul și luă o înghițitură de ceai.

– Bine, nu știu dacă nu cumva mai apoi s-a ocupat Gestapoul de situație, dar probabil că nu a mai fost nevoie.

– Probabil că nu. Doar ați uniformizat presa... râse el, de parcă ar fi făcut o glumă bună.

– Exact așa, am aprobat.

Apoi se auzi „Cavalcada Walkiriilor".

Domnișoara Krömeier îmi instalase asta. După ce pusesem în funcțiune tot acel computer, ea și-a dat seama că mi se pusese la dispoziție și acel telefon portabil. Acest obiect era o chestie nemaipomenită cu care mai puteai să te plimbi și prin acea interrețea și asta chiar mai simplu decât cu aparatul șoarece: te foloseai de degete pentru a da comenzile. Am bănuit imediat că țineam în mână o dovadă inegalabilă a geniului creativ arian, și din câteva manevre am putut afla că acea tehnică fusese dezvoltată de excepționala firmă Siemens. Sigur că manevrele le-a efectuat domnișoara Krömeier, informațiile nu puteau fi citite fără ochelari.

Am vrut apoi să-i încredințez telefonul, doar Führerul nu trebuie să se preocupe de lucruri mărunte, pentru asta există secretariat. Pe de altă parte, ea mi-a amintit pe bună dreptate că activitatea ei se limita la o jumătate de zi. Așa că în sinea mea m-am dojenit, devenisem prea dependent de aparatul meu de partid. Acum mă aflam din nou la început deci, voiam, nu voiam, trebuia să răspund singur la aparat.

– Vreți să aveți o anumită sonerie? mă întrebase domnișoara Krömeier.

– Eu nu, am răspuns sarcastic, doar eu nu lucrez într-un birou mare.

– Atunci îl pun pe cel normal.

Se auzi un sunet care aducea cu un clovn beat care cânta la xilofon. Iar și iar.

– Ce e asta? am întrebat îngrozit.

– E telefonul dumneavoastră, zise domnișoara Krömeier și adăugă: *mein Führer!*

– Și ăsta face așa?

– Doar când sună.

– Închideți-l. Nu vreau să mă creadă lumea idiot.

– De asta am și întrebat, făcu domnișoara Krömeier. Ia să vedem, ăsta vă place mai mult?

Iar s-au auzit clovni cu cele mai diverse instrumente.

– E îngrozitor, am gemut.

– Dar nu vă e indiferent ce crede lumea?

– Draga mea domnișoară Krömeier, am răspuns, eu personal consider că pantalonii scurți din piele sunt cei mai masculini pantaloni din câți există. Și când voi fi într-o zi din nou comandantul suprem al Wehrmachtului, o să echipez o divizie întreagă cu astfel de pantaloni. Și cu șosete de lână.

Aici domnișoara Krömeier scoase un sunet ciudat și începu imediat să-și sufle nasul.

– Foarte bine, am continuat, nu sunteți din sudul Germaniei, nu puteți înțelege asta. Dar când o să apară la paradă această divizie, o să constatați că toate glumele astea cu *Seppelhosen* nu stau în picioare. Dar, și aici ajungem la adevărata chestiune: în drumul meu spre putere am fost nevoit să admit că în acești pantaloni nu ești luat în serios ca politician de către oamenii de afaceri și de industriași. Puține sunt lucrurile pe care le-am regretat atât de mult, dar a trebuit să renunț la pantalonii scurți și am făcut-o pentru cauză și pentru popor. Și vă spun și dumneavoastră: nu am renunțat la acei pantaloni minunați pentru ca acest aparat telefonic să-mi distrugă

jertfa și să mă facă să arăt ca un măscărici! Așa că vă rog să găsiți o sonerie decentă în acest aparat.

– De asta v-am și întrebat, fonfăi domnișoara Krömeier și puse batista deoparte. Pot să-l fac să sune ca un telefon normal sau să-i instalez alte sunete, propoziții, zgomote, muzică...

– Și muzică?

– Dacă nu trebuie s-o cânt eu, oricând. Ar trebui să fie măcar pe un disc.

Ei bine, și așa mi-a instalat „Cavalcada Walkiriilor".

– Sună bine, nu? l-am întrebat pe vânzătorul de ziare și am dus suveran aparatul la ureche.

– Aici Hitler!

Nu auzeam nimic altceva decât walkiriile în cavalcadă.

– Hitler! am zis. Aici Hitler! Iar când walkiriile au continuat să călărească am zbierat: Cartierul general al Führerului!

Și pentru cazul în care apelantul era prea surprins că am răspuns direct la telefon. Dar nu se întâmplă nimic, walkiriile deveneau tot mai gălăgioase. Deja mă durea urechea.

– AICI HITLER! am zbierat, AICI CARTIERUL GENERAL AL FÜHRERULUI!

Mă simțeam ca în 1915 pe frontul de vest.

– Vă rog să apăsați pe butonul verde, strigă, la rândul lui, vânzătorul de ziare disperat, urăsc Wagner.

– Ce buton verde?

– Păi, chestia verde de pe telefonul dumneavoastră, zbieră el. Trebuie s-o trageți spre dreapta.

M-am uitat la telefon. Într-adevăr, era desenat un receptor verde. Am tras de el spre dreapta și walkiriile au amuțit.

– AICI HITLER! CARTIERUL GENERAL AL FÜHRERULUI!

Nu s-a întâmplat nimic, în afară de faptul că vânzătorul de ziare își dădu ochii peste cap și îmi duse mâna, cu telefon cu tot la ureche.

– Herr Hitler? la telefon era rezervatorul de hotel Sawatzki. Alo? Herr Hitler?

– Da, am răspuns. Aici Hitler!

– Încerc de o grămadă de vreme să dau de dumneavoastră. Trebuie să vă transmit din partea doamnei Bellini: firma este foarte mulțumită!

– Ei bine, am răspuns, e foarte frumos. Dar eu mă așteptam la ceva mai mult.

– Mai mult? întrebă Sawatzki iritat. Și mai mult?

– Bunul meu domn Sawatzki, am zis eu, trei articole de ziar sunt bune și frumoase, dar avem totuși alte obiective...

– Articole de ziar? cârâi Sawatzki în telefon, cine vorbește de articole de ziar? Ați ajuns pe Youtube. Și primiți la nesfârșit clicuri. Apoi își coborî vocea și adăugă: Așa între noi, au existat unii care tare ar fi vrut să scape de dumneavoastră. Nu dau nume. Dar acum... Ce să vedeți! Tineretul vă iubește!

– Tinerii au încă senzațiile și instinctele nealterate, am zis eu.

– De aceea trebuie să intrăm imediat în producție cu lucruri noi, exclamă agitat Sawatzki. Partea dumneavoastră a fost mărită. Acum sunt prevăzute și mici filmulețe. Trebuie să veniți imediat la birou. Unde sunteți?

– La chioșc, am răspuns.

– Bine, făcu Sawatzki, rămâneți acolo, o să vină un taxi să vă ia.

Apoi închise.

– Și, se interesă vânzătorul, aveți vești bune?

I-am întins aparatul telefonic.

– Cu chestia asta puteți ajunge la ceva numit iutiuub?

xvii

S-a întâmplat următorul lucru: cineva înregistrase cu o instalație tehnică apariția mea în emisiunea lui Glumöz și o pusese pe interrețea, într-un loc unde fiecare putea să-și prezinte filmulețele. Și fiecare putea să se uite la ce voia fără ca vreun gazetăraș evreu să-i spună ce să facă. Sigur că evreii puteau să-și insereze și aici mașinațiunile, dar în lipsa unui tutelaj se vedea imediat unde se putea ajunge: poporul putea vedea iar și iar apariția mea la Glumöz. De asta puteai să-ți dai seama din numărul care era afișat sub filmuleț.

Sigur că de regulă nu mă prea încred în astfel de cifre. Am avut destul de mult de a face cu colegi de partid și cu industriași, ca să știu că peste tot există carieriști și personaje dubioase, care mai adaugă de la ei pentru ca cifrele să dea bine. Le înfrumusețează sau îți oferă o altă cifră în comparație cu care cifra proprie să arate foarte bine, trecând sub tăcere numeroase alte cifre care ar prezenta un adevăr mult mai puțin favorabil. De aceea m-am apucat imediat să mă uit la unele cifre ale mașinațiunilor evreiești. Ba chiar m-am forțat, nu-mi puteam permite să fiu prea sensibil, și am verificat cifrele acelui film al lui Chaplin, *Dictatorul*. Sigur, spectatorii fuseseră cu milioanele, dar lucrurile trebuie comparate păstrând proporțiile. Creația ieftină a lui Chaplin fusese făcută cu șaptezeci de ani în urmă, așa că ajungea la 15 000 de vizitatori pe an, în continuare impunător, dar numai pe hârtie. Nu de alta, dar și aici trebuie luat în considerare un interes în descreștere. E în firea lucrurilor ca omul să fie mai curios cu privire la evenimente actuale decât față de marfa învechită, cu atât mai mult cu cât era vorba de

un film alb-negru, iar astăzi toată lumea era obișnuită să privească imagini color. De aceea, se putea pleca de la premisa că acest film avusese cei mai mulți vizitatori în interrețea în anii ’60 și ’70. Astăzi se mai adaugă pe ani poate doar câteva sute. Poate studenți la cinematografie, unii rabini și alt asemenea „public de specialitate“. Iar cifrele lor le adunasem în trei zile, ba chiar le depășisem cu miile și asta fără efort.

Lucrul acesta mi se părea interesant dintr-un anumit punct de vedere.

Până astăzi, cele mai bune experiențe în privința deșteptării poporului și propagandei le obținusem cu metode care se deosebeau mult de cele de azi. Lucrasem cu coloane de cămăși brune ale SA, care mergeau prin oraș cu steagurile fluturând pe camioane, lovindu-i pe luptătorii frontului roșu cu pumnul în față, cu bastoanele peste țeastă, care odată au încercat, având susținerea mea completă, să le bage mințile în cap acelor comuniști îndărătnici, izbindu-i cu cizma. Acum am constatat că doar atracția unei idei, a unui discurs îi putea convinge pe sute de mii de oameni să se uite și să discute. De fapt, era destul de greu de înțeles. Ba chiar imposibil. M-a cuprins o anume bănuială, dacă nu chiar teamă și de aceea l-am sunat imediat pe Sensenbrink. Acesta era în cea mai bună dispoziție.

– Tocmai ați depășit 700 000 de vizitatori, se bucură el. Ce nebunie! Ați văzut?

– Da, am răspuns, dar bucuria dumneavoastră mi se pare absolut exagerată. Doar pentru dumneavoastră nu mai are cum să renteze!

– Ce? Cum? Sunteți o comoară, dragul meu! Acesta e doar începutul, credeți-mă!

– Dar chiar și așa trebuie să-i plătiți pe oameni.

– Care oameni?

– Am fost multă vreme răspunzător pentru propagandă. Și știu: ca să atrageți de partea cuiva 700 000 de oameni e nevoie de 10 000 de oameni. Dacă sunt fanatici.

– 10 000 de oameni? Ce fel de 10 000 de oameni?

– 10 000 de oameni SA, teoretic. Și asta este o estimare conservatoare. Dar nu aveți un SA, nu-i așa? Așa că probabil că aveți nevoie de vreo 15 000.

– Sunteți o figură, tună vocea lui Sensenbrink prin telefon, binedispusă.

Nu eram sigur, dar mi se părea că auzeam pe fundal clinchet de pahare.

– Aveți grijă, într-o bună zi cineva o să vă ia în serios.

Cu asta încheie convorbirea.

Astfel, chestiunea mi se păru lămurită. Era evident că Sensenbrink nu avusese nimic de a face cu asta. Aprecierea părea să vină direct din popor. Mai era, desigur, posibil, ca Sensenbrink să fie un mincinos notoriu, un pafarist, sigur că mai aveam oarecari dubii, asta e treaba supărătoare cu oamenii pe care nu ți-i alegi singur. Dar, în general, mi se părea un tip credibil pe astfel de subiecte. Prin urmare, am purces la producția de material suplimentar cerută.

Ca întotdeauna când oamenii sunt depășiți din punct de vedere creativ, apar cele mai ciudate propuneri. Să fac reportaje bizare de genul „Führerul în vizită la Casa de Economii" sau „Führerul la ștrand". Am refuzat scurt astfel de tâmpenii. Politicienii la sport, asta este prea mult pentru populație. Am și încetat astfel de activități imediat după ce am preluat puterea. Sigur, un fotbalist, un dansator, ei se pricep la așa ceva, oamenii îi admiră, iar ei pot fi foarte talentați. De pildă, în atletism, o aruncătură perfectă de suliță poate fi ceva minunat. Dar ia gândiți-vă dacă apare cineva precum Göring sau acea matroană cancelar care are aceeași statură ca și el. Cine vrea să vadă așa ceva? Nu au cum să iasă imagini bune cu așa ceva.

Sigur, mai sunt și alții care spun: trebuie să se arate activă în fața poporului, pentru asta nu trebuie să călărească sau să facă gimnastică ritmică, dar ceva nevinovat precum un joc de golf, cum s-ar zice mai ales în cercurile anglofile, asta e posibil, nu? Dar cine a văzut odată un jucător bun de golf nu vrea să se uite la loviturile

stângace ale unei dropii diforme. Dimineața urmărește cu dificultate interconexiunile din politica economică, după-amiază e pe terenul de golf dându-și cu stângul în dreptul. Iar în costum de baie, asta e cea mai mare aiureală. Nici lui Mussolini nu i s-a putut scoate asta din cap. În ultima vreme o face și acel discutabil conducător rus, fără îndoială un bărbat interesant, dar pentru mine e stabilit: de îndată ce un politician își dă jos cămașa, s-a terminat cu politica lui. Prin asta nu spune altceva decât: „Ia priviți, dragi conaționali, am făcut o descoperire surprinzătoare. Politica mea este mai bună fără cămașă".

Ce fel de afirmație idioată mai e și asta?

De altminteri, am citit că de curând un ministru german de război s-a lăsat fotografiat în piscină alături de nevastă-sa[1]. În vreme ce trupele erau pe front sau pe cale să ajungă acolo. În vremea mea, tipul n-ar mai fi rămas în funcție nicio zi. Aș fi renunțat chiar și să-i cer demisia, îi puneai un pistol pe birou cu un glonț pe țeavă, părăseai încăperea, iar el știa ce avea de făcut. Și dacă nu, a doua zi dimineață îi găseai glonțul în cap și capul cu fața în jos în piscină. Și atunci va ști și restul lumii ce se va întâmpla dacă își face cineva apariția în slip în fața trupelor.

Nu, astfel de distracții balneare nu intrau în discuție pentru mine.

– Dacă asta nu vă place, atunci ce ați vrea să faceți în schimb?

Întrebarea mi-o adresă un anumit Ulf Bronner, un regizor adjunct, în jur de treizeci și ceva de ani, un bărbat îngrozitor de prost îmbrăcat. Nu avea haine așa de ponosite precum cameramanii, care – așa cum știam de la începuturile lucrului meu în radiodifuziune – sunt cei mai ponosiți angajați din lume, poate întrecuți în asta doar de fotografii de presă. Nu știu de ce e așa, dar parcă fotografii de presă îmbracă zdrențele pe care tocmai le-au pierdut cameramanii. Probabil că se gândesc că nu-i vede nimeni, pentru că ei sunt cei care mânuiesc camera. În schimb, eu când văd o

[1] Rudolf Scharping, ministrul federal al apărării în cabinetul Gerhard Schröder (n.tr.)

fotografie într-o revistă ilustrată cu cineva care face o grimasă sau se strâmbă în cine știe ce fel mă gândesc: cine știe cum o fi arătat fotograful. Regizorul Bronner era ceva mai bine îmbrăcat, dar nu cine știe ce.

– Mă ocup de politica zilei, i-am spus, și desigur cu probleme care depășesc sfera acesteia.

– Nu înțeleg de ce ar trebui să fie asta amuzant, bombăni Bronner. Politica e de căcat. Dar, în fine, nu e emisiunea mea.

Știu din experiență: credința fanatică în chestiunea comună nu e întotdeauna necesară. Ba uneori chiar deranjează. Am întâlnit regizori care de atâta pasiune pentru artă nu mai erau în stare să facă un film inteligibil. Așa că, până la urmă, indiferența lui Bronner îmi era mai de folos, măcar îmi lăsa mână liberă când aveam de gând să înfierez performanțele jalnice ale reprezentanților politici aleși democratic. Și pentru că totul trebuie, pe cât posibil, simplificat, am ales cel mai apropiat subiect, literalmente. Așa că m-am plasat înainte de masă lângă grădinița situată lângă acea școală ciudată pe lângă care trecusem deja de mai multe ori. Observasem deja de multe ori comportamentul inconștient al șoferilor care treceau pe acolo ca vântul, punând în pericol fără să le pese viața și sănătatea copiilor noștri. Am pledat mai întâi într-un scurt discurs intens împotriva acestor grăbiți, apoi am filmat câteva imagini cu acești asasini fără minte, care puteau fi montate apoi pe parcursul discursului. Apoi m-am întreținut cu mămicile aflate în număr mare în zonă. Reacțiile au fost surprinzătoare.

– E vreo cameră ascunsă aici?

– În niciun caz, stimată doamnă, am replicat de fiecare dată. Camera e aici, vedeți?

Spunând asta, arătam spre cameră și spre cameramani, dar o făceam cu răbdare și înțelegere, deoarece priceperea tehnică la femei e așa, o chestie.

De îndată ce aspectul acesta era lămurit, încercam să aflu de la respectiva doamnă dacă circulă des prin zonă.

– Atunci ați observat și șoferii de aici?

– Dddd…aaa, venea răspunsul ezitant. De ce…?

– Nu sunteți de acord că acești copii care se joacă aici sunt în pericol din pricina comportamentului a numeroși șoferi?

– Hmm, ba da, într-un fel, dar… unde vreți să ajungeți?

– Nu vă fie teamă să vă exprimați deschis temerile, dragă conațională!

– Ia stați așa! Eu nu sunt nicio conațională! Dar acum că întrebați… da, câteodată te enervezi când încerci să circuli cu copiii prin zonă.

– Atunci, de ce nu stabilește acest guvern liber ales pedepse mai severe pentru astfel de șoferi grăbiți, care nu țin seamă de nimic?

– Nu știu…

– O să schimbăm asta! Pentru Germania. Dumneavoastră și eu! Ce pedepse ați solicita?

– Ce pedepse să solicit?

– Sunteți de părere că sancțiunile existente sunt suficiente?

– Nu știu sigur…

– Sau poate că nu sunt aplicate suficient de riguros?

– Nu, nu, eu… eu n-aș vrea asta.

– Cum? Și copiii?

– E… e totul foarte bine. Așa cum e. Sunt mulțumită.

Asta se întâmpla destul de des. Era ca într-un climat al terorii și asta în această atât de mult trâmbițată formă liberă de guvernare. Femeia simplă și nevinovată din popor nu îndrăznea să vorbească deschis în prezența mea, de îndată ce apăream în fața ei în uniforma simplă de soldat. Eram cutremurat. Situația s-a repetat în circa trei sferturi din cazuri. Ultimul sfert din persoanele chestionate a răspuns:

– Dumneavoastră asigurați acum ordinea în zonă? În sfârșit, ridică cineva problema. E așa o porcărie! Merită să ajungă imediat la pușcărie.

– Cereți, așadar, pedeapsa cu închisoarea?

– Cel puțin!

– Știu că nu mai există pedeapsa cu moartea...

– Din păcate!

După același principiu am criticat tot ce aflasem pe propria-mi piele sau din extrasele de presă. Alimente otrăvite, șoferi care vorbeau la telefonul mobil când conduceau, obiceiul barbar al vânătorii și multe altele. Și uimitor era că oamenii fie cereau pedepse draconice fie, ceea ce se întâmpla mult mai des, nu îndrăzneau să vorbească liber. Acest lucru a fost evident mai ales într-o anume situație. Căci aici se adunaseră mai mulți oameni în centrul orașului pentru a critica guvernul. Având în vedere că nimănui nu-i venise ideea cea mai la îndemână de a folosi trupe de asalt, fusese instalat un fel de stand pentru a aduna semnături pentru a combate uriașul număr de 100 000 de avorturi pe an din Germania.

Desigur că nici eu nu pot accepta o asemenea exterminare în masă a sângelui german – orice cretin își poate da seama imediat că la un procent de 50 la sută băieți asta poate duce pe termen mediu la dispariția a trei divizii. Cu toate astea, în prezența mea, niciunul dintre acești oameni bravi și cumsecade nu mai voia să-și admită public părerea și imediat după sosirea noastră acțiunea a fost anulată.

– Ce să mai zici? m-am adresat eu lui Bronner. Acești sărmani oameni parcă sunt transformați. Cam atât despre așa-numita libertate de opinie.

– Ce nebunie! se miră Bronner. A mers chiar mai bine ca treaba cu posesorii de câini împotriva obligativității lesei.

– Nu, i-am răspuns. Ați înțeles greșit. Asta cu posesorii de câini, aceia nu erau oameni cumsecade care au fugit. Erau toți evrei. Nu ați văzut stelele? Au știut imediat cu cine au de a face.

– Nu erau evrei, obiectă Bronner, pe stele nu scria „evreu", scria „câine".

– Tipic pentru evrei, l-am lămurit eu. Nu fac decât să creeze confuzii. Și apoi își fierb supa otrăvită pe flacăra neputinței.

– Asta e… pufni Bronner, dar apoi izbucni în râs. Sunteți absolut incredibil.

– Știu, am răspuns. În altă ordine de idei, au venit deja uniformele pentru cameramani? Mișcarea trebuie să aibă o imagine unitară!

Dezvăluirile noastre au fost primite cu mare entuziasm de firma de producție.

– Dumneavoastră ați putea converti și un preot la ateism, râse doamna Bellini după vizionarea materialului.

– Așa s-ar crede, dar am încercat deja asta într-un cerc mai mare, mi-am amintit eu, la mulți popi nu reușești nici dacă-i bagi în lagăr.

La nici două săptămâni de la premiera mea la acel Glumöz, aceste reportaje au fost incluse în emisiune și asta pe lângă discursul meu fulminant pe care îl țineam mereu către sfârșit. Și după alte patru săptămâni, s-a mai adăugat un reportaj. În principiu, era ca la începutul anilor '20. Cu diferența că atunci am pus mâna pe un partid.

De data asta era o emisiune de televiziune.

De altminteri, am avut dreptate și în ceea ce-l privea pe Glumöz. Acesta urmărea cu enervare cum câștigam tot mai multă influență și putere în emisiunea lui, cum se impunea tot mai clar Führerul. Cu toate astea, el nu se opunea acestei direcții de dezvoltare. Nici nu se adapta direct, mai protesta jalnic din când în când și se văicărea în culise în urechile reprezentanților firmei. Eu în locul lui aș fi pariat

totul pe o carte, aș fi refuzat de la bun început orice fel de imixtiune, aș fi reacționat după prima apariție prin încetarea lucrului, nu m-ar fi interesat contractele. Dar acel Glumöz se agăța disperat, cum era de așteptat, de realizările sale mărunte, de renumele său îndoielnic, de emisiunea lui, de parcă ar fi fost o decorație. Acest Glumöz nu fusese nevoit niciodată să accepte eșecuri pentru convingerile sale, el nu s-ar fi dus niciodată la închisoare de bunăvoie.

Pe de altă parte: ce convingeri ar fi putut avea? Cu ce putea să se laude în afară de o origine discutabilă, în afară de o vorbărie fără sens și plină de fanfaronadă? Sigur că mie îmi era mai ușor, doar în spatele meu se afla viitorul Germaniei. Ca să nu mai vorbim de Crucea de Fier. Sau de Insigna Răniților care dovedea că îmi jertfisem deja sângele pentru Germania. Ce jertfise oare Glumöz?

Sigur că nu mă aștept să aibă Insigna Răniților turnată în aur. De unde să aibă așa ceva fără un război? Și dacă ar fi avut așa ceva, devenea discutabil cât de potrivit mai era pentru o emisiune de divertisment. Dacă te uiți mai atent, din oamenii care poartă aceste rare insigne pentru răniți nu a mai rămas mare lucru. Asta se explică prin brutalitatea realității. Oamenii care au fost răniți de cinci ori sau mai des pe front, de baionete, grenade, gaz, aceștia au ochi de sticlă, proteze la mâini ori au gura strâmbă, asta dacă mai au maxilarul de jos și trebuie să recunoaștem că soarta nu-i alege neapărat ca să devină cei mai buni umoriști. Și oricât ar fi fost de înțeles o anumită amărăciune în această situație, ca Führer ești obligat să vezi și cealaltă latură a lucrurilor.

În public se află oameni binedispuși, s-au îmbrăcat elegant, după o zi grea de muncă în fabrica de șrapnel sau în uzina de avioane vor să se relaxeze, ba chiar și după un bombardament mai lung e de înțeles că populația așteaptă de la un comedian bun altceva, nu două picioare amputate. Trebuie spus cu toată fermitatea: o lovitură mortală cu grenade e mai bună în cazul acesta decât o insignă de rănit folosită ulterior spre amuzament pe frontul de acasă.

Dar în general se putea observa imediat că acest Glumöz nu dispunea de o *Weltanschauung* care să poată concura cu cea național-socialistă, ba chiar aș putea spune că n-o avea deloc. Și fără o *Weltanschauung* bine ancorată nu ai nicio șansă în industria modernă de divertisment, ba rămâi și fără o justificare a existenței, iar restul îl aranjează apoi istoria.

Sau ratingul.

xviii

Führerul nu reprezintă nimic fără popor. Adică, asta înseamnă, desigur, că Führerul e cineva și fără popor, doar că nimeni nu observă cine este. Lucrul acesta îl poate pricepe orice om cu scaun la cap, căci ar fi ca și cum l-ai așeza pe Mozart undeva, dar nu i-ai da și un pian. Așa nu observă nimeni că e un geniu. Acest copil-minune nu ar fi putut să dea nici măcar spectacole împreună cu sora sa. Sigur, fetița tot ar fi avut vioara, dar dacă îi luai și ei vioara, ce mai rămânea din ei? Doi copii care în cel mai bun caz știu să recite versuri în dialect salzburghez ori cine știe ce alte drăgălășenii scrise pentru copii, dar nimeni nu vrea să vadă așa ceva, toată lumea are așa ceva în sufragerie de Crăciun. Vioara Führerului este chiar poporul.

Și colaboratorii săi.

Sigur că aici putem să anticipăm deja obiecțiile scepticilor care își dau înțepat cu părerea, și anume că nu poți cânta la două viori odată. Dar așa ne dăm seama din nou ce percepție au astfel de oameni despre realitate. Nu are cum să existe ceea ce nu este permis. Dar dacă e totuși așa! Exact aici au eșuat până la urmă numeroși conducători mari. Napoleon, bunăoară, omul era un geniu, fără discuție. Dar doar la „vioara" militară. A eșuat în alegerea colaboratorilor. Și atunci apare întrebarea la fiecare geniu: ce fel de colaboratori își alege? Frederic cel Mare, de pildă, îl avea pe Kurt Christoph conte de Schwerin[1], un general care s-a lăsat împușcat

[1] Kurt Christoph, conte de Schwerin (1684–1757), general prusac care a murit în bătălia de la Praga. (n.tr.)

pentru patria sa, căzând de pe cal încă ținând drapelul strâns în mână sau pe Hans Karl von Winterfeldt[1]. Omul s-a prăbușit în 1757 sub lovituri ucigătoare de sabie. Aceștia da colaboratori! Dar Napoleon?

Trebuie să admitem: nu a avut mână prea bună și asta ca să rămânem politicoși. Nepotism de cel mai rău soi, stăteau rudele la coadă. Prostănacul de frate Joseph șade în Spania, Bernadotte se căsătorește cu cumnata acestuia, Jérôme primește Westfalia, surorile sunt aranjate cu niscai comitate italienești și, îi mulțumește careva? Cel mai rău dintre paraziți a fost Louis pe care-l instalase rege al Olandei și care își consolida de zor cariera regală, de parcă ar fi cucerit el însuși țara. Cu astfel de colaboratori nu poți să porți un război și nu poți să guvernezi lumea. De aceea am pus întotdeauna mare preț pe colaboratori excelenți. Pe care i-am și găsit în număr foarte mare!

Dacă mă gândesc numai la asediul Leningradului!

Două milioane de civili închiși în oraș fără aprovizionare cu alimente. Trebuie să ai un simț al datoriei foarte dezvoltat ca să mai arunci zilnic peste oraș câte o mie de bombe, de pildă și asupra sau chiar anume asupra depozitelor de alimente. Oamenii de acolo ajunseseră la sfârșit în asemenea hal încât își dădeau reciproc în cap doar ca să poată mânca pământul în care se topise zahărul ars. Sigur, acești civili nu valorau cine știe ce din punct de vedere rasial, dar soldatul simplu s-ar fi putut gândi: „Săracii, bieții oameni!“ Cu atât mai mult cu cât adeseori ostașul e și mare iubitor de animale.

Am asistat eu însumi deseori la așa ceva în tranșee. Unii oameni s-au năpustit sub cea mai amarnică ploaie de gloanțe pentru a o salva pe Mițulina lor, ba unii chiar au economisit săptămâni la rând parte din rații ca să le împartă frățește cu un Grivei de pripas.

[1] Hans Karl de Winterfeldt (1707–1757), general prusac, a pierit cu o zi înainte de bătălia de la Moys, în urma rănilor suferite. (n.tr.)

Iată cum războiul nu trezește în oameni doar sentimente dure, ci și calde și binevoitoare, cum lupta scoate la iveală în multe privințe tot ce e mai bun în om. Omul simplu ajunge în bătălie ca un bolovan nesimțitor și iese de acolo mare iubitor de animale cu o neștirbită voință de a face ce e necesar. Și îți dai seama că ai avut colaboratorii potriviți atunci când acești oameni simpli, aceste sute de mii de soldați și iubitori de pisici nu spun: „Hai s-o lăsăm mai moale, în cel mai rău caz cei din Leningrad vor pieri mai încet de inaniție!", ci dimpotrivă: „Hai să dăm drumul la bombardamente! Führerul știa el ce face când a dat ordinul!".

Sau că îi mai ai și astăzi, m-am gândit eu, privind cum domnișoara Krömeier trecea pe curat încheierea ultimului meu discurs. În general, eram foarte mulțumit de performanțele domnișoarei Krömeier. Nu aveam ce să critic la munca ei, serviciul ei era exemplar, mai nou îmi stătea la dispoziție toată ziua. Doar aspectul exterior mai trebuia îmbunătățit. Nu că nu ar fi fost îngrijită, dar în ciuda dispoziției prietenoase pe care o avea, aspectul exterior sever, acea paloare ca de mort, nu se potrivea cu mișcarea atât de voioasă și plină de viață pe care o reprezintă fără îndoială național-socialismul.

Pe de altă parte, un Führer trebuie să știe să treacă cu vederea anumite lucruri. Von Ribbentrop era un bărbat foarte prezentabil, bărbie exemplară, material genetic excelent – dar până la urmă omul a fost toată viața un tolomac. Și asta chiar nu ajută pe nimeni.

– Foarte frumos, domnișoară Krömeier, am zis, cred că asta e totul pentru azi.

– Vă scot repede asta la imprimantă, îmi răspunse ea.

Tastă iute ceva în computer, apoi scoase o oglinjoară din poșetă și rujul închis la culoare pentru a-și retușa buzele.

Mi s-a părut momentul potrivit pentru a aborda subiectul:

– Ce părere are logodnicul dumneavoastră despre asta?

– Logodnic? Despre ce? *Mein Führer!*

Și folosirea corectă a formulelor de adresare mai putea fi îmbunătățită.

– Ei bine, aveți precis un tânăr prieten sau un admirator?

– Nuuu, făcu domnișoara Krömeier, n-am așa ceva…

– Nu vreau să insist sau să fiu indiscret, am liniștit-o eu, dar îmi puteți spune liniștit. Aici nu suntem la maici. Nu am obiecții, dacă doi tineri se iubesc nu e nevoie de hârțogărie. Iubirea adevărată înnobilează!

– Asta e bine și frumos, făcu domnișoara Krömeier și își presă buzele privindu-se în oglindă, dar nu există nimeni, pentru că i-am dat personal papucii acum patru săptămâni! Pot să vă spun că era o găoază de om!

Probabil că avem o expresie destul de surprinsă, căci domnișoara Krömeier exclamă de îndată:

– O! Mi-a scăpat! Sigur că nu merge așa ceva în Cartierul general al Führerului! Am vrut să spun: omul era un porc de câine! *Mein Führer!*

N-am înțeles prea bine care era scopul sau ce ar fi trebuit să îmbunătățească schimbul acesta de expresii, însă figura ei exprima străduință sinceră și chiar o anumită mândrie, evident pentru cea de-a doua formulare.

– Întâi și întâi, am replicat eu sever, nu suntem chiar în Cartierul general al Führerului, domnișoară Krömeier, pentru că nu sunt comandantul suprem al Wehrmachtului, cel puțin nu deocamdată. În al doilea rând, sunt de părere că astfel de expresii nu trebuie să-și găsească locul pe buzele unei fete germane! Cu atât mai puțin pe buzele secretarei mele!

– Păi, dacă așa a fost! Ar fi trebuit să fiți de față, ați fi zis la fel! Ce povești aș putea să vă spun…

– Poveștile astea nu mă interesează! Aici e vorba despre imaginea Reichului German și în aceste încăperi, și de imaginea

femeii germane! Atunci când vine cineva aici vreau să vadă un stat ordonat, și nu…

N-am mai apucat să zic altceva pentru că dintr-un ochi al domnișoarei Krömeier începu să se prelingă o lacrimă, apoi alta din celălalt ochi și apoi au urmat foarte multe lacrimi. Acestea sunt exact momentele pe care un Führer trebuie să le evite în război, căci o eventuală compasiune îi poate da peste cap concentrarea de care are urgentă nevoie pentru a ieși învingător din lupte de încercuire și a duce la bun sfârșit bombardamente pe scară largă. Sigur, am constatat că în vremuri mai nefavorabile e ceva mai simplu, dai ordinul ca fiecare petic de pământ să fie apărat până la ultimul strop de sânge și ai terminat cu strategia de război pentru o zi întreagă, la fel de bine te poți duce acasă. Dar tot nu e bine să te lași atras în pânza de păianjen a emoțiilor altor oameni.

Sigur, acum nu ne aflam în război. Și eu apreciam munca impecabilă depusă de domnișoara Krömeier. Așa că i-am întins o batistă de hârtie; acestea se pare că se produceau din nou în cantitate suficientă.

– Nu s-a întâmplat nimic grav, am încercat eu s-o liniștesc, am vrut doar să vă spun că pe viitor… nu mă îndoiesc de calitățile dumneavoastră, ba chiar sunt foarte mulțumit de cum lucrați… nu ar trebui să puneți la inimă această dojană…

– Ah, se smiorcăi ea, nu e din cauza dumneavoastră. Doar că… eu… l-am iubit cu adevărat. Am crezut că o să construim ceva împreună. Ceva cu adevărat important.

Scotoci în rucsac și scoase telefonul. Căută puțin prin el până găsi o poză cu porcul de câine și mi-o arătă.

– Arăta așa de bine! Și era mereu așa… așa special!

M-am uitat la fotografie. Bărbatul arăta într-adevăr destul de bine. Era înalt, blond, chiar dacă cu vreo doisprezece ani mai mare decât domnișoara Krömeier. Imaginea îl arăta pe bărbat pe stradă, îmbrăcat într-un costum elegant, nu avea aspect de golănaș, părea

chiar foarte respectabil, de parcă ar fi fost șeful unei mici, dar serioase întreprinderi.

– Nu vreau să mă bag prea tare, am zis, dar nu mă mir că relația asta nu a avut un sfârșit fericit…

– Nu? suspină domnișoara Krömeier.

– Nu.

– De ce?

– Vedeți, dumneavoastră credeți că sunteți cea care a pus capăt relației. Dar în realitate nu v-ați dat seama că nu sunteți partenera potrivită pentru acest bărbat?

Domnișoara Krömeier își trase nasul și dădu din cap.

– Dar a început totul atât de bine. Și apoi… asta n-aș fi crezut niciodată…

– Sigur, am spus, dar asta se vede imediat!

Ea se opri și strânse ghem batista de hârtie uitându-se la mine.

– Ce? Cum se vede?

Am tras adânc aer în piept. E chiar surprinzător pe ce teatre secundare de război te trimite providența în lupta pentru viitorul poporului german. Dar e la fel de surprinzător cum se leagă și se împletesc unele lucruri. Problema domnișoarei Krömeier și reprezentarea demnă a politicii populare.

– Vedeți dumneavoastră, un bărbat, mai ales un bărbat sănătos din punct de vedere al rasei cum e acesta își dorește o parteneră veselă, optimistă, o mamă pentru copiii lui, o femeie care emană sănătosul spirit național-socialist…

– Păi sunt, cum să nu fiu!

– Da, desigur, am spus, asta o știți dumneavoastră și o știu și eu. Dar vă rog să vă priviți prin ochii unui bărbat în floarea vârstei! Tot timpul hainele astea negre! Rujul acesta închis la culoare, fața pe care cred că v-o aranjați să fie cât mai palidă… Eu… vă rog acum, domnișoară Krömeier, să nu începeți să plângeți din nou, dar sincer, pe frontul de vest în 1916 am văzut morți care arătau mai vesel decât

dumneavoastră! Ochii întunecați și asta la părul ăsta negru. Sunteți o tânără atrăgătoare, de ce nu purtați câteodată și culori mai vesele? O bluză drăgălașă ori o fustă veselă? Sau o rochie colorată de vară? Veți vedea cum se vor întoarce bărbații după dumneavoastră.

Domnișoara Krömeier mă privi neclintită. Apoi începu să râdă.

– Tocmai îmi închipuiam, îmi explică ea, cum umblu eu îmbrăcată cu o rochiță ca de Heidi, cu floricele în păr și toate cele și cum mă întâlnesc cu el în centru, cu el și cu gagica aia șic și cum constat că… că ticălosul acela e căsătorit. Pot să spun că aș fi arătat chiar mai proastă… nu… imaginea chiar e amuzantă. E foarte drăguț că vreți să mă înveseliți, zise ea. Dar acum plec acasă.

Se ridică și își puse rucsacul pe umăr.

– Vă pun discursul pe care l-am tipărit în sertar, zise ea cu mâna pe clanță. Să aveți o seară bună, *mein Führer!* Nuuu serios, eu și rochiță!

Cu asta ieși pe ușă.

M-am gândit ce aș putea să fac în seara asta. Poate ar trebui să rog să mi se instaleze la hotel aparatul cel nou pe care mi-l trimisese Sensenbrink. Cu el se puteau viziona filme la televizor. Filme care, în mod practic, nu mai erau stocate pe role, ci pe un mic disc de plastic din care firma Flashlight poseda rafturi întregi. Iar filmele mi-au plăcut întotdeauna, eram chiar curios să văd ce ratasem în materie de filme în ultimii ani. Pe de altă parte, aș fi putut lucra la planul pentru aeroportul spațial al Berlinului, căci, așa cum am putut constata, pe parcursul activităților de război nu prea ai timp pentru așa ceva, prin urmare, era logic să mă ocup de vechea mea pasiune.

Deodată ușa se deschise din nou și domnișoara Krömeier îmi puse un plic pe birou.

– Asta era în cutia poștală, zise ea, nu a venit cu poșta, cineva l-a pus în cutia firmei. La revedere din nou, *mein Führer!*

Scrisoarea îmi era într-adevăr adresată, cu toate că destinatarul îmi scrisese numele între ghilimele, de parcă ar fi fost vorba de o emisiune care se chema așa. L-am mirosit, căci în trecut s-a întâmplat deseori să primesc scrisori admirative din partea femeilor.

Scrisoarea nu mirosea a nimic. Am deschis plicul.

Îmi aduc aminte clar de entuziasmul pe care l-am simțit când am văzut sus de tot în antet o svastică perfectă. Nu mă așteptasem așa de repede la reacții pozitive. În rest nu se putea constata nimic.

Am desfăcut foaia. Cineva scrisese cu un scris gros și dezlânat:

„Termină cu porcăria asta, porc de evreu!“

De mult n-am mai râs atât.

XIX

A fost un succes mic și plăcut când tânăra de la recepția hotelului mă salută pentru prima dată cu Salutul German. Mă îndreptam spre sala de mic dejun, iar când i-am răspuns la salut cu brațul întins, ea și-l coborâse deja pe al ei.

– Știți că pot face asta doar pentru că vă sculați atât de târziu și pentru că e holul gol, îmi făcu ea cu ochiul, așa că să nu mă dați de gol!

– Da, știu, vremurile sunt grele, am șoptit. Încă! Dar va veni o vreme când veți putea sta din nou cu capul sus în Germania!

Apoi m-am îndreptat iute spre sala de mic dejun.

Nu toți angajații au recunoscut semnele timpului la fel de bine ca tânăra domnișoară de la recepție. Nimeni nu saluta cu mâna ridicată, iar formula de adresare rămânea la un insignifiant „Bună dimineața". Pe de altă parte, privirile erau mult mai puțin rezervate ca înainte, de când trecusem la costume. Dacă stăteam să mă gândesc, era ca pe vremea vechiului sistem[1], a noului început după eliberarea mea din închisoare, și aici trebuia să încep de foarte de jos, singura diferență fiind că influența și obiceiurile burgheziei fleșcăite se repercutaseră asupra proletariatului – ba chiar blana de oaie a hainelor burgheze contribuise la formarea încrederii. Puteam să îmi mănânc dimineața *müsli*-ul, sucul de portocale cu semințe de in și să simt în priviri o clară apreciere a muncii mele de până acum. Tocmai mă gândeam să mă ridic și să-mi mai iau un măr când am

[1] *Systemzeit* în original, termen folosit de național-socialiști pentru epoca Republicii de la Weimar (1919–1933, n.tr.)

auzit walkiriile călare. Cu o mișcare suverană, pe care o observasem la tineri oameni de afaceri, am scos aparatul și l-am dus la ureche.

– Hitler, am zis pe un ton exemplar de decent.

– Ați citit deja ziarul de dimineață? se auzi direct vocea doamnei Bellini.

– Nu, am răspuns. De ce?

– Atunci mai bine vă uitați. Vă sun din nou în zece minute.

– O clipă, am zis, ce se întâmplă? Despre ce ziar vorbim?

– Despre cel care are pe prima pagină poza dumneavoastră, zise doamna Bellini.

M-am ridicat și m-am dus la teancul de ziare. Acolo se aflau câteva exemplare din ziarul *Bild*. Și chiar pe prima pagină era o fotografie cu mine cu titlul: „Un Hitler năucitor: fanii îi celebrează instigările!"

Mi-am luat ziarul cu mine și m-am așezat la loc la masă, începând să citesc.

Un Hitler năucitor:

Fanii îi celebrează instigările!

Întreaga Germanie se întreabă: mai e ăsta umor?

Odinioară ucidea milioane de oameni, astăzi milioane de fani îl celebrează pe Youtube: un „comedian" instigă ca „Adolf Hitler" în emisiunea lui Ali Glumöz „Tare, bătrâne!" cu un program lipsit de gust și expresii bizare împotriva străinilor, femeilor și democrației.

Apărătorii tineretului, politicienii diverselor partide și Consiliul Central al Evreilor sunt scandalizați.

Vreți o mostră a artei sale?

– Turcii nu sunt creatori de cultură.

– 100 000 de avorturi pe an sunt intolerabile, ne vor lipsi mai târziu patru divizii pentru războiul din Est.

– Operațiile estetice sunt o rușine a rasei.

„E la limită, oamenii se simt jigniți." Șefa Verzilor, Claudia Roth: „Îngrozitor, închid de fiecare dată când îl văd". Dieter Graumann, președintele Consiliului Central al Evreilor: „O lipsă de bun-simț incredibilă, ne gândim să facem reclamație!"

Foarte straniu: nimeni nu cunoaște numele adevărat al acestui „comedian" care seamănă înspăimântător de mult cu monstrul nazist.

Bild a cercetat, a întrebat-o pe șefa MyTV, Elke Fahrendonk:

Bild: Ce legătură mai are asta cu umorul?

Celor mai în vârstă dintre germani această instigare nazistă le trezește amintiri triste. Pensionara Hilde W. (92 de ani) din Dormagen: „E grav. Omul a făcut atâta rău!" Politicienilor nu le vine să creadă cât succes are. Ministrul CSU Markus Söder: „O nebunie. Asta nu mai are nicio legătură cu umorul!" Expertul SPD pentru sănătate Karl Lauterbach a declarat pentru *Bild:*

Fahrendonk: Hitler semnalează contradicțiile extreme ale societății noastre – stilul său foarte polarizat este justificat din punct de vedere artistic.

Bild: De ce nu ne spune straniul „Hitler de TV" cum îl cheamă cu adevărat?

Fahrendonk: La Atze Schröder e același lucru, are dreptul la sferă privată.

Bild vă promite: vom urmări subiectul mai departe.

Trebuie să admit: eram uimit. Nu de percepția stranie a realității prezentată de un ziar, se știe prea bine cum stau lucrurile, și anume că proștii cei mai mari îi găsești mai ales prin redacțiile ziarelor. Dar până acum percepusem acest ziar *Bild* ca pe o instituție înrudită în secret, ceva cam rigidă, ce-i drept, cu o lașitate mic-burgheză care încă se mai sperie de vorbele rostite pe șleau, însă, cu toate astea, mergând în aceeași direcție în numeroase privințe. Dar acum nu reieșea acest lucru. Am auzit walkiriile și am răspuns la telefon:

– Hitler.

– Sunt șocată, zise doamna Bellini, nici măcar nu ne-au avertizat.

– La ce vă așteptați din partea unui ziar?

– Nu vorbesc de *Bild,* vorbesc de MyTV, se enervă doamna Bellini. *Bild* a vorbit cu Fahrendonk, cei de la televiziune puteau cel puțin să ne avertizeze.

– Și ce ar fi schimbat asta?

– Nimic, oftă ea, aveți dreptate.

– Până la urmă nu e decât un ziar, i-am zis, nu mă interesează absolut deloc.

– Pe dumneavoastră nu, zise Bellini, dar pe noi da. Vor să vă anuleze. Iar noi am investit ceva în dumneavoastră.

– Asta ce înseamnă? am întrebat aspru.

– Asta înseamnă, răspunse aproape glacial doamna Bellini, că avem o cerere de interviu de la *Bild.* Și că trebuie să vorbim.

– Nu știu despre ce.

– Eu da. Dacă v-au luat în vizor înseamnă că o să caute sub fiecare piatră. Vreau să știu dacă pot să găsească ceva.

E întotdeauna amuzant de privit când îi cuprinde frica pe șefii din economie. Atunci când afacerea pare suficient de atrăgătoare, vin în pas alergător, bucuroși nevoie-mare și nici nu știu încotro să mai arunce cu banii. Dacă totul merge bine, ei sunt primii care vor să-și mărească porția cu justificarea că doar ei au suportat și întreg riscul. Însă, de îndată ce apare un pericol cât de mic, se pregătesc iute și degrabă să pună altuia în cârcă acel risc atât de meritoriu înainte.

– Dacă asta e grija dumneavoastră, am răspuns ironic, atunci apare cam târziu. Nu credeți că ar fi trebuit să întrebați mai devreme despre așa ceva?

Madam Bellini își drese vocea.

– Mă tem că trebuie să vă mărturisim ceva.

– Și anume?

– Am făcut verificări despre dumneavoastră. Nu mă înțelegeți greșit: nu v-am urmărit sau așa. Dar am angajat o agenție specială. Știți că trebuia să ne dăm seama dacă nu cumva angajăm un nazist convins.

– Ei bine, am zis iritat, atunci rezultatul trebuie să vă fi liniștit.

– Pe de o parte, da, zise doamna Bellini, n-am găsit nimic defavorabil.

– Și, pe de altă parte?

– Pe de altă parte, nu am găsit absolut nimic. Parcă… parcă nu ați fi existat până acum.

– Și? Acum vreți să aflați de la mine dacă nu cumva am existat, totuși, înainte?

Doamna Bellini făcu o mică pauză.

– Vă rog să nu mă înțelegeți greșit. Suntem toți în aceeași barcă, vrem doar să evităm să ne trezim la sfârșit – aici râse un pic forțat –,

desigur, fără să știm, că îl prezentăm pe adevăratul Hitler… Făcu o mică pauză, înainte să încheie: Mai că nu-mi vine să cred ce spun.

– Nici eu, am răspuns, asta e înaltă trădare!

– Puteți să rămâneți măcar o clipă serios? întrebă doamna Bellini. Vreau doar să-mi răspundeți la o întrebare – sunteți sigur că *Bild* nu va putea dezgropa nimic care să poate fi folosit împotriva dumneavoastră?

– Stimată doamnă Bellini, eu nu am făcut în viața mea nimic pentru care să-mi fie rușine. Nu m-am îmbogățit nejustificat și nici nu am acționat în interesul meu propriu. Dar asta nu va servi la mare lucru în relația cu presa. Trebuie să pornim de la premisa că acest ziar va fabrica un munte de minciuni împotriva mea. Probabil că vor inventa din nou copii din flori, după cum se știe acesta este cel mai rău lucru pe care știe să-l inventeze presa mic-burgheză calomniatoare. Dar pot să trăiesc cu acest reproș.

– Copii din flori? Altceva nimic?

– Ce altceva?

– Cum ar fi un trecut național-socialist?

– Acesta e impecabil, am liniștit-o eu.

– Așadar, nu ați fost niciodată într-un partid de dreapta? cercetă ea mai departe.

– Cum credeți? am râs eu despre o atare întrebare tâmpă. Doar am ajutat la fondarea partidului. Număr membru 555!

– Poftim?

– Să nu credeți că aș fi fost doar un amărât de susținător.

– Asta a fost cumva un păcat de tinerețe? încercă doamna Bellini destul de nedelicat să-mi dezamorseze atitudinea ireproșabilă.

– Cum așa? Socotiți puțin. În 1919, aveam 30 de ani. Eu am pus la cale păcăleala: 500-le din față era inventat pentru ca numărul membrilor să dea mai bine! E o păcăleală de care sunt foarte mândru. Deci vă asigur că cel mai rău lucru care ar putea apărea în viitor în presă despre mine e că Hitler și-a falsificat numărul de membru. Cred că pot trăi cu asta.

La capătul celălalt al firului se lăsă liniștea.

– 1919? se interesă după o vreme doamna Bellini.

– Da. Când să fi fost? Nu poți să intri decât o dată în partid, asta dacă nu ieși din el. Și lucrul acesta nu l-am făcut.

Ea râse, părând ușurată.

– Cu asta pot să trăiesc și eu. „Youtube-Hitler: 1919 comite un fals la intrarea în partid." Pentru o astfel de știre parcă aș da și bani.

– Atunci treceți la posturi și mențineți poziția. Nu cedăm niciun metru!

– Jawohl, *mein Führer!* râse doamna Bellini la capătul celălalt și închise telefonul.

Am pus ziarul pe masă și m-am trezit că mă uitam dintr-odată în doi ochi strălucitori și albaștri de copil, care se iteau de sub o claie de păr blond, un băiețel care stătea timid cu mâinile la spate.

– Dar pe cine avem aici? am întrebat. Cum te cheamă?

– Eu sunt Reinhard, zise puștiul.

Chiar era un băiețel foarte drăgălaș.

– Câți ani ai? l-am întrebat.

Copilul scoase timid o mână de la spate și îmi arătă trei degete înainte să-l ridice ezitant și pe al patrulea. Cuceritor!

– Am cunoscut și eu un Reinhard[1] odată, i-am spus mângâindu-l blând pe creștet. Locuia la Praga. Praga e un oraș foarte frumos.

– Îți plăcea de el? întrebă micuțul.

– Chiar foarte mult, am răspuns. Era un bărbat foarte curajos. A avut grijă ca mulți oameni răi să nu mai poată să le facă nimic unor oameni ca tine și ca mine.

– Cât de mulți? se interesă puștiul care devenise mai încrezător.

– Foarte mulți! Mii! Un bărbat foarte, foarte curajos.

– I-a închis?

– Da, am aprobat, i-a și închis.

---

[1] Reinhard Heydrich (1904–1942), *Reichsprotektor* pentru Boemia și Moravia, organizatorul „soluției finale" decise la Conferința de la Wannsee (n.tr.)

– Precis că și-au furat-o, râse băiețelul adorabil și scoase de la spate și cealaltă mână cu care îmi întinse ziarul *Bild*.

– Tu mi-ai adus asta?

– De la mama, dădu el din cap. Ea stă acolo, îmi indică puștiul o masă în capătul celălalt al sălii.

Apoi băgă mâna în buzunar și scoase de acolo o cariocă.

– Trebuie să te întreb dacă poți să pictezi aici un auto.

– Un auto? am râs eu. Ești sigur? Mama nu a zis mai degrabă ceva de un autograf?

Puștiul se încruntă drăgălaș și rămase pe gânduri. Apoi mă privi trist.

– Nu mai știu. Îmi desenezi un auto?

– Nu mai bine o întrebăm pe mama?

L-am luat pe băiețel de mână și i l-am dus mamei înapoi. I-am semnat ziarul și puștiului i-am desenat pe o hârtiuță un automobil frumos, un Maybach minunat cu doisprezece cilindri.

Nici n-am apucat bine să mă întorc la locul meu, că sună telefonul.

Era doamna Bellini.

– Vă pricepeți, zise ea.

– Îmi plac copiii, am replicat. Nu am reușit niciodată să am o familie. Și încetați să mă mai supravegheați.

– Ce fel de copii? se interesă doamna Bellini clar intrigată. Nu, vreau să spun că argumentați bine. Știți să dați replica. Sunteți atât de bun încât domnul Sensenbrink și cu mine am decis că putem să le oferim celor de la *Bild* un interviu.

Am cugetat iute, apoi am răspuns:

– Nu facem asta. Cred că așa vom ajunge mai des pe prima pagină. Iar interviul i-l vom acorda când vom vrea noi. În condițiile noastre.

XX

Nu mă înșel prea des. Ba dimpotrivă, mă înșel destul de rar. Acesta este unul dintre avantajele de care beneficiezi când intri în viața politică cu o experiență de viață încheiată, și spun anume: încheiată. Căci astăzi există așa de mulți așa-zișI politicieni, care abia dacă au stat un sfert de ceas în spatele unei tejghele sau au privit în treacăt prin ușa unei fabrici și care sunt de părere că știu cum arată viața adevărată. Mă gândesc, bunăoară, la acel ministru liberal asiatic[1]. Omul și-a întrerupt studiile de medicină pentru a se concentra pe cariera sa de cârnăcior politic. Ne întrebăm, pe bună dreptate, pentru ce? Da, dacă ar fi zis, nu, mai întâi își termină studiile și lucrează zece sau douăzeci de ani ca medic, cincizeci, șaizeci de ore pe săptămână, pentru ca apoi, școlit de aspra realitate, să-și formeze treptat o părere și să și-o consolideze într-o imagine despre lume cu care să poată să înceapă cu conștiința curată munca politică, poate că, sub auspicii favorabile, ar fi ajuns cineva. Dar bineînțeles că acest băiețel face parte din acest soi nou și rău de tineri care se gândesc: mai bine intrăm în politică, iar părerile ni le putem forma așa, pe parcurs. Iar lucrurile arată în consecință: azi țin isonul evreimii financiare, mâine se fac preș în fața iudeo-

[1] Philipp Rösler (născut în 1973 în Vietnam), adoptat la vârsta de 9 luni de familia Rösler, fost membru al FDP, a fost ministru federal al sănătății între 2009–2011 și ministru federal pentru economie și tehnologie între 2011–2013. Actualmente, director și membru în consiliul director al Forumului Economic Mondial. (n.tr.)

bolșevismului, iar așa apare și tinerelul cu pricina. Precum prostul clasei care aleargă mereu după autobuz. Nu pot decât să spun: *pfui!* Mai bine ar fi așteptat să lase în urmă primele experiențe pe front, șomajul, căminul din Viena, respingerea din partea acelor idioți de profesori ai Academiei, atunci ar fi știut măcar despre ce vorbește. Iar erorile nu ar mai fi apărut decât în cazuri excepționale. La fel ca în chestiunea cu ziarul *Bild*. Aici trebuie să recunosc că m-am înșelat.

Am pornit de la premisa că gunoaiele din presă se vor năpusti pe mine, pe politica mea, pe discursurile mele. Mai întâi au trimis pe urmele mele o hoardă de fotografi. Două zile mai târziu, a apărut o poză mare cu mine cum beam ceai dintr-un pahar de carton la una dintre mesele vânzătorului de ziare. Acesta mi se alăturase cu o sticlă de limonadă în mână, care însă semăna ca formă cu o sticlă de bere.

În ziar apăruse cu scris mare:

Năucitorul Youtube-Hitler:
Aici bea cu prietenii lui

Serile și le petrece instigând împotriva străinilor și a politicienilor noștri, în timpul zilei stă la povești cu prietenii de beție: cel mai dezgustător „comedian" al Germaniei, care-și spune „Adolf Hitler" și care în continuare nu vrea să-și dezvăluie numele real *(Bild* a relatat). Nazistul „umorist" (stânga) s-a îmbrăcat elegant, a renunțat la uniformă și face pe nevinovatul în particular. Probabil că pune la cale următoarea ticăloșie!

Bild vă va ține la curent.

Trebuie să admit: În privința garderobei, vânzătorul de ziare nu avusese cea mai bună zi. Asta pentru că își propuse să se ocupe de renovarea obloanelor. Așa că își alesese niște haine mai ponosite peste care își pusese un halat, pe care îl dădea jos în timpul pauzelor de țigară și arăta într-adevăr cam jerpelit, așa cum te aștepți să arate

cineva care vopsește obloanele, lucru pe care nimeni nu-l putea aprecia mai bine ca mine. Dar din cauza asta vânzătorul nu era nici pe departe un prieten de beție, cu atât mai mult cu cât nu obișnuiesc să întrețin astfel de prietenii. Cu toate astea, chestiunea îmi era neplăcută, mai ales că vânzătorul de ziare nu merita defel un astfel de tratament. Din fericire, a știut cum să reacționeze. Spre după-amiază pornisem direct spre el, pentru a-mi cere scuze cu privire la neplăcerile create. Dar el abia dacă avea timp pentru mine.

L-am întâlnit în fața chioșcului, unde servea, în ciuda vremii ploioase, un număr surprinzător de mare de clienți. Deasupra geamului din față trona un afiș mare: Cumpărați *Bild* – azi cu năucitorul Youtube-Hitler!

– Veniți taman la țanc! îmi strigă el când mă văzu.

– Venisem de fapt să îmi cer scuze, am strigat și eu, dar acum nu mai știu exact pentru ce.

– Nici eu, râse vânzătorul, luați una dintre cariocile mele și semnați! Ăsta-i cel mai mic lucru pe care-l puteți face pentru prietenul dumneavoastră de beție.

– Chiar dumneavoastră sunteți? vru să știe un muncitor care îmi întinse imediat ziarul.

– Desigur, am răspuns și i-am semnat exemplarul.

– Când m-am prins ce se întâmplă, am comandat imediat mai multe exemplare, îmi povesti vânzătorul de ziare peste capetele mulțimii. Da, puteți merge dincolo, domnul Hitler vi-l semnează cu plăcere.

În realitate, nu semnam chiar cu plăcere. Nu se știe niciodată ce pot face oamenii cu o astfel de semnătură. Îți scrii așa nevinovat numele pe o foaie de hârtie, iar a doua zi cineva plasează deasupra o declarație și dintr-odată te trezești că ai cadorisit Transilvania unei formațiuni statale corupte din Balcani. Sau că ai capitulat fără condiții, deși mai dispui de un număr uriaș de arme de represalii în buncăre, cu care ai putea iniția oricând o răsturnare a situației. Dar

pe un ziar semnătura nu părea să prezinte mare pericol. În afară de asta mă bucuram că pentru prima dată nimeni nu se plângea că nu semnam ca domnul Stromberger sau mai știu eu cum, ci cu numele meu.

– Aici, vă rog, pe diagonală peste poză.

– Puteți să adăugați „Pentru Helga"?

– Data viitoare tu puteam spuneam ceva și de kurzi?

– Atunci trebuia noi să mergeam la război. Atunci câștigam.

O fetiță cu ziarul în mână fu împinsă în față, iar eu i-am semnat exemplarul cât se poate de încet. Asta puteau să fotografieze liniștiți: tineretul a avut oricum mereu încredere în Führer. Și nu numai tineretul.

O doamnă extrem de în vârstă se apropie cu un cadru modern și cu o sclipire în priviri. Îmi întinse ziarul și îmi spuse cu voce tremurată:

– Vă amintiți? 1935, Nürnberg, eram la fereastra de vizavi când ați trecut trupele în revistă. Am avut mereu senzația că mă priveați. Eram așa de mândri de dumneavoastră! Și acum – nu v-ați schimbat absolut deloc.

– Dar nici dumneavoastră, am răspuns glumeț și i-am dat mâna, mișcat.

Nu că mi-aș fi amintit de bătrâna doamnă, dar acest devotament sincer avea un farmec cu totul aparte. În orice caz, când Sensenbrink mă sună nervos am putut, datorită acestei dovezi de încredere din partea populației, să-i risipesc îngrijorarea și să resping din nou cererea de a apela la un avocat. Și nici ziua următoare nu mă sperie.

Ziarul desigur că nu a prezentat fotografii ale admirației populare, ci a publicat în schimb câteva rânduri complet irelevante: Năucitorul Youtube-Hitler: Germania votează acum. La astea au adăugat mai multe fotografii din lagărele de concentrare care prezentau latura urâtă, dar din păcate necesară, a muncii SS. Atunci mi-am ieșit chiar și eu un pic din fire.

Căci atunci când e vorba de marile sarcini ale istoriei e foarte neserios să prezinți cazurile individuale neimportante în care proiectul se confruntă temporar cu mici neplăceri. Ai, bunăoară o autostradă pe care se transportă bunuri în valoare de miliarde și găsești mereu la marginea drumului câte un iepure drăgălaș care tremură de frică. Construiești un canal care asigură sute de mii de locuri de muncă și găsești mereu câte un mic fermier care trebuie să facă loc construcției și care varsă lacrimi amare. Dar eu nu pot ignora din pricina asta viitorul poporului. Și odată ce ți-ai dat seama de necesitatea de a extermina milioane de evrei, da, atâția erau pe vremea aceea, se găsește mereu câte unul la care germanul sensibil se gândește: ah, dar evreul acela nu era chiar așa de rău, pe acel evreu sau pe altul l-am mai fi putut suporta câțiva ani. Pentru o astfel de foaie e simplu să apeleze la natura sensibilă a omului. E vechea poveste: fiecare e convins de necesitatea exterminării șobolanilor, dar când se trece la treabă, mila față de șobolanul individual e mare. Să reținem: doar mila, nu și dorința de a păstra șobolanul. Cele două chestiuni nu trebuie confundate. Dar amestecarea cu bună-știință se afla la baza ilustrării acelui chestionar. Sondajul, a cărui desfășurare cinstită era oricum îndoielnică, oferea trei variante de răspuns, care îmi smulseră un zâmbet încrâncenat. Așa ceva aș fi putut să formulez și eu. Acestea erau opțiunile de răspuns:

1. Ajunge! Opriți-l pe Youtube-Hitler!
2. Nu, tipul nu e oricum amuzant, asta observă chiar și MyTV.
3. Nu l-am văzut niciodată. Porcăriile naziste nu mă interesează.

La asta trebuia să mă aștept.

Așa ceva face desigur parte din trăsătura calomniatoare și din stilul de muncă al unei prese instigatoare burgheze care se pare că era în continuare jidovită spiritual. Trebuia să accepți așa ceva, cu

atât mai mult cu cât pentru asemenea ticăloși mincinoși mai lipseau încă posibilitățile de cazare. Așa, de pildă, am constatat cu ocazia unui control al infrastructurii efectuat prin intermediul interrețelei că în lagărul de concentrare de la Dachau nu mai existau decât două barăci. O situație intolerabilă, ar fi trebuit ca imediat după primul val de arestări să fie puse în funcțiune crematoriile.

Sensenbrink zbârnâia la maximum. Întotdeauna „marii strategi" sunt primii pe care-i lasă nervii.

– Ăștia ne termină, se văicărea el întruna, ne termină. MyTV o să se agite clar. Trebuie să acordăm un interviu!

I-am indicat rezervatorului de hotel Sawatzki să-l supravegheze pe acest pafarist agitat. Doamna Bellini în schimb, înflorea. De la Ernst Hanfstaengl[1] încoace, nimeni nu i-a mai dus așa de nas pentru mine pe oamenii importanți sau semi-importanți. Plus că arăta și mult mai bine, era o femeie impresionantă.

Cu toate astea, am cedat într-a patra zi.

Este singurul aspect pe care mi-l reproșez până astăzi. Ar fi trebuit să fiu de neclintit, dar probabil că îmi cam pierdusem exercițiul. Și în afară de asta nu mi-aș fi putut imagina niciodată așa ceva.

Publicaseră o fotografie mare cu mine cum o însoțeam pe brava domnișoară Krömeier la ușă. Fotografia realizată în lumina clară a serii timpurii fusese, așa cum îmi dădusem seama imediat datorită experienței căpătate din discuțiile îndelungate cu Heinrich Hoffmann, distorsionată intenționat. Imaginea era inutil de neclară, mărită excesiv și fusese prezentată de parcă ar fi fost nevoie de experiența de decenii a unui spion pentru a o realiza. Ceea ce, evident, era o prostie. În ziua aceea mă gândisem să fac o plimbare, de aceea o însoțisem pe domnișoara Krömeier la ieșire, iar aceasta

[1] Ernst Hanfstaengl (1887–1975), cunoscut sub porecla de „Putzi", membru NSDAP din 1922, șef de presă al partidului din 1931. Fiu al unui editor münchenez, l-a introdus pe Hitler în lumea bună și a ajutat la strângerea de fonduri până când a căzut în dizgrație în 1937 și s-a refugiat în Anglia. (n.tr.)

și-a continuat drumul cu autobuzul. În imagine îi țineam ușa deschisă la ieșirea din firmă. Deasupra scria cu litere groase:

Năucitorul Youtube-Hitler:

Cine este misterioasa femeie de lângă el?

Se strecoară pe ascuns pe o ieșire laterală, privesc în jur: „comediantul" nazist și frumoasa lui misterioasă. Bărbatul care își ascunde în continuare numele de întreaga Germanie și instigă împotriva străinilor, autointitulatul luptător pentru decență are relații sordide, pe care le păstrează secrete.

Cine este această femeie misterioasă căreia îi face curte? *Bild* a aflat din surse interne:

Necunoscuta se numește Vera K. , are 24 de ani, e angajată secretară și are o pasiune bizară pentru haine negre, ba chiar și pentru piele. Pe forumurile de pe internet își spune „Vulcania17" vorbește despre slujbe negre și muzică horror. Nebunul și mireasa horror – ce ne mai așteaptă din partea acestei perechi îngrozitoare?

Bild vă promite: vom continua să vă informăm.

– Ăsta e un caz de *Sippenhaft*[1], am spus pe un ton înghețat. Iar domnișoara Krömeier nici măcar nu e rudă cu mine!

Ne aflam cu toții în sala de conferințe, eu, doamna Bellini, Sensenbrink și rezervatorul Sawatzki. Evident, marele strateg Sensenbrink fu cel care întrebă imediat:

– Nu e nimic între voi? Între dumneavoastră și micuța Krömeier?

– Nu fiți ridicol, interveni iute doamna Bellini. Herr Hitler mi-a ținut și mie ușa. Vreți să mă întrebați același lucru?

– Trebuie să ne asigurăm, ridică Sensenbrink din umeri.

– Să ne asigurăm? făcu doamna Bellini. De ce? Nu am de gând să mai irosesc timp pe astfel de prostii dezgustătoare. Domnișoara Krömeier poate să facă ce vrea, domnul Hitler poate să facă ce vrea. Nu mai suntem în anii '50.

[1] *Sippenhaft* sau *Sippenhaftung* era un termen juridic folosit în perioada celui de-al Treilea Reich, care se referea la extinderea responsabilității unei crime împotriva statului și asupra membrilor familiei celui care a comis crima. (n.tr.)

– Ar fi totuși bine să nu fie căsătorit, obiectă Sensenbrink, în fine, doar dacă are vreo relație cu această Krömeier.

– Se pare că tot nu ați înțeles, interveni din nou doamna Bellini și se întoarse spre mine. Și? Sunteți căsătorit?

– Într-adevăr.

– Minunat, se văicări Sensenbrink.

– Dați-mi voie să ghicesc, făcu Bellini. Din 1945? Aprilie?

– Desigur, am răspuns, e surprinzător că a mai fost transmis comunicatul de presă. La vremea respectivă, din nefericire, orașul era plin de bolșevici.

– Nu vreau să fiu prea direct, luă cuvântul și Sawatzki, dar sunt de părere că Herr Hitler poate fi considerat pe bună dreptate văduv.

Orice s-ar spune, acest Sawatzki gândea clar și iute sub asediu, era de încredere și pragmatic.

– Nu pot confirma sută la sută, am zis, dar am citit și eu același lucru ca și domnul Sawatzki.

– Ei bine, se întoarse doamna Bellini către Sensenbrink. Mulțumit?

– Face parte din jobul meu să pun și întrebări neplăcute, zise Sensenbrink cu tupeu.

– Întrebarea e: ce facem? rezumă doamna Bellini situația.

– Trebuie neapărat să facem ceva? întrebă rezonabil Sawatzki.

– Aveți dreptate, domnule Sawatzki, am zis și eu, sau, mai bine zis, v-aș da dreptate dacă ar fi vorba numai despre mine. Dar dacă nu fac nimic, oamenii din jurul meu vor avea de suferit. Poate că nu-i va cauza domnului Sensenbrink, am continuat cu o privire ironică spre acesta, dar nu pot să las să se întâmple așa ceva dumneavoastră sau firmei.

– Cu firma nu mi-aș face mari griji, dar acționarii noștri ar reacționa în cinci minute, replică sec doamna Bellini. Asta înseamnă, așadar: nu un interviu în condițiile noastre, ci în condițiile lor.

– Dumneavoastră răspundeți ca asta să nu pară chiar așa, am zis și, pentru că bănuiam că doamna Bellini nu accepta ordinele la fel

de ușor ca Sawatzki, am adăugat repede: Dar aveți mare dreptate. Trebuie să le dăm un interviu. Să zicem că la Adlon. Iar ei plătesc.

– Ce idei aveți, remarcă Sensenbrink ironic, în această situație nu vom putea obține niciun fel de onorariu.

– Este o chestiune de principiu, am răspuns. Nu văd de ce am cheltui averea poporului pe această scursură de presă. Dacă plătesc ei nota, eu sunt mulțumit.

– Și când?

– Cât mai repede, fu de părere doamna Bellini pe bună dreptate. Mâine, să zicem. Atunci poate că ne lasă măcar o zi în pace.

Am fost de acord.

– Între timp poate că n-ar strica să ne întărim și noi propriul PR.

– Asta înseamnă?

– Nu putem să lăsăm relatarea doar în seama adversarului politic. Trebuie să scoatem și noi un ziar.

– Poate chiar *Völkischer Beobachter,* vorbi Sensenbrink ironic. Suntem o firmă de producție, și nu o editură.

– Nu trebuie să fie neapărat un ziar, interveni rezervatorul Sawatzki. Herr Hitler se pricepe cel mai bine la imaginile mișcate. Avem filmele, de ce nu le punem pe un homepage?

– Toate aparițiile de până acum în HD, pentru ca să oferim ceva în plus în comparație cu filmulețele de pe Youtube, îi continuă doamna Bellini ideea. Și am putea avea o platformă cu ajutorul căreia putem să comunicăm și informații speciale, dacă vrem. Sau propria părere despre toată situația. Asta sună bine. Aveți grijă ca departamentul de online să realizeze câteva propuneri.

Am încheiat ședința. Când am ieșit, am văzut că la mine în birou mai era lumină. Am intrat ca s-o sting. Câtă vreme Reichul nu era echipat complet cu energii regenerative, totul costă combustibil scump. Deocamdată nimeni nu se gândește la asta, dar peste treizeci de ani văicăreala va fi mare, când tancurile vor rămâne fără combustibil chiar înainte de El Alamein și nu vom putea obține

victoria finală. Am deschis ușa și am văzut-o pe domnișoara Krömeier șezând nemișcată la biroul ei. Abia acum mi-am dat seama că nu m-am interesat deloc de starea ei. Traudl Junge[1] îmi amintea mereu de zile de naștere, comemorări, telefoane personale, acum o făcea domnișoara Krömeier, dar în situația aceasta îmi ieșise din minte.

Ea privea consternată monitorul. Apoi își ridică privirea spre mine.

– Știți ce fel de mailuri primesc? mă întrebă ea slab.

Biata ființă mă mișcă profund.

– Îmi pare rău, domnișoară Krömeier, am răspuns eu. Eu suport ușor așa ceva, sunt obișnuit să rezist dușmăniilor atunci când mă lupt pentru viitorul Germaniei. Port întreaga responsabilitate, este impardonabil când adversarul politic atacă angajații.

– Dar n-are nicio legătură cu dumneavoastră, zise ea dând din cap. E doar rahatul pe care îl împrăștie cei de la *Bild*. Te trezești dintr-odată într-un ziar cu țâțe și se deschide sezonul de vânătoare. Primesc tot felul de fotografii de la idioți, mailuri cu răutăți, ce vor să facă cu mine, după trei cuvinte nici nu mai citesc. De șapte ani sunt Vulcania17, acum pot să renunț și la asta. Numele este contaminat, iar acum, zise ea apăsând pe o tastă, este istorie.

E neplăcut când nu poți să iei nicio decizie. Dacă Blondi ar mai fi trăit, aș fi putut măcar s-o mângâi, un animal, mai ales un câine poate să detensioneze astfel de momente.

– Treaba nu e atât cu internetul zise ea din nou privind în gol. În internet poți măcar să citești ce cred oamenii. Dar pe stradă asta nu se poate. Poți doar să presupui și nu prea mai vreau să presupun.

Ea își trase nasul fără să se miște.

[1] Traudl Junge (1920–2002), cea mai tânără dintre secretarele lui Adolf Hitler, s-a căsătorit în 1943 cu ofițerul SS Hans Hermann Junge, care a murit pe câmpul de luptă în Franța în 1944. (n.tr.)

– Ar fi trebuit să vă avertizez dinainte, i-am spus eu după o clipă de tăcere. Dar l-am subestimat pe adversar. Îmi pare foarte rău că trebuie să plătiți tributul pentru greșeala mea. Nimeni nu știe mai bine decât mine ce sacrificii trebuie făcute pentru viitorul Germaniei.

– Puteți înceta măcar două minute? făcu domnișoara Krömeier, care părea literalmente distrusă. Aici nu e vorba despre viitorul Germaniei! Asta e pe bune! Nu e o glumă! Nu e un număr! Asta e viața mea pe care o distrug ticăloșii ăștia.

M-am așezat pe scaunul din fața biroului ei.

– Nu pot să mă opresc două minute, i-am zis foarte serios. Nu vreau să mă opresc două minute. O să apăr până la ultimă suflare ceea ce consider eu a fi corect. Providența m-a ales în acest scop, o să sar în apărarea Germaniei până la ultimul glonț. Sigur că veți putea obiecta: oare nu poate Herr Hitler să cedeze și el măcar două minute? Iar pe timp de pace aș fi de acord cu mare plăcere, de dragul dumneavoastră, domnișoară Krömeier! Dar nu vreau! Și o să vă spun de ce. Sunt sigur că atunci nici dumneavoastră nu o să mai vreți!

Ea mă privi întrebător.

– În momentul în care fac concesii, nu le fac din pricina dumneavoastră, le fac, până la urmă, pentru că acea foaie mincinoasă mă obligă. Vreți asta? Vreți să fac ce îmi cere ziarul acela?

Ea clătină din cap, mai întâi încet, apoi cu încăpățânare.

– Sunt mândru de dumneavoastră, i-am zis, și cu toate astea, între mine și dumneavoastră există o diferență. Ceea ce îmi pretind mie însumi nu pot pretinde și de la alții. Domnișoară Krömeier, voi înțelege perfect dacă veți dori să renunțați să mai lucrați pentru mine. Firma Flashlight va putea să vă ofere cu siguranță o altă poziție, unde să nu mai fiți expusă unor astfel de neplăceri.

Domnișoara Krömeier își trase nasul. Apoi se îndreptă de spate și zise apăsat:

– La naiba, *mein Führer,* n-o să fac asta!

xxi

Primul lucru pe care l-am văzut scris cu litere gotice mari **„pagină de casa“**. Am pus mâna imediat pe telefon și l-am sunat pe Sawatzki.

– Și? Ați văzut deja? întrebă el. Fără a aștepta un răspuns, jubilă: A ieșit bine, nu-i așa?

– Pagină de acasă? am întrebat. Ce vrea să însemne asta? Despre a cui casă vorbim?

Sawatzki amuți în telefon.

– Păi, nu putem să-i spunem paginii dumneavoastră homepage...

– Așa, am făcut eu. De ce nu?

– Führerul nu folosește neologisme...

Am scuturat energic din cap.

– Sawatzki, Sawatzki, ce știți dumneavoastră despre Führer? Germanizarea asta încrâncenată este cel mai rău lucru pe care îl putem face. Nu trebuie să confundați puritatea sângelui cu izolarea mentală. Un homepage este evident un homepage, nu fiți ridicol! Doar nu o să-i spunem unui tanc „dispozitiv mobil cu șenile“, doar pentru că l-au inventat englezii.

– O homepage, mă corectă Sawatzki, prea bine. Mă ocup. În rest, cum vă place?

– N-am ajuns chiar așa de departe, l-am informat eu și am mișcat din nou curios aparatul șoarece pe masă. La capătul celălalt al firului, Sawatzki clămpănea la tastatură. Dintr-odată pe ecranul meu apăru homepage.

– Hm, făcu el, așa parcă nu mai are sens. De ce să mai scriem **homepage** cu scrierea asta veche?

– De ce trebuie să faceți totul complicat? l-am certat eu. Scrieți simplu Cartierul general al Führerului.

– Păi, nu spuneți mereu că nu sunteți Comandantul suprem al Armatei? întrebă Sawatzki aproape ironic.

– Bună observație, l-am lăudat eu. Dar aici e doar simbolic. Ca la adresa mea de e-mail. Doar nu sunt nici în noua Cancelarie a Reichului.

Apoi am închis și mi-am continuat explorările pe pagina mea.

Deasupra era instalat un meniu din care puteai intra cu ajutorul șoarecelui în diverse secțiuni. Una se chema „Informații noi", unde intenționam să anunțăm pe viitor noutățile și care deocamdată era goală. Apoi venea „Retrospectiva săptămânii", unde vizitatorii puteau vedea sub formă de film într-o mică fereastră aparițiile mele de până acum. Urma apoi bibliografia mea amănunțită, care cuprindea intervalul din 1945 până la întoarcerea mea, numită „Operațiunea Barbarossa II". Sawatzki propusese asta, iar eu m-am amuzat copios la ideea că aș fi dormit între timp într-un soi de mausoleu Kyffhäuser[1]. Pe de altă parte, nici nu puteam da informații mai exacte cu privire la intervalul acesta de timp, așa că am fost de acord cu propunerea. O altă secțiune se numea: „Întrebați-l pe Führer!", care urma să servească comunicării dintre mine și susținătorii mei. M-am uitat curios dacă venise deja vreo întrebare. Într-adevăr, un domn îmi scrisese:

> Stimate domnule Hitler,
>
> Am citit cu mare interes conceptul dumneavoastră despre valoare diferită a raselor. Eu sunt de multă vreme crescător de câini și îmi fac griji ca nu cumva să cresc o rasă inferioară. De aceea întrebarea: Care este cea mai bună rasă de câini din lume și care e cea mai proastă? Și care dintre câini este evreul?
>
> Helmut Bertzel, Offenburg

[1] Masiv muntos la granița dintre landurile Turingia și Saxonia-Anhalt, unde se află un monument închinat împăratului Frederic I Barbarossa. (n.tr.)

*

Asta mi-a plăcut foarte mult. O întrebare bună, ba chiar și interesantă. Cu atât mai mult cu cât în ultima vreme fusesem întrebat de atâtea chestiuni militare încât până și mie mi se păruse prea mult. Pe deasupra, subiectele militare, au o valoare moderată de divertisment când nu primești decât vești proaste. În primii ani de război, la masă se purtau deseori conversații incitante pe cele mai diverse teme, în ultima perioadă însă acestea chiar îmi lipsiseră. Întrebarea despre câini mi-a amintit un pic de acele vremuri atât de frumoase! Mi-am scos imediat telefonul meu minune și mi-am căutat eu însumi funcția de dictare, atât de mare era pofta de a răspunde la întrebare.

– Dragul meu domn Bertzel, am început eu, este foarte adevărat că știința chinologiei a obținut rezultate mult mai avansate decât reproducerea și dezvoltarea la oameni.

M-am gândit puțin dacă să-i trimit domnului Bertzel doar un răspuns scurt, dar apoi, doar pentru că aveam chef de meditație pe acest subiect, am decis să-l abordez cu temeinicia tipică Führerului și să-l aprofundez în mod cuprinzător și exhaustiv. Dar de unde să încep?

– Există câini care sunt atât de deștepți încât te sperie, am vorbit eu în aparat, la început un pic ezitant, dar apoi din ce în ce mai cursiv. Chinologia este un exemplu interesant care ne arată unde ar putea fi acum omenirea. De fapt, putem constata și încotro duce amestecarea necontrolată a sângelui, căci și câinele când nu e supravegheat se împerechează neselectiv. Urmările le vedem mai ales în sudul Europei, câinele metis se sălbăticește, decade. Dar acolo unde intervine ordinea, acolo apar rase pure, fiecare cu ce are mai bun. În lume există, trebuie să spunem asta foarte răspicat, mai mulți câini de elită decât oameni de elită – un deficit care ar fi putut fi compensat la mijlocul anilor ’40 dacă ar fi existat o voință mai mare de a rezista, în special a poporului german.

M-am oprit și am cântărit dacă nu cumva supăr cu asta prea mulți conaționali, dar, pe de altă parte, observația se referea la cei foarte bătrâni, iar până la urmă pentru ei era și gândită! Cei mai tineri, în schimb, ar putea astfel afla care vor fi cerințele pe care la un moment dat, vor trebui să le îndeplinească.

– Sigur că reproducerea și dezvoltarea câinelui nu se supun acelorași legi ca la oameni. Câinele îi este supus omului, omul îi controlează hrana și înmulțirea, prin urmare, câinele nu va avea niciodată o problemă cu *Lebensraumul.* De aceea obiectivele creșterii câinilor nu se orientează în funcție de lupta finală de odinioară pentru dominația lumii. Așadar, cu privire la întrebarea despre cum ar arăta câinii dacă ar fi trebuit să se lupte milioane de ani pentru cucerirea lumii nu se pot face decât speculații. Nu e nicio îndoială că ar avea dinți mai mari. Și ar fi mai bine înarmați. E foarte credibil ca astăzi astfel de câini să fie în stare să manevreze unelte simple, cum ar fi bâte, praștii, ba chiar arc și săgeată.

M-am oprit. Acești câini superiori ar fi putut oare avea deja și arme primitive de foc? Nu, acest lucru era mai degrabă improbabil.

– Cu toate acestea, diferențele de rasă se aseamănă cu cele umane. Așadar, ar fi îndreptățită întrebarea dacă în lumea câinilor există evrei, și anume câinele de evreu. Răspunsul e foarte clar: bineînțeles că există câinele de evreu!

Aici îmi puteam închipui deja ce presupuneau sutele de mii de cititori și de aceea trebuia să reacționez preventiv:

– Însă acesta nu este vulpea, așa cum s-a presupus deseori. O vulpe nu poate fi niciodată un câine, iar un câine nu poate fi niciodată o vulpe, prin urmare, vulpea nu va fi niciodată câinele de evreu. Dacă ar fi să fie, atunci ar trebui depistat între vulpi propria, vulpe evreiască, pe care eu o recunosc în vulpea cu urechi de liliac[1],

[1] În germană, *Löffelhund,* vulpea urecheată, de aici și comparația lui Hitler (n.tr.)

care în autentică manieră evreiască își neagă natura câinească chiar în nume.

Reușisem să mă enervez dictând.

– Vulpe liliac! am murmurat supărat. Apoi: Obrăznicie!

Mi-am revenit însă repede.

– Domnișoară Krömeier, vă rog să tăiați Vulpe liliac și Obrăznicie.

Asta era partea mai puțin frumoasă a acestui telefon cu funcție de dictare, exista probabil și o funcție de ștergere, dar eu nu reușeam să rețin cum se folosea.

– Reținem, așadar, am continuat eu, că putem găsi câinele de evreu și printre câini. Procedura următoare este de la sine înțeleasă: trebuie să ne uităm după un câine umil, lingău, bălos, însă întotdeauna pregătit să te atace pe la spate – e vorba, evident, de teckel. Sigur că aici parcă îi aud deja pe numeroșii posesori de câini din München[1] cum se întreabă: Cum se poate? Nu e teckelul cel mai german dintre toți câinii?

Răspunsul este nu.

Cel mai german dintre toți câini este ciobănescul, apoi urmează în ordine descrescătoare, dogul (dar doar din partea Elveției vorbitoare de germană), rotweillerul, toate speciile de schnauzeri, münsterländer și, din partea mea, și spitzul amintit deja la Wilhelm Busch. Câinii negermani sunt în schimb – făcând abstracție de rasele străine introduse în țară precum terrier, basset și alte astfel de potăi Weimaraneze *(nomen es omen!)* – îngâmfatul spaniel, lenesul mops și toate speciile degenerate de cățeluși de buzunar.

Am oprit aparatul, dar apoi l-am pornit din nou.

– Ca să nu mai vorbesc de ogarii aceia slăbănogi!

Am rămas pe gânduri încercând să-mi dau seama dacă uitasem ceva esențial, dar nu mi-am mai amintit nimic. Foarte bine. Acum

[1] Teckelul este un câine prin excelență münchenez. (n.red.)

parcă mi se făcuse poftă de o altă întrebare. Din păcate nu mai intrase niciu una.

Am împins aparatul șoarece mai departe spre ultima secțiune, „Obersalzberg – în vizită la Führer", care trebuia să funcționeze ca o carte de oaspeți dintr-un hotel. Aici sosiseră deja numeroase mesaje. Nu toate erau inteligibile.

Mesajele serioase nu puneau probleme: „Jos pălăria în fața exprimării dumneavoastră clare", scria acolo sau: „Mă uit la fiecare emisiune. În sfârșit încearcă cineva să se rupă de vechile structuri închistate". Acest din urmă lucru părea să fie foarte important pentru popor, de mai multe ori se făcea referire la ruperea, respectiv existența unor structuri închistate, un posibil arhitect amator vorbea de „stucturi", un expert în metal amintea de structuri „ruginite", dar până la urmă era limpede ce voiau să spună. Iar pentru un german există, desigur, calități mai importante decât ortografia care are tendința să decadă într-o meschinărie birocratică.

La fel de îmbucurător era și mesajul „Führer rulez". Puteam să presupun că între timp căpătasem susținători chiar și în Franța, asta dacă nu cumva era vorba despre o greșeală de literă, căci mai primisem și mesajul „Fuehrer RULZ!" – probabil că un domn Rulz încerca să atragă prin intermediul meu atenția asupra sa.

De mai multe ori apăruseră îndemnuri de genul „Tot așa înainte!" precum și „Führer for President". Tocmai voiam să îmi închei vizita pe site, când am descoperit mai în josul paginii o listă de vreo jumătate de duzină de mesaje identice trimise de cineva care își spunea „sânge & onoare".

În mod surprinzător, mesajul era mai degrabă critic: „Încetează cu minciunile, evreu turc ce ești!".

Am clătinat din cap și l-am sunat pe Sawatzki ca să-i spun să șteargă prostiile acelea. Ce era un evreu turc? El îmi promise că se va

ocupa și spuse să mai accesez o dată pagina. De data asta scria **„Cartierul general al Führerului“**.

Arăta chiar foarte bine.

xxii

Relația cu presa e destul de complicată, mai ales dacă presa nu e uniformizată. Nu doar pentru politicieni ca mine care trebuie să salveze poporul, nu, recunosc că nu reușesc să înțeleg de ce li se face așa ceva germanilor. Să luăm, de pildă, aceste relatări economice. În fiecare zi un alt „specialist“ ne spune ce ar trebui făcut, iar în ziua următoare un „specialist“ și mai mare ne explică de ce asta ar fi complet greșit și că soluția corectă e exact cea opusă. Este vorba tocmai despre acest principiu evreiesc, care evident acționează chiar și în lipsa evreilor, și al cărui unic scop este să răspândească un haos cât mai mare posibil ca oamenii aflați în căutarea adevărului să fie nevoiți să cumpere și mai multe ziare și să se uite la și mai multe emisiuni de televiziune. Asta se vede la ramurile economice care înainte nu interesau pe nimeni și pe care acum toată lumea le urmărește, doar ca să se teamă și mai mult de terorismul economic. Cumpără acțiuni, vinde acțiuni, acum aur, acum obligațiuni, apoi din nou imobiliare. Omul simplu este nevoit să-și asume o ocupație secundară de finanțist, ceea ce înseamnă, în cele din urmă, doar un singur lucru, că este obligat să joace la ruletă cu greu adunatele sale economii. O aiureală, căci omul simplu ar trebui să muncească cinstit și să-și plătească impozitele, iar apoi un stat cu conștiința unei responsabilități asumate ar trebui să-l scutească de grijile bănești! Asta e cel mai mic lucru pe care-l poate face un guvern care, din pricina unor scrupule ridicole (fără arme atomice proprii și alte scuze de genul ăsta) se încăpățânează să le refuze oamenilor terenuri agricole gratuite în câmpiile rusești.

Faptul că politica permite la ora actuală stilul panicard pe care-l abordează presa este, desigur, o prostie cât carul de mare: în acest haos propria neputință pare și mai idioată ca de obicei, iar cu cât grijile și panica sunt mai mari, cu atât mai neputincioși sunt clovnii din politică. Vreau să spun, mie îmi convine când poporul vede în fiecare zi tot mai clar ce amatori ocupă acum funcții pline de răspundere, unde au voie să vegeteze diletantic. Ceea ce mă surprinde cu adevărat este că nu s-au adunat mai demult oamenii cu furci și făclii în fața trăncănitorilor parlamentari urlând ca dintr-un glas: „Ce faceți cu banii noștri???“

Dar germanul nu e o fire revoluționară. Nu trebuie decât să ne amintim că până și cea mai justificată și plină de sens revoluție din istoria germană a trebuit favorizată în 1933 de alegeri. O revoluție regulamentară, am putea spune. Ei bine, pot să vă asigur, voi face și de data asta tot posibilul.

Am vrut să-l iau pe Sawatzki cu mine la Adlon. Nu că m-aș fi așteptat din partea lui la cine știe ce intervenție genială, dar mi se părea potrivit să apar însoțit, doar pentru a avea un martor în cazul unor afirmații controversate – un martor, atenție, însă Sensenbrink simțise nevoia să vină și el. Nu sunt sigur dacă Sensenbrink credea că ar putea interveni salvator sau dacă voia să supravegheze ce aveam de spus. Până la urmă Sensenbrink face parte, așa cum pot spune de-acum cu certitudine, dintre acei adjuncți care sunt de părere că lucrurile funcționează doar dacă participă și ei într-un fel sau altul. Aici nu pot decât să avertizez că nu se întâmplă decât poate o dată la o sută sau la două sute de ani să se nască un geniu universal, care colac peste pupăză mai trebuie să preia și comanda supremă asupra întregului front estic, căci altminteri se duce totul de râpă – dar în mod normal acești tipi universal indispensabili se dovedesc până la urmă dispensabili și inutili, asta în cel mai bun caz.

Deseori fac mai mult rău decât bine.

Alesesem un costum simplu. Nu că mi-ar fi fost rușine de uniformă sau mai știu eu ce, dar sunt de părere că uneori, tocmai ca

reprezentant al unor opinii tranșante, e mai bine să oferi o imagine accentuat burgheză. Așa am acționat pe întreaga perioadă a Jocurilor Olimpice din 1936 și, după cât am citit, s-a încercat de curând la Peking copierea cu rezultate bune spre foarte bune a acestui enorm succes de propagandă.

La hotelul decorat deja pentru Crăciun am fost conduși în sala de conferință stabilită.

Și, cu toate că mă străduisem să apar cu o ușoară întârziere, tot am fost primii. Asta m-a cam deranjat, ar fi putut să fie o manevră strategică a acelor gazetărași, dar putea fi și o coincidență. Nu a durat mult până când s-a deschis din nou ușa. O tânără blondă îmbrăcată într-un taior se apropie de mine. Alături de ea se afla un fotograf dolofan, îmbrăcat în hainele jerpelite tipice celor din meseria lui, care începu pe dată, neîntrebat, să facă fotografii. Înainte ca lui Sawatzki sau lui Sensenbrink să le vină ideea de a ne prezenta în stil pedant profesoral, am făcut un pas în față, mi-am prins pălăria la subraț și i-am întins damei mâna, urându-i bună ziua.

– Încântată, zise ea rece, dar nu neprietenoasă, Ute Kassler de la *Bild*.

– Plăcerea este de partea mea, am răspuns, am citit deja multe lucruri de-ale dumneavoastră.

– De fapt, mă așteptam la Salutul German, remarcă ea.

– Atunci înseamnă că vă cunosc mai bine decât mă cunoașteți dumneavoastră pe mine, am continuat eu conversația afabil și am condus-o spre scaunele de la masă. Eu nu m-am așteptat să mă salutați cu Salutul German, prin urmare, cine a avut dreptate?

Ea se așeză și își puse poșeta pe un scaun liber. Toată treaba asta cu poșetele și așezarea lor, de parcă ai fi într-un compartiment de tren, nu cred că se va schimba nici în următorii șaizeci și cinci de ani.

– Ce drăguț că v-ați făcut în sfârșit timp pentru noi, zise ea.

– Nu puteți spune că am preferat un alt ziar, am replicat eu, și, până la urmă, dumneavoastră v-ați... să zicem... preocupat cel mai mult de mine.

– Avem și ce să relatăm despre dumneavoastră, râse ea. Cine sunt domnii care vă însoțesc?

– Acesta este domnul Sensenbrink de la Flashlight, am răspuns, iar acesta, am arătat eu spre domnul Sawatzki, este domnul Sawatzki, tot de la Flashlight. Un tip extraordinar!

Cu coada ochiului am văzut încântarea de pe chipul lui Sawatzki, datorată în parte laudelor mele, dar în parte și atenției acordate de reporterița cu adevărat atrăgătoare. Sensenbrink afișase o expresie pe care o puteai considera la alegere ori competentă, ori neștiutoare.

– Ați adus doi supraveghetori? zâmbi ea. Arăt chiar așa de amenințătoare?

– Nu, am răspuns, dar eu în lipsa celor doi domni, par atât de inofensiv.

Ea râse din nou. La fel și eu. Ce aiureală grotescă! Propoziția nu avea niciun sens, oricum o dădeai. Dar trebuie să admit că o subestimasem pe tânăra damă și în acel moment speram să scap de ea după o conversație voioasă.

Ea își scoase telefonul și mă întrebă:

– Sper că nu aveți nimic împotrivă dacă înregistrăm convorbirea?

– La fel de puțin ca și dumneavoastră, am replicat și i-am înmânat telefonul meu lui Sawatzki.

Eu n-aveam idee cum se puteau înregistra convorbiri întregi. Sawatzki avu prezență de spirit și se comportă ca și cum ar fi știut ce să facă. Am decis să-l mai laud o dată cu prima ocazie.

Un chelner se apropie de masă și ne întrebă ce doream să bem. Am comandat. Chelnerul dispăru.

– Și? am întrebat. Ce doriți să știți despre mine?

– De pildă, care e numele dumneavoastră?

– Hitler, Adolf, am răspuns eu și doar acest răspuns fu de ajuns ca lui Sensenbrink să-i apară pe frunte primele broboane de sudoare.

Ai fi putut crede că acum mă prezentam pentru întâia oară.

– Vreau să spun, desigur, numele dumneavoastră adevărat.

– Dragă domnișoară, am răspuns eu și m-am aplecat râzând în față, așa cum ați citit deja, am decis acum ceva vreme să mă fac politician. Cât de prost ar trebui să fie un politician care se prezintă poporului sub un nume fals? Cum să-l mai votezi așa?

Pe chipul ei apărură câteva cute de încruntare.

– Întocmai. Atunci de ce nu îi dezvăluiți poporului german numele dumneavoastră real?

– Asta fac, am oftat eu.

Totul devenise foarte obositor, cu atât mai mult cu cât cu o seară înainte urmărisem până târziu un documentar foarte interesant despre armele mele minune. O tâmpenie destul de amuzantă, care putea fi rezumată în felul următor, și anume că fiecare dintre aceste arme ne-ar fi putut aduce victoria în război dacă nu aș fi stricat eu totul de fiecare dată. E destul de surprinzător ce tot inventează acești istorici cu imaginație, dar fără habar. Nici nu vreau să mă gândesc că și informațiile despre bărbați importanți precum Carol cel Mare, Otto I sau chiar Arminius le avem, de fapt, tot de la vreun istoric care a simțit o chemare să ni le comunice.

– Ați vrea să ne arătați pașaportul? întrebă tânăra damă. Sau buletinul?

Cu coada ochiului am văzut cum Sensenbrink se pregătea să spună ceva. Realist vorbind, nu putea spune altceva decât o tâmpenie. Nu se știe niciodată când și de ce deschid gura astfel de oameni, de cele mai multe ori nu fac decât să spună ceva pentru că au observat că nu apucaseră încă să vorbească sau pentru că se tem să nu fie considerați neimportanți dacă păstrează în continuare tăcerea. Așa ceva trebuie împiedicat cu orice preț.

– Le cereți tuturor celor cu care stați de vorbă să vă arate pașaportul? am răspuns eu cu o întrebare.

– Doar celor care pretind că ar fi Adolf Hitler.

– Și câți dintre aceștia ați întâlnit?

– Din fericire, zise ea, dumneavoastră sunteți primul.

– Sunteți tânără și poate prost informată, i-am spus, dar n-am cerut niciodată în viața mea să fiu tratat special. Mănânc și eu din aceeași oală ca și soldatul de rând.

Ea rămase o clipă tăcută, căutând alt unghi de abordare.

– Abordați la televizor subiecte controversate.

– Abordez adevărul, am susținut. Iar eu spun ce simte omul simplu. Ce ar spune și el dacă ar fi în locul meu.

– Sunteți un nazist?

Asta m-a cam enervat.

– Ce fel de întrebare e asta? Desigur.

Ea se lăsă pe spate. Probabil că nu era obișnuită să discute cu cineva care nu se ferea să spună lucrurilor pe nume. Era remarcabil cât de liniștit era Sawatzki, în comparație cu Sensenbrink care asuda deja destul de penibil.

– Este adevărat că îl admirați pe Adolf Hitler?

– Doar dimineața, în oglindă, am glumit eu, dar ea îmi ignoră nerăbdătoare răspunsul.

– Bine, mai precis atunci: admirați realizările lui Adolf Hitler?

– Admirați realizările lui Ute Kassler?

– Așa nu ajungem nicăieri, zise ea supărată. Doar eu nu sunt moartă.

– Probabil că vă pare rău, i-am spus, dar nici eu nu sunt.

Ea își strânse buzele. Chelnerul sosi cu băuturile. Frau Kassler luă o înghițitură de cafea. Apoi încercă o nouă abordare.

– Negați faptele comise de naziști?

– Nici nu îmi trece prin gând. Eu sunt primul care nu ostenește să atragă atenția asupra lor!

Ea își dădu ochii peste cap.

– Dar le și condamnați?

– Asta chiar ar fi o mare prostie! Doar nu sunt atât de schizofrenic ca parlamentarii noștri, m-am amuzat eu. Asta e treaba frumoasă la *Führerstaat*. Nu aveți doar la început pe cineva răspunzător, ci și în timp și chiar și după.

– Chiar și pentru șase milioane de evrei morți?

– Mai ales pentru aceia! Sigur, nu am stat să număr. În ochii ei sclipi încântarea pentru o clipă scurtă, până când am continuat: Dar aceste lucruri nu sunt necunoscute. Dacă înțeleg bine, nici măcar presa învingătorilor nu îmi contestă meritul de a fi stârpit de pe fața Pământului acești paraziți.

Ea mă privi furioasă.

– Iar astăzi faceți bancuri la televizor despre asta, șuieră ea.

– Asta e o noutate pentru mine, i-am spus eu serios. Subiectul „evrei" nu este amuzant.

Ea trase adânc aer în piept și se lăsă din nou pe spate. Luă o înghițitură zdravănă de cafea și reveni cu încă o încercare.

– Ce faceți când nu aveți emisiune? Ce faceți în particular?

– Citesc mult, i-am răspuns, această interrețea este în multe privințe o adevărată încântare. Și desenez cu plăcere.

– Lăsați-mă să ghicesc, zise ea. Clădiri, poduri și alte astfel de lucruri.

– Sigur. Am o pasiune pentru arhitectură...

– Despre asta am auzit deja, oftă ea. Mai există unele de-ale dumneavoastră pe la Nürnberg.

– Încă? Ce frumos! am zis. Sigur, am contribuit și eu, dar marele merit îi revine, bineînțeles, lui Albert Speer.

– Să ne oprim aici, făcu ea glacial, asta nu duce la nimic. Plus că nu mi se pare că ați avea o atitudine foarte cooperantă.

– Nici eu nu-mi amintesc ca înțelegerea noastră să fi inclus un protocol adițional în acest sens.

Ea îi făcu semn chelnerului să aducă nota. Se întoarse apoi spre fotograful ei.

– Mai ai nevoie de poze?

Acesta scutură din cap. Ea se ridică și zise:

– O să citiți ce am scris.

M-am ridicat și eu, la fel rezervatorul Sawatzki și domnul Sensenbrink. Politețea e politețe. Tânăra ființă nu avea nicio vină pentru că crescuse într-o lume anapoda.

– Mă bucur deja de acum, i-am răspuns.

– Ei, atunci bucurați-vă frumușel, îmi aruncă ea în timp ce pleca.

Eu, Sensenbrink și Sawatzki ne-am așezat la loc.

– Ei, ăsta chiar a fost un interviu scurt, zise Sawatzki iritat și își umplu ceașca. N-are niciun rost să irosim cafeaua. Ăștia chiar fac cafea foarte bună aici.

– Dar eu nu sunt sigur dacă cei doi au obținut ce și-au dorit, se îngrijoră Sensenbrink.

– Ei oricum vor scrie ce vor vrea, am zis. Deocamdată, să ne-o lase în pace pe domnișoara Krömeier.

– Cum se simte? întrebă Sawatzki îngrijorat.

– Cam ca populația germană civilă. Cu cât mai abitir aruncă inamicul cu bombe, cu atât mai fanatică devine rezistența. E o fată fantastică.

Sawatzki dădu din cap și, pentru o clipă, mi se păru că ochii îi străluceau o idee mai tare ca de obicei. Dar s-ar fi putut să mă înșel.

xxiii

Problema cu parlamentarii este că aceştia pur şi simplu nu înţeleg nimic. Adică: de ce am purtat acel război? Doar nu pentru că îmi place tare mult să port războaie! Urăsc războaiele. Dacă l-aş mai avea pe Bormann, pe el l-ar putea întreba oricine, iar el ar confirma asta imediat. Cel mai teribil e că mi-ar fi plăcut să însărcinez pe altcineva cu această treabă, dacă ar fi existat cineva mai bun. Iar acum, ei bine, pe termen scurt nu va trebui să mă preocup de subiectul acesta, dar pe termen mediu şi lung probabil că va trebui să iau din nou povara asupra mea. Cine altcineva ar putea s-o facă? Cine ar face aşa ceva? Dacă întrebi azi un parlamentar, acesta îţi va spune că astăzi războaiele nu mai sunt necesare. Asta se susţinea şi înainte şi prostia era la fel de mare ca şi astăzi. Nu trebuie să uităm de faptul că acest Pământ nu creşte. Dar creşte numărul locuitorilor Pământului. Iar când resursele naturale se vor rări, care rasă se va bucura de ele?

Cea mai drăgălaşă?

Nu, cea mai puternică. Şi de aceea am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru a întări rasa germană. Şi să intrăm peste rus înainte să năvălească el peste noi. Şi asta în ultima clipă, cel puţin aşa am crezut. Pe atunci trăiau 2,3 miliarde de oameni pe Pământ. Două virgulă trei *miliarde!*

Nimeni nu putea şti dacă mai încap încă de trei ori pe atât.

Dar – iar aici e treaba hotărâtoare: trebuie să ştii să tragi concluziile corecte din această stare de fapt. Iar concluzia corectă nu poate fi: pentru că acum suntem şapte miliarde, tot ce s-a întâmplat atunci a fost inutil.

Concluzia corectă trebuie să fie: dacă am avut deja atunci dreptate, astăzi am dreptate întreit. E o chestiune de aritmetică simplă, orice elev de clasa a treia poate rezolva problema.

Din acest punct de vedere chestiunea cu întoarcerea mea îmi este mai limpede ca oricând. Căci de ce trăiesc astăzi în lume șapte miliarde de oameni?

Pentru că am purtat un război care a fost, extrem de, ca să folosesc un cuvânt la modă, susținut. Dacă toți acești oameni s-ar fi înmulțit, acum am fi ajuns la opt miliarde. Iar dintre aceștia, fără îndoială că cei mai mulți ar fi ruși care ne-ar fi cotropit țara, ne-ar fi adunat recoltele, ne-ar fi furat vitele, ne-ar fi luat bărbații în putere ca sclavi, pe ceilalți ar fi încercat să-i măcelărească pentru ca apoi să-și pună labele jegoase pe femeile noastre tinere și neprihănite. Așadar, întâi și întâi, providența a considerat că sarcina mea era să reduc excesul de populație bolșevică. Iar acum am fost chemat să-mi îndeplinesc restul misiunii. Pauza dintre cele două etape a fost necesară pentru a nu-mi irosi forțele în aceste decenii necesare pentru ca urmările târzii ale războiului să se facă simțite. Cum ar fi: certuri între aliați, destrămarea Uniunii Sovietice, pierderi teritoriale ale rușilor și, desigur, împăcarea cu aliatul nostru cel mai apropiat, cu Anglia, pentru a putea acționa mai târziu uniți. Astăzi nu îmi e foarte clar de ce nu a funcționat data trecută. Câte bombe ar mai fi trebuit să aruncăm asupra orașelor lor înainte să înțeleagă că sunt prietenii noștri?

Pe de altă parte, dacă ne uităm la noile cifre, nu mai e foarte clar de ce mai e nevoie de Anglia. Căci insula aia decrepită chiar nu mai e o putere mondială. Sigur, nu trebuie să găsesc răspuns la toate întrebările deodată. Însă se apropie moment limită pentru măsuri hotărâte. Și de aceea am fost atât de șocat de starea așa-ziselor forțe naționale ale țării.

Inițial, am crezut că trebuia să mă bazez doar pe mine însumi. Însă soarta îmi scosese deja în cale câțiva aliați. Dar, din păcate, acesta era și un semn de precaritate: că a durat mai multe luni până când am aflat că exista cineva care se simțea chemat să ducă mai departe munca NSDAP-ului. Am fost atât de revoltat cu privire la această muncă proastă de propagandă încât i-am organizat pe regizorul adjunct Bronner dimpreună cu un cameraman și ne-am dus la Berlin–Köpenick unde exista sub numele NPD cea mai mare adunare de acest fel. Trebuie să spun: acolo am simțit că-mi vine să vomit.

Sunt de acord că, bunăoară, Casa Brună din München nu era foarte impunătoare, însă destul de serioasă și reprezentativă. Sau dacă mă gândesc la clădirea administrativă a lui Paul Troost[1] aflată la doar o azvârlitură de băț, ei bine, aceea era o casă pentru care aș fi intrat imediat în orice partid. Dar dărăpănătura asta plină de zăpadă din Berlin–Köpenick era jalnică.

Căsuța sărăcăcioasă ședea tremurând între două clădiri de apartamente ca un picioruș de copil în papucii tatălui. Deja clădirea părea complet depășită de situație, poate și pentru că unui idiot îi venise ideea să dea un nume dărăpănăturii, pe care îl și scrisese cu litere mari pe fațadă: „Carl Arthur Bühring Haus“, arăta de parcă ar fi botezat cineva un colac de înot pentru copii cu numele de „Herzog von Friedland“. La sonerie scria „Sediul partidului NPD“ atât de mic încât o puteai numi lașitate în fața inamicului. Era incredibil, era ca în perioada de la Weimar: dorința poporului, chestiunea națională era din nou devalorizată, dezonorată și făcută de rușine de niște zevzeci. Am apăsat înfuriat pe sonerie, iar când nu apăru nimeni am bătut de mai multe ori cu pumnul în ușă.

Aceasta se deschise.

– Dumneavoastră ce doriți? se interesă un tânăr cu o expresie iritată pe fața plină de coșuri.

---

[1] Paul Ludwig Troost (1878–1934), arhitect german. El este cel care a proiectat *Führerbau,* care a servit drept clădire reprezentativă a NSDAP în München. (n.tr.)

– Ce credeți? am întrebat eu sec.

– Aveți permisiune de filmare?

– Ce fel de schelălăială îngrozitoare mai e și asta? m-am răstit eu la el. De când se ascunde o mișcare națională în spatele unor astfel de mașinațiuni sud-europene? Am deschis energic ușa. Dați-vă din calea mea! Sunteți o adevărată rușine pentru națiunea germană! Unde este superiorul dumneavoastră?

– Eu... o clipă... așteptați... o să chem pe cineva...

Tinerelul dispăru și ne lăsă să așteptăm într-un fel de sală de primire. M-am uitat în jur. Casa ar fi avut nevoie de o zugrăveală, mirosea a fum vechi de țigară. Ici-colo erau programe ale partidului cu sloganuri idioate. „Să accelerăm" scria pe unul dintre ele în ghilimele, de parcă în realitate n-ar fi trebuit să accelerăm. „Milioane de străini ne costă miliarde" scria pe un fluturaș, dar cine ar fi trebuit atunci să producă gloanțele și grenadele pentru armată, cine ar fi trebuit să sape tranșeele pentru soldați, asta desigur că nu scria acolo. Tinerelul care răspunsese la ușă ar fi fost la fel de inutil și la lopată, și în luptă.

În viața mea nu m-am mai rușinat atât de tare pentru un partid național. La gândul că se filma totul a trebuit să mă controlez ca să nu mă podidească lacrimile. Pentru gunoaiele astea se lăsase Ulrich Graf[1] împușcat cu unsprezece gloanțe? Doar nu murise Ernst von Scheubner-Richter sub gloanțele poliției din München pentru ca astfel de idioți să-și bată joc, în clădirile lor dărăpănate, de sângele vărsat de oameni curajoși! Din camera următoare l-am auzit pe băiețaș vorbind poticnit la telefon. Camera înregistra totul, întreaga neputință, era amarnic – dar altminteri nu cred că se putea, grajdul acesta trebuia curățat. Până la urmă n-am mai suportat și m-am dus tremurând de furie în camera de alături.

[1] Ulrich Graf (1887–1950), unul dintre primii membri ai NSDAP care la puciul împotriva lui Hitler a fost lovit de unsprezece gloanțe, a supraviețuit și a fost considerat de atunci salvatorul vieții lui Hitler. (n.tr.)

– … l-aș fi refuzat, dar parcă… cumva arată ca Adolf Hitler, are uniforma…

I-am smuls puștiului receptorul din mână și am urlat în telefon:

– Cine e ratatul care conduce șandramaua asta?

A fost absolut surprinzător cu câtă agilitate s-a mișcat altminteri molcomul regizor adjunct Bronner în jurul mesei, apăsând cu mare bucurie un buton al telefonului. Dintr-odată răspunsurile puteau fi auzite în toată încăperea dintr-un mic difuzor din aparat.

– Permiteți-mi, vă rog! zise difuzorul.

– Dacă voi permite ceva veți fi primul care va afla asta, am zbierat eu. De ce nu e niciun șef la serviciu? De ce e pe poziții doar puțoiul acesta ochelarist? Să poftiți imediat încoace și să-mi dați socoteală! Imediat.

– Cine e la telefon? făcu difuzorul. Năucul de pe youtube?

Sunt de acord că omul obișnuit de pe stradă nu înțelege foarte ușor anumite întâmplări din istoria recentă. Însă aici trebuie judecat cu două măsuri: cine vrea să conducă o mișcare națională trebuie să poată reacționa la cele mai neprevăzute cotituri ale sorții. Iar când soarta îi bate apoi la ușă nu trebuie să întrebe:

– Sunteți năucul de pe youtube?

– Ei bine, am zis, presupun că nu mi-ați citit cartea.

– Despre asta nu vorbesc acum, zise difuzorul. Iar acum vă rog să părăsiți de îndată sediul, altfel chem să vă dea afară.

Am râs.

– Eu am invadat Franța, i-am zis, am invadat Polonia. Am invadat Olanda și Belgia, iar pe ruși i-am prins cu sutele de mii în încercuire, înainte să apuce să zică măcar pâs. Dacă aveți măcar o spoială de gândire națională, atunci veți veni încoace să-mi dați socoteală despre felul în care irosiți moștenirea poporului!

– O să vă…

– Vreți să-l îndepărtați cu forța pe Führerul Marelui Reich German? l-am întrebat eu liniștit.

– Dar dumneavoastră nu sunteți Führerul.

Din motive de neînțeles, regizorul-adjunct Bronner își strânse în acel moment pumnul și rânji cu toată gura.

– Adică, vreau să spun: Hitler, zise difuzorul poticnindu-se, nu sunteți, desigur, Hitler.

– Așa, așa, am făcut calm, extrem de calm, atât de calm încât, dacă Bormann ar fi fost de față, ar fi împărțit deja căști de protecție. Dar dacă, am continuat eu foarte politicos, dar dacă aș fi, atunci m-aș bucura de onoarea de a putea conta pe susținerea dumneavoastră necondiționată a mișcării național-socialiste?

– Eu…

– Îl aștept de îndată pe *Reichsleiterul* responsabil… De îndată!

– Acesta nu poate chiar acum...

– Eu am timp, i-am răspuns, de fiecare dată când îmi arunc privirea pe calendar constat că am surprinzător de mult timp.

Apoi am închis.

Tinerelul mă privi complet nedumerit.

– Doar nu ați zis pe bune asta, nu-i așa? se interesă cameramanul îngrijorat.

– Poftim?

– Eu nu am deloc surprinzător de mult timp. La patru mi se termină programul.

– Bine, bine, interveni Bronner. La nevoie aducem un înlocuitor. Treaba iese foarte bine aici!

Își scoase telefonul portabil din buzunar și se puse pe organizat.

Eu m-am așezat pe unul dintre scaunele libere.

– Aveți cumva ceva de citit pe aici? l-am întrebat pe tinerel.

– Să văd, domnule…

– Hitler e numele meu, i-am spus sec. Serios, ultima dată când am avut atâtea greutăți cu prezentarea mă aflam într-o curățătorie turcească. Sunteți înrudit cumva cu anatolienii aceia?

– Nu, doar că… noi… se bâlbâi tinerelul.

– În fine. Nu vă prevăd cine știe ce viitor în acest partid.

Soneria telefonului întrerupse căutarea de lecturi a tinerelului. El ridică receptorul și aproape că luă poziție de drepți.

– Da, zise el în aparat, da, mai e aici. Apoi se întoarse spre mine: Președintele federal vrea să vă vorbească.

– Eu nu doresc să mai vorbesc. Vremea discuțiilor telefonice a trecut. Vreau să-l văd în carne și oase.

Slăbănogul tinerel nu arăta mai bine asudat. Nu părea să fi absolvit niciuna dintre școlile noastre de elită, nici stagiul militar și nici nu frecventa vreun club sportiv.

Pentru un om cât de cât sănătos la minte era de neînțeles de ce partidul nu tria încă de la început astfel de marfă rasială expirată. Tinerelul șopti ceva în telefon. Apoi închise.

– Domnul președinte federal vă roagă să mai aveți un pic de răbdare, făcu puștiul, va veni cât va putea de repede. Asta este pentru MyTV, nu?

– Asta este pentru Germania, l-am corectat eu.

– Pot să vă ofer între timp ceva de băut?

– Între timp vă puteți așeza, i-am spus și l-am studiat îngrijorat. Practicați vreun sport?

– Eu n-aș vrea… zise el, iar domnul președinte va sosi imediat…

– Încetați cu văicăreala, m-am răstit. „Iute ca un ogar, rezistent ca pielea tăbăcită și tare ca oțelul Krupp“[1]. Cunoașteți asta?

El dădu șovăind din cap.

– Atunci poate că nu-i totul pierdut, am zis cu o oarecare toleranță. Știu că vă e frică să vorbiți. Dar ajunge dacă vă folosiți capul. Iute ca ogarul, rezistent ca pielea tăbăcită și tare ca oțelul Krupp – ce părere aveți, sunt acestea calități pe care e bine să le ai atunci când urmărești un obiectiv mai mare?

– Aș zice că nu are ce să strice, replică el prevăzător.

– Și? l-am întrebat. Sunteți iute ca un ogar? Sunteți tare ca oțelul?

– Eu…

[1] Fragment din discursul lui Hitler de la congresul partidului din 1935, despre cum ar trebui să fie tineretul. (n.tr.)

– Nu sunteți. Sunteți lent ca un melc, fragil ca oasele unui bătrân și moale ca untul. În spatele frontului pe care-l apărați, femeile și copiii trebuie evacuați pe dată. Data viitoare când ne vedem vreau să fiți într-o formă mai bună. Liber.

Tinerelul se îndepărtă cu o expresie plouată ca de oaie.

– Și renunțați la țigări, am răcnit în urma lui. Mirosiți ca o pastramă ieftină.

Am luat una dintre acele broșuri diletantiste, dar nu am apucat să le citesc.

– Nu mai suntem singuri, zise Bronner cu o privire pe fereastră.

– Hmm? făcu cameramanul.

– N-am idee de unde au aflat, dar afară sunt o sumedenie de echipe de televiziune.

– Probabil că unul dintre polițiști, presupuse cameramanul. De asta nici nu ne dau afară. Nu dă bine ca nazist dacă îl arunci afară pe Führer în transmisie directă.

– Dar nu e, medită Bronner.

– Deocamdată nu, Bronner, l-am corectat eu sever. Mai întâi, trebuie unificată mișcarea națională și îndepărtați idioții dăunători. Iar aici, am continuat cu o privire spre tinerel, aici ne aflăm într-un cuib de astfel de idioți dăunători.

– Acum vine cineva! anunță Bronner. Cred că e șeful ăl mare.

Într-adevăr, ușa se deschise și apăru un personaj molatic.

– Ce drăguț, făcu aceasta întinzându-mi o mână grăsună, domnul Hitler. Numele meu e Apfel, Holger Apfel, președintele federal al Partidului Național-Democratic al Germaniei. Vă urmăresc emisiunile cu mare interes.

Am studiat o clipă această ființă stranie. Nici măcar Berlinul distrus de bombe nu arătase așa de trist. Vorbea de parcă ar fi avut mereu gura plină cu pâine și cârnați și așa și arăta. I-am ignorat mâna întinsă și l-am întrebat:

– Nu sunteți în stare să salutați ca un german onorabil?

El mă privi nedumerit, ca un câine căruia i s-au dat deodată două comenzi.

– Așezați-vă, i-am indicat. Avem de vorbit.

Omul se așeză pufnind pe locul de lângă mine.

– Dumneavoastră, i-am spus, dumneavoastră reprezentați, așadar, aici chestiunea națională.

– De nevoie, răspunse el cu o jumătate de zâmbet. Dumneavoastră nu v-ați mai ocupat de ea de ceva vreme.

– Trebuie să-mi drămuiesc timpul, i-am spus scurt. Întrebarea este: ce ați făcut în acest timp?

– Nu cred că trebuie să ne rușinăm cu realizările noastre, zise el, reprezentăm germanii din Mecklenburg-Pomerania Inferioară și Saxonia, iar camarazii noștri…

– Cine?

– Camarazii noștri.

– Li se spune conaționali, l-am corectat. Un camarad e cineva cu care ai stat în tranșee. Cu excepția mea, nu văd aici pe nimeni căruia să-i corespundă descrierea. Sunteți de altă părere?

– Pentru noi, național-democrați…

– Național-democrație, l-am luat eu în râs, ce va să zică asta? Politica național-socialistă are nevoie de o democrație care nu se potrivește pentru denumire. Dacă democrația s-a încheiat odată cu alegerea Führerului, voi tot mai alergați de colo-colo cu democrația în nume! Cât de prost poți să fii?

– Noi ca național-democrați susținem desigur cu tărie Constituția și…

– Nu mi se pare că ați fost membru SS, i-am spus, dar mi-ați citit totuși cartea, nu?

El mă privi un pic nesigur și fu de părere:

– Ei bine, omul trebuie să fie informat și, deși cartea nu e ușor de găsit în Germania…

– Unde vreți să ajungeți? E un fel scuză pentru că nu mi-ați citit cartea? Sau că ați citit-o? Sau pentru că nu ați înțeles-o?

– Deci, treaba merge prea departe, n-am putea opri o clipă camera?

– Nu, am răspuns eu rece. Ați pierdut destul timp. Sunteți un potlogar. Încercați să vă fierbeți supica pe flacăra abia pâlpâitoare a iubirii fierbinți de țară a germanilor cu spirit național, dar fiecare cuvânt din gura dumneavoastră incapabilă vă aruncă mișcarea înapoi cu multe decenii. Nu m-ar mira dacă aici ar fi de fapt un fel de adăpost bolșevic pentru trădătorii de țară.

El încercă să se lase pe spate pentru a afișa un zâmbet superior, dar eu nu aveam de gând să-l las să scape așa de ușor.

– Unde apare în broșurile dumneavoastră ideea de rasă? am întrebat eu glacial. Ideea de sânge german și de puritate rasială?

– Ei bine, abia de curând am subliniat că Germania ar trebui să fie a germ…

– Germania! Această „Germanie" este un pitic în comparație cu țara pe care am creat-o eu, i-am zis, și până și Marele Reich German era prea mic pentru populație. Avem nevoie de mai mult pentru Germania! Și cum obținem asta?

– Noi… ăăăă… contestăm… legitimitatea tratatelor de recunoaștere a frontierelor impuse de forțele învingătoare…

M-a pufnit râsul fără să vreau, dar era o răbufnire de disperare. Omul era o caricatură îngrozitoare. Iar acest idiot incalificabil conducea cea mai mare uniune națională de pe pământul german. M-am aplecat și am plesnit din degete.

– Știți ce e asta?

El mă privi întrebător.

– Este intervalul de timp necesar pentru a ieși din Liga Națiunilor. „Contestăm legitimitatea blablabla…" – ce vorbărie goală! Se iese din Liga Națiunilor, începe înarmarea și apoi îți iei ce ai nevoie. Iar dacă ai un popor german cu sânge pur, care luptă cu voință fanatică, atunci obții tot ce ai nevoie pe lumea asta. Așa că, încă o dată! Unde apare la dumneavoastră ideea de rasă?

– Păi, german nu devii doar prin pașaport, ci și prin naștere, așa scrie la noi în…

– Un german nu se dedică formulărilor juridice, el vorbește pe șleau! Fundamentul supraviețuirii poporului german este această idee de rasă. Dacă poporului nu i se inoculează în permanență faptul că la această idee nu se poate renunța, atunci în cincizeci de ani nu vom mai avea oaste, ci o porcărie ca pe vremea habsburgilor.

M-am întors clătinând din cap spre tinerel.

– Ia spuneți, ați votat această gălușcă așa-zis democratică?

Tinerelul schiță o mișcare oarecare din cap.

– *Acesta* a fost cel mai bun om disponibil?

El ridică din umeri.

M-am ridicat în picioare, resemnat.

– Haideți să mergem, am zis cu amărăciune. Nu mă miră că acest partid nu răspândește teroare defel.

– Și cum rămâne cu Zwickau? se auzi vocea lui Bronner.

– Ce să fie cu Zwickau? am întrebat. Ce legătură are asta cu teroarea? Atunci am adus teroarea pe străzi! Cu asta am înregistrat un succes uriaș în 1933. Și asta pentru că SA s-a deplasat în regiune cu ajutorul camioanelor, a rupt oase și a fluturat steaguri. Steaguri, ați auzit? am răcnit eu nestăpânit spre gogoașa de Apfel, care se retrase un pic, ușor speriat.

– Steaguri! Asta e foarte important! Când un astfel de idiot cu aiureli bolșevice în cap ajunge în cărucior măcar să știe cine l-a pus acolo și de ce! Și ce face trioul acesta de idioți în Zwickau? Se apucă să ucidă un șir de străini – și asta fără steag! Imediat crede toată lumea că a fost vorba de o coincidență sau de mafie. De ce să se teamă lumea? Faptul că aceste rateuri mentale există s-a putut constata când doi dintre acei idioți au reușit să se omoare singuri.

Mi-am ridicat disperat mâinile spre cer.

– Dacă aș fi pus mâna la vreme pe acești indivizi, aș fi înființat special pentru ei un program de eutanasiere.

M-am întors furios spre gălușca de Apfel.

– Sau i-aș fi pregătit în așa fel încât să lucreze cu cap. Le-ați oferit măcar ajutor celor trei idioți?

– Eu n-am avut nimic de a face cu chestiunea, zise el ezitant.

– Și mai sunteți și mândru de asta! am zbierat eu.

Dacă ar fi avut epoleți, i i-aș fi smuls chiar în timpul filmării de pe umeri.

M-am îndreptat oripilat spre ușă și am ieșit afară.

M-am trezit în fața unei păduri de microfoane.

– Ce ați discutat?

– O să candidați pentru NPD?

– Sunteți membru?

– O adunătură de molâi, am zis eu dezamăgit. Vă spun doar atât: un german onorabil nu are ce căuta aici.

XXIV

– Materialul e aur pur, îmi spusese doamna Bellini când i-am prezentat, cu inima grea, pe lângă alte materiale și pe cel filmat la „național-democrați". Ăsta e un *special,* turuise ea, n-o să scurtăm decât foarte puțin. Acesta va fi următorul pas spre marca Hitler! O să transmitem materialul de Anul Nou! Sau de Bobotează, taman atunci când toată lumea stă acasă și caută să vadă și altceva în afară de reluări cu *Războiul stelelor.*

Aceasta fusese ultima ședință înainte de vacanța de Crăciun. Deocamdată, nu mai era nimic de făcut, doar să așteptăm datele de difuzare, apariția interviului și trecerea perioadei de reculegere generală.

N-am fost niciodată un mare susținător al Crăciunului. Ceea ce fusese greu de înțeles încă de pe atunci pentru cei din Bavaria, acolo Crăciunul era anunțat dinainte de termenul „zilele liniștite". Dacă ar fi fost după mine, am fi putut să renunțăm la toate, inclusiv la perioada de advent și la Sf. Nicolae. Nici nu sunt un mare amator al fripturii de gâscă, nici de Sf. Martin, pe 11 noiembrie, nici de Crăciun, nici de sărbătoarea Întâmpinării Domnului pe 2 februarie. Pe atunci, în perioada primei mele guvernări, nici nu aveam prea mult timp de pierdut căci eram în pregătiri pentru lupta finală. Era cât pe ce să renunț complet la Crăciun, dar Goebbels m-a oprit și mi-a spus că trebuie să țin cont de nevoile poporului. Cel puțin deocamdată.

Sigur, Goebbels era un om de familie. Și oricum e bine dacă măcar cineva din partid poate sonda sufletul poporului, astfel de curente nu trebuie ignorate. Dar mai apoi n-am mai fost sigur dacă

nu cumva ideea cu svasticile aurite ca podoabe pentru pom nu era cumva exagerată. Să reinterpretezi o idee veche este cel mai greu lucru, mai bine vii de la început cu ceva nou, propriu. Sigur că n-am verificat, dar podoabele cu svastica nu le-a folosit nici măcar Goebbels ori poate așa doar una sau două din politețe. La Himmler probabil că lucrurile au stat altfel.

Dar avantajele Crăciunului am știut mereu să le apreciez! Câte cărți mai citeam în acele zile! Și câte proiecte n-am desenat! Prin urmare, nu mă deranja deloc să-mi petrec perioada trecerii dintre ani mai mult sau mai puțin singur în camera de hotel. Direcțiunea hotelului îmi trimisese și un mic cadou, o sticlă de vin și câteva praline, ei bine, n-aveau de unde să știe că eu nu prea mă dădeam în vânt după alcool.

Singurul lucru neplăcut în perioada Crăciunului era pentru mine mereu că în acele zile îmi dădeam seama că nu mă puteam și eu bucura de o familie a mea.

Să reorganizezi Reichul, să te asiguri că mișcarea națională a pătruns în popor, impunerea unui ordin de rezistență puternică și fanatică în Est, toate astea nu se pot face cu trei copii, nici măcar doar cu o nevastă. Chiar și cu Eva era greu, era nevoie să mai țin cont și de nevoile ei, dar până la urmă având în vedere cât de solicitat eram de partid, de politică, de treburile Reichului, nu era niciodată exclus ca în amărăciunea ei să încerce să se…

Însă trebuie să recunosc că în aceste zile, când în principiu nu aveam mare lucru de făcut, prezența Evei ar fi fost chiar agreabilă. Acea strălucire de veselie a ei! Dar asta e! Cel puternic e mai puternic singur. Lucru valabil mai ales de Crăciun.

M-am uitat la sticla de vin primită din partea hotelului. Un vin dulce mi-ar fi plăcut mai mult.

În ultima vreme mă obișnuisem să fac mici plimbări spre terenul de joacă al grădiniței, gălăgia și țipetele vesele ale băieților și fetițelor mă încântau și îmi mai schimbau gândurile. Dar, așa cum

constatasem de curând, grădinița era închisă în zilele Crăciunului. Nimic nu arată mai trist ca un loc de joacă părăsit.

Apoi am desenat ceva, la urma urmei nu se știa când voi mai avea timp pentru asta. Am făcut planurile pentru o rețea de autostrăzi și de căi ferate, de data asta pentru dincolo de Urali, câteva gări centrale și un pod spre Anglia. Sigur că reușiseră să sape un tunel, dar mie îmi plac mai degrabă soluțiile supraterane, poate pentru că petrecusem prea mult timp în buncăre. Eram un pic nemulțumit de soluția mea, dar am desenat și două noi clădiri de operă pentru Berlin, cu câte 150 000 de locuri, dar fără chef, mai degrabă dintr-un simț al datoriei, căci, cine să facă așa ceva dacă nu iau eu inițiativa?!

Și, în cele din urmă, m-am bucurat când la începutul lui ianuarie am putut să reiau munca de producție.

XXV

Nu e ca și cum nu m-aș fi așteptat la asta. Eram măcar mulțumit că de data asta nu se luaseră de domnișoara Krömeier. Dar nici nu puteam spune că era un articol de presă bun. Pe de altă parte, termenul de „presă bună" era o contradicție în sine. Chiar și așa, sperasem ca bunăvoința mea să fie onorată cu ceva mai mult decât cu rândul:

Năucitorul Youtube-Hitler interogat de *Bild:*
„Sunt un nazist"

E îmbrăcat într-un costum obișnuit, se dă drept cetățean onorabil: „glumețul nazist" care își zice „Adolf Hitler" și care nu vrea să-și spună numele adevărat. Întreaga Germanie discută despre comedianul cu masca monstrului. L-am întâlnit pe acest instigator împotriva străinilor pentru un interogatoriu *Bild* în elegantul hotel Adlon din Berlin.

Bild: Cum vă numiți de fapt?

Adolf Hitler.

Bild: De ce nu vreți să le spuneți germanilor numele dvs. adevărat?

Așa mă cheamă (rânjește încântat).

Bild: Ne arătați pașaportul?

Nu.

Bild: Sunteți nazist?

Desigur (Bea cinic din apa sa plată. Noi continuăm cu interogatoriul și îi smulgem cea mai nesimțită declarație).

Bild: Condamnați faptele naziștilor?

Nu, de ce? Doar eu sunt răspunzător pentru ele.

Bild: Și pentru uciderea a șase milioane de evrei?

Tocmai pentru acelea.

Bild e de părere: Aceasta nu mai e satiră, e instigare la violență. Smulgeți-i odată acestui om masca de pe față!

Când se va sesiza, în sfârșit, procuratura?

– Ați înnebunit? Sensenbrink azvârli ziarul pe masa din sala de ședințe. În stilul ăsta ajungem imediat în fața procurorilor! Doamna Bellini v-a spus de față cu toată lumea că subiectul „evrei“ nu e „amuzant“.

– Ceea ce a spus și el, interveni Sawatzki, fix așa. Dar ăia nu au tipărit asta.

– Să ne păstrăm calmul, zise doamna Bellini. Am ascultat înregistrarea încă o dată. Tot ce a spus Herr Hitler a spus în calitate de Adolf Hitler.

– Așa cum obișnuiesc să fac de obicei, am adăugat eu mirat, pentru a sublinia ridicolul celor spuse.

Doamna Bellini mă privi ușor încruntată, după care continuă.

– Da… ăăă... exact. Din punct de vedere legal nu au ce ne face. Aș vrea să mai subliniez încă o dată să fiți foarte prevăzător cu subiectul evrei. Dar nu văd ce ar fi greșit la această afirmație, Hitler e răspunzător pentru moartea a șase milioane de evrei. Cine să fie altcineva?

– Să nu vă audă Himmler zicând asta, am zâmbit eu.

Puteai să vezi literalmente cum lui Sensenbrink, îngrijoratul de serviciu, i se ridica părul în cap, chiar dacă nu reușeam să înțeleg de ce. Preț de o clipă, m-am gândit dacă nu cumva înviase și Himmler pe cine știe ce teren viran și Sensenbrink plănuia o altă emisiune. Dar asta era o prostie, desigur. Himmler chiar n-avea față de televiziune. Asta se putea constata și din faptul că Himmler nu primise nici măcar o singură scrisoare de la vreo admiratoare, cel puțin nu după știința mea. Un tip bun la administrație, care era util când aveai nevoie de el, dar căruia îi strălucea mereu o anumită șiretenie pe chipul de trădător ochelarist și care s-a și adeverit până la urmă. Nimeni nu vrea să vadă așa ceva la televizor.

Chiar și doamna Bellini păru ușor enervată pentru moment, dar apoi trăsăturile i se relaxară din nou.

– N-o spun cu plăcere, dar sunteți iscusit, concluzionă ea. Alții au nevoie de o pregătire media de o jumătate de an.

– Da, grozav, tună Sensenbrink, dar nu e vorba doar de o chestiune juridică. Dacă ăștia continuă să tragă mai departe din toate pozițiile, o să ne strice ratingul. Nu se pot abține.

– Sigur că pot, am spus, dar nu vor.

– Nu, zbieră Sensenbrink, nu pot. Aceasta este editura Axel Springer! Ați citit principiile acestora cumva? Punctul doi: „Mijlocirea unei reconcilieri între evrei și germani, asta însemnând și susținerea drepturilor vitale ale poporului israelian". Nu e doar vorbărie, e decizia bătrânului Springer, e biblia lor, fiecare redactor o primește la angajare, iar văduva Springer veghează să fie respectată!

– Iar asta îmi spuneți abia acum? am întrebat eu aspru.

– Dar nu e rău dacă nu ne slăbesc, interveni Sawatzki, avem nevoie oricum de atenție.

– Așa e, zise și Bellini. Dar nu trebuie să devină negativă. Trebuie să ne asigurăm că toți telespectatorii știu cine e cel rău.

– Și cine e cel rău? gemu Sensenbrink. Himmler?

– *Bild,* ziseră într-un glas doamna Bellini și rezervatorul Sawatzki.

– O să lămuresc situația în următorul discurs al Führerului, am promis eu. A venit vremea ca dăunătorii națiunii să fie arătați cu degetul!

– Chiar trebuie să-i numim dăunătorii națiunii? scânci îngrijoratul de serviciu al Reichului, Sensenbrink.

– Putem să-i acuzăm că au două fețe, zise Sawatzki, dacă am mai avea ceva bani în buget. V-ați uitat cumva în mobilul lui Hitler?

– Sigur, pe el e înregistrarea, făcu doamna Bellini.

– Nu doar, triumfă Sawatzki.

Se aplecă, îmi luă telefonul și șterse cu degetul ceva pe el. Apoi puse telefonul în fața noastră ca să vedem bine ecranul. Pe el se afla o poză.

A fost primul moment în care nu mi-a mai lipsit genialul Goebbels.

xxvi

O anumită vârstă are avantajele ei. Eu, de pildă, sunt bucuros că am intrat în politică doar la treizeci de ani, așadar, la o vârstă la care bărbatul atinge și fizic, și sexual o anumită liniște și se poate concentra cu toată puterea asupra scopurilor sale fără ca amorul fizic să-i consume timpul și nervii. Pe de altă parte, e adevărat și că vârsta determină cerințele pe care ți le impune mediul: dacă poporul își alege, bunăoară, un Führer de douăzeci de ani, iar acesta nu se interesează de nicio femeie, imediat se vor isca bârfe. „Ce fel de Führer mai e și ăsta, s-ar zice, de ce nu se însoară? Nu vrea? Nu poate?“ Dar la cincizeci și șase de ani, ca în cazul meu, dacă Führerul nu-și alege imediat o soție, poporul se gândește: „Ei bine, nu-i trebuie, poate are deja“. Și: „Ce bine că se ocupă de noi!“ Și așa merge treaba. Cu cât ești mai în vârstă, cu atât preiei mai mult rolul înțeleptului, în treacăt fie spus, chiar și fără vreo contribuție personală. Bunăoară acel Schmidt[1], acel fost „Bundeskanzler“ matusalemic; omul ăsta, asemeni unui bufon, se bucură de o libertate absolută de exprimare și poate să spună prostii cu grămada. Îl așezi într-un scaun cu rotile, fumează țigară după țigară și spune pe un ton îngrozitor de plicticos o sumedenie de banalități. Omul ăsta n-a înțeles absolut nimic și, dacă te documentezi un pic, constați că renumele său se bazează pe două acțiuni penibile, și anume că a chemat armata după inundațiile de la Hamburg, lucru pentru care nu trebuie să fii un geniu, și că l-a lăsat pe mâna infractorilor

[1] Helmut Schmidt (23 decembrie 1918), fost cancelar al Germaniei Federale între 1974 și 1982 (n.tr.)

comuniști pe industriașul răpit Schleyer[1], din nou nu cine știe ce ispravă. Ba se poate chiar să-i fi convenit, cu atât mai mult cu cât Schleyer fusese multă vreme în SS-ul meu și de aceea le era social-democraților ca un spin în ochi. Dar acum, patruzeci de ani mai târziu, acest jăratic mocnit pe roți e plimbat prin țară ca un oracol atotștiutor, de ai zice că s-a scoborât Dumnezeu în persoană pe Pământ.

Și, ca să rămânem la subiect: de la acest domn nimeni nu se mai așteaptă cine știe ce istorii cu femei.

Avantajul unei vârste de peste o sută și douăzeci de ani este mai ales de ordin tactic: adversarul politic nu se așteaptă la așa ceva și este copleșit. Se așteaptă la o altă înfățișare sau stare fizică, dar una peste alta realitatea este complet negată, pentru că nu poate exista ceea ce nu este permis. Asta ar putea duce la urmări „neplăcute": așa de pildă, imediat după război, toate acțiunile guvernului național-socialist au fost declarate infracțiuni, complet absurd, căci până la urmă era vorba de un guvern ales. Și s-a stabilit că aceste „infracțiuni" nu se vor prescrie niciodată, ceea ce sună foarte bine în urechile acelor ploșnițe sentimentale din parlament, chiar dacă mi-ar plăcea să văd cine și-ar mai aminti peste trei sute de ani de guvernanții ăștia amărâți de azi.

Într-adevăr, firma Flashlight s-a trezit prompt cu o înștiințare oficială din partea procuraturii care fusese sesizată de cine știe ce idioți și care primise și reclamații cu privire la astfel de infracțiuni. Dar, desigur, cercetările au fost sistate imediat, deoarece eu nu aveam cum să fiu cine sunt, iar ca artist te bucuri de o anumită libertate și așa mai departe.

De unde se poate constata că până și oamenii simpli de la procuratură înțeleg mai multe despre artă decât profesorii de la Academia vieneză. E drept că procurorii de azi sunt, ca pe vremuri,

[1] Hanns Martin Schleyer (1915–1977) – ofițer german pe vremea național-socialismului, a devenit apoi manager și președinte al Uniunii Federale a Industriei Germane. A fost răpit și ucis de RAF *(Rote Armee Fraktion)* în 1977. (n.red.)

tot niște juriști mărginiți care au doar legi în cap, dar măcar știu să recunoască un artist atunci când îl văd.

Când am ajuns spre prânz la birou, domnișoara Krömeier m-a pus la curent cu ce se întâmpla, iar eu mi-am zis că a început bine o zi în care intenționam să închei o dată pentru totdeauna disputa cu acel ziar *Bild*.

Din păcate, a trebuit să discut următoarea cuvântare cu doamna Bellini, un lucru care mă deranja foarte tare, mai ales că aceasta venise și cu juristul firmei, și se știe ce părere are toată lumea despre juriști. Spre marea mea surpriză, acest maniac al paragrafelor de lege nu avusese decât una sau două obiecții mai mici, pe care doamna Bellini le spulberă cu decizia „Mergem înainte!".

Mai aveam un pic de timp, prin urmare, m-am dus înapoi în birou. În ușă mă întâmpină Sawatzki, care îmi spuse că mă căutase și că îmi lăsase niște mostre de producție, că se bucura deja de ziua răfuielii și altele asemenea, care mi se părură iritant de neimportante. Mai ales că văzusem mostre și cu o zi înainte, cești de cafea, abțibilduri, laibărașe de sport, care între timp se numeau T-shirt, după moda americană. Cu toate astea, entuziasmul lui Sawatzki era de toată încrederea.

– De la ora 22.57 se răspunde foc cu foc, zise el încântat.

Curios, n-am zis nimic.

Și într-adevăr, el adăugă:

– De acum vom replica la fiecare silabă.

Am mustăcit mulțumit și am intrat în birou, unde domnișoara Krömeier încerca harnic diverse tipuri de litere pentru discursul meu. Am analizat scurt dacă ar trebui să-mi creez propriul tip de litere. Doar creasem deja ordine și simbolul svasticii pe câmp alb și fundal roșu pentru NSDAP, era limpede că tot eu aveam să creez scrisul ideal pentru mișcarea populară. Apoi mi-am dat seama că, în curând după aceea, cine știe ce grafician se va gândi în vreo tipografie dacă să pună textul cu „Hitler dublu bolduit" și am renunțat la idee.

– Avem vreo mostră nouă? am întrebat eu în treacăt.

– Care mostre, *mein Führer?*

– Cele pe care tocmai le-a adus domnul Sawatzki.

– A, alea, zise ea. Desigur. Nu sunt decât două cești.

Apoi își luă batista și își suflă nasul foarte, foarte tare. Iar când termină, fața îi era surprinzător de roșie. Dar nu plânsă, mai degrabă înviorată. Acum să știți că nici eu n-am venit cu pluta pe un râu cu zeamă de ciorbă soldățească.

– Ia spuneți-mi, domnișoară Krömeier, am întrebat eu bănuitor, e adevărat că în ultima vreme v-ați mai împrietenit cu domnul Sawatzki?

Ea râse un pic nesigur.

– Ar fi așa de rău?

– E o chestiune care nu mă privește.

– Nu, acum dacă ați întrebat, vă întreb și eu: cum vi se pare domnul Sawatzki, *mein Führer?*

– E plin de inițiative, entuziast…

– Nuu, știți ce vreau să spun. În ultima vreme a fost foarte prietenos și a venit mai des pe aici și aș vrea să știu, ce ziceți de el așa ca bărbat? Credeți că mi s-ar potrivi?

– Ei bine, am zis și pentru o clipă mi-am amintit de Frau Junge, nu e pentru prima dacă când două inimi se descoperă în anticamera mea. Dumneavoastră și domnul Sawatzki? Cred că v-ați înțelege foarte bine…

– Adevărat, radie domnișoara Krömeier, e așa de dulce! Dar să nu-i spuneți că am zis asta!

Am asigurat-o că poate conta pe discreția mea.

– Și dumneavoastră, întrebă ea un pic îngrijorată, aveți emoții?

– De ce aș avea?

– E atât de incredibil, zise ea. Am văzut mulți tipi de televiziune, dar dumneavoastră sunteți cel mai *cool!*

– În meseria asta trebuie să ai gheață în vene, am zis eu.

– Loviți-i! îmi spuse ea apăsat.

– O să vă uitați și dumneavoastră?

– O să fiu chiar în culise, zise ea mândră. Am deja și un tricou, *mein Führer!*

Înainte să apuc să zic ceva, ea își desfăcu fermoarul și îmi arătă mândră maieul.

– Vă rog frumos! am strigat eu aspru, iar când ea își închise iute jacheta am adăugat mai blând: Faptul că purtați ceva ce nu e negru…

– Doar pentru dumneavoastră, *mein Führer.*

Am chemat o mașină și am ajuns la studio unde mă aștepta deja Jenny care mă salută cu un zdravăn:

– Bună, unchiule Ralf!

Renunțasem de ceva timp să încerc să o corectez, cu atât mai mult cu cât se pare că era o glumă constantă a ei. În ultima vreme fusesem unchiul Ulf, unchiul Golf, unchiul Schilf sau unchiul Torf. Nu eram sigur dacă mă puteam baza pe ea când va veni timpul, însă pe termen lung cu siguranță neseriozitatea ei ar distruge moralul – prin urmare, îmi făcusem o notă internă despre ea. Dacă chestiile astea nu încetau după primul val de arestări, aveam s-o prevăd pentru al doilea val cu siguranță. Până una alta nu lăsam să se observe nimic, iar ea mă conduse spre cabina unde mă aștepta deja Frau Elke.

– Să ascundem pudra, căci vine Herr Hitler, râse ea. Azi e ziua cea mare, după cum aud?

– Depinde și pentru cine, i-am spus și m-am așezat.

– Avem încredere în dumneavoastră.

– Ultima noastră speranță – Hitler, am zis un pic visător. Ca pe vremuri pe afișe…

– Ei, asta e cam mult, fu ea de părere.

– Atunci mai dați jos din machiaj, nu vreau să arăt ca o paiață, i-am spus eu îngrijorat.

– Am vrut să spun… ah, lăsați. Cu dumneavoastră nu e nevoie de mult. Bărbatul cu pielea de vis. Mergeți și arătați-le ălora cine se pricepe!

M-am dus în culise, așteptând ca Glumöz să mă anunțe. O făcea de fiecare dată cu mare reticență, dar trebuia să admit că reticența nu răzbătea și spre public.

– Doamnelor și domnilor, în spiritul echilibrului multi-cultural, vă invit să vedeți acum Germania din perspectiva unui german – Adolf Hitler!

Am fost întâmpinat de aplauze entuziaste. Aparițiile deveneau tot mai ușoare cu fiecare emisiune. Se stabilise un fel de ritual, ca pe vremuri în *Sportpalast.* Ovații entuziaste pe care le dominam cu minute întregi de tăcere absolută. Abia apoi, când se crea acel câmp de tensiune dintre așteptarea mulțimii și voința de fier a fiecăruia, abia atunci luam cuvântul.

– În ultima vreme…
am fost nevoit…
să citesc…
de mai multe ori…
despre mine….
în ziar.
Sunt obișnuit cu așa ceva.
Din partea presei liberale.
Însă de curând și într-un ziar care a făcut recent
afirmații foarte la obiect despre greci.
Sau despre anumiți turci.
Și despre alți leneși.
Am fost criticat de acel ziar pentru
afirmații care…
mergeau în aceeași direcție.
Apoi au început să pună „întrebări“,
bunăoară „întrebarea“ cine sunt eu de fapt.
Asta pentru a o aminti doar pe cea mai proastă dintre ele.
Motiv suficient ca să încep să mă întreb la rândul meu:
Ce fel de ziar este acesta?
Ce fel de fițuică?
Mi-am întrebat colaboratorii.

Colaboratorii mei îl știu,
dar nu-l citesc.
Am întrebat oamenii de pe stradă.
Cunoașteți acest ziar?
Îl cunosc, dar nu-l citesc.
Nimeni nu citește fițuica asta.
Dar milioane de oameni o cumpără.
Sigur că nimeni nu știe mai bine decât mine că…
pentru un ziar nu există laudă mai mare ca asta.
Principiul se cunoaște.
De pe vremea lui *Völkischer Beobachter.*

Aici au izbucnit aplauze furtunoase. Am permis, plin de înțelegere, publicului să se desfășoare înainte să fac un semn serios și să cer liniște.

– Însă *Völkischer Beobachter* avea un șef,
care era un bărbat adevărat.
Un sublocotenent.
Un aviator care își pierduse
un picior
pentru patrie.
Cine conduce acum acest *Bild?*
Tot un sublocotenent.
Ba chiar un locotenent.
Așa ceva!
Prin urmare, ce e în neregulă cu omul?
Poate îi lipsește conducerea ideologică.
La *Völkischer Beobachter* când avea dubii,
sublocotenentul mă întreba
ce cred eu despre o anumită chestiune.
Până acum n-a venit nimeni de la fițuica *Bild* să mă întrebe ceva.
La început, am crezut că omul e genul acela neutru,
care se ține departe de orice fel de politică.

Apoi am constatat: ba dă telefon când are nevoie de susținere spirituală.

Doar că în altă parte.

La un Herr Kohl.

Un alt politician.

Dacă îl putem numi așa.

Acel Herr Kohl al cărui naș de cununie este.

M-am interesat la editura locotenentului.

De acolo a venit răspunsul:

Era în ordine, și nu suporta comparație cu *Völkischer Beobachter.*

La politicianul cu pricina era vorba de fostul cancelar al Germaniei unificate.

Însă *tocmai* asta

mă nedumerește foarte tare.

Căci și eu sunt un fost cancelar al Germaniei unificate.

Mă îndoiesc însă că Germania unificată a

domnului Kohl

era la fel de unificată cum fusese a mea.

Mai lipsește ici-colo câte ceva.

Alsacia.

Lorena.

Austria.

Regiunea Sudeților.

Posen[1].

Prusia Occidentală.

Danzig[2].

Silezia Orientală Superioară.

Memel[3].

Nu vreau să intru în detalii.

Întâi m-am gândit:

---

[1] Actualmente, Poznan în Polonia (n.tr.)

[2] Actualmente, Gdansk în Polonia (n.tr.)

[3] Actualmente, Klaipeda în Lituania (n.tr.)

Dacă domnul gazetar-șef are nevoie de păreri competente, ar trebui să apeleze direct la Dumnezeu, nu la tot felul de sfinților!

Izbucniră din nou ovațiile, pe care le-am salutat cu o aprobare din cap înainte de a continua:

– Dar probabil că acest gazetar-șef nu e în căutare de păreri competente.

Prin urmare, am googălnit,
cum se spune astăzi,
să aflu câte ceva despre acest domn.
Am găsit o fotografie de-a lui.
Atunci m-am lămurit.
Acesta este avantajul pe care-l ai
când dispui de cunoștințe serioase
cu privire la teoria raselor.
E îndeajuns o privire.
Acest „gazetar-șef"
se numește Diekmann
și nu e, evident, un scriitor adevărat.
E doar o paiață în costum cu o livră de pomadă în păr.

Ovațiile care izbucniră imediat mi-au confirmat că îl caracterizasem într-adevăr bine pe gazetarul Diekmann. De data asta am permis publicului să se desfășoare un pic mai mult, pentru a mai spori tensiunea.

– Dar până la urmă
faptele sunt cele care decid
cu privire la adevăr
sau la minciună.
Minciuna este: acel ziar încearcă să-și convingă
cititorii că e dușmanul meu cel mai aprig.
Realitatea o vedeți aici.

*

Fusese nevoie de o sumedenie de abilități grafice pentru a prelucra ce se găsea pe telefonul meu, dar datele erau neschimbate, îmbunătățite doar prin mărirea și luminozitatea imaginii. Se vedea foarte clar cum Frau Kassler plătea nota la Adlon.

Apoi fu afișat mare sloganul lui Sawatzki:

Bild l-a finanțat pe Führer.

Trebuie să recunosc: un astfel de tumult de aplauze nu mai primisem din 1938, de la anexarea Austriei. Dar susținerea adevărată am primit-o de la numărul de vizitatori la adresa mea specială de la postul TV din interrețea.

De câteva ori discursul nici nu a putut fi încărcat, o porcărie fără margini. Pe vremuri, pentru așa ceva l-aș fi trimis pe Sensenbrink pe front. Dar m-am consolat cu faptul că aveam asigurată o vânzare senzațională de maieuri sport, cești de cafea, brelocuri și altele asemenea, toate cu sloganul „*Bild* l-a finanțat pe Führer". Iar aprovizionarea centrelor de vânzare era excelentă.

Ceea ce m-a mai îmblânzit un pic în ceea ce-l privea pe Sensenbrink.

xxvii

Adurat trei zile până când au capitulat. O zi până când au eșuat cu ordinul de restricție. Tribunalul a respins cererea cu argumentul evident că ziarul *Bild* nici măcar nu exista pe vremea când exista Führerul, prin urmare, nu se puteau raporta decât la Führerul de la TV.

Iar faptul că ziarul îl finanțase pe acesta era incontestabil. Exagerarea formulărilor era o metodă des folosită chiar de ziar, așadar, trebuiau să o accepte și de la alții când se vorbea despre ziarul lor.

Au mai avut nevoie de încă o zi pentru a-și da seama de inutilitatea oricăror alte manevre și să înregistreze cu îngrijorare cifrele de vânzări pentru laibărașele de sport, abțibilduri și cești inscripționate cu sloganul nostru.

Câțiva tineri germani autentici chiar au pichetat clădirea editurii, deși cu o bună-dispoziție mult exagerată față de ce aș fi considerat a fi potrivit pentru un astfel de termen.

În timpul acesta nu m-am putut plânge defel de atenția acordată de alte publicații. Sigur că și înainte disputa cu *Bild* îmi asigurase un loc în rubricile de scandal, dar acum începeam să-mi croiesc calea spre rubricile culturale. Cu șaizeci de ani în urmă, nu aș fi dat doi bani pe onoarea de a fi inclus într-o „cultură“ a celor mai ciudate, neatractive și de neînțeles creații ale minții. Dar acum există o

mișcare potrivit căreia orice poate fi considerat cultură sau ridicat la rang de cultură. De aceea am salutat apariția mea în aceste pagini ca pe o parte a unui proces de transformare care îmi asigura, dincolo de obișnuitul divertisment radiodifuzat, pecetea seriozității politice. Limbajul alambicat, total spiritualizat al textelor rămăsese, evident, același în ultimii șaizeci de ani, dar fără doar și poate puteam pleca de la premisa că și astăzi cititorul considera prețioase doar materialele pe care nu reușea să le înțeleagă, deducând esențialul din substratul evident pozitiv.

Tonul fundamental pozitiv era neîndoios. *Süddeutsche Zeitung* lăuda „retrospectiva aproape potemkiniană" care lăsa să se deslușească în spatele „unei reflectări aparente a monostructurilor neo-fasciste vehemența unei pledoarii pasionate pentru variante pluraliste, respectiv libera-democratice ale proceselor sociale". *Frankfurter Allgemeine Zeitung* saluta „uimitoarea prelucrare a paradoxurilor inerentă sistemului din blana de oaie a lupului naționalist". Iar *Spiegel Online* se folosea de un joc de cuvinte, numindu-mă „Führerul străin"[1], termen folosit, desigur, cu bunăvoință.

În a treia zi, așa am aflat mai târziu, s-a petrecut telefonul din partea văduvei editorului *Bild* către gazetarul-șef. Conținutul convorbirii trebuie să fi fost ceva de genul, cam cât avea de gând gazetarul-șef să mai tolereze insultele la adresa memoriei editorului pentru că ei i se părea deja mult prea mult și că trebuia să pună punct întregii grozăvii chiar a doua zi.

Era problema lui cum rezolva asta.

Când am ajuns după-amiază devreme la birou, l-am văzut deja de la distanță pe Sawatzki sărind în sus pe coridoare. Își strânsese pumnul într-un gest pubertar strigând:

[1] *Der fremde Führer* se traduce cu Führerul străin, necunoscut. Însă în germană plin lipirea adjectivului și substantivului rezultă un alt cuvânt: *Fremdenführer,* adică ghid turistic, tradus ad litteram cel care îi conduce pe străini. De aici jocul de cuvinte la care se referă Hitler. (n.tr.)

– Yes! Yes! Yes!

Forma de manifestare nu mi se părea tocmai potrivită, dar îi înțelegeam entuziasmul. Capitularea era practic necondiționată. Negocierile pe care le purtase doamna Bellini personal, consultându-se permanent cu mine, au dus mai întâi la o pauză de relatări de mai multe zile, interval în care am mai apărut de două ori pe pagina întâi sub pretextul de a fi lăudat drept „surpriza" sau „câștigătorul" zilei. După fiecare dintre acești pași, retrăgeam de pe piață câte un articol sub mențiunea „nu se mai livrează".

La fix pentru următoarea emisiune, ziarul își trimise cel mai bun scriitoraș, un lingău cu o imensă capacitate de absorbție pe nume Robert ori Herbert Körzdörfer, care trebuie să recunosc că și-a făcut treaba impecabil, numindu-mă cel mai amuzant german de la domnul Loriot[1] încoace. Am citit că în spatele măștii Führerului nazist emiteam idei deștepte și eram un demn reprezentant al poporului.

Ca urmare a noilor și neobositelor salturi ale domnului Sawatzki, am dedus că acesta era un rezultat bun.

Dar cel mai bun lucru era că i-am cerut ziarului să-mi facă o mică favoare și să se folosească de anumite contacte. În mod excepțional ideea provenea de la Sensenbrink, care nu cu multă vreme înainte nu mai știuse ce să facă. Paisprezece zile mai târziu, apăru o poveste emoționantă până la lacrimi despre destinul crunt al actelor mele care dispăruseră într-un incendiu cumplit și după alte paisprezece zile țineam un pașaport în mână. Nu știu ce canale legale sau mai puțin legale s-au folosit, dar acum sunt luat în evidență legal la Berlin. A trebuit să-mi schimb doar data nașterii. Data oficială a nașterii e acum 30 aprilie 1954, aici soarta a intervenit din nou cu o răsturnare a cifrelor: sigur că eu indicasem 1945, dar 1954 se potrivește mult mai bine ca vârstă.

[1] Bernhard-Victor Christoph-Carl von Bülow, alias Loriot (1929–2011) a fost un comic, umorist și caricaturist german de mare succes. A regizat filme și a interpretat numeroase roluri de film și televiziune. (n.tr.)

Singurul compromis a fost că a trebuit să renunț la vizita în redacție. Cerusem de fapt ca întreaga echipă, inclusiv domnul Pomadă să mă întâmpine cu Salutul German și să cânte în canon cântecul lui Horst Wessel[1].

În fine. Nu poți să le ai pe toate.

Și în rest lucrurile se desfășurau îmbucurător.

Numărul vizitatorilor pe pagina de interrețea **„Cartierul general al Führerului“** solicita din plin resursele tehnice, cererile de interviuri se înmulțeau, iar la recomandarea lui Sensenbrink și a doamnei Bellini vizita la rateurile mentale „național-democrate“ a fost transformată într-o emisiune specială care urma să se difuzeze acum când cererea era maximă.

La sfârșitul acelei zilei, eram chiar dispus să ciocnesc un pahar cu domnul Sawatzki, poate că mai putea să facă rost de acea minunată băutură Bellini. Dar, din păcate, Sawatzki nu era de găsit, deși nu avea cum să-și fi părăsit biroul. Și, după cum am putut constata în biroul meu: nici domnișoara Krömeier nu era de găsit.

Am decis să nu-i caut pe cei doi. Aceasta era ora învingătorilor, dintre care făcea parte și domnul Sawatzki care își adusese o contribuție deloc neimportantă la acest triumf. Și nimeni nu știe mai bine ce efect are un războinic victorios asupra unei tinere femei. În Norvegia, în Franța, în Austria soldații noștri fuseseră asaltați. Sunt sigur că doar în săptămânile următoare invaziei noastre în acele țări au fost concepute între patru și șase divizii din puterea vintrelor acelor soldați cu sânge de primă clasă. Ce soldați grozavi am fi avut astăzi dacă generația mai bătrână, cu sânge nu la fel de pur, i-ar fi rezistat inamicului măcar niște amărâți de zece, cincisprezece ani!

Tineretul este viitorul nostru. De asta am ales să ciocnesc cu doamna Bellini un pahar de șampanie foarte acră.

---

[1] Imnul oficial al NSDAP, interzis din 1945 în Germania și Austria (n.tr.)

xxviii

Nu-l mai văzusem pe Sensenbrink niciodată așa de palid. Sigur, omul nu fusese niciodată un erou, dar chipul său avea o culoare pe care am văzut-o ultima oară în 1917, în tranșee, în acea toamnă ploioasă când cioturile de picioare se iteau din pământul mocirlos.

Poate că era palid din pricina agitației neobișnuite, căci în loc să mă sune, venise personal la mine în birou pentru a mă invita de mare urgență în sala de ședințe. Dar dacă stau să mă gândesc, altfel părea un tip destul de sportiv.

– E incredibil, zicea el întruna. E incredibil. Așa ceva nu a mai existat în întreaga istorie a firmei.

Apucă apoi cu mâna udă de transpirație clanța ca să iasă din birou, dar se întoarse din mers spre mine și spuse:

– Dacă aș fi știut asta atunci la chioșc, și se năpusti plin de elan cu capul în tocul ușii.

Săritoarea domnișoară Krömeier se oferi imediat să-l ajute, dar Sensenbrink își duse ca în transă mâna la cap și ieși clătinându-se, murmurând întruna:

– Incredibil. Sau: E în ordine, mă descurc.

Domnișoara Krömeier mă privi atât de speriată de parcă rusul s-ar fi aflat din nou la Seelow, dar i-am făcut un semn liniștitor. Nu că n-aș fi știut din experiența ultimelor luni și săptămâni că temerile domnului Sensenbrink nu trebuiau luate cine știe ce în serios. Probabil că iar scrisese cine știe ce birocrat sau democrat îngrijorat vreo scrisoare către procuratură, așa ceva se întâmpla în continuare, iar de fiecare dată cercetarea era întreruptă, ca fiind lipsită de sens.

Poate că de data asta era un pic altfel și urma să vină vreun funcționar la sediu – dar nu trebuia să ne așteptăm la ceva îngrijorător.

În altă ordine de idei, eram, desigur, dispus să iau asupra mea încarcerarea pentru ideile mele.

Cu toate astea trebuia să recunosc că și pe mine mă încerca o oarecare curiozitate, în timp ce mă îndreptam spre sala de ședințe. Nu doar pentru că domnul Sawatzki și doamna Bellini se îndreptau într-acolo, ci și pentru că pe coridoare se simțea o anumită nervozitate și o anumită tensiune. Angajații stăteau în grupuri mici în cadrul ușilor și vorbeau șoptit, privindu-mă pe ascuns, întrebător sau nesigur. Am decis să fac un ocol și m-am dus la bufetul din firmă pentru a-mi lua niște glucoză. Orice se petrecea în acea sală de ședințe, am decis să-mi consolidez puțin poziția, lăsându-i pe dumnealor să aștepte.

– Ei, ce nervi de oțel aveți, îmi spuse Frau Schmackes, care servea la bufet.

– Știu, i-am răspuns prietenos, de aceea doar eu am putut intra în Renania.

– Ei, hai, nu exagerați, am fost și eu acolo, zise Frau Schmackes, dar tot nu pot să-i sufăr pe ăia din Köln. Cu ce vă servesc?

– Un pachețel de glucoză, vă rog.

– Face 80 de cenți, zise ea înainte să se aplece conspirativ spre mine: Știți că Kärrner a venit special? E deja aici, în sala de ședințe, așa am auzit.

– Așa, am făcut eu în timp ce plăteam. Și cine este el?

– Ei bine, vă spun doar așa, zise Frau Schmackes, acesta este șeful cel mare. Pe el nu-l prea vezi, pentru că Bellini e de fapt cea care conduce și, dacă mă întrebați, ea oricum se descurcă mai bine. Dar când sunt catastrofe mari, vine Kärrner personal.

Îmi întinse 20 de cenți rest peste tejghea.

– Sigur că vine și când e vorba de succese mari. Dar ar trebui să fie chiar foarte mari. Flashlight merge foarte bine…

Am scos cu grijă o bucată de glucoză din ambalaj și am dus-o în gură.

– N-ar trebui să vă cam duceți într-acolo?

– Asta au spus în iarna lui 1941 toți, am respins eu sugestia, însă am pornit totuși cu pași lenți în direcția potrivită.

Nu trebuia să dau impresia că acest eveniment îmi stârnea teama și de aceea nu doream să mă duc.

Pe coridoare se formaseră și mai multe grupuri. Parcă pășeam pe un coridor mărginit de oameni, ca la o paradă. Le-am zâmbit prietenos unor tinere, am ridicat de câteva ori brațul în semn de salut, am auzit din când în când chicoteli, dar și încurajări de genul „Vă descurcați dumneavoastră!".

Sigur că mă descurcam. Rămânea doar întrebarea: cu ce?

Ușa de la sala de ședințe era larg deschisă, iar Sawatzki ședea în prag. Mă văzu încă de la distanță și îmi făcu semn să mă grăbesc. Era limpede că nu mă mustra, figura sa plină de entuziasm îmi semnală imediat că voia să știe urgent, foarte urgent despre ce era vorba. Mi-am mai încetinit încă un pic pașii și i-am aruncat unei tinere în treacăt un compliment despre rochița ei drăguță de vară. Viteza mea îmi amintea parcă de fabula cu Ahile și broasca țestoasă pe care acesta nu o putea ajunge niciodată din urmă.

– Bună dimineața, domnule Sawatzki, am zis apăsat, ne-am văzut cumva deja în dimineața aceasta?

– Intrați odată! Repede, repede, mă grăbi Sawatzki, altminteri o să plesnesc de curiozitate.

– Iată-l, zise dinăuntru Sensenbrink. În sfârșit!

În încăpere se mai aflau și alți domni așezați la masă. Mai mulți decât prima dată, iar chiar lângă doamna Bellini se așezase cineva care trebuia să fie acel Kärrner, un tip mai dolofan, cu o statură care fusese cândva sportivă, având în jur de patruzeci de ani.

– Pe Herr Hitler îl cunoașteți, desigur, cu toții, zise Sensenbrink, în continuare palid, dar măcar mai puțin transpirat, însă invers nu cred că e cazul, în ciuda colaborării sale deja destul de lungi cu noi.

Și pentru că la această masă se află într-adevăr cele mai importante persoane din firmă, permiteți-mi să fac scurt prezentările.

Sensenbrink îmi raportă o sumedenie de nume și funcții, o listă colorată de Senior și Vice Accout Managing Executives și alte asemenea funcții care există astăzi. Titlurile și chipurile erau într-atât de interșanjabile, încât îți dădeai seama imediat că singurul nume de reținut era Kärrner, acesta fiind și singurul căruia i-am adresat un salut decent înclinând capul.

– Prea bine, zise Kärrner, acum că știm cu toții cine suntem, am putea să dezvăluim în sfârșit surpriza? Mă grăbesc să ajung la un meeting.

– Desigur, zise Sensenbrink.

Am remarcat că încă nu-mi fusese oferit un scaun. Pe de altă parte, nu-mi fusese pregătită niciun fel de scenă ca la prima mea vizită în firmă. Puteam să presupun că nu se așteptau din partea mea la o reprezentație, iar poziția nu îmi era atacată. M-am uitat la Sawatzki. Sawatzki își dusese mâna dreaptă strânsă pumn la gură și își mișca degetele de parcă ar fi frământat ceva.

– Nu este încă oficial, zise Sensenbrink, dar am aflat dintr-o sursă absolut sigură. Mai exact: am aflat din două surse absolut sigure. Ca urmare a emisiunii speciale cu NPD. Emisiunea specială pe care am transmis-o imediat după lovitura cu *Bild*.

– Și ce-i cu ea? întrebă Kärrner nerăbdător.

– Domnul Hitler primește premiul Grimme[1].

În încăpere se lăsă o tăcere mormântală.

Apoi Kärrner luă cuvântul:

– Și e sigur?

– Mai mult ca sigur, zise Sensenbrink și se întoarse spre mine. Am crezut că trecuse data înscrierii, dar cineva v-a nominalizat

[1] Premiul Grimme (până în 2010 premiul Adolf Grimme) este un premiu de televiziune și se numără printre cele mai mari distincții acordate unor emisiuni de televiziune din Germania. Adolf Grimme (1889–1963) a fost primul director general al NWR, *Nordwestdeutscher Rundfunk*. (n.red.)

totuși. Mi s-a spus că i-ați depășit pe toți în trombă. De mai multe ori s-a vorbit de „un tsunami".

– O victorie fulger! strigă Sawatzki agitat.

– Acum facem cultură? i-am auzit pe mai mulți executivi interesându-se, restul fiind înecat de aplauze tumultuoase. Kärrner se ridică împreună cu doamna Bellini, la fel și restul lumii. Ușa de sticlă se deschise și două doamne conduse de secretara lui Sensenbrink, Hella Lauterbach, păși înăuntru cu mai multe sticle de șampanie acră. Nici nu a trebuit să mă uit, știam că Sawatzki comanda deja o băutură fructată Bellini. De afară se îmbulziră să intre mai mulți oameni, secretare, asistenți, practicanți. Cuvintele „premiul Grimme" se auzeau mereu în legătură cu „Pe bune?" și „Incredibil!".

L-am văzut pe Kärrner care își croia cu greu drum spre mine cu mâna întinsă și cu o expresie stranie pe chip.

– Am știut! strigă el răscolit și se uită când la mine, când la Sensenbrink, am știut. Știm să facem și altceva în afară de comedie ieftină! Putem să facem mult mai multe!

– Premium! urlă și Sensenbrink cu vocea frângându-i-se. Și apoi și mai tare: Premium!

De aici am putut măcar deduce că era vorba despre un premiu recunoscut pentru calitate în radiodifuziune.

– Sunteți pur și simplu bun, se auzi o voce moale și feminină chiar lângă mine.

M-am întors. Lângă mine stătea, într-un alt cerc de oameni, spatele doamnei Bellini.

– Nu pot decât să întorc complimentul, i-am răspuns fără să mă întorc spre ea mai mult decât era necesar.

– V-ați gândit la un film? șopti ea.

– Demult n-am mai făcut-o, i-am răspuns eu peste umăr, cine a lucrat odată cu Riefenstahl…

– Discurs! Discurs! se auzi din mulțime.

– Trebuie să spuneți ceva, mă îndemnă Sensenbrink.

Și chiar dacă în mod normal nu obișnuiesc să vorbesc în astfel de ocazii festive, în clipa asta nu prea mai aveam de ales. Mulțimea se dădu un pic mai în spate și amuți, doar Sawatzki se strecură printre ei și îmi întinse un pahar cu aceea băutură Bellini. L-am luat mulțumindu-i și m-am uitat în jur. Din păcate, nu prevăzusem nimic, prin urmare, trebuia să apelez la modele anterioare.

– Conaționali și conaționale!

Astăzi mă adresez vouă

în acest ceas al triumfului

pentru a vă spune două lucruri:

E neîndoios că acest triumf reprezintă o mare bucurie,

e meritat,

demult așteptat. Am scos din luptă producții mai mari, producții scumpe,

chiar internaționale!

Dar această victorie

nu poate fi decât o etapă

în drumul spre

victoria finală!

Această victorie se datorează mai ales muncii dumneavoastră convingătoare!

Susținerii dumneavoastră necondiționate și fanatice.

Dar în acest ceas de bucurie vrem să ne gândim

și la cei care s-au sacrificat pentru

cauza noastră…

– Pardon, interveni Kärrner dintr-odată, dar despre asta nu știu nimic.

Abia atunci mi-am dat seama că, distrat fiind, alunecasem cam prea mult pe traseul standard al primelor mele discursuri în urma succeselor din războaiele fulger. Probabil că nu era tocmai potrivit. Tocmai mă gândeam dacă nu era cazul să formulez niște scuze, dar am fost împiedicat de o voce de femeie.

– Că ați reușit să vă amintiți în asemenea clipe de asta, fu de părere o angajată necunoscută mie cu o expresie deosebit de impresionată pe chip, doamna Klement de la salarii s-a dus abia săptămâna trecută...! E atât de… mai adăugă ea și își acoperi apoi nasul cu o batistă.

– Frau Klement, desigur! Cum am putut să uit?! zise imediat Kärrner cu chipul ușor înroșit. Îmi cer iertare, continuați. Jenant!

I-am mulțumit lui Kärrner din cap și am încercat să reiau firul.

– Eu însumi sunt impresionat când mă gândesc la destinul
pe care mi l-a prevăzut providența:
acela de a reda firmei Flashlight
libertatea și onoarea!

Rușinea care a început acum 22 de ani în pădurea din Compiègne a fost ștearsă
în același loc…
scuze, a fost ștearsă la Berlin.
În încheiere, aș dori să-i amintesc pe acei anonimi care
și-au îndeplinit obligațiile, neștiuți,
care s-au implicat trup și suflet
fiind dispuși la orice oră
în calitate de bravi ofițeri și soldați…
… aici a trebuit să introduc niște corecturi din pricina unor priviri iritate…
și în calitate de bravi regizori și cameramani germani,
de asistenți, luminiști și machieuri
să aducă firmei lor sacrificiul…
pe care trebuie să-l aducă un regizor sau luminist.
Mulți dintre ei se află acum în mormintele în care
odihnesc
și părinții lor din marea…
din mult mai mari firme de producție.
Ei sunt martorii unui eroism mut al celor…
… aici lucrurile deveniră un pic mai dificile….

… care, ca și doamna Klement de la contabilitate,
au luptat pentru libertatea și viitorul
și eterna mărire a marii Germ…
a marii firme germane Flashlight! Sieg…

Și iată că mi se răspunse ca în frumoasele zile din trecut ale Reichului:

– Heil!
– Sieg…
– Heil!!
– Sieg…
– Heil!!!

xxix

Mă pornisem dis-de-dimineață la drum. Îmi propusesem să savurez această zi. Căci e ceva special când, după un eveniment măreț, special, te întorci în același loc și-l găsești liniștit. Un birou înainte de începerea agitației zilnice, un stadion de pe care a plecat publicul entuziast, prin care adie încă vântul învingătorului sau, să spunem, Parisul cucerit, la ora cinci dimineața.

M-am dus pe jos, voiam să am orașul doar pentru mine. Soarele încălzea deja dimineața rece de primăvară, aerul avea o răcoare plăcută și era mai curat ca în miezul zilei. Pe spațiile verzi vedeai deja berlinezi îmbrăcați neglijent cum își scoteau câinii pentru prima plimbare a zilei, femeile nebune, cu care mă familiarizasem deja, adunau ca de obicei rahatul în pungi. O fumătoare distrată, probabil nedormită, duse, spre marea mea veselie, punga la gură și țigara spre cele lăsate în urmă de câinele ei minuscul. Scutură din cap, se frecă la ochi și își corectă greșeala.

Păsările își începuseră trilurile matinale și am observat din nou cât de liniștit poate să fie un oraș fără salvele trase de apărarea antiaeriană. Ba chiar domnea o atmosferă neobișnuit de pașnică, temperatura era de pe acum foarte plăcută. Am făcut un mic ocol pe la chioșcul vânzătorului de ziare, dar chiar și acolo mai era încă liniște profundă. Am tras adânc aer în piept și am grăbit pasul spre clădirea firmei. Acolo am deschis ușa de la intrare, am constatat cu mulțumire că nici măcar portarul nu sosise încă în ghereta lui. Cu o seară înainte îmbrăcase telefonul într-o husă de protecție, a nu știu câta oară am sesizat indiciul că omul lucra conștiincios. În fața gheretei se aflau pachete mari de ziare, pe care trebuia să le împartă

mai târziu. Lui Bormann nu i-ar fi plăcut, dar eu nu făceam parte din cei care să țină cont de ierarhii la lucruri mărunte, așa că nu am stat pe gânduri și mi-am luat singur lectura de dimineață. Am luat un pix care atârna de un fir lung pe tejghea și am scris pe un bilețel.

„Mi-am luat deja ziarele. Mulțumesc." Și am semnat „A. Hitler". După cum am putut constata satisfăcut, ziarul *Bild* mă declarase din nou învingătorul zilei pentru cine știe ce. Urgența uniformizării presei se mai diminuase.

Apoi am pornit cu ziarele la subraț senin pe coridor. De la ferestrele de sus pătrundea lumina soarelui, din spatele ușilor de sticlă închise se vedeau câteva telefoane clipind, dar nu se auzea niciun sunet. În birouri scaunele erau la locul lor, parcă participam la o paradă a mobilei. Am cotit pe coridorul care ducea spre biroul meu și am sesizat că de la ușă se vedea lumină. M-am apropiat ezitant.

Ușa era deschisă. Înăuntru, la biroul ei stătea domnișoara Krömeier care tasta ceva în aparatul ei.

– Bună dimineața, am zis.

– Trebuie să vă spun de îndată ceva, mein F..., îmi zise ea solemn, nu mai pot să salut și nici nu mai pot lucra aici. Nu mai pot să fac toate astea.

Apoi își trase nasul și se aplecă spre rucsacul ei. Îl luă în poală și deschise fermoarul, apoi îl închise la loc și puse rucsacul din nou pe jos fără să fi scos ceva din el. Se ridică, deschise un sertar, se așeză și scrise mai departe.

– Domnișoară Krömeier, eu...

– Îmi pare și mie rău, dar nu mai merge, zise ea scriind. E așa o porcărie!

Își ridică privirea spre mine și urlă:

– De ce nu puteți să faceți lucruri pe care le fac și alții? Ca acel Klamaukheiner ăla care face mereu pe poștașul? Ori ca bavarezul ăla, Mittermeier? De ce nu puteți să vă scălâmbăiați și să o faceți într-un dialect? Era așa frumos aici! Chiar mi-a plăcut!

M-am uitat la domnișoara Krömeier și am întrebat ușor neajutorat:

– Eu să mă scălâmbăi?

– Da! Sau să vă luați de oameni! Nu trebuie să fie mereu amuzant! De ce trebuie să fiți mereu doar Hitler?

– Așa ceva nu poți să-ți alegi, i-am spus. Providența ne așază pe fiecare la locurile noastre, unde trebuie să ne facem datoria.

Ea scutură din cap.

– Mai scriu acum un anunț intern, își trase ea nasul din nou, așa o să găsiți repede un înlocuitor. Merge foarte repede, o să vedeți, garantat o să fie mulți care o să vrea să se bage.

Mi-am coborât vocea și am spus foarte încet, dar apăsat:

– Acum vă rog să încetați cu scrisul și îmi spuneți ce s-a întâmplat. Imediat!

– Păi, nu mai pot să lucrez aici! zise ea încăpățânată.

– Așa, deci nu puteți. Și de ce nu?

– Pentru că ieri am fost la bunica mea.

– Și eu ce trebuie să înțeleg din asta?

Domnișoara Krömeier trase adânc aer în piept.

– Mie îmi place de bunica mea. Am locuit la ea aproape un an când mama a fost bolnavă. Și ieri am fost iar pe la ea. Și ea m-a întrebat ce mai fac, iar eu i-am povestit că acum lucrez pentru un adevărat star. Eram așa de mândră! Și apoi mă întreabă cine e, iar eu o las să ghicească și ea nu se prinde până când nu-i spun că sunteți dumneavoastră. Și ea se supără, ba chiar a făcut o criză de furie. Ba a mai și început să plângă și a spus că toată treaba nu e amuzantă, asta pe care o faceți aici. Că nu e nimic de râs. Iar eu am încercat să-i explic că e totul satiră. Că faceți toate astea ca să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat. Dar ea zice că nu e satiră. Ea zice că spuneți exact aceleași lucruri pe care le spunea și Hitler pe vremuri. Și că și pe vremuri oamenii au râs. Iar eu stăteam acolo și mă gândeam că e bătrână și că exagerează. Doar ea nu a povestit niciodată mare lucru

din timpul războiului, e numai supărată, pentru că precis a trecut prin multe.

Și apoi se duce la birouașul ei și scoate de acolo un plic în care se afla o poză.

Ea făcu o scurtă pauză și mă privi cu mare intensitate:

– Ar fi trebuit să vedeți cum a scos fotografia aceea. De parcă ar fi valorat un milion de euro. Mi-am făcut o copie. A trebuit să duc muncă de lămurire de o jumătate de oră până când a lăsat fotografia din mână.

Se aplecă din nou și scoase din rucsac o fotocopie pe care mi-o întinse. M-am uitat la imagine. În fotografie se vedeau un bărbat, o femeie și doi băieți la iarbă verde, probabil pe malul unui lac, în orice caz erau așezați pe o pătură sau un prosop mare. Puteam presupune că era vorba despre o familie. Bărbatul în costum de baie avea în jur de treizeci de ani, păr negru, tuns scurt, părea sportiv, femeia blondă arăta foarte atrăgător. Băieții aveau coifuri de hârtie confecționate din ziar și săbii din lemn în mână cu care pozau râzând. Bănuisem corect că era vorba de un lac, cineva scrisese cu litere întunecate pe fotografie: Wannsee, vara anului 1943. Mi se părea a fi o familie impecabilă.

– Ce e cu ea? am întrebat.

– Aceasta este familia bunicii mele. Tatăl ei, mama și cei doi frați.

N-am purtat timp de șase ani un război fără să îmi dau seama de tragediile pe care le declanșează. Rănile pe care moartea neașteptată le provoacă în suflete.

– Cine a murit?

– Toți. Șase săptămâni mai târziu.

M-am uitat la bărbat și la femeie și la cei doi băieți, mai ales la cei doi băieți și am simțit nevoia să-mi dreg vocea. Führerul Reichului German trebuie să dea dovadă de o tărie excepțională atât față de el însuși cât și față de popor, iar eu sunt primul care îmi impun asta. Și aici probabil că m-aș fi arătat dur și implacabil dacă ar fi fost vorba despre un instantaneu ceva mai recent, să zicem al unui soldat din

această nouă Wehrmacht, chiar dacă fusese sacrificat în numele unei politic inepte pe parcursul acestei incalificabile acțiuni afghane. Dar această fotografie care provine atât de vizibil din acele vremuri care îmi erau în continuare apropiate, această fotografie mi-a înmuiat inima.

Sigur că nu mi se poate reproșa că nu am fost gata oricând să sacrific pe ambele fronturi, de vest și de est, sute de mii pentru a salva milioane. Să trimit la moarte bărbați care puseseră mâna pe arme fiind convinși că viețile lor vor servi bunăstării poporului german și că, la nevoie, vor trebui să-și dea viața pentru asta. Și poate că și acest bărbat făcea parte dintre ei, era foarte posibil să se fi aflat în permisie. Dar femeia. Și băieții. Da, mai ales populația civilă... Încă simțeam cum mă sugrumă neputința de nu fi putut apăra mai bine poporul de acasă. Că acel bețiv de Churchill nu se jenase să îi omoare în vâlvătăi de flăcări pe cei mai nevinovați dintre nevinovați, să îi transforme în torțe vii ale urii sale mistuitoare.

Întreaga furie și supărare a acelor ani se adună din nou în mine și m-am adresat domnișoarei Krömeier:

– Îmi pare foarte rău. O să... vă promit: o să fac totul pentru ca niciodată niciun bombardier englez să nu mai îndrăznească să se apropie de frontierele și orașele noastre. Nimic nu va fi uitat și într-o bună zi vom răzbuna înmiit fiecare bombă...

– Vă rog, zise domnișoara Krömeier poticnit, vă rog să încetați măcar un moment. Dar un moment. Nici măcar nu știți despre ce vorbiți.

În continuare aveam probleme să mă obișnuiesc cu asta.

Trecuse ceva vreme de când Führerul fusese dojenit, chiar și pe nedrept, de regulă Führerul e prea sus în ierarhia populară ca să-ți permiți să-l dojenești. De fapt, Führerul nici nu trebuie dojenit, ci trebuie avut încredere în el, astfel încât orice dojană adusă unui superior nu e justificată, iar față de mine cu atât mai puțin, dar domnișoara Krömeier părea cu adevărat tristă așa că am tolerat comentariul făcut la furie, cu atât mai mult cu cât era evident o

prostie. Mai ales în privința asta nimeni nu știe mai bine decât mine despre ce e vorba.

Așa că am tăcut un moment.

– Dacă vreți să vă luați o zi liberă, am continuat apoi, cred că situația e destul de dificilă pentru dumneavoastră. Vreau doar să știți că vă apreciez mult munca. Iar dacă bunica dumneavoastră nu e mulțumită, poate că ar fi bine să-i comunicați că se supără pe cine nu trebuie. Războiul bombardamentelor a fost ideea lui Churchill...

– Nu se supără pe cine nu trebuie, tocmai asta e... zbieră domnișoara Krömeier. Cine vorbește aici de bombardamente? Oamenii ăștia n-au murit în bombardamente. Au fost gazați!

M-am oprit și m-am uitat încă o dată la fotografie. Bărbatul, femeia și băieții nu arătau a infractori, nici a țigani și deloc a evrei. Deși dacă te uitai atent la trăsăturile lor... nu, putea fi și o închipuire.

– Unde e în fotografie bunica dumneavoastră? am întrebat, deși mi-am dat imediat seama de răspuns.

– Ea a făcut fotografia, zise domnișoara Krömeier cu voce aspră ca lemnul nefinisat.

Rămase nemișcată cu privirea fixată pe peretele biroului.

– Este singura fotografie a familiei pe care o mai are. Și nici măcar nu e și ea în poză.

O lacrimă neagră de la tușul de ochi i se prelinse pe obraz.

I-am întins o batistă. La început nu reacționă, apoi o luă și își întinse negreala pe toată fața.

– Să fi fost o eroare? am întrebat. Vreau să zic, acești oameni nu arată deloc ca niște...

– Ce fel de argument e ăsta? întrebă rece domnișoara Krömeier. Și dacă au fost uciși din greșeală e totul în regulă, nu? Nu, greșeala a fost că cuiva i-a venit ideea că ar trebui să omoare evrei! Și țigani! Și homosexuali! Și toți de care nu ne mai place. Haideți să vă spun ceva: e o șmecherie aici – dacă nu omori oamenii, nici nu se pot petrece greșeli. Așa de simplu e.

Eram puțin cam neajutorat, puțin surprins de această răbufnire, chiar dacă știam că femeile au sentimente mult mai puternice.

– Așadar, a fost o eroare... am consemnat eu, dar nici nu am apucat bine să zic asta că ea urlă:

– Nu! Nu a fost nicio eroare. Erau evrei! Au fost gazați complet legal! Și pentru că nu au purtat steaua galbenă. S-au ascuns și au renunțat la stea, pentru că au sperat să nu fie recunoscuți ca evrei. Dar din păcate cineva i-a pârât la poliție. Așadar, nu au fost doar evrei, ci chiar evrei ilegali! V-ați liniștit acum?

Într-adevăr mă liniștisem. Era extrem de surprinzător, nici măcar eu nu cred că i-aș fi arestat pe acești oameni, într-atât arătau de germani, eram atât de uluit încât m-am gândit chiar ca la următoarea ocazie să-l felicit pe Himmler pentru munca sa deosebit de temeinică și de incoruptibilă. Cu toate astea, nu mi s-a părut tocmai momentul potrivit să răspund direct și cinstit.

– Îmi cer scuze, zise ea apoi în liniștea care se lăsase. Nu e vina dumneavoastră. Nu mai contează. Nu pot să-i fac una ca asta bunicii mele, adică să mai lucrez aici. Altfel o distrug. Doar că – nu puteți să spuneți măcar așa: Îmi pare rău de familia bunicii dumneavoastră, a fost o îngrozitoare judecată greșită? Așa cum ar face orice om normal? Sau că lucrați ca să îi luminați în sfârșit pe oameni ce porci au fost cei de atunci? Că lucrați cu mine, cu noi toți cei de aici, ca să nu se mai întâmple niciodată așa ceva?

Apoi adăugă pe un ton aproape implorator:

– Doar asta e ceea ce facem aici, nu? Spuneți că asta e! Pentru mine!

Mi-am amintit de Jocurile Olimpice din 1936. Poate nu neapărat întâmplător, căci femeia blondă din fotografie îmi amintea mult de evreica floretistă Helene Mayer. Ai Jocurile Olimpice în țară, o ocazie nemaipomenită de a face propagandă de mare clasă. Poți

impresiona pozitiv străinătatea și poți câștiga timp pentru înarmare, când ești încă destul de slăbit. Și trebuie să te decizi dacă continui în același timp persecuția evreilor, distrugând astfel toate acele avantaje. În astfel de momente prioritățile trebuie să fie clare ca lumina zilei. Așadar, îi permiți unei astfel de Helene Mayer să participe, deși până la urmă a luat doar medalia de argint. Trebuie să știi să decizi: prea bine, atunci nu persecut timp de paisprezece zile niciun evreu. Sau, treacă de la mine, trei săptămâni. Desigur, am primit susținerea poporului, am avut un anumit succes. Dar aveam deja o mișcare în spatele meu? Aveam nevoie și îmi plăcea de domnișoara Krömeier. Iar dacă domnișoara Krömeier avea un dram de sânge evreiesc în vine, atunci trebuia să mă împac cu asta.

Nu că m-ar fi deranjat. Dacă restul materialului genetic e suficient de bun, corpul poate tolera un anumit procent evreiesc, fără ca asta să se reflecte asupra caracterului și a caracteristicilor de rasă. De fiecare dată când Himmler a contestat asta, i-am amintit de curajosul Emil Maurice[1]. Pe acesta nu l-a împiedicat un străbunic evreu să devină cel mai bun om al meu în numeroase încăierări la întruniri, să stea credincios alături de mine, în linia întâi a frontului împotriva stirpei bolșevice. Eu însumi am insistat să poată rămâne în SS – căci puternice convingeri fanatice pot chiar influența moștenirea genetică. De altminteri, am văzut cu ochii mei cum Maurice a reușit în timp cu o voință de fier să distrugă în el tot mai multe componente evreiești. O auto-reajustare mentală spre competența nordică[2], cum ar veni – fenomenal! Dar credincioasa și încă foarte tânăra domnișoară Krömeier nu ajunsese chiar atât de departe.

[1] Emil Maurice (1897–1972), unul dintre primii membri ai partidului nazist din Germania (n.tr.)

[2] Termen național-socialist care se referă la popoare acceptabil din punct de vedereal rasei și ale căror femei ar putea procreea cu ajutorul bărbaților germani cu sânge pur. Desigur o competență nordică mentală nu era prevăzută, dar Hitler punea mare preț pe voința fanatică. (n. red.)

Conștiința acestei mici componente evreiești o făcea să șovăie în decizia ei și trebuia să împiedic asta. Nu numai din pricina influenței bune asupra domnului Sawatzki și invers. Jocurile Olimpice din 1936. Era limpede că propriile scopuri trebuiau mascate.

Pe de altă parte, mă durea critica adusă de domnișoara Krömeier muncii mele de o viață. Cel puțin a vieții de până acum. Am decis să aleg drumul drept. Drumul adevărului etern și pur. Drumul drept al unui german. Noi, germanii, nu putem oricum minți. Sau cel puțin nu foarte bine.

– De care porci vorbiți? am întrebat eu liniștit.

– Păi, de naziști!

– Domnișoară Krömeier, am început eu, știu că nu vă place să auziți asta, dar vă înșelați în multe privințe. Nu este greșeala dumneavoastră, dar tot vă înșelați. Astăzi lucrurile sunt prezentate de parcă atunci câțiva național-socialiști hotărâți au luat cu asalt un popor întreg. Nu e greșit în totalitate, chiar a existat o asemenea tentativă. În 1924, la München. Dar a eșuat cu multe sacrificii de sânge. Urmarea a fost un alt drum. În 1933, niciun popor nu a fost copleșit de o acțiune de propagandă. A fost ales un Führer într-un mod care chiar și în accepțiunea de azi, trebuie să fie considerat democratic. A fost ales un Führer care își dezvăluise planurile cu o limpezime incontestabilă. Germanii l-au ales. Ba chiar și evreii. Și poate că și părinții bunicii dumneavoastră. Partidul avea atunci deja patru milioane de membri. Și asta doar pentru că din 1939 nu au mai fost primiți alți membri. În 1934, ar fi putut fi opt milioane sau douăsprezece milioane. Nu cred că vreunul dintre partidele de astăzi se bucură nici măcar de departe de o astfel de susținere.

– Și ce vreți să-mi spuneți cu asta?

– Fie a existat un popor întreg de porci, fie ce s-a petrecut nu a fost un act porcesc, ci voința unui popor.

Domnișoara Krömeier mă privi cu ochi mari, uluiți:

– Dar, dar nu puteți să spuneți așa ceva! N-a fost voința acestor oameni ca să moară familia bunicii mele! A fost ideea acelor oameni care au fost judecați. La… acolo, la Nürnberg.

– Vă rog, domnișoară Krömeier! Această înscenare de la Nürnberg nu a fost altceva decât praf în ochii poporului. Dacă e să-i căutați pe cei răspunzători, există doar două posibilități. Fie urmați linia NSDAP, iar asta înseamnă că răspunderea o poartă cel care poartă răspunderea într-un *Führerstaat* – iar acesta este Führerul și nimeni altcineva. Fie trebuie să-i condamnați pe cei care l-au ales pe acest Führer sau nu l-au înlăturat. Iar aceștia au fost oameni obișnuiți, care au decis să aleagă un om neobișnuit și să-i încredințeze destinele patriei. Vreți să interziceți alegerile, domnișoară Krömeier?

Ea mă privi nesigură.

– Eu nu înțeleg la fel de multe despre asta ca dumneavoastră, care ați citit și ați studiat toate astea. Dar, dar și dumneavoastră sunteți de părere că a fost îngrozitor, nu? Ceea ce s-a petrecut! Vreți să împiedicați să se întâmple încă…

– Sunteți femeie, am rostit eu îngăduitor, iar femeile sunt mult mai impulsive în chestiuni sentimentale. Aceasta a fost dorința naturii. Bărbații sunt mai obiectivi, noi nu gândim în categoriile de rău, mai puțin rău și altele asemenea. Suntem preocupați să îndeplinim sarcini, să recunoaștem obiective și să le urmărim. Asemenea chestiuni nu permit sentimentalisme! Acestea sunt cele mai importante întrebări privind viitorul nostru. Poate părea dur, dar nu avem voie să privim văicărindu-ne spre trecut, ci învățând din el. Ceea ce s-a întâmplat s-a întâmplat. Greșelile nu se întâmplă ca să ne pară rău că s-au întâmplat, ci pentru a nu le repeta. După un incendiu n-o să stau cu săptămânile și cu lunile să plâng după vechea casă! Eu sunt cel care construiește o casă nouă! O casă mai bună, mai solidă, mai frumoasă. Dar în acest proces eu nu pot juca decât rolul pe care mi l-a prevăzut providența. Eu nu pot fi decât micul și modestul arhitect al acestei case. Beneficiarul, domnișoară

Krömeier, beneficiarul este și trebuie să rămână mereu poporul german.

– Și care n-are voie să uite… zise domnișoara Krömeier cu o expresie amenințătoare.

– Exact. Nu trebuie să uite niciodată ce putere dormitează în el. Ce posibilități are! Poporul german poate schimba lumea!

– Da, interveni ea, dar numai în bine! Nu trebuie să se mai întâmple așa ceva, ca poporul german să facă ceva rău.

În acest moment mi-am dat seama cât de tare o apreciam pe domnișoara Krömeier. Căci e surprinzător cum reușesc unele femei să ajungă pe căile lor întortocheate la destinația corectă. Domnișoara Krömeier înțelesese: istoria este scrisă de învingători. Iar o apreciere pozitivă a faptelor germane presupune, desigur, victorii germane.

– Exact acesta trebuie să fie scopul nostru, am exclamat. Și îl vom atinge: dacă poporul german reușește să se impună cu succes, dumneavoastră și cu mine vom găsi în două, trei sute de ani imnuri de slavă în cărțile noastre de istorie!

Pe chipul ei trecu un zâmbet fugar.

– În două, trei sute de ani vor trebui să citească alții despre asta. Atunci vom fi amândoi morți.

– Ei bine, am spus gânditor, cel puțin asta ar trebui să se întâmple.

– Îmi pare rău, zise ea și apăsă un buton pe tastatură.

Era un sunet pe care ajunsesem să-l cunosc deja, era sunetul cu care domnișoara Krömeier tipărea documente la imprimanta comună de pe coridor.

– Mi-ar fi plăcut să lucrez mai departe aici.

– Și dacă îi ascundeți asta bunicii dumneavoastră?

Răspunsul mă bucură și mă îndureră deopotrivă.

– Nuuu. N-o să mă apuc să-mi mint bunica.

„Dar aș putea s-o trimit iute la un tratament special", m-am gândit eu spontan, dar doar în treacăt.

Realist vorbind, nu poți să trimiți pe nimeni la tratament special, dacă nu dispui de Gestapo. Și nici de un Heinrich Müller.

– Vă rog să nu luați decizii pripite, i-am spus. Vă înțeleg situația, dar vă rog să înțelegeți și că nu găsesc angajate mai bune și mai ieftine cu duzina. Dacă nu aveți nimic împotrivă, aș îndrăzni să vorbesc personal cu bunica dumneavoastră ca să susțin munca dumneavoastră pe mai departe în biroul meu.

Ea mă privi.

– Nu prea știu…

– Veți vedea că îi voi putea alunga bătrânei doamne toate neliniștile, am asigurat-o.

Pe chipul domnișoarei Krömeier se putea citi literalmente ușurarea.

Există mulți oameni care m-ar fi sfătuit să renunț la încercarea mea. Dar eu personal nu am avut niciodată motive să mă îndoiesc de puterea mea de convingere. Și nu numai pentru că știu cum se vorbea pe la spatele meu că de fiecare dată când mă aflam în apropierea doamnei Goebbels acesteia i se auzeau ovarele zornăind sau cloncănind, sau orice alt sunet era considerat potrivit pentru gluma asta cazonă. Nu, astfel de ironii nu mă ating.

Aici vorbim despre charisma încrezătoare a învingătorului, al celui care *nu* are dubii. Folosită corect, are același efect atât asupra tinerelor femei, cât și asupra celor mai în vârstă. Evreicele nu făceau excepție, dimpotrivă, în goana lor după asimilare, după normalitate, ele sunt cu atât mai ușor de cucerit. Helene Mayer, evreica floretistă de la olimpiadă, și-a primit medalia salutând cu Salutul German. Sau dacă mă gândesc la zecile de mii care credeau că se pot simți germani, doar pentru că își petrecuseră o parte din viață pe front ascunzându-se de gloanțe și obținând prin mijloace frauduloase câte o Cruce de Fier.

Cine face așa ceva în vreme ce tovarășii propriei rase sunt snopiți în bătaie, în vreme ce afacerile acestora sunt boicotate și

distruse va putea fi înșelat la fel de bine și peste șaizeci de ani, cu atât mai mult de către – și o spun fără falsă mândrie, ci pentru este adevărul adevărat – un expert al punctelor forte și al slăbiciunilor fiecărei rase.

Iar pe toți acei romantici care s-au încrezut în clișee și aspiră la o extraordinară agilitate care să facă față inteligenței aparent superioare a acestor paraziți latenți, mă tem că „din păcate" am să-i dezamăgesc. Să prezinți o cameră de gazare drept spațiu pentru duș nu fusese nici atunci o găselniță deosebit de rafinată. Iar în acest caz special a fost îndeajuns puțină atenție politicoasă, combinată cu laudele sincere și entuziaste aduse muncii excelente depuse de nepoata talentată. În esență, am spus cât de indispensabilă îmi e domnișoara Krömeier pentru munca mea, iar strălucirea din ochii bătrânei îmi dezvălui că nu voi avea nevoie de o nouă mână dreaptă. Cât despre anumite obiecții cu privire la modul de înțelegere al lumii, doamna oricum nu le mai auzea, ea auzea numai ce voia să audă.

Dar cu siguranță a ajutat și faptul că nu m-am dus în această vizită îmbrăcat în uniformă.

XXX

Eram agitat, dar doar ușor. Mie mi se pare că această lejeră nervozitate e liniștitoare, ea îmi arată că sunt concentrat. Munciserăm patru luni și jumătate ca să obținem acest rezultat: ca odinioară din *Hofbräukeller,* tot așa m-am înălțat și din emisiunea lui Glumöz, ca odinioară în Circul Krone, tot așa m-am mutat acum într-un studio nou, care servea special emisiunii mele. După cum se zvonea, veniturile din publicitatea industriei germane ajunseseră la un nivel comparabil cu fondurile de susținere obținute imediat după preluarea puterii în 1933. Am simțim cum mă cuprinde bucuria gândindu-mă la evenimentele următoare, cu toate astea mi-am păstrat concentrarea de fier. Mi-am mai verificat încă o dată scurt imaginea în oglindă. Impecabil.

Pe ecranele din studio rula deja genericul. Era foarte reușit, aprecierea mea pentru fostul rezervator de hotel Sawatzki crescuse mult. Genericul era anunțat de simple acorduri de bas, eram arătat cum treceam în revistă trupele SA la Nürnberg. Urmau apoi niște secvențe scurte din Riefenstahl, din *Triumful voinței.* Și pe deasupra cânta o voce delicată de cântăreață de șlagăr:

– „Ia uite cine s-a întors, ia uite cine e din nou aici".

După asta erau arătate câteva imagini bune din campania din Polonia. Stuka deasupra Varșoviei. Bombe lansate. Tancurile iuți ale lui Guderian. Apoi câteva imagini frumoase cu mine, vizitând trupele de pe front.

– „Ia uite cine s-a întors", cânta delicata voce feminină, cel puțin așa se zice.

Urmau imagini de dată mai recentă. Mă arătau la o plimbare prin noua piață Potsdam. Cum cumpăram pâine la brutărie și, imagini care îmi plăceau în mod deosebit, cum mângâiam la un loc de joacă doi copilași pe creștet, o fetiță și un băiat. Tineretul este într-adevăr viitorul nostru.

– „Că încă nu a venit și la mine, se lamentă vocea pe bună dreptate, asta nu pot înțelege, și mă întreb ce oare s-a întâmplat."

Am fost foarte mișcat când am auzit șlagărul în timpul discuției despre melodia de generic, pentru că într-adevăr nu puteam să explic exact ce se întâmplase. Imaginile mă arătau acum pe bancheta din spate a unui Maybach negru în drum spre locul de filmare, un vechi cinematograf dezafectat. Și în timp ce, ajuns acolo, coboram din mașină și intram în sală, camera din spatele meu baleiază și arată numele emisiunii: „Führerul vorbește!" iar vocea de femeie cânta finalul cântecului.

– „Ia uite cine s-a întors, e din nouuuuu aiiiiiiiiciiii!"

Aș fi putut sta să mă uit iar și iar la generic, dar cel mai târziu la scena cu pâinea trebuia să pornesc din culise pentru ca imediat după încheierea cântecului să fiu așezat la birou și să primesc cu un chip serios aplauzele de început. În general lucrurile erau mai relaxate, decât, să spunem, la *Sportpalast,* dar foarte ceremonioase datorită introducerii.

Îmi construiseră un studio frumos, nici nu se compara cu pupitrul simplu de la Glumöz. Se inspiraseră din *Wolfsschanze,* un compromis.

Eu propusesem inițial Obersalzberg, dar doamna Bellini susținuse că ar fi arătat prea vesel și drăgălaș și propuse buncărul Führerului – însă până la urmă am ales Bârlogul. Ba chiar m-am dus acolo cu o echipă de producție, mai mult din curiozitate, căci aș fi

putut să le schițez din memorie întreaga structură a complexului și la interior, și la exterior plus personalul de pază.

Însă doamna Bellini insistă, pe bună dreptate, de altfel, că echipa de producție trebuia să-și facă o idee la fața locului.

Eu presupusesem, desigur, că în zona lor de ocupație rușii răseseră de pe fața pământului tot ce amintea de trecutul nostru, dar evident că nu avuseseră nicio șansă în fața betonului armat al organizației Todt. Lăsaseră în picioare până și turnurile bateriilor FLAK[1] din Viena, pentru că nu putuseră fi aruncate în aer. Sigur că ar fi putut fi umplute de sus până jos cu explozibil, dar Tamms, acest tip ingenios, le plasase genial, chiar în mijlocul zonelor locuite. Sunt și azi acolo, monumente ale artei germane de a construi fortărețe, impresionant de sumbre.

Polonezii, în schimb, transformaseră Bârlogul într-un fel de parc de divertisment, de te durea inima văzând naivitatea indiferentă cu care se plimbă pe acolo toți idioții. Lipsește seriozitatea, până la urmă prefer acele centre de documentare care sunt construite acum peste tot. Sigur că poporul este îndoctrinat ideologic, dar în general seriozitatea mișcării și obiectivul sunt redate mult mai corect, inclusiv problematica evreiască. Bineînțeles, un pic colorată de tot felul de idioți cu bune intenții, dar nu într-atât încât să nu amintească peste tot cât de „dezumanizantă" era politica noastră. Goebbels le-ar fi tăiat asta imediat: „Dacă trebuie neapărat să menționați asta, atunci textul e jalnic. Un text bun trebuie să fie scris în așa fel încât cititorul să se gândească imediat că «Totul e dezumanizant!» Atunci și numai atunci, va crede că această idee i-a venit singură!".

Bunul Goebbels! Îmi erau tare dragi copiii lui, erau cel mai drăgălaș lucru din *Führerbunker!*

Wolfsschanze, ce să zic: acum au acolo un hotel, la cantină, numai mâncare mazură, în apropiere e un stand de trageri unde

[1] Acronim pentru *Flugabwehrkanone* – tun antiaerian (n.tr.)

poți să tragi cu puști cu aer comprimat, în general o manifestare jalnică. Dacă m-ar fi lăsat să conduc locul, aș fi folosit armele noastre originale: puștile 43 și pistoalele 35, Luger, Walther sau PPK, deși, poate PPK nu, pentru că la gândul la bătrânul pistol PPK mă apucă iar acele enervante dureri de cap. Ar trebui să întreb poate un doctor, dar în ultima vreme îmi e destul de greu. Fusese destul de practic pe atunci cu Theo Morell[1] mereu în apropiere. Lui Göring nu-i plăcea de el, dar Göring nu dădea pe afară de inteligență.

Am așteptat până când aplauzele s-au stins complet, ceea ce era de regulă o probă a nervilor între postul TV, public și mine, căci eu voiam liniște absolută. Și până acum am redus orice public la tăcere.

– Conaționali și conaționale!

Noi știm:
O națiune
trăiește din
pământul ei.
Pământul ei
este spațiul ei vital. Dar...
în ce stare
se află azi
acest pământ?
„Cancelara“
spune:
excelent.
În fine.
Înainte vreme
în această țară
lauda supremă era
când spuneai că: aici poți mânca de pe jos.
Unde,

[1] Theodor Gilbert Morell (1886–1948), doctor german, medicul personal al lui Adolf Hitler între 1936 și 1945 (n.tr.)

o întreb eu pe cancelară,
ați dori mai degrabă să mâncați de pe jos?
Mai aștept și astăzi răspunsul, căci cancelara știe:
pământul german este infestat de molimele
marilor capitaluri, ale finanțelor internaționale!
Pământul german e plin de gunoaie,
copilul german are nevoie de scaune înalte
ca să șadă sănătos,
bărbatul german, femeia germană,
familia germană se refugiază cât mai departe,
în blocuri turn,
micul câine german,
pe care-l cheamă Struppi
sau poate chiar Spitzl,
calcă cu lăbuțele lui dedicate
pe vreun capac de bere ori
linge de pe undeva dioxină
și moare în chinuri!
Bietul, bietul Struppi!
Iar *acesta* este pământul
de pe care
cancelara noastră
ar vrea să mănânce!
Ei atunci, poftă bună!
Oaspetele nostru de azi este o expertă în pământul german.
Politiciana Verzilor,
Renate Künast[1].

O ordonanță SS înaltă o conduse înăuntru, îl chema Werner, era blond, avea maniere excelente și chiar dacă doamna avea clar o reacție de respingere la uniforma lui, din mimica ei se putea deduce o anumită apreciere a calităților sale fizice. Femeia e tot femeie.

[1] Președinta fracțiunii Verzilor din Bundestag între 2005 și 2013 (n.tr.)

Tot Sawatzki avusese și ideea cu Werner. La Flashlight toată lumea era de părere că aveam nevoie de un asistent.

– E foarte important, spusese Sensenbrink la vremea aceea. Vă oferă posibilitatea unui al treilea discurs. Dacă oaspetele e mai mut, dacă nu reacționează la o remarcă, măcar nu sunteți singur cu publicul.

– Așadar, pot să dau vina pe altcineva?

– Într-un fel.

– Dar eu nu fac asta. Führerul deleagă sarcini, dar nu răspunderea.

– Dar Führerul nici nu se duce să deschidă ușa dacă sună, obiectase doamna Bellini. Iar oaspeți o să aveți destui.

Asta era adevărat.

– Ați avut și pe atunci un asistent, nu? Cine răspundea la ușă? Ea se opri scurt, apoi adăugă: Adică nu dumneavoastră – acel Hitler.

– Bine, bine, am zis, ușa? Trebuie să fi fost un băiat. Sau la sfârșit unul din oamenii lui Schädle[1].

– Of, Doamne, se lamentase Sensenbrink, nimeni nu-i știe pe tipii ăștia.

– Dar ce ați crezut? Că venea Himmler personal în fiecare dimineață să-mi calce uniforma?

– Pe ăsta măcar l-ar cunoaște lumea.

– Haideți să nu ne complicăm, ne oprise doamna Bellini. Nici acum nu ați numit un SS-ist anume, ci pe... Schäuble?

– Schädle.

– Tocmai. Adică înlocuitor. Atunci să mergem un etaj mai sus. E doar simbolic.

– Ei bine, spusesem eu, atunci trebuie să ajungem la Bormann.

– Cine? întrebase Sensenbrink.

– Martin. Bormann. *Reichsleiter*.

---

[1] Franz Schädle (1906–1945) *SS-Obersturmbannführer,* ultimul comandant al gărzilor de corp ale lui Hitler (n.tr.)

– N-am auzit.

Eram pe cale să-i comunic pe un ton categoric părerea mea, dar doamna Bellini mă apucase de braț.

– Cunoștințele dumneavoastră în domeniu sunt impresionante, ciripi ea, e grozav cum știți toate detaliile, nimeni nu ar reuși așa ceva. Dar dacă e să cucerim masele, ratingurile mari de tot, aici făcuse o mică pauză iscusită, atunci trebuie să vă căutăm asistentul dintr-un cerc mai restrâns. Priviți lucrurile realist: putem să-l luăm pe Goebbels, pe Göring, Himmler, poate chiar Hess…

– Nu pe Hess, intervenise Sensenbrink, la el apare mereu factorul de milă. Bietul bătrân, închis pe viață din cauza relelor de ruși…

– … bine, bine, aveți dreptate, continuase doamna Bellini, dar cam ăștia ar fi candidații. Altminteri, o să ne trezim că în emisiune întreabă fiecare spectator o dată la treizeci de secunde cine e tipul ciudat de lângă Führer. Iritarea nu e bună deloc. Dumneavoastră sunteți suficient de iritant.

– Goebbels nu s-ar duce niciodată să deschidă ușa dacă sună, am intervenit cam bosumflat, dar știam desigur că avea dreptate. Bineînțeles că Goebbels mi-ar fi deschis ușile. Goebbels ar fi făcut totul pentru mine. Cam ca Foxl pe vremuri în tranșee. Dar îmi era limpede: nu trebuiau să-l aleagă pe Goebbels. L-ar fi făcut să arate ca un Quasimodo, ca pe cocoșatul acela din senzaționalul film cu Frankenstein al lui Boris Karloff. L-ar fi transformat într-o creatură grotescă și și-ar fi bătut joc de el de fiecare dată când ar fi urcat pe scenă. Goebbels nu merita asta. Göring și Himmler în schimb... Sigur, aveau și ei meritele lor, dar furia justificată cu privire la trădarea lor încă mai clocotea în mine. Pe de altă parte, ar fi distras atenția publicului de la mine. Văzusem deja ce pățise Glumöz.

– Dar dacă am lua un soldat simplu?

Sugestia venise de la rezervatorul de hotel Sawatzki.

– Cum adică? se interesase doamna Bellini.

Sawatzki se îndreptă în scaun.

– Unul înalt, superblond, zise el. Așa un tip SS.

– Nu e rău deloc, opină doamna Bellini.

– Göring ar fi fost mai amuzant, zise Sensenbrink.

– Nu vrem amuzament ieftin, am rostit într-un glas cu doamna Bellini.

Ne-am privit. Ea îmi plăcea cu fiecare dată tot mai mult.

– Ce frumos că ați venit, am salutat-o eu pe Frau Künast și i-am oferit să ia loc.

Ea se așeză încrezătoare, asemenea celui care se știe descurca în fața camerelor de filmat.

– Da, mă bucur și eu, zise ea ironic, într-un fel.

– Vă întrebați, desigur, de ce v-am invitat.

– Pentru că în rest nu a mai acceptat nimeni...?

– O, nu, am fi putut s-o invităm și pe colega dumneavoastră, pe Frau Roth. Bine că mi-am amintit. Îmi puteți face un serviciu?

– Depinde.

– Vă rog, eliminați-o pe femeia asta din partidul dumneavoastră. Cum să cooperezi cu un partid care adăpostește așa ceva îngrozitor?

– Ei bine, asta nu i-a deranjat până acum nici pe cei de la SPD, nici pe cei de la CDU...

– Nu-i așa că lucrul acesta v-a mirat?

Ea fu deranjată preț de câteva clipe.

– Aș vrea să se rețină că Claudia Roth face treabă excelentă și...

– Da, aveți dreptate, poate că e suficient dacă o țineți departe de camerele de filmat, într-o pivniță fără ferestre, izolată fonic – dar iată că am ajuns la subiect:

V-am invitat pentru că trebuie să fac planuri de viitor, pentru că, dacă înțeleg corect, pentru o preluare a puterii e nevoie de majorități parlamentare...

– Majorități parlamentare?

– Da, sigur, ca în 1933, atunci am mai avut nevoie de DNVP[1]. În viitorul apropiat s-ar putea să fie nevoie să procedăm la fel. Dar, din păcate DNVP nu mai există și atunci m-am gândit să verific cine ar putea intra în discuție pentru *Harzburger Front*[2].

– Și ați apelat pentru completare tocmai la Verzi?

– De ce nu?

– Păi, nu prea văd vreo posibilitate, zise ea încruntându-se.

– Modestia dumneavoastră vă face cinste, dar nu vă faceți mai modești decât sunteți. Partidul dumneavoastră e mai potrivit decât credeți!

– Ei, m-ați făcut curioasă.

– Plec de la premisa că avem viziuni comune pentru viitor. Spuneți-mi, vă rog, unde vedeți Germania în cinci sute de ani?

– Cinci sute?

– Sau în trei sute de ani?

– Nu sunt un profet, prefer să mă mențin în realitate.

– Dar trebuie să aveți un concept pentru Germania?

– Dar nu pentru trei sute de ani. Nimeni nu știe ce va fi peste trei sute de ani.

– Eu știu.

– Ah. Și ce va fi peste trei sute de ani?

– Verzii cer sfaturi despre viitor Führerului Reichului German – eu vă spun că o cooperare nu e chiar inimaginabilă...

– Țineți-le pentru dumneavoastră, bătu Künast în retragere. Verzii se descurcă foarte bine și fără dumneavoastră...

– Prea bine, atunci pe câți ani se întinde planificarea dumneavoastră? O sută?

---

[1] *Deutschnationale Volkspartei* – partid naționalist din timpul Republicii de la Weimar, „înghițit" de NSDAP în 1933 (n.tr.)

[2] *Harzburger Front,* o uniune politică de dreapta din Germania Republicii de la Weimar, formată în 1931 ca o tentativă de a da o opoziție unită guvernului cancelarului Heinrich Brüning. O coaliție între DNVP, partidul național popular german și NSDAP. (n.tr.)

– Asta e o prostie.

– Cincizeci? Patruzeci? Treizeci? Douăzeci? Știți ce – număr descrescător și îmi spuneți când să mă opresc!

– Nimeni nu poate spune cu seriozitate că poate aprecia dezvoltarea viitoare pe mai mult de să zicem pe următorii zece ani.

– Zece?

– Bine, din partea mea și cincisprezece...

– Prea bine. Unde vedeți Germania în viitorul sfert de oră?

Künast oftă.

– Dacă chiar vreți să știți: eu văd viitorul Germaniei ca o țară ultra tehnologizată, prietenoasă cu mediul și bine aprovizionată energetic, având mai ales tehnică ecologică, într-o Europă pașnică unită în UE și ONU...

– Ați notat asta, Werner? mi-am întrebat ordonanța.

– Într-o Europă pașnică unită în UE și ONU, își nota Werner cuminte.

– Dar știți sigur că va mai exista UE? am întrebat.

– Sigur că da.

– O să mai fie în uniune grecii? Spaniolii? Italienii? Irlandezii? Portughezii?

– Cine poate spune astăzi exact așa ceva? oftă Künast.

– În politica energetică acest lucru e posibil. Acolo gândiți în dimensiunile mele! Importuri puține, spre deloc, autarhie completă din materii prime regenerabile, din apă, vânt, asta este siguranța politicii energetice și în următorii o sută, două sute, o mie de ani. Deci tot puteți privi un pic în viitor. Și ce să spun... este exact ceea ce am cerut și eu mereu...

– Stați puțin! Dar din motive greșite.

– Ce legătură au motivele cu o economie energetică susținută? Există mori de vânt bune și mori de vânt proaste?

Ea mă privi supărată.

– Dacă vă înțeleg bine, am sondat eu în continuare, pentru ca delfinii să trăiască bine, se poate folosi energie solară, dar dacă colonizezi terenurile agricole ucrainiene cu țărani germani, ăia primesc doar curent din centrale pe cărbune? Sau energie atomică?

– Nu, protestă Künast, le colonizezi cu ucrainieni. Dacă într-adevăr vrei să le colonizezi.

– Iar ucrainienii au voie să folosească energia eoliană? Sau aici aveți propuneri speciale? Aveți cumva un indice pentru folosirea corectă a tipurilor de energie?

Ea se lăsă pe spate.

– Știți prea bine că nu asta am vrut să spun. Așa cum argumentați dumneavoastră, ați putea să mă întrebați direct dacă asasinarea a milioane de evrei ar fi fost mai în regulă cu energie solară...

– Interesant, am spus, dar subiectul evrei nu este amuzant.

Preț de o clipă, în studio nu se mai auzi nici musca.

– Tăcerea la televizor este mereu o irosire a prețioaselor frecvențe populare, am zis. Mai bine trecem între timp la reclame.

Lumina fu redusă. Câțiva angajați de la machiaj veniră și ne refăcură chipurile.

Künast își acoperi microfonul cu mâna.

– E cam la limită ce faceți aici, zise ea încet.

– Cunosc desigur sensibilitățile partidului dumneavoastră, am zis, dar trebuie să recunoașteți... nu eu am adus vorba de evrei.

Ea rămase un pic pe gânduri, apoi luminile se aprinseră din nou.

Am așteptat să se stingă aplauzele, apoi am întrebat-o:

– Sunteți bună să mă însoțiți la masa cu hărți?

În partea dreaptă a studioului fusese construită o masă cu hărți copiată după cea din *Wolfsschanze*. Comandasem o hartă frumoasă, în relief, a lumii.

– De ce, am întrebat în timp ce ne îndreptam într-acolo, renunță partidul dumneavoastră în ultima vreme la experiența și cunoștințele unui om precum fostul ministru de război Fischer[1]?

– Joschka Fischer nu a fost niciodată ministru al apărării, replică sec Künast.

– Aici aveți dreptate, am susținut-o eu, nici nu l-am văzut vreodată ca ministru al apărării. Nu poți să aperi decât teritorii ale Reichului, iar Kosovo nu prea face parte dintre ele. Și din pricina distanței nu ar fi avut sens nicio anexare – sau sunteți de altă părere?

– Dar nu s-a discutat niciodată despre o anexare a regiunii Kosovo. Era vorba de epurări etnice... ei, acum n-o să stau să vă explic treaba cu intervenția în Kosovo. Nu puteam să ne prefacem că acolo nu se petrecea nimic.

– Nimeni nu are mai mare înțelegere pentru așa ceva ca mine, am zis serios. Aveți complet dreptate, nu exista alternativă, știu asta încă din 1941. Dar ce mai face acest Fischer?

Pendulă între poziția actuală a domnului Fischer și abordarea comparativă a politicii cu privire la Balcani din ultimii șaptezeci de ani. Se decise pentru prima variantă.

– Important e că Verzii nu trebuie să-și facă griji cu privire la numărul talentelor din rândurile lor. Joschka Fischer a fost și este o persoană importantă în istoria mișcării, dar acum e rândul altora.

– Ca de pildă dumneavoastră?

– Ca, printre mulți alții, și eu.

Ajunseserăm între timp la masa cu hărți. Marcasem teatrele de intervenție ale Bundeswehrului cu steguleț.

– Îmi permiteți să întreb, cum ar vrea Verzii să încheie victorios intervenția din Afghanistan?

---

[1] Joschka Fischer, vicecancelar și ministru de externe din partea Verzilor în cabinetul Schröder (1998–2005), a susținut intervenția trupelor terestre germane în Kosovo, prima de acest fel de la cel de-al Doilea Război Mondial. (n.tr.)

– Ce înseamnă să încheie victorios – intervenția militară trebuie încheiată cât mai repede. Nu face decât să genereze și mai multă violență...

– Nu avem nimic de câștigat în Afghanistan, sunt de aceeași părere. Ce să căutăm acolo?

– O clipă, făcu ea, dar...

– Acum vă rog să nu-mi spuneți că vă îngrijorează iar motivele mele, i-am spus. Să nu-mi spuneți că doar dumneavoastră trebuie să vă retrageți din Afghanistan, iar eu ar trebui să rămân acolo!

– Nu sunt sigură dacă mai are rost să spun ceva, fu ea de părere și privirea îi alunecă prin studio, iar apoi rămase pironită sub masa cu hărți.

– Acolo e o servietă cu acte, zise Künast mulțumită. Așa trebuie să fie?

– A uitat-o probabil cineva, am zis distrat, unde e de fapt Stauffenberg?

Treaba cu servieta sub masa cu hărți fusese tot ideea mea. Îmi amintisem de întregul incident la vizita mea la *Wolfsschanze*. Atunci am propus să facem servieta un element fix în emisiune. Pe lângă mersul spre masa cu hărți. Am fost de părere că ar trebuie să ascundem de fiecare dată servieta în altă parte.

– După ce ne-am pus de acord cu privire la retragerea din Afghanistan, am zis eu aplecat peste masă, mai spuneți-mi în încheiere încă ceva: dacă Verzii preiau guvernarea acestei țări, ce altă țară ați anexa mai întâi?

– Servieta ticăie, făcu Künast șocată.

Asta fusese ideea lui Sensenbrink. Îi venise cu puțin timp înaintea mea.

– Nu fiți ridicolă, am dojenit-o eu. O servietă nu ticăie. O servietă nu e un deșteptător. Ce țară, ziceați?

– O să iasă confetti din ea? Sau făină? Funingine? Vopsea?

– Doamne, atunci uitați-vă să vedeți.

– V-ar conveni. Doar n-am înnebunit.

– Atunci n-o să aflați niciodată, am spus. În schimb, noi am aflat lucruri interesante despre simpaticul dumneavoastră partid. Vă mulțumim că ați fost la noi în vizită – Frau Renate Künast!

În timpul aplauzelor am privit în culise. Acolo se aflau Sensenbrink și doamna Bellini. Aceștia aplaudau alternativ și îmi arătau pumnul cu degetul mare ridicat.

Era o senzație plăcută.

XXXI

Lucrul cel mai important pe care l-am învățat în cariera mea de politician este evaluarea corectă a obligațiilor de reprezentare. În principiu, nu mi-a plăcut niciodată să depind de binevoitori, însă pentru viitorul țării sale un politician trebuie să fie în stare să își calce pe suflet în astfel de situații. E foarte posibil ca strângerile de mâini în public, respectul pentru elita socială să reprezinte o atracție pentru acea castă de actori politici care confundă o viață publică sub privirile publicului cu o viață trăită pentru public, pentru națiune, pentru omul de rând care își rupe de de la gură să aibe de mâncare și îmbrăcat. Iar cine se uită măcar cincisprezece minute la știrile de la televizor sigur va vedea cel puțin o duzină din acea specie de lingăi devenită oameni, care se gudură pe lângă fel de fel de potenți. Lucrurile de genul acesta mi-au stârnit întotdeauna scârba și am acceptat chinuit diferite vizite de curtoazie numai pentru partid, pentru poporul german, pentru propășirea rasei ori o nouă mașină Mercedes.

Bine, și pentru o locuință de peste 400 de metri pătrați în Prinzregentenplatz.

Și, dacă vreți, în cele din urmă și pentru Obersalzberg.

Dar toate aceste achiziții au sporit până la urmă atractivitatea Führerului, a partidului și chiar a mișcării. Numai când mă gândesc la fluxul de vizitatori de la Berghof[1], nimeni nu poate să spună că veneau să se relaxeze! Sau chiar vizita lui Mussolini, îngrozitor! Un

[1] Reședința de vacanță a Führerului de pe muntele Obersalzberg (n.tr.)

Führer nu poate să se retragă din viața publică, ci doar câteodată să zicem. Atunci când capitala Reichului e în ruine, sigur că poate să stea o vreme în Führerbunker. Altfel însă Führerul aparține poporului său. De asta m-am și bucurat foarte mult de invitația la München.

Redactorița-șefă a unei renumite reviste pe teme sociale îmi scrisese încă de la sfârșitul lui august să mă invite la sediul revistei cu ocazia marii serbări germane redenumite „Oktoberfest". La Flashlight toată lumea îmi recomanda să particip la acea serbare, deși la început am ezitat. Nu fusesem niciodată acolo în prima parte a carierei mele, însă vremurile se schimbaseră și odată cu ele și semnificația acestei manifestări tradiționale, care dura două săptămâni. Așa cum mi s-a confirmat de mai multe ori, Oktoberfest devenise o sărbătoare populară, dar fără un aport prea mare al populației. Cine voia să șadă într-unul dintre corturile festive și să mănânce ceva trebuia să rezerve cu luni, câteodată cu ani înainte un loc sau să amâne vizita pentru niște ore la care niciun german cumsecade nu s-ar duce acolo.

Sigur că niciun om întreg la minte nu se apucă să-și planifice cu ani sau luni înainte o banalitate precum vizita la o serbare populară. Urmarea fiind, după cum am aflat, că dimineața și după-amiaza devreme pe acolo se preumblau doar germani nesimțiți, precum și străini și turiști atrași de aura vestitei serbări, care încercau cu încrâncenare să transforme ziua în noapte.

Atât domnul Sensenbrink, cât și doamna Bellini mi-au spus că e recomandabil să nu apari la orele acelea pe acolo, pentru că să apari la astfel de ore înseamnă că ești o personalitate fără importanță. În schimb, nici serile nu aparțineau populației locale, ci concernelor oricărei ramuri industriale. Practic, fiecare firmă mai mare se

simțea obligată să organizeze pentru clienți și pentru presă așa-zise vizite „pe Pajiște[1]", iar unele organe de presă, nemulțumite de evenimentele firmelor sau de oaspeții adunați acolo, se apucaseră să-și organizeze propriile evenimente, ceea ce mi se părea o idee foarte deșteaptă, de fapt o manevră de-a dreptul goebbelsiană. Am fost asigurat că unele dintre aceste întruniri puteau să concureze ca importanță chiar cu balul Operei. Iar printre aceste întruniri foarte importante se număra și cea a acestei reviste. Confirmarea participării mele se dovedi extrem de eficientă și din punct de vedere propagandistic, pentru că nemaiparticipând până acum la Oktoberfest, mai multe ziare de scandal titraseră pe primele pagini: „Hitler pentru prima dată pe Pajiște". Văzând că treburile mergeau ca unse, mă gândeam aproape satisfăcut, organizarea unui nou *Völkischer Beobachter* părea tot mai puțin necesară.

Ajunsesem către prânz în oraș și am folosit timpul pentru a vizita unele locuri dragi mie. La *Feldherrnhalle* m-am oprit o clipă să onorez memoria camarazilor care și-au vărsat sângele aici, m-am îndreptat cuprins de nostalgie spre Hofbräukeller, apoi, ceva mai îngrijorat m-am dus spre *Königsplatz*. Cum mi-a tresăltat inima de bucurie când am văzut acele minunate clădiri neatinse: Propileele! Gliptoteca, Colecția de Antichități! Și – aproape că nu îndrăznisem să sper – și clădirea Führerului, și clădirea administrativă încă mai existau și chiar erau folosite. Faptul că acest *Königsplatz*[2] era desăvârșit tocmai datorită acestor clădiri binecuvântate nu le scăpase, așadar, nici măcar acestor apostoli ai democrației. Plin de încântare, m-am plimbat un pic prin Schwabing, ca de la sine pașii

[1] *Die Wies'n* – Pajiștea, în dialect münchenez, desemnează locul de desfășurare al Oktoberfestului, *Theresienwiese*. (n.tr.)

[2] *Königsplatz* – Piața Regală din München a fost concepută și construită în secolul al XIX-lea sub regele Ludovic I. Este încadrată de Gliptotecă, Poarta Regală și de Colecția de Antichități, toate construite în stil neoclasic. Construcțiile Führerului există și sunt folosite și azi, dar sunt separate optic printr-o perdea de verdeață și copaci înalți. (n.tr.)

mei s-au îndreptat spre Schellingstraße – iar acolo o revedere nesperată.

Nu vă puteți imagina ce bucurie m-a cuprins când am văzut acolo firma cu *Osteria Italiana,* în spatele căreia nu se ascundea nimic altceva decât cârciuma mea preferată, *Osteria Bavaria.* Tare mi-ar fi plăcut să intru să gust ceva, o apă minerală proaspătă, doar că orele erau înaintate și trebuia să mă întorc la hotel, de unde urma să fiu luat seara de o mașină.

Sosirea pe *Theresienwiese* a fost edificatoare. Poliția închisese accesul pe un perimetru destul de mare, însă, cu toate astea, nu asigura nici siguranța și nici ordinea. Nici nu coborâsem bine din mașină și deja s-au îndreptat spre mine clătinându-se doi tipi turmentați care s-au prăbușit pe bancheta din spate.

– Brralleeiiiinschraaaße! mormăi unul din ei, în vreme ce al doilea părea să moțăie deja.

Șoferul, un tip musculos, îi scoase pe cei doi bețivi din mașină spunându-le:

– Jos cu voi, ăsta nu e taxi!

Abia apoi reuși să mă conducă la locul întâlnirii.

– Îmi cer scuze, făcu el, așa se întâmplă mereu la porcăria asta de Wies'n.

Ne-am îndreptat spre partea cealaltă a drumului spre zona de petreceri. Impresia mea: era incredibil cum îi venise cuiva ideea de a organiza aici o întrunire de vază. Pe terenurile îngrădite de jur împrejur, se sprijineau bețivi care urinau de partea cealaltă a gardului. Unele dintre aceste personaje erau femei la fel de nesigure pe picioare, care evident că ar fi vrut să facă același lucru, însă nu îndrăzneau din puțină decență care le mai rămăsese în subconștient. O pereche încerca să facă schimb de tandrețuri, sprijinindu-se de un pavilion publicitar. El încerca chiar să-i îndese limba în gură, însă nu reușea să o găsească, pentru că ea tot aluneca, așa că se mulțumi cu nasul ei. Ea deschise gura ca răspuns la insistențele lui și își tot învârtea aiurea limba în aer. Apoi alunecară amândoi, mai

întâi încet, apoi tot mai iute, urmând rotunjimea pavilionului până jos. Ea râdea isteric și încerca să spună ceva, dar nu se putea face înțeleasă în lipsa consoanelor. El ajunse să stea întins sub ea, reuși să se extragă, se așeză în fund și își îngropă apoi fără un cuvânt mâna în decolteul ei. Nu era sigur dacă ea observase asta, în schimb trei italieni din apropiere părură interesați și se deciseră să le urmărească eforturile mai îndeaproape. Osteneala nedemnă a celor doi nu stârni mai multă atenție, nici măcar la poliția ocupată cu adunatul numeroșilor bețivi leșinați pe jos.

Theresienwiese nu are, contrar numelui, aproape deloc spații verzi, doar în jurul copacilor mai există câte un petic de iarbă, de la prima mea vizită nu se schimbase nimic. Pe fiecare palmă de pajiște se afla, așa cum puteam observa, câte un bețiv întins, iar acolo unde încă nu se afla niciunul, puteai depista lejer câte unul care se îndrepta rapid într-acolo pentru a se prăbuși, a vomita ori ambele.

– Așa e mereu? l-am întrebat pe șofer.

– Vinerea e mai rău, zise șoferul impasibil. A dracu' Wies'n!

Nu pot să explic, dar dintr-odată mi-am amintit extrem de limpede motivul pentru acest dezastru uman. Nu putea fi vorba decât despre o decizie a NSDAP din 1933, care avusese, desigur, menirea de a spori și mai mult popularitatea partidului în rândul populației – prețul berii fusese înghețat. Se pare că de atunci au mai încercat și alte partide să-și asigure popularitatea în felul acesta.

– E tipic pentru idioții ăștia, am răbufnit eu. N-au ridicat prețul berii? 90 de pfenigi pentru o halbă de bere e un preț ridicol azi!

– Cum adică 90 de pfenigi? întrebă șoferul. Litrul costă nouă euro, zece cu bacșiș.

Trecând mai departe am văzut grămezi de leșuri amorțite de bere. Cum, necum va se pare că aceste partide reușiseră cu toată neștiința lor să genereze o bunăstare nesperată. Sigur, când nu duci

un război, mai economisești ici și colo. Însă: dacă te uitai la starea poporului de aici, orb să fii și tot trebuia să recunoști că germanii în anii 1942 sau 1944, ba chiar și în cele mai îngrozitoare nopți cu bombardamente erau într-o formă mai bună decât în această seară de septembrie la începutul celui de-al treilea mileniu.

Cel puțin fizic.

L-am urmat clătinând din cap pe șoferul care mă conduse la intrarea într-unul dintre corturile festive, mă încredință unei tinere blonde și se întoarse la vehiculul său. Tânăra avea un cablu cu microfon la gură și zise zâmbind:

– Bună, eu sunt Dșill[1], iar dumneavoastră…?

– Șmul Rosenzweig, am răspuns deja ușor iritat. Eram chiar așa de greu de recunoscut?!

– Mulțumesc. Rosenzweig… Rosenzweig… repetă ea. Nu vă am pe listă.

– La naiba! am înjurat eu. Arăt cumva ca un Rosenzweig? Hitler! Adolf!

– Vă rog, de ce nu ziceți așa de la început, se lamentă ea atât de jalnic, încât aproape că îmi păru rău pentru izbucnirea mea. Ce credeți, câți oameni vin aici – doar nu am cum să-i cunosc pe toți! Dacă se mai apucă apoi fiecare să spună un nume aiurea! Înainte de asta am confundat-o pe soția lui Boris Becker cu ultima lui prietenă și aia m-a făcut cu ou și cu oțet…

Compasiunea nu-mi e străină. Un Führer adevărat simte pentru fiecare dintre conaționalii săi ca pentru propriul copil. Dar mila nu a ajutat vreodată pe cineva.

– Acum imediat luați poziție de drepți, am zis aspru. Vă aflați în postul acesta pentru că ofițerul dumneavoastră superior se bazează pe dumneavoastră! Lucrați cât puteți de bine, iar el vă va oferi susținerea sa!

[1] Evident, Jill (n.tr.)

Fata mă privi puțin confuză, dar – așa cum se întâmplă adesea în tranșee – căpătă curaj tocmai ca urmare a tonului aspru, dădu din cap și mă conduse înăuntru la întrunirea de la etajul cortului unde am fost dirijat imediat spre redactora-șefă. Aceasta era o blondă ușor trecută, îmbrăcată în dirndl[1], avea ochi albaștri sclipitori, iar după felul ei energic de a fi mi-o puteam închipui oricând ca șefă de birou la sediul central al partidului.

Nu știu dacă i-aș fi dat neapărat pe mână o revistă, poate doar una de scandal cu sfaturi de sănătate și modele de tricotat. Cine știe, poate că ținea să aibă cu cine vorbi, arăta de parcă ar fi crescut deja patru sau cinci copii, timp în care se simțise foarte singură acasă.

– Ah, exclamă ea încântată, Herr Hitler!

Ochii îi sclipeau glumeți de parcă tocmai ar fi făcut cea mai bună glumă.

– Corect, am răspuns.

– Vai, dar ce bine că ați venit!

– Da, mă bucur și eu nespus, stimată doamnă, am zis, dar înainte să mai apuc să spun ceva, pe chipul ei se așternu un zâmbet și mai strălucitor și ea se întoarse în profil, de unde am dedus că venise momentul pentru fotografia obligatorie.

Am privit serios în aceeași direcție, urmă blițul, iar audiența mea se încheie.

Am elaborat iute un plan pe patru ani, care prevedea ca încă de anul următor redactora-șefă să fie obligată să discute cel puțin cinci minute cu mine, iar în anul următor douăzeci – evident doar teoretic, căci până atunci aveam de gând să renunț cu mulțumiri la invitații de genul acesta. Atunci vor trebui să se mulțumească cu cineva precum Göring.

– Ne vedem cu siguranță mai târziu, ciripi redactora, sper că aveți un pic de timp pentru noi.

---

[1] Dirndl – rochie în culori vii, strânsă pe corp și cu decolteu generos, inspirată din portul tradițional bavarez și indispensabilă la Oktoberfest (n.tr.)

O tânără îmbrăcată în straie populare mă trase spre mai multe femei îmbrăcate tot în straie populare.

Era unul dintre cele mai îngrozitoare obiceiuri pe care îl întâlnisem vreodată. Nu doar redactora-şefă sau acea tânără, ci toate femeile din întreg localul se simţeau obligate să se înghesuie în rochii care aminteau vag de cele ale populaţiei rurale, dar se vedea de la o poştă că erau doar nişte imitaţii sinistre. Nu că în *Bund Deutscher Mädel* nu se lucrase în aceeaşi direcţie, dar, aşa cum trădează numele, acolo era vorba despre fete.

Aici însă erau adunate în marea majoritate dame care trecuseră de cel puţin un deceniu de vârsta de fată, dacă nu mai bine. Am fost condus la o masă la care se aflau deja mai multe persoane.

– Ce vă aduc? întrebă o chelneriţă al cărei dirndl se potrivea, în mod onest, cu ce făcea. O halbă?

– O apă plată, am cerut eu.

Ea dădu din cap şi dispăru.

– Oho, un profesionist, zise un colorat grăsun de la capătul mesei, aflat lângă o blondă palidă, dar trebuie tu să comanzi bere la halbă! Arată mai bine pentru fotografi! Tu, crede-mă, fac asta de aproape cincizeci de ani.

Rânji cu gura până la urechi, dezvăluind un număr impresionant de dinţi.

– Cum arată asta – pe Wies'n cu un pahar de apă în mână?

– Ei, apele liniştite sunt adânci, îmi zise de vizavi o purtătoare de dirndl cam fanată, care – după cum am aflat mai târziu – îşi câştiga traiul jucând într-unul din acele foiletoane de doi bani. Adică doar atunci când nu participa la o altă emisiune, în care, dacă înţelesesem bine, împreună cu tot felul de tipi de mâna a doua se ducea în junglă unde putea fi observată umblând printre viermi şi excremente.

– Faceți chestii foarte amuzante, am văzut câte ceva de-al dumneavoastră, zise ea, luă o înghițitură de bere și se aplecă spre mine pentru a-mi oferi o privire în decolteul ei.

– Încântat, am zis, am văzut și eu unul sau două lucruri de ale dumneavoastră.

– Trebuie să vă cunosc, cumva? întrebă un tânăr blond, tot de vizavi.

– Dar sigur, interveni negroteiul cu halbele, în vreme ce îi semna altui tânăr cu o cariocă o fotografie. Acesta e Hitler de la Glumöz. Vinerea la MyTV! Sau nu, acum are emisiunea lui. Tre' s-o vezi, că te dă pe spate!

– Dar e foarte diferită, e cumva mai politic, zise decolteul fanat, e aproape ca Harald Schmidt[1]!

– Ăla nu-mi prea place, făcu blondul și se întoarse spre mine. Sorry, n-o luați personal, dar politica… oricum nu reușim să schimbăm nimic. Toate partidele astea sunt oricum o apă și un pământ!

– Îmi vorbiți din suflet, i-am răspuns, în vreme ce chelnerița îmi punea în față paharul cu apă.

Am luat o înghițitură și m-am uitat dincolo de masă în sala principală a cortului să văd dacă lumea se legăna cot la cot. Dar nimeni nu se legăna. Toată lumea stătea pe mese și pe bănci cu excepția celor care tocmai cădeau sub ele. Lumea zbiera după un anume Anton. Am încercat să-mi amintesc dacă Göring îmi raportase vreodată după vizitele sale la Oktoberfest despre asemenea delăsare în masă, dar nu am găsit în memorie nicio referire în acest sens.

– De unde sunteți? mă întrebă dama cea fanată. Sunteți din sudul Germaniei, nu-i așa?

Decolteul îmi fu prezentat din nou ca un săculeț de colectă la biserică.

[1] Talk-show master german, celebru pentru satirele sale politice (n.tr.)

– Din Austria, am zis.

– La fel ca acela adevărat, făcu decolteul.

Am aprobat din cap și m-am uitat prin încăpere. Se auziră chicote, apoi câteva dame încercară să se suie pe masă în rochiile lor ridicole și să-i încurajeze și pe alții să facă la fel. Cucoanele astea cu buna lor dispoziție forțată, care emana în același timp și o disperare teribilă, nu aveau nimic atrăgător. Poate că aparențele înșelau, dar toate aveau un aer ușor bosumflat, ofensat, din cauza buzelor extrem de umflate. M-am uitat în treacăt la buzele decolteului fanat. Măcar arătau normal. Tot era ceva.

– Nici mie nu-mi place toată siliconeala asta, îmi zise decolteul.

– Scuze?

– V-ați uitat la buzele mele, nu? Ea luă o înghițitură de bere. Nu las niciun doctor să se apropie de ele. Deși câteodată mă gândesc că mi-ar fi mai ușor. Nu întineresc.

– Un doctor? Sunteți bolnavă?

– Sunteți drăgălaș, făcu decolteul și se aplecă peste masă de îți venea să prinzi conținutul în mâini.

Mă apucă de umăr și mă întoarse ca să privim amândoi în aceeași direcție. Mirosea clar a bere, dar nu într-un mod neplăcut. Apoi începu să arate cu degetul diverse dame, de la stânga la dreapta, zicând:

– Dr. Mang. Dr. Gubisch. La Praga. Nuștiu. Dr. Mang. Dr. Mühlbauer, mai demult. Nuștiu, nuștiu. Mühlbauer. Cehia. Mangmang. Un cârpaci, apoi Mang, reparația a plătit-o RTL 2 sau Pro Sieben, sau firma de producție.

Se lăsă la loc pe scaun și mă privi.

– Și dumneavoastră v-ați făcut ceva, nu?

– Ce să fac?

– O, vă rog, asemănarea asta! Toată branșa își dă cu presupusul cine a reușit așa ceva. Deși, făcu ea și mai luă o înghițitură zdravănă de bere, dacă mă întrebați pe mine, tipul ar trebui dat în judecată.

– Stimată doamnă, nu am nici cea mai mică idee despre ce vorbiți!

– Despre operații, zise ea enervată. Și nu vă prefaceți că nu au existat. E ridicol!

– Sigur că au fost operațiuni, am zis iritat. În felul ei era destul de simpatică. Lupul de Mare, Barbarossa, Citadela…

– Nu cunosc. Ați fost mulțumit?

Jos în sală se cânta „Zburătorule, salută luna", ceea ce îmi crea o dispoziție nostalgică. Am oftat.

– La început a fost în regulă, dar apoi au existat complicații. Nu că englezii ar fi fost mai buni. Sau rușii… Dar chiar și așa…

Ea mă studie.

– Nu se văd cicatrici, zise ea pe un ton expert.

– Nu vreau să mă plâng, am zis, destinul sapă rănile cele mai adânci direct în sufletele noastre.

– Aici aveți dreptate, zise ea zâmbind și îmi întinse berea.

I-am întors salutul cu apa mea plată. Am încercat în continuare să deslușesc strania societate în care mă aflam. În general tinerii erau slab reprezentați, dar se pare că toată lumea trebuia să se comporte de parcă ar fi avut doar douăzeci de ani. De asta și parada de decolteuri și comportamentul unora. Era straniu. Odată ce mă cuprinse această senzație, nu am mai reușit să scap de ea. Toți acești bărbați care nu erau în stare să își îndure bărbătește degradarea trupească și să compenseze prin muncă spirituală sau măcar maturitate. Toate aceste femei, care după ce și-au crescut copiii pentru popor nu sunt mulțumite și se poartă de parcă acum și numai acum ar avea ocazia unică de a-și recâștiga pentru câteva ceasuri tinerețea apusă. Toate aceste figuri ar fi trebuit luate de guler și să li se urle:

– Adunați-vă! Sunteți o rușine pentru voi și pentru patria voastră!

Cam acestea îmi erau gândurile când cineva se apropie de masă și bătu cu degetele în ea.

– Seară bună, zise el într-un dialect inconfundabil, care îmi amintea mereu de frumosul oraș al lui Streicher[1].

Avea părul negru, lung, probabil în jur de patruzeci și ceva de ani sau mai mult și venise evident cu fiica lui.

– Lothar![2] strigă decolteul fanat și îi făcu loc pe bancă. Așază-te aici!

– Naaa, făcu Lothar, am trecut doar scurt. Dar am vrut să-ți spun că-i tare fain ce faci. Am văzut numărul vinerea trecută, e așa de amuzant, dar și adevărat ce spui! Toată treaba cu Europa și restul! Și săptămâna dinainte cu aia, socialii…

– Paraziții sociali, am completat eu.

– … exact, zise el. Și aia cu copiii. Copiii chiar sunt viitorul nostru. Pui punctul pe i. Asta am vrut să spun.

– Mulțumesc, i-am răspuns. Mă bucură. Mișcarea noastră are nevoie de susținere. M-ar bucura dacă și domnișoara fiica dumneavoastră s-ar număra printre susținători?

El păru dintr-odată furios, apoi râse vesel și se întoarse spre fiica lui.

– Dă replica. Și așa de dur! Exact acolo unde doare. Lovi iar cu degetele în masă. Ciao, ne mai vedem!

– Știți că aia nu e fiică-sa, nu? întrebă decolteul după plecarea lui Lothar.

– Am presupus, am zis, sigur că nu biologic, din punct de vedere al rasei nu merge, presupun că fata e adoptată. Am fost întotdeauna un mare susținător al adopțiilor, decât să vezi un copil amărât crescând în orfelinat…

Decolteul își dădu ochii peste cap.

– Știți să spuneți și ceva normal? oftă ea. Trebuie să mă duc la baie! Să nu plecați! Sunteți îngrozitor, dar măcar nu sunteți plicticos.

---

[1] Julius Streicher (1885–1946), din Nürnberg, editorul revistei *Stürmer* și așa-numit *Frankenführer* (conducător al francanilor, n.tr.)

[2] Autorul se referă la Lothar Matthäus, fotbalist german cunoscut, fost căpitan al echipei naționale și cunoscut și pentru numeroasele sale divorțuri și partenerele tinere pe care și le alege. (n.tr.)

Am luat o înghițitură de apă. Tocmai mă gândeam cum să încadrez seara aceasta, când am simțit în spatele meu o agitație, o damă urmată de o ceată mare de fotoreporteri. Dama părea să fie una dintre atracțiile principale ale evenimentului, căci îi atrăgea pe toți fotografii și camerele de filmat. Avea un ten mediteraneean, ceea făcea ca dirndlul să arate straniu, iar decolteul ei era foarte umflat, de-a dreptul grotesc. Chiar dacă apariția generală putea fi socotită atrăgătoare într-un sens vulgar, această slabă impresie îți dispărea de îndată ce deschidea gura. Vorbea pe un ton care îmi amintea de un joagăr. Sigur că asta nu se auzea pe fotografii, așa că fotoreporterii asta le era indiferent. Tocmai se pregătea să zbiere într-una dintre camere, când un fotograf mă descoperi pe mine și o împinse pe damă spre masa mea, evident pentru a face o poză cu noi.

Dama nu părea foarte încântată de asta.

Expresiile de genul acesta îmi sunt cunoscute. Se vedea cum în spatele ochilor râzători se pusese în mișcare o mașină implacabilă de calcul pentru a-și da seama dacă această fotografie i-ar aduce sau nu un avantaj. Ce m-a ajutat să-mi dau seama de asta era că în capul meu se desfășurau aceleași calcule, ce-i drept mult mai rapid și cu rezultat negativ. Ea, în schimb, tot nu părea să fi ajuns la vreun rezultat, asta se simțea din ezitarea ei. Consecințele i se păreau nesigure, deci un risc pe care ar fi preferat să-l evite făcând o glumă. Dar un alt fotograf aruncase deja vorba: „Frumoasa și bestia", iar haita de fotoreporteri nu mai era de oprit. Așadar, exotica mașină de calcule se năpusti înainte spre mine cu un râs strident.

Genul acesta de femeie nu e nou, exista și acum șaptezeci de ani, chiar dacă nu chiar așa de evident. Era atunci și este și acum vorba despre femei cu o nemăsurată dorință de a fi admirate, dar cu o infimă stimă de sine pe care doresc s-o atenueze încercând de zor să-și ascundă presupuse defecte. Din motive de neînțeles, acest gen de femeie apelează în acest sens mereu doar la o singură metodă – ele

încearcă să tragă totul în ridicol. Este cel mai periculos tip de femeie pentru un politician.

– Ei, omule, chiți ea și încercă să se agațe de gâtul meu, ce super! Pot să-ți spun Adi?

– Aveți voie să-mi spuneți Herr Hitler, am replicat eu serios.

Uneori aste e suficient să pun lumea pe fugă.

În schimb, ea mi se așeză în poală și zise:

– Ce grozav, Herr Hitler! Ce facem acum cu toți fotografii ăștia simpatici? Mmm?

În astfel de situații nu ai nici de câștigat, nici de pierdut. Iar nouăzeci și nouă la sută dintre bărbați s-ar fi pierdut cu firea și ar fi bătut în retragere, folosind pretexte precum „reașezarea frontului" sau „redistribuirea trupelor". Am observat așa ceva deseori, pe atunci în iarna rusească a anului 1941, care s-a pogorât atât de surprinzător cu minus 30 de grade și minus 50 de grade peste soldații mei. Au existat și pe atunci destui care spuneau: „Retragerea, retragerea!".

Doar eu m-am păstrat cu firea și am spus: „Nici vorbă, nu ne retragem nici măcar un metru! Cine fuge va fi împușcat. Napoleon a eșuat, doar eu am reușit să mențin frontul, iar în primăvară i-am fugărit pe acei câini siberieni cu picioare strâmbe ca pe niște iepuri peste Don, până la Rostov, până la Stalingrad și așa mai departe, nu vreau să intru prea mult în detalii.

În orice caz, în acel moment o retragere nu intra în discuție, așa cum nu intra în discuție nici în această situație neplăcută din cortul cu bere. Situația nu e niciodată fără speranță, dacă dispui de voința fanatică pentru victorie. Să ne gândim numai la minunea Casei Brandenburg din 1762. Moare țarina Elisabeta, fiul ei Petru încheie pacea, Frederic cel Mare e salvat. Dacă Frederic ar fi capitulat înainte, nu ar fi existat nicio minune, niciun regat al Prusiei, nu ar fi existat decât o țarină moartă. Mulți susțin că nu trebuie să te aștepți mereu la minuni. Eu însă spun: ba da! Trebuie doar să aștepți

suficient, până apar. Iar până atunci trebuie să îți menții pozițiile. O oră, un an, un deceniu.

– Vedeți, stimată doamnă, am spus eu, pentru a câștiga timp, mă bucur așa de mult să fiu din nou aici, în frumosul München, în capitala mișcării noastre – știați asta?

– Nu, cât de interesant, chițăi ea nedumerită și își ridică brațele ca să-și treacă degetele prin părul meu.

Nimic nu e mai ușor pentru astfel de muieruști decât să umilească o persoană cu autoritate, umblând să-i distrugă aspectul exterior. Prin urmare, dacă providența avea pregătită vreo minune în planul ei, acum era momentul.

Dintr-odată cineva din rândurile fotografilor îmi întinse o cariocă neagră.

– Dați-i un autograf pe dirndl, zise el.

– Pe dirndl?

– Sigur.

– Da, super! se auzi din rândurile colegilor săi.

Instinctele cele mai josnice sunt aliații cei mai de încredere, mai ales dacă nu ai alții pe care să te poți baza. Evident că îndoielnica femeie nu voia o rochie cu autograf. Dar fotografii insistau, pentru că miroseau deja o poză deocheată cu decolteu. Iar ea nu putea să se opună prea mult dorinței lor. Cine trăiește cu sabia de sabie va pieri, chiar dacă sabia e doar un aparat foto. Prin urmare, ea aprobă din cap chicotind:

– Super!

M-am gândit că ar fi în orice caz o posibilitate de a ține dușmanul la distanță, poate chiar să adun trupe noi.

– Îmi permiteți, stimată doamnă?

– Dar doar pe material, chițăi ea ezitant. Și nu prea mare.

– Desigur, am aprobat și m-am pus pe treabă.

Fiecare secundă câștigată valora dublu, prin urmare, am completat semnătura cu câteva înfloriturі. Sigur că mă simțeam ridicol,

până la urmă tot trebuia să închei, altminteri aș fi arătat ca o fetiță care își desenează ceva în albumul de poezie.

– Gata, am zis cu regret și m-am îndreptat.

Un fotograf exclamă:

– Oioioi!

Dama îi urmă privirea.

Am observat surprins cum se holba șocată.

– Îmi cer scuze, am zis, unghiurile nu sunt tocmai corecte. Asta nu s-ar fi întâmplat pe un bloc de desen obișnuit. Știați că odinioară am vrut să mă fac pictor…

– Ați înnebunit? zbieră ea și sări de la mine din poală.

Mai că nu-mi venea să cred. Minunea de pe Theresienwiese.

– Mă scuzați, stimată doamnă, am zis, dar nu vă înțeleg.

– Doar nu pot să mă plimb pe Pajiște cu o svastică pe piept!

– Dar sigur că puteți, am zis împăciuitor. Doar nu mai suntem în 1924. Țara asta poate nu are un guvern decent, dar parlamentarii aceia bârfitori țin la libertatea de opinie și…

Nici nu mă mai asculta și își freca atât de intens decolteul încât arăta aproape frivol. Și chiar dacă nu prea înțelegeam disperarea ei, situația părea salvată. Pe fotografii ea era cea care nu arăta bine. Ba relatările de la televiziune au fost chiar mai bune, se vedea clar cum sărea în sus, cu chipul schimonosit, înjurând și că nu mai părea deloc veselă. Cele mai multe dintre relatări se terminau cu ea plecând câteva minute mai târziu cu un taxi, suduind de mama focului.

Sigur că aș fi preferat să fi avut o apariție mai demnă. Însă, ținând cont de situație, rezultatul era acceptabil, pierderile proprii mi se păreau în orice caz mai mici decât ale adversarului. Poporul ține mereu cu învingătorul puternic, care știe să se apere, care reușește să

alunge o astfel de persoană la fel de ușor cum ar alunga o muscă enervantă.

Tocmai voiam să-mi mai comand un pahar cu apă, când acesta îmi fu pus pe masă.

– Cu salutări de la domnul de acolo, îmi zise chelnerița și arătă în direcția lui. Am privit prin învălmășeala de oameni și am zărit la câteva mese distanță o ființă blondă cu fața de culoarea puiului rumenit la rotisor. Ridurile de pe chip îl făceau să arate ca un Luis Trenker[1] îmbătrânit, toate unindu-se într-un fel de rânjet bizar. Când îmi întâlni privirea, domnul își ridică brațul făcându-mi cu mâna și arătându-mi degetul mare ridicat. Pe lângă toate astea, încerca pe cât de disperat, pe atât de inutil să-și lățească zâmbetul ridat[2].

M-am frecat la ochi și am decis să mă retrag de aici cât mai repede posibil. Poate băgaseră ceva în băutură. Căci lângă domnul cu pricina ședea o copie fidelă a acelei femei care tocmai părăsise cortul cu svastica desenată pe piept.

---

[1] Luis Trenker (1892–1990), alpinist din Tirol, regizor și actor, mereu bronzat și destul de ridat încă de pe vremea lui Hitler (n.tr.)

[2] Autorul face referire la Dieter Bohlen, fost membru al trupei Modern Talking, care a fost pentru scurtă vreme căsătorit cu Verona Veldbusch (astăzi Pooth), o starletă a televiziunii germane, cea căreia Hitler i-a desenat o zvastică pe rochie. (n.red.)

xxxii

Este surprinzător ce căi descoperă providența pentru a-și atinge scopurile. Ea e cea care are grijă ca în tranșee unul să piară, iar altul să supraviețuiască. Ea îi ghidează pașii unui simplu caporal spre ședința unui mic partid, pentru ca acesta să poată strânge mai apoi milioane de membri. Ea se îngrijește ca acela destinat unor lucruri mărețe să fie oprit în mijlocul muncii sale, să spunem pentru un an de detenție, astfel încât să găsească în sfârșit timpul pentru a scrie o carte mare. Ea se îngrijește ca un Führer indispensabil să ajungă în emisiunea unui spiriduș turc, pentru ca apoi să-l depășească într-atât încât să i se ofere o emisiune proprie. Și de aceea sunt sigur că providența a avut grijă ca domnișoara Krömeier să nu se priceapă defel la lame de ras.

Căci din nou venise vremea unei pauze. E drept că eu crezusem mereu în sensul reîntoarcerii mele, dar sub asaltul evenimentelor actuale, aflarea sensului inițial fusese lăsată deoparte. Iar o urgență imediată nu se arăta, căci poporul părea deocamdată ferit de nevoi și umilințe mai mari. Cu toate astea, destinul a decis să-mi deschidă ochii pentru a doua oară, așa cum făcuse odinioară la Viena.

Până acum nu prea venisem în contact cu viața de zi cu zi, micile cumpărături mi le rezolva de fiecare dată domnișoara Krömeier. Doar treptat am aflat cât de tare se schimbaseră unele lucruri și abia atunci când am decis să-mi fac singur o aprovizionare. În ultima vreme, simțisem foarte mult lipsa vechiului și bunului meu aparat de ras. Până acum încercasem să mă descurc cu acele aparate din material plastic, al căror avantaj era combinarea a mai multe lame ineficiente, pentru a zgâria pielea de mai multe ori în mod neplăcut.

După cum puteam deduce de pe ambalaj, așa ceva era considerat un progres important, mai ales în comparație cu vechea versiune, care conținea cu o lamă în minus. Însă eu tot nu reușeam să-mi dau seama de avantajul față de o lamă tradițională, una și bună. Încercasem zadarnic să-i explic domnișoarei Krömeier cum arăta și cum funcționa așa ceva. Prin urmare, am fost nevoit să purced singur în căutarea aparatului.

Ultima oară când făcusem singur cumpărături fusese prin 1924 sau 1925. Pe vremea aceea te duceai la băcan sau la prăvălie. Astăzi trebuia să te duci la drogherie, iar domnișoara Krömeier îmi descrisese drumul. Odată ajuns acolo, a trebuit să constat că drogheria arăta totuși mult diferit. Pe vremuri exista o tejghea, iar în spatele acesteia se aflau mărfurile. Astăzi mai exista o tejghea, dar era aproape de ieșire. În spatele ei nu se afla absolut nimic în afară de interiorul vitrinei. Mărfurile propriu-zise erau accesibile oricui în rânduri nesfârșite de rafturi. La început, am crezut că ar exista numeroși vânzători, toți în haine de stradă. Dar s-a dovedit că erau clienți. Aceștia își alegeau singuri ce voiau și se duceau cu marfa la tejghea. Era foarte straniu. Rar m-am simțit tratat cu mai puțină politețe. Era de parcă cineva mi-ar fi dat de înțeles încă de la intrare că să fac bine să-mi caut singur cele câteva lame de ras, domnii droghiști aveau lucruri mai bune de făcut.

Doar cu greu mi-am dat seama de legătură: din punct de vedere economic toate astea aveau mai multe avantaje. Droghistul putea face accesibile cantități mai mari de marfă din depozit și avea o suprafață mai mare de vânzare. În afară de asta, o sută de clienți se puteau autoservi mult mai repede decât ar fi putut-o face zece sau chiar douăzeci de vânzători. Și nu în ultimul rând se făcea economie și de vânzători. Avantajul era limpede: la o introducere pe scară largă a acestui principiu, așa am socotit eu în mare, în patrie puteau fi disponibilizați pentru front imediat circa 100–200 000 de oa-

meni. Era atât de impresionant, încât am simțit nevoia să-l felicit de îndată pe droghistul genial. M-am năpustit la tejghea și am cerut să vorbesc cu domnul Douglas.

– Care domn Douglas?

– Păi, cel căruia îi aparține drogheria.

– Nu-i aici.

Ce păcat! Pe de altă parte, felicitările se dovediră inutile, deoarece am aflat iute că ingeniosul domn Rossmann nu ținea, din păcate, lamele mele de ras.

Am fost trimis la un alt magazin, la cel al unui domn Müller.

Ca să fiu scurt, și domnul Müller aplicase deja ideea genială a domnului Douglas. Însă nici acolo nu mi-am găsit lamele de ras, la fel de puțin cum le-am găsit la domnul Schlecker[1], al cărui magazin destul de sărăcăcios mai introdusese un principiu. Acolo nici măcar la casă nu exista personal. Ce puteam deduce din toată această experiență era că în Germania tot mai puținii vânzători nu vindeau lame de ras. Lucru deloc îmbucurător, dar măcar eficient.

Nedumerit, m-am plimbat mai departe prin galeriile comerciale. A fost bine că am ales să mă îmbrac într-un costum simplu, așa puteam să observ nestingherit adevărata situație a populației, temerile, grijile și penuria de lame de ras. Și odată ce remarcasem principiul, am observat că nu doar drogheriile aplicau acest minunat principiu de muncă, ci întreaga societate. Fiecare magazin de haine, fiecare librărie, fiecare magazin de pantofi, fiecare magazin universal și chiar și magazinele de alimente și restaurantele lucrau practic fără personal. Am constatat că banii nu mai erau ținuți la bancă, ci la automate. Același lucru era valabil pentru biletele de autobuz, pentru timbre, ba chiar se trecuse la înlăturarea completă a filialelor poștei. Și pachetele erau vârâte într-un automat din care destinatarul trebuia să facă bine să și le ia singur. Având în vedere toate astea, noua Wehrmacht ar fi trebuit să dispună de o

[1] Rossmann, Müller și Schlecker – lanțuri de drogherii din Germania (n.tr.)

armată de milioane. În realitate însă, Wehrmachtul avea cu chiu, cu vai un număr dublu de soldați față de câți permisese rușinosul tratat de la Versailles. Era ciudat.

Unde erau toți oamenii?

Inițial, am presupus că probabil construiau autostrăzi sau asanau mlaștini ori altele asemenea. Însă lucrurile nu stăteau așa. Astăzi mlaștinile erau considerate o raritate și erau mai degrabă umplute cu apă decât secate. Iar autostrăzile le construiau ca și până acum muncitori polonezi, bieloruși, ucrainieni și de alte naționalități, plătiți cu lefuri mai rentabile pentru Reich decât orice fel de război. Dacă aș fi știut pe vremuri cât de ieftini erau polonezii, aș fi putut la fel de bine să sar peste țara cu pricina.

Dar asta e, omul învață cât trăiește.

Pentru o clipă chiar mi-a trecut prin cap că poporul german a scăzut într-atât încât toți acei oameni la care mă gândeau nu mai existau pur și simplu. În schimb, statistica susținea că tot mai erau 81 de milioane de germani. E de mirare că ideea cu șomerii nu mi-a venit mai repede. Motivul e că în mintea mea rămăsese agățată o altă imagine a șomerului.

Cel pe care îl știam de dinainte își atârna cartoane de gât pe care scria „Caut de lucru. Muncesc orice“ și ieșea astfel pe stradă. Dacă umbla prea mult fără succes cu anunțul de gât, renunța la un moment dat la el, lua în mână un steag roșu pe care i-l dădea un bolșevic aflat la pândă și pornea cu steagul pe stradă. O armată de milioane de oameni fără muncă era premisa ideală pentru orice partid radical, iar pe cel mai radical dintre toți îl aveam, din fericire, eu. Dar pe străzile acestui nou prezent nu vedeam șomeri. Aici nimeni nu protesta. Nici presupunerea următoare, că oamenii fuseseră închiși într-un lagăr de muncă sau o altă formă de concentrare, nu se adeverise. În schimb, am aflat eu, fusese aleasă soluția originală a unui domn Hartz.

Acest domn descoperise că muncitorimea nu putea fi fidelizată doar prin lefuri mai mari ori alte lucruri de genul acesta, ci și prin

acordarea de bani și iubite braziliene pentru reprezentanții acesteia. Acest principiu fusese aplicat și șomerilor cu ajutorul mai multor legi, dar desigur, la un nivel mult mai redus.

În loc de mai multe milioane, se dădea o sumă mai mică, în loc de brazilience adevărate se luau unguroaice sau românce alese după poze din interrețea, ceea ce presupunea că fiecare șomer dispunea de un computer sau mai multe. Astfel domnul Douglas și domnul Müller își puteau îndesa în continuare buzunarele cu câștigurile afacerilor fără vânzători și fără lame de ras fără să se teamă că un șomer le-ar putea azvârli o piatră în geam. Totul era plătit din impozitele omului de rând din fabrica de proiectile. Pentru orice național-socialist cu experiență, toate astea miroseau a conspirație a capitalului, a jidovimii financiare: cu banii săracilor erau domoliți cei și mai săraci spre binele celor bogați, care puteau să-și vadă în continuare de afacerile profitabile pe timp de criză. Nici măcar politicienii de stânga nu conteneau să atragă atenția asupra acestei situații, desigur, lăsând la o parte componenta evreiască.

Cu toate astea, explicația era cam rudimentară. Aici probabil că nu era implicată doar jidovimea financiară, ci toată evreimea mondială – doar așa se putea explica adevărata truculență a întregului complot. Așa că dintr-odată mi-am dat seama că aceasta era sarcina pe care mi-o dăduse providența. Eu eram singurul care puteam recunoaște și dezvălui adevărul într-o lume atât de orbită de burghezia liberală.

Căci superficial, domnul Hartz și ajutoarele sale social-democrate puteau face dovada îndeplinirii așa-ziselor lor obiective. Nu erau un computer și o femeie bielorusă aleasă de pe ecran, nu erau o locuință caldă și hrana suficientă, nu erau toate astea o redistribuire în sens socialist?

Nu, căci de realitate își dădea seama doar acela care îi cunoștea pe evrei, cel care știa că aici nu exista stânga sau dreapta, ci că ambele părți lucrau dintotdeauna mână în mână, ce-i drept pe ascuns, dar incontestabil. Și doar spiritul pătrunzător, care putea străpunge

toată încrengătura, își dădea seama că nimic nu se schimbase cu privire la obiectivul de-a înlătura rasa ariană.

Lupta finală pentru resursele tot mai puține ale Pământului avea să vină, mult mai târziu decât anticipasem eu, dar avea să vină. Iar obiectivul era atât de limpede, încât doar un nebun l-ar fi putut nega: hoardele evreiești plănuiau, ca și până acum, să ia cu asalt Reichul cu masele lor hidoase. Învățaseră doar din ultimul război. Pentru că se știau inferiori soldatului german, deciseseră să submineze, să reducă, să distrugă capacitatea de luptă a poporului. Astfel încât în clipa decisivă, milioanele de asiatici se vor confrunta doar cu niște indivizi înmuiați de ajutorul social, care neajutorați și fără vlagă își vor flutura aparatele șoarece și aparatele cu jocuri pe televizor.

De groază mă cuprinse frigul. Și mi-am dat seama care era misiunea mea.

Trebuia acum să o apuc cât se poate de hotărât pe această cale. Pentru început am decis să-mi caut o nouă bază. Hotelul nu trebuia să-mi mai țină loc de cămin, aveam nevoie de un cămin-sediu adevărat.

xxxiii

Mă gândeam la ceva asemănător cu locuința din *Prinz-regentenplatz* din München. O locuință suficient de mare pentru mine, pentru oaspeți, pentru personal, dacă se putea un etaj întreg închis, dar nu într-o casă individuală. Nu o vilă cu grădină, care are tufișuri dese – adversarul politic poate supraveghea sau chiar ataca foarte ușor așa ceva.

Nu, o casă mare, aproape de oraș, într-o zonă plină de viață, ca în centru, are mai multe avantaje. Iar dacă alături s-ar mai afla și un teatru, asta nu m-ar deranja deloc.

– Asta înseamnă că nu vă mai place la noi? mă întrebase recepționera care între timp mă saluta corect și fără nicio reținere, pe un ton glumeț din care însă răzbătea un regret sincer.

– Aproape că m-am gândit să vă iau cu mine, îi răspunsesem eu. Pe vremuri gospodăria mi-o ținea sora mea, dar din păcate ea nu mai e. Dacă aș putea să vă plătesc salariu de aici, v-aș face cu drag oferta.

– Mulțumesc, zise ea, mie îmi place atmosfera de aici. Dar tot îmi pare rău.

Pe vremuri s-ar fi ocupat altcineva de căutarea locuinței, dar acum trebuia să mă descurc singur. Pe de o parte, era interesant, pentru că mă apropia și mai mult de acest timp prezent. Pe de altă parte, aveam de a face cu dezagreabila specie a agenților imobiliari.

Am descoperit iute că fără agent nici nu te apropiai de o locuință cât de cât reprezentativă de 400 până la 450 de metri pătrați. Am descoperit ceva mai puțin iute că era greu chiar și cu viermii aceștia de agenți. Era de-a dreptul cutremurător cât de puțin știau acești

trimiși ai iadului chiriilor despre propriile locuințe. Chiar și după o absență de șaizeci de ani de pe actuala piață imobiliară, puteam detecta panoul cu siguranțe de trei ori mai repede decât „specialistul" trimis să-mi prezinte casa. Odată ajuns la a treia firmă de imobiliare, am început să solicit colegi experimentați, altminteri mă trezeam numai cu copii de șaisprezece ani îmbrăcați în costume prea mari. Băieții aceștia amărâți arătau de parcă ar fi fost târâți de pe băncile școlii direct în Volkssturmul agențiilor imobiliare.

La a patra încercare, mi-a fost oferit un obiect potrivit la nord de Schöneberg. O plimbare mai lungă mă ducea de aici direct în cartierul guvernamental, acesta era un argument în plus – nu se știa când aș fi nevoit să ajung repede acolo.

– Îmi păreți cunoscut, zise agentul mai în vârstă, în timp ce îmi arăta camera servitorului de lângă bucătărie.

– Hitler, Adolf! am zis sec și am inspectat profesionist câteva dulapuri goale.

– Corect, zise el, acum că-mi spuneți! Mă scuzați, când nu sunteți în uniformă… În afară de asta mă gândeam că vă dați jos mustața.

– Cum așa?

– Ei, doar așa. Și eu îmi dau jos mai întâi pantofii când ajung acasă.

– Iar eu îmi dau jos mustața?

– Mă gândeam, da…

– Aha. Există și o sală de sport?

– O sală de fitness? Ultimii chiriași nu aveau, dar înainte de asta a fost închiriată unui membru al unui juriu de casting, iar acesta folosea camera de acolo.

– Ar trebui să știu și altceva despre casă?

– Cum a fi?

– Vecini bolșevici?

– Au existat poate în anii treizeci. Dar atunci i-a… i-ați… dumneavoastră… cum să spun?

– Da, înțeleg ce vreți să spuneți, am zis, și în rest?

– Ei bine, în rest…

M-am gândit cu jale la Geli[1].

– N-aș mai vrea o locuință a unui sinucigaș, am declarat hotărât.

– De când administrăm noi obiectul nu s-a sinucis nimeni aici. Și nici înainte, îmi confirmă plin de zel agentul. Cel puțin așa cred.

– Locuința e bună, am zis placid, dar prețul e inacceptabil. Dacă scădeți 300 de euro, atunci facem afacerea.

Apoi am dat să plec.

Se făcea de ora șapte și jumătate. După premiera mea reușită, doamna Bellini îmi făcuse o surpriză cu niște bilete la operă. Era spectacol cu „Maeștrii cântăreți din Nürnberg", iar ea se gândise imediat la mine. Ba chiar îmi promisese că va veni să vadă spectacolul cu mine, doar de dragul meu, cum a subliniat, căci de regulă nu asculta Wagner.

Agentul îmi promise să mă contacteze cu privire la închiriere.

– De regulă nu sunt prevăzute reduceri, îmi spuse el sceptic.

– Așa ceva se poate schimba oricând, dacă îl poți avea pe Hitler printre clienții tăi, am răspuns încrezător, înainte să pornesc la drum.

Era o vreme deosebit de blândă pentru sfârșit de noiembrie. Cerul se întunecase demult, iar în jurul meu metropola vuia și fremăta. Preț de o clipă mă cuprinse din nou vechea agitație, teama de hoardele asiatice, dorința imperioasă de a crește bugetul pentru înarmare. Apoi neliniștea făcu loc sentimentului liniștitor că în ultimii șaizeci de ani catastrofa nu se năpustise asupra noastră, că providența alesese cu siguranță momentul potrivit pentru a mă chema înapoi și cu siguranță nu îmi drămuise într-atât de strâns timpul încât să nu pot să mă duc la o operă de Wagner.

[1] Angela Raubal (1908–1931), nepoata lui Hitler care locuia în München cu el, fiind considerată de mulți iubita lui, lucru nedovedit vreodată. Cert e că sinuciderea ei l-a afectat mult. (n.tr.)

Mi-am încheiat paltonul și am pornit relaxat pe stradă. Unele prăvălii aduceau cantități mai mari de crengi de brazi și de molizi. Când agitația mi se părea prea mare ocoleam pe străduțe. Mă gândeam la câteva detalii pentru îmbunătățirea emisiunii în timp ce treceam pe lângă un centru de sport iluminat. Mare parte a poporului era într-o formă fizică excelentă – dar earu mai ales femei. Sigur că un corp bine antrenat ușurează mult nașterea, sporește rezistența și sănătatea mamei, dar până la urmă nu e vorba de a antrena sute de mii de femei în trasul cu pușca. Numărul tinerilor bărbați în sălile de sport trebuia să crească.

Acestea îmi erau gândurile când îmi tăiară calea doi bărbați.

– Băi, porc de evreu! zise unul.

– Crezi că o să stăm cu mâinile încrucișate să ne uităm cum jignești Germania? întrebă al doilea.

Mi-am dat ușor pălăria jos de pe cap și mi-am arătat chipul în lumina străzii.

– Înapoi în rând, porci de câine, am zis neclintit, ori veți sfârși ca Röhm.

Preț de o clipă nu zise nimeni nimic. Apoi cel de-al doilea șuieră printre dinți:

– Ce ticălos țicnit mai ești și tu! Mai întâi te operezi ca să arăți așa, apoi ataci Germania pe la spate!

– Un ticălos țicnit care nu merită să trăiască, zise cel de-al doilea.

În mână îi străluci ceva. Cu o viteză surprinzătoare, pumnul său se repezi spre capul meu. Am încercat să-mi păstrez mândria și demnitatea și nu m-am ferit de lovitură.

A fost ca o lovitură de glonț. Nu am simțit durerea, doar viteza, doar impactul puternic, apoi într-un vârtej tăcut peretele casei se apropie de mine. Am încercat să mă sprijin, dar ceva tare mă lovi în moalele capului.

Casa trecu de mine în sus, am băgat mâna în buzunar și am scos biletele la „Maeștrii cântăreți" în vreme ce loviturile se întețeau. Englezul avea se pare arme noi, un foc de mitralieră teribil, era așa

de întuneric, cum puteau să tragă cu atâta precizie, tranșeea noastră, era ca sfârșitul lumii, eu nici măcar nu știam unde îmi era casca, iar câinele meu credincios, Foxl, Foxl al meu, Foxl al meu…

xxxiv

Primul lucru pe care l-am văzut a fost o lumină puternică de neon. Mă gândeam: sper că între timp s-a ocupat cineva de armata lui Wenck[1].

Apoi m-am uitat în jurul meu, iar unele aparate m-au lămurit iute că armata Wenck nu mai era o urgență în momentul de față.

Lângă mine se afla un fel de cuier de care erau agățate mai multe pungi de plastic. Conținutul lor se prelingea încet în brațul care nu îmi era imobilizat într-un bandaj rigid din ghips. Lucru de care nu mi-a fost ușor să-mi dau seama, deoarece nu puteam deschide ochiul pe partea fără ghips. Asta mă făcu curios, căci totul părea foarte dureros și cu toate astea nu aveam dureri în afară de un ușor vuiet în cap. Mi l-am întors încet pentru a-mi da mai bine seama de situația mea, apoi l-am ridicat ușor, ceea ce atrase după sine o durere ascuțită în coșul pieptului.

Am auzit cum de partea cealaltă a feței mele se deschise ușa. Am decis să nu mă uit. Capul unei asistente apăru prevăzător deasupra nasului meu.

– V-ați trezit?

– ... am spus eu.

Ar fi trebuit să fie o întrebare cu privire la data în care ne aflam, dar din gură nu-mi ieșiră decât mormăieli.

– Bine, zise ea, să nu adormiți la loc, o să-l chem pe doctor.

– ... am mormăit eu drept răspuns.

---

[1] Armata a 12-a, reînființată în 1945 sub conducerea generalui Walther Wenck (n.tr.)

Era limpede că nu era vorba despre daune permanente, doar de o răgușeală a musculaturii vorbirii, urmare a lipsei de utilizare. Mi-am rotit un pic în jur ochiul aflat în stare de funcționare. În raza vizuală se afla o măsuță pe care se aflau un telefon și un buchet de flori. Am văzut și un aparat care părea să-mi supravegheze pulsul. Am încercat să-mi mișc picioarele, dar am renunțat repede căci era de așteptat că asta ar fi însemnat dureri. Am trecut, în schimb, la exerciții mici de vorbire, căci se presupunea că aveam să-i pun doctorului care mă îngrijea una sau mai multe întrebări.

Într-adevăr, multă vreme nu se întâmplă nimic. Uitasem cum se petreceau de regulă lucrurile într-un spital, dacă nu erai Führer sau Reichskanzler. Pacientul trebuie să se odihnească, dar în general nu face decât să aștepte. Să aștepte asistentele, tratamentul, doctorul, totul se petrece „curând" sau „imediat", dar în realitate „imediat" înseamnă „cam într-o jumătate de oră, trei sferturi de ceas" și „curând" corespunde lui „într-o oră sau mai mult".

Am simțit cum mă cuprinde o anume nevoie și mi-am dat seama imediat că și în această privință lucrurile fuseseră aranjate. Acum mi-ar fi plăcut să mă uit un pic în televizor, dar utilizarea acestuia îmi era pe cât de neînțeles, pe atât de fizic imposibilă. Așa că am rămas cu privirea fixată în perete, încercând să reconstruiesc ultimele evenimente. Mi-am amintit de un moment din vehiculul pentru transportarea răniților, de zbieretele domnișoarei Krömeier și în mod iritant îmi fulgera mereu prin minte acel fragment de film în care am cinstit capitularea Franței cu un mic dans al bucuriei. Doar că nu eram îmbrăcat în uniformă, ci într-o rochiță turcoaz de balet. Apoi de mine se apropie Göring, care ducea de dârlogi doi reni înșeuați și îmi spuse: „*Mein Führer,* când ajungeți în Polonia vă rog să-mi aduceți niște smântână și o să gătesc ceva bun în seara asta!" M-am uitat în jos spre mine, l-am privit năuc și i-am spus: „Göring, sunteți idiot. Vedeți doar că nu am buzunare!" La asta Göring izbucni în plâns și cineva mă scutură de umăr.

– Herr Hitler! Herr Hitler!

M-am trezit brusc, în fine, cât de brusc puteam să mă mișc.

– Șeful de secție e aici.

Un bărbat tânăr într-un halat alb îmi întinse mâna pe care i-am strâns-o cum am putut.

– Ei, vedeți că merge, zise eu. Eu sunt doctorul Rădulescu.

– Surprinzător de fără accent cu așa un nume, am cârâit eu.

– Surprinzător de vorbăreț în starea dumneavoastră, zise doctorul de import. Știți cum am rezolvat chestiunea accentului?

Am clătinat din cap.

– Treisprezece ani de școală, nouă semestre de medicină, doi ani de practică în străinătate, apoi m-am căsătorit și am preluat numele soției.

Am clătinat din cap.

Apoi am tușit și am încercat din pricina durerilor să nu mai tușesc, încercând în același timp să eman o anumită tărie și capacitate de conducere, rezultatul fiind că mi-au rămas în nas niște chestii scârboase. În general, nu mă simțeam deloc îmbucurător.

– Să vă zic de la început: fizic vă merge mai puțin rău decât se vede la exterior. Nu aveți nimic care să nu se poată repara sau care nu va reveni la normal cu timpul…

– Vocea mea...? am cârâit eu… sunt vorbitor.

– Vocea e în regulă, doar că nu ați folosit-o și aveți gâtul uscat. Trebuie să beți cât mai multe lichide. Dacă observ corect, zise el privind spre marginea patului, în momentul de față nu trebuie să vă preocupați nici măcar de drumul la baie. Să vedem, ce ar mai fi? Aveți o fractură a osului zigomatic, o comoție cerebrală serioasă. Aveți mai multe leziuni ale maxilarului, dar nu e fracturat, ceea ce absolut surprinzător. Colegii de la urgență s-au gândit imediat la un box, iar dacă e adevărat, atunci trebuie să-i mulțumiți Celui de Sus. Ochiul umflat arată urât, dar va fi iar funcțional. Mai aveți o claviculă ruptă, un braț rupt – fractură netedă, ceea ce e ideal – cinci

coaste rupte și a trebuit să vă operăm să reparăm ruptura de ficat. Când mai avem ocazia o să vă confirm: aveți unul dintre cele mai frumoase ficaturi pe care le-am văzut vreodată. Nu beți, nu-i așa?

Am dat slab din cap.

– Și vegetarian.

– Valori foarte frumoase. Cu astea puteți să trăiți o sută douăzeci de ani.

– N-o să ajungă, am zis absent.

– Na, na, râse el. Înseamnă că mai aveți multe planuri. Nu văd să apară probleme, trebuie doar să așteptați un pic.

– Poate că ar trebui să depuneți plângere, zise asistenta.

– Le-ar conveni ălora!

Ce n-ar fi dat Röhm să-i fac o plângere…

– Nu sunt avocatul dumneavoastră, fu de părere doctorul cu nume românesc, dar la asemenea leziuni…

– O să mă răzbun în felul meu, am zis tușind și mi-a trecut prin cap că rar rostisem o amenințare atât de iluzorie. Mai bine spuneți-mi cât aveți de gând să mă țineți aici!

– Una sau două săptămâni, dacă nu apar complicații, poate un pic mai mult. De sudat oasele pot să se mai sudeze apoi și acasă. Dar acum ar fi bine să mai dormiți un pic. Și mai gândiți-vă la treaba cu plângerea, asistenta are dreptate. Sigur că e bine să întorci și celălalt obraz, dar asta nu înseamnă în nici un caz că e permis să snopești pe cineva în bătaie.

– Și gândiți-vă și la meniu, zise asistenta care îmi întinse un plan. Trebuie să știm ce vreți să mâncați cât rămâneți la noi.

Am împins planul deoparte.

– Nu vreau tratament special. Mâncare simplă soldățească. Vegetariană. Ca la vechii greci.

Ea mă privi, apoi oftă, făcu o duzină de cruciulițe și îmi întinse din nou planul.

– Dar de semnat tot dumneavoastră trebuie să semnați.

Am semnat fără vlagă cu mâna care funcționa, apoi am adormit.

Mă aflam într-o stație de autobuz în Ucraina, aveam o oală uriașă cu smântână în brațe.

Göring nu era acolo și îmi amintesc încă bine cât mă enerva asta.

XXXV

M-am gândit preț de o clipă să depun plângere, dar apoi am alungat ideea hotărât și definitiv. Contravenea tuturor principiilor mele. Führerul nu poate să joace rolul de victimă. El nu depinde de susținerea și grija unor personaje atât de jalnice precum procurorii și polițiștii, el nu se ascunde în spatele lor, el ia dreptatea în propriile mâini. Sau mai bine o predă în mâinile fierbinți ale SS-ului, iar acesta o preia cu pumnii ei mulți. Dacă aș fi avut un SS, atunci aș fi avut grijă ca acea „centrală de partid" obscură să ia foc încă din noaptea următoare și ca fiecare dintre lașii ei membri să poată medita în propriul sânge la adevăratele principii ale gândirii populare. Dar cui îi puteam cere așa ceva în aceste vremuri pașnice, dezobișnuite de violențe? Sawatzki era bătăios, dar nu bătăuș, un lucrător cu mintea, nu cu pumnul. Așa că nu-mi rămase decât să amân problema pe termen nedefinit, precum și sarcina ca prin rearanjarea unor spații sanitare să împiedic pătrunderea vreunui fotoreporter care să îmi facă poze defavorabile. Cu toate acestea, incidentul nu putea fi ascuns, iar în câteva zile se putea citi în ziare cum devenisem victima „violențelor radicalilor de dreapta" – evident eterna incompetență a ziarelor, de a-i înnobila pe idioții aceia fără minte numindu-i „radicali de dreapta" pe nemeritate. Cu toate astea nu există nimic care să nu servească la ceva. În decurs de câteva zile, aș zice chiar ore, am primit telefoane de la niște oameni, cărora domnișoara Krömeier, cu binecuvântarea domnului Sawatzki, le dăduse numărul aparatului meu mobil de telefon.

Prima convorbire, care nu se referea la urări de însănătoșire grabnică din partea angajaților firmei, am purtat-o cu Frau Künast,

care mi-a urat „din inimă însănătoșire grabnică", m-a întrebat cum mă simt și s-a interesat dacă sunt membru al vreunui partid.

– Desigur, am răspuns, într-al meu.

Künast râse și fu de părere că NSDAP se afla cel puțin deocamdată într-o stare de letargie ori comă și că până se trezea din nou puteam să mă gândesc, dacă nu cumva, mie care ca artist lupt fizic și psihic împotriva violenței de dreapta, partidul Verzilor nu mi-ar putea oferi un nou cămin „cel puțin o vreme", completase ea râzând.

Am luat notă de convorbire cu un scuturat din cap și aș fi încadrat-o la categoria vise ciudate parlamentar-democrate unde aș fi și uitat-o, dacă în ziua următoare n-ar fi urmat o altă convorbire asemănătoare. La telefon era un domn, care, îmi aminteam eu vag, tocmai termina ori terminase o practică în calitate de ministru al sănătății. Numele nu mi l-am mai amintit nici după încercări repetate, oricum la partidul acesta am încetat să mai încerc să înțeleg ce se întâmplă. Așa cum se spune la televizor, singurul domn mai în vârstă al asociației era un bețiv notoriu. Cred că omului i se face o nedreptate și plec de la premisa că e absolut imposibil să rezişti la învârtita lor bizară nici măcar o oră fără să pari beat turtă.

Învățăcelul de la sănătate îmi spuse cât de rău îi părea de incident, că tocmai eu, care mă luptam pentru cea mai vastă libertate de opinie și de vorbire, aveam nevoie în aceste timpuri grele de toată susținerea. Nici nu am apucat să spun că cel puternic e mai puternic singur, căci învățăcelul a început să insiste că va face totul pentru a-mi permite o întoarcere rapidă pe ecran, și pentru o clipă m-am temut că ar vrea să preia el însuși tratamentul în mâinile-i notoriu de incompetente. În schimb, mă întrebă ca în treacăt de apartenența politică, iar eu i-am răspuns cinstit.

Învățăcelul râse cu un râs limpede de băiețel. Apoi îmi spuse că sunt foarte amuzant și cum deocamdată NSDAP se odihnește în cimitirul istoriei, poate că FDP ar putea deveni noua mea patrie politică. I-am spus că și el, și colegii lui trebuie să înceteze odată

să-mi mai insulte partidul și că nu mă interesează în niciun fel adunătura lui de larve liberale. Învățăcelul râse din nou și îmi spuse că îi plac foarte mult și că în curând o să fiu ca nou și îmi promise, fără să-l fi rugat, că îmi va trimite o cerere de adeziune.

Telefonul, m-am gândit eu, nu e evident mijlocul potrivit pentru comunicarea cu oamenii fără urechi. Nici n-am apucat să-l las din mână că sună din nou.

Se arătă că învățăcelul de la sănătate și Künast cea verde nu erau singurii care hotărâseră să vadă în sacrificiul meu de sânge ce le convenea să vadă. Mai mulți oameni din diverse partide m-au felicitat pentru susținerea mea hotărâtă a lipsei de violență, pe care am dovedit-o prin refuzul meu demonstrativ de a mă apăra, printre acestea numărându-se și singura grupare care îmi era simpatică după nume: cu acest domn de la partidul pentru protecția animalelor am purtat o discuție foarte plăcută, pe parcursul căreia el mi-a semnalat, din fericire, cruzimea de nedescris la care erau supuși câinii vagabonzi din România. Am decis să acord pe viitor mai multă atenție întâmplărilor revoltătoare din această țară.

Însă, evenimentele recente puteau fi interpretate și cu totul altfel în ochii acelor politicieni „profesioniști". „Mișcarea pentru drepturile cetățenești Solidaritatea" mă considera un tovarăș de suferință al fondatorului partidului Larouche, persecutat cine știe de ce. Un partid straniu al străinilor, numit BIG, m-a asigurat că într-o țară în care nu pot fi cotonogiți străinii e evident că nici germanii nu aveau voie să fie cotonogiți, la care am răspuns prompt că nu aș vrea să trăiesc într-o țară în care nu mai pot fi cotonogiți străinii. Absolut de neînțeles, la replica asta la capătul celălalt persoana izbucni în râs.

Pentru alții nu eram un simbol al libertății de opinie, ci eram împotrivă, cel puțin împotriva opiniilor false, eram considerat nu doar ca un luptător împotriva violenței, ci de mai multe ori ca un luptător pentru violență (CSU, două asociații de tir, un producător de arme de foc) și o dată ca victimă a violenței împotriva seniorilor (partidul familiei). De un diletantism ieșit din comun a dat dovadă

un telefon din partea unui partid pirat, care vedea în comportamentul meu și, mai ales, în renunțarea mea la plângere, un protest împotriva unui stat de supraveghetori, o certă distanțare de stat și „o adevărată gândire de pirat". Cel mai aproape de adevăr a fost o grupare pe nume „Violeții", care voiau să vadă în mine un martor al unei lumi care depășise materialismul, un martor care, „dând dovadă de o toleranță nemărginită, supusese la cele mai grele încercări întoarcerea sa sub drapelul unui desăvârșit spirit pașnic".

Am râs atât de tare, încât a trebuit să cer analgezice, din pricina coastelor rupte.

Domnișoara Krömeier îmi aduse poșta de la birou. Și ea fusese sunată de mai multe ori, în esență era vorba de alte persoane de la aceleași partide și grupări, noi erau mesajele de la diverse uniuni comuniste, justificarea pentru asta am uitat-o de atunci, probabil că nu era departe de cea a lui Stalin pentru pactul încheiat cu noi în 1939. Toți cei care au sunat sau au scris voiau să mă convingă să devin membru al asociațiilor lor. Au fost doar două partide care nu au dat niciun semn. Cei naivi ar fi văzut în asta o lipsă de interes, dar eu știam adevărul. Așa că într-una din zilele următoare, când pe telefon îmi apăru un număr necunoscut din Berlin, am răspuns strigând:

– Alo? Vorbesc cu SPD-ul?

– Ăăă… da, vorbesc cu domnul Hitler? se auzi o voce de la capătul celălalt.

– Dar sigur, am exclamat, vă așteptam deja!

– Pe mine?

– Nu neapărat. Dar pe cineva de la SPD. Cu cine vorbesc?

– Gabriel. Sigmar Gabriel. E minunat că puteți vorbi așa de bine la telefon, am auzit și am citit vești îngrozitoare. Dar aveți un tonus foarte bun.

– E doar din pricina telefonului dumneavoastră.

– O! Pentru că vă bucură?

– Nu, pentru că ați sunat așa de târziu. În timpul cât îi trebuie social-democrației germane ca să-i pice fisa, poți să te vindeci de două tuberculoze grele.

– Ha-ha, făcu Gabriel și suna surprinzător de firesc. Câteodată aveți dreptate. Vedeți și din cauza asta vă sun…

– Știu. Pentru că deocamdată partidul meu e în comă.

– Care partid?

– Mă dezamăgiți, Gabriel. *Cum* se cheamă partidul meu?

– Ăăă…

– Ei bine?

– Trebuie să mă scuzați, dar cred că am un lapsus…

– N-S-D-A…?

– P?

– P. Exact. Deocamdată e în comă. Iar dumneavoastră vreți să știți dacă din întâmplare nu mă aflu în căutarea unui nou cămin. În partidul dumneavoastră!

– Într-adevăr, așa ceva aveam…

– Trimiteți liniștit hârtiile la biroul meu, am făcut eu conversație.

– Ia spuneți, ați luat cumva analgezice? Ori câteva somnifere în plus?

– Nu, am zis și eram pe cale să adaug că tocmai fusesem sunat de un somnifer când mi-am dat seama că Gabriel avea probabil dreptate.

Nu se știe ce îți dau doctorii ăștia prin pungile alea cu furtun. Și mi-am mai dat seama că acest SPD în forma sa actuală nu mai era un partid pe care să-l închizi într-un lagăr de concentrare. În letargia sa putea fi încă util. Prin urmare, am recunoscut că primi-

sem o anumită cantitate de medicamente și ne-am luat rămas-bun destul de prietenos.

M-am lăsat pe spate pe pernă și am încercat să ghicesc cine avea să sune în continuare. Mai lipsea doar un telefon de la biroul electoral al cancelarei. Cine intra în discuție în acest sens? Sigur că bolovănoasa matroană însăși ieșea din discuție. Dar m-ar fi bucurat un telefon de la acea ministră a muncii[1]. Aș fi vrut să știu de ce se oprise cu reproducerea la doar un copil distanță de o Cruce a Mamei din aur. Ar fi fost interesant și acel Guttenberg, un bărbat – deși ivit din mocirla de secole a incestului familiilor nobiliare – știa să gândească în context larg, fără să se împiedice mereu de mărunte obiecții profesorale. Dar perioada lui de înflorire în politică mi se părea că apusese. Cine mai rămânea? Puștiul ochelarist și ecologist? Acel zero barat de șef de fracțiune?[2] Suabul de la finanțe doar aparent onest din scaunul cu rotile?[3]

Și într-adevăr, iar se auziră walkiriile galopând. Numărul nu-mi era cunoscut, dar prefixul era din Berlin. M-am decis să fac o poznă.

– Bună ziua, domnul Pofalla, am zis.

– Poftim? Era indubitabil o voce de femeie, probabil mai în vârstă, în jur de cincizeci și ceva de ani.

– Scuze, cine e la telefon?

– Golz mă numesc, Beate Golz, zise ea și rosti numele unei edituri germane destul de cunoscute. Și dumneavoastră sunteți?

– Hitler, am spus și mi-am dres glasul, scuze, așteptam pe altcineva.

– Deranjez cumva? Din biroul dumneavoastră mi s-a spus că aș putea să sun fără probleme după-amiază…

---

[1] Ursula Gertrud von der Leyen (născută în 1958), politiciană germană din CDU, care a fost între 2009 și 2013 ministru federal al muncii, actualmente fiind ministrul federal al apărării. (n.tr.)

[2] Ronald Pofalla (1959) politician german din CDU, fost șef al Cancelariei Federale (n.tr.)

[3] Wolfgang Schäuble (1942), politician german din CDU, din octombrie 2009 ministru federal de finanțe (n.tr.)

– Nu, nu, am zis, e în ordine. Vă rog doar să nu începeți să mă întrebați cum mă simt.

– Vă merge atât de rău?

– Nu, dar chiar și așa – mă simt ca un disc de fonograf.

– Herr Hitler… vă sun pentru că vreau să vă întreb dacă nu ați vrea să scrieți o carte.

– Am făcut asta deja, am zis, am scris chiar două.

– Știu. Peste zece milioane de exemplare. Suntem impresionați. Dar cineva cu un astfel de potențial nu are voie să facă pauză optzeci de ani.

– Da, vedeți, nu a depins neapărat de mine…

– Aveți desigur dreptate, vă înțeleg, nu prea îți arde de scris, când îți trece tancul rusului peste buncăr….

– Chiar așa, am aprobat eu. Nici eu nu aș fi putut pune problema mai bine.

Eram plăcut surprins de empatia vădită de care dădea dovadă această Frau Golz.

– Dar că acum rusul a plecat. Și oricât de tare aș savura bilanțul dumneavoastră săptămânal de la televizor, aș zice că a venit vremea ca Führerul să prezinte din nou o mărturie cuprinzătoare a opiniilor sale despre lume. Sau mai bine – înainte de a mă umple de ridicol – aveți cumva alte obligații?

– Ei bine, de regulă public la editura Franz Eher, am răspuns, dar apoi mi-am amintit că probabil și acesta era la pensie.

– Presupun că nu ați mai avut demult vești din partea editurii dumneavoastră, nu-i așa?

– Aici aveți dreptate, am meditat eu, mă întreb cine încasează acum drepturile.

– Landul Bavaria, dacă nu mă înșel, mă informă Frau Golz.

– Obrăznicie!

– Sigur că puteți să-i dați în judecată, dar știți și dumneavoastră cum e acum cu tribunalele…

– Mie-mi spuneți?

– Însă m-aș bucura dacă ați apuca, în schimb, un drum ceva mai simplu.

– Care ar fi…?

– Scrieți o nouă carte. Într-o lume nouă. Nouă ne-ar plăcea s-o publicăm. Și pentru că vorbim ca între profesioniști, vă pot oferi următoarele.

Apoi îmi comunică pe lângă numeroase acțiuni publicitare masive și suma avansului, o valoare care mă impresionă chiar și rostită în acești ciudați bani euro, dar nu am dat niciun semn în acest sens. Pe deasupra aveam voie să îmi aleg singur colaboratorii, pe care îi va plăti tot editura.

– Singura noastră condiție: trebuie să conțină adevărul.

Eu mi-am dat ochii peste cap.

– Acum o să vreți probabil să știți și cum mă cheamă.

– Nu, nu, sigur că vă cheamă Adolf Hitler. Ce alt nume am putea pune pe carte? Moișe Halbgewachs?

Am râs.

– Sau Șmul Rosenzweig. Îmi place de dumneavoastră.

– Ce vreau să spun: nu vrem o carte de umor. Cred că nu e nici dorința dumneavoastră. Führerul nu face glume, nu-i așa?

Era surprinzător cât de ușor mergea totul cu această femeie. Știa pur și simplu despre ce vorbea. Și cu cine.

– O să vă gândiți la asta?

– Lăsați-mă să mă gândesc, am zis, și vă sun eu.

Am așteptat exact cinci minute. Apoi am sunat-o și am cerut o sumă mult mai mare. Privind retrospectiv, trebuie să admit că ea se așteptase la asta.

– Ei, atunci Sieg Heil! zise ea.

– Pot să interpretez asta ca un acord? m-am asigurat eu.

– Puteți, râse ea.

– Și dumneavoastră, am răspuns.

XXXVI

E surprinzător. Pentru prima dată de multă vreme zăpada nu mă deranjează, deși a venit devreme. Fulgi mari se văd de la fereastră, în 1943 asta m-ar fi înnebunit. Acum când știu că totul are un sens mai profund, că providența nu se așteaptă ca eu să câștig un război mondial din prima sau chiar a doua încercare, că îmi oferă timp și are încredere în mine, acum, după toți acei ani dificili, îmi pot permite să savurez cu adevărat această liniște blândă, de dinainte de Crăciun. Și o savurez aproape ca în copilărie, când mă refugiam într-un colț al odăii cu războaiele troiene ale lui Homer. Ce mă deranjează încă sunt durerile din coșul pieptului, dar, pe de altă parte, e foarte încurajator să urmăresc cum se atenuează.

Editura mi-a trimis un dictafon. Sawatzki ar fi vrut să îmi folosesc telefonul mobil, dar până la urmă dictafonul este mult mai simplu de folosit. O apăsare de buton – pornește, altă apăsare de buton – se oprește. Și nimeni nu te sună pe el în timpul ăsta. În general, sunt un mare adversar al amestecului de sarcini. Radioul trebuie să redea muzica de pe discurile argintii, aparatul de ras trebuie să funcționeze și ud, și uscat, benzinarul devine vânzător de alimente, telefonul trebuie să fie și telefon, și agendă și să aibă și aparat foto, și totul într-unul. Asta e o aiureală periculoasă, care nu are drept consecință decât că tinerii stau mereu holbați în telefon și sunt călcați cu miile de mașini. Acesta va fi unul dintre primele mele obiective, să interzic astfel de telefoane sau să fie permise doar pentru elementele rasiale inferioare, ba chiar să fie obligatorii pentru acestea. Din partea mea n-au decât să zacă cu zilele pe

bulevardele Berlinului, ca niște arici striviți, atunci măcar telefoanele vor fi fost de folos. Sigur că pentru finanțele statului ar fi mai bine dacă Luftwaffe ar prelua și sarcina gunoierilor, dar care ar fi avantajul pentru Luftwaffe?

O idee bună. O dictez imediat în aparat.

Afară pe coridor se montează o decorațiune impresionantă de Crăciun. Steluțe, crengi de brad și altele asemenea. În duminicile de advent primim vin fiert, din care există azi și o variantă foarte plăcută fără alcool, chiar dacă am dubii că așa ceva ar fi acceptat de trupele noastre. Sigur, soldații sunt soldați. Dar în general nu pot spune că decorațiunile de Crăciun sunt făcute astăzi cu mai mult bun-gust. În acest domeniu a avut loc o industrializare absolut neplăcută. Nu mi-e acum de kitsch sau ne-kitsch, căci în fiecare kitsch se află și o urmă a sentimentelor omului simplu și de aceea tot mai există posibilitatea dezvoltării unei arte mari, adevărate. Nu, ceea ce mă deranjează foarte mult este că Moș Crăciun a căpătat o importanță disproporționat de mare, evident din pricina infiltrării culturii anglo-americane. În schimb, lumânarea și-a pierdut mult din importanță.

Poate că doar mi se pare, pentru că aici la spital lumânările nu sunt permise, din rațiuni de prevenire a incendiilor. Și oricât aș aprecia protejarea atentă a bunurilor poporului, nu-mi amintesc ca sub guvernarea mea să fi luat foc clădiri în număr mare din cauza folosirii libere a lumânărilor. Dar trebuie să recunosc: din 1943 statistica nu mai avea mare relevanță din pricina lipsei tot mai mari de clădiri. Cu toate astea, un Crăciun de felul acesta are farmecul său. Eliberat de povara inevitabilă pe termen lung a răspunderii guvernării, e bine să savurezi toate astea cât se mai poate.

Și trebuie să spun că personalul chiar își dă mare osteneală cu mine. Eu vorbesc cu ei despre condițiile lor de muncă, despre protecția socială, care – așa cum aflu din ce în ce mai mult – este într-o stare de te și miri că încă mai pot fi vindecați oameni. Deseori

vin și doctori pe la mine. Își lasă deoparte halatul și îmi povestesc despre cele mai recente năzbâtii ale reprezentantului incapabil al ministrului sănătății. Îmi spun că și despre predecesorul său îmi pot povesti tâmpenii la fel de mari, și o vor putea face cu siguranță și despre urmașul său. Ar trebui să amintesc asta în emisiune, trebuie să se schimbe neapărat ceva! Le promit să mă ocup cu toată energia de asta în curând! Câteodată le spun că ar fi mult mai bine dacă ar fi tratați mai puțini străini în diversele secții. Atunci râd și îmi spun că sigur, problema poate fi privită și așa, apoi îmi spun „lăsând gluma la o parte" și îmi povestesc următoarea monstruozitate. De astea se pare că nu duc lipsă.

În treacăt fie spus, există aici o asistentă foarte drăgălașă, o persoană focoasă, deșteaptă, veselă, sora Irmgard o cheamă, ca să fiu exact – dar e limpede că trebuie să-mi drămuiesc forțele. Dacă eram cu douăzeci de ani mai tânăr, poate…

Domnul Sawatzki a venit cu domnișoara Krömeier, de fapt fosta domnișoară Krömeier desigur, încă nu mă puteam obișnui. Doamna Sawatzki. E rotundă ca o minge, în așteptarea fericitului eveniment. Ea susține că mai merge, dar probabil că în curând burta va deveni o povară. Are acum puțină culoare sau poate a mai renunțat la culoare, mi-e tot mai greu să-mi dau seama. Dar trebuie să recunosc că amândoi se potrivesc de minune, iar când se privesc îmi dau seama că peste douăzeci de ani o să avem câțiva grenadieri frumoși, material genetic impecabil pentru Waffen-SS și mai departe pentru partid. M-au întrebat unde o să-mi petrec Crăciunul și m-au invitat la ei, ceea ce m-a bucurat nespus, dar nu cred că o să-i deranjez. Crăciunul este o sărbătoare de familie.

– Dar faceți parte din familie! a spus domnișoara – doamna Sawatzki.

– Deocamdată, am răspuns, pentru că tocmai intra sora Irmgard, deocamdată sora Irmgard e familia mea.

Sora Irmgard a râs și a zis:

– Mai e până acolo. Am venit să văd dacă e totul în ordine.

– Îmi merge bine, am zâmbit eu, iar ea a râs atât de veselă, încât aproape că m-am gândit să-mi mai amân viitoarea carieră politică.

– Doamna Bellini și domnul Sensenbrink vă transmit salutări și urări de însănătoșire grabnică, zise Sawatzki, doamna Bellini a zis că trece mâine sau poimâine pe aici, cu rezultatele discuțiilor, noul loc de transmisie, noul studio…

– L-ați văzut deja? Ce impresie v-a lăsat?

– N-o să fiți dezamăgit. S-au băgat bani mulți! Și nu știți de la mine! Bugetul nici măcar nu e cheltuit tot! Nici pe departe!

– Gata, ajunge, interveni doamna Sawatzki, trebuie să mergem să cumpărăm copilului cărucior, cât mă mai pot urni.

– Bine, bine, făcu Sawatzki, dar vă rog să vă gândiți la propunerea noastră.

Apoi cei doi au plecat și pot să jur că am auzit când el a întrebat-o în drum spre ieșire:

– I-ai spus deja cum o să-l cheme pe micuț?

Dar aș fi putut să mă înșel.

Da, a fost propunerea lui. Are dreptate, pasul e absolut logic. Când mai multe partide te întreabă dacă nu vrei să devii membru, e bine să te folosești tu singur de valoarea propriei persoane, și nu s-o dăruiești altora. În 1919, probabil că aș fi ajuns un anonim într-un alt partid. În schimb, am preluat un partid absolut neimportant și l-am format după dorința mea, ceea ce a fost mult mai eficient. În acest caz, odată cu publicarea cărții și cu emisiunea nouă care va începe în același timp, aș putea lansa o ofensivă masivă de propagandă și să-mi înființez propria mișcare. El mi-a trimis și câteva propuneri de afișe pe telefonul mobil. Îmi plac mult, chiar foarte mult.

Mă înfățișează pe mine și amintesc mult de vechile afișe. Prin asta ies mai mult în evidență decât cu un tip nou de literă, susține Sawatzki, și are dreptate. A găsit deja și sloganul potrivit. Apare pe

toate afișele, ca element de legătură. Amintește de merite de odinioară, de dubiile de odinioară și are și un element umoristic și împăciuitor cu care poți atrage alegătorii acelor piraţi și alți tineri deopotrivă. Sloganul sună în felul următor:

„N-a fost totul rău".

Cu așa ceva se poate lucra.

Informații suplimentare din partea autorului

I

Hitlerjugend

Tineretul Hitlerist, organizație pentru tinerii între 14 și 18 ani

Reichsleiter

Nu era o funcție singulară, ci un post care exista nici mai mult, nici mai puțin de 18 ori în cadrul partidului. Puteai să fii Reichsleiter și șef al SS, ca Heinrich Himmler, dar și Reichsschatzmeister (trezorier) al NSDAP, ca Franx Xaver Schwarz. Talmeș-balmeșul de funcții de la național-socialiști este bine-cunoscut.

Völkischen Beobachter

Cotidianul național-socialist care avea un tiraj zilnic de 1,7 milioane de exemplare (1944). Astăzi în afară de *Bild* nici un alt ziar nu mai atinge astfel de tiraje.

Stürmer

Săptămânal al cărui subiect principal îl reprezenta instigarea împotriva evreilor. Întrebarea este, desigur, cine ar citi o foaie volantă pe subiectul acesta – cine oare ar dori să cumpere ceva atât de plicticos în fiecare săptămână? Răspunsul: în 1940 *Stürmer* era cumpărat de toți atâția oameni câți cumpără azi revista *Focus*.

Panzerbär

Chiar a existat, o foaie de luptă pentru aparătorii Berlinului

II

Eva Hitler, născută Braun (1912–1945)

Iubita lui Hitler din 1931 şi soţia lui din 29 aprilie 1945. Martori la cununie: Martin Bormann şi Joseph Goebbels.

Grupul de armată al generalului SS Felix Steiner

Primise însărcinarea la sfârşitul lunii martie a anului 1945 să elibereze Berlinul. Atacul însă nu a mai avut loc, deoarece multe dintre aceste grupuri de armată nu mai existau decât pe hârtie, ele dispărând fizic după moartea a peste trei milioane de soldaţi germani. Dar, cum pe hârtie totul arăta aşa de bine, 14 zile mai târziu a fost inventată o întreagă armată a 12-a din trupe şi mai puţine.

Winston Churchill

(1874–1965, care a trăit atât de mult în ciuda faptului că era un fumător şi băutor înveterat), prim-ministru al Marii Britanii şi adversar declarat al lui Hitler.

III

Operaţiunea Barbarossa

Numele de cod intern folosit pentru Campania din Rusia.

Hitler despre vânătoare

El susţinea în monologurile sale: „Spun doar atât: Este un sport de o mare tristeţe. Cel mai bun lucru la vânătoare este vânatul.“

Hitler despre fumat

Tot în monologurile sale: „Dacă intru într-un local unde se fumează, după o oră şi ceva răcesc. Bacteriile se năpustesc asupra corpului meu, căci fumul le stimulează, ele se înmulţesc la căldură."

Hitler şi cafeaua

Conform prietenului său Henry Picker, Hitler nu bea cafea „decât dacă era nevoit. De cele mai multe ori bea ceai slab cu lămâie."

IV

Destin

Hitler credea în destin. El nu credea în Dumnezeu, dar credea în providenţă, care îl chemase la datorie chiar şi printr-o astfel de metodă greu de crezut, cum e călătoria în timp.

V

Uniformele Afrikakorps

Hitler a trimis în februarie 1941 unităţi armate în Africa de Nord, pentru a susţine campania africană destul de împiedicată a aliaţilor italieni. Spre deosebire de soldaţii care invadaseră Uniunea Sovietică, cei din Afrikakorps primiseră uniforme potrivite, care erau şi atât de elegant croite, încât jurnalistul Erich Kuby remarca faptul că soldaţii din Afrikakorps erau consideraţi trupe de elită mai ales datorită uniformelor lor reuşite.

IG Farben

Era la momentul respectiv cel mai mare combinat chimic din lume, un rezervor aproape nesecat de invenții importante pentru război, precum perlonul, benzina sintetică ș.a. Comunitatea de interese *(Interessengemeinschaft IG) Farben* era atât de implicată în politica național-socialistă, încât printre procesele pentru crime de război de la Nürnberg a existat un proces special pentru IG Farben. După război, aliații au decis împărțirea acestui izvor de otrăvuri și minunății în *Bayer, BASF, Hoechst* și *Wacker.*

Morfinist

Göring fusese rănit de un glonț în coapsă în timpul puciului din 1923. Împotriva durerilor i-a fost prescrisă morfină de care a rămas dependent până la procesele de la Nürnberg când a fost obligat să renunțe la ea. El a fost scos de Hitler din testament abia în ultimele zile de război, când a încercat să ia legătura cu americanii și englezii.

VI

Cele două cărți scrise de Hitler

Se poate chiar spune că a scris trei cărți: *Mein Kampf* a apărut în două părți în 1924 și 1925, care apoi au fost unite într-o singură carte. În 1928 Hitler a scris un volum următor. Dar editura l-a sfătuit să nu-l publice. Vânzările la *Mein Kampf* mergeau prost și exista temerea ca o a doua carte să le frâneze și mai mult, deoarece clienții s-ar fi orientat spre volumul nou.

Duce

Benito Mussolini, (1883–1945), dictator Italian și în multe

privințe modelul lui Hitler pentru fascism (deja cuvântul italian „Duce“ corespunde celui german de „Führer“). A fost înlăturat de la putere după debarcarea aliată din Sicilia și încarcerat, dar eliberat de un commando german, deoarece era nevoie de el pentru un guvern fascist marionetă.

FLAK

Este vorba despre **FL**ug**A**bwehr**K**anone, un tun antiaerian cu care se trage în mod normal asupra avioanelor, în cazul acestui model cu grenade de 8,8 cm diametru.

Cineva a constatat că se putea trage cu aceste tunuri nu doar în sus spre avioane, ci și orizontal în tancuri, ceea ce funcționa chiar mai bine. De aceea, tunurile Flak de 8,8 căpătaseră renumele de armă excelentă cu care puteai să tragi în orice și în oricine, chiar și în mincinoși.

VIII

Lecția de șofat primită de la Adolf Müller

De atunci, Hitler putea să vorbească ore în șir despre motoare. „Mașina, se extazia el în monologurile sale, mi-a dăruit cele mai frumoase ore din viață, trebuie să recunosc asta: oameni, peisaje, monumente.“ El visa să admire „frumusețea Crimeii de pe autostradă “.

IX

Problema documentelor de identitate

Hitler a avut dintotdeauna probleme cu autoritățile din pricina asta. De la mutarea sa de la Viena la München este apatrid, pentru că ar fi trebuit să se prezinte în Austria la

recrutare. Dar el susține că și-a pierdut documentele de identitate. În 1914 însă minciuna este descoperită, Hitler reușește să scape, dar tot mai e austriac, lucru destul de deranjant atunci când își începe cariera politică. Căci un străin poate fi expulzat, dacă instigă mereu la revolte publice. În 1925 Hitler renunță la cetățenia austriacă și rămâne din nou apatrid. În 1930, când Wilhelm Frick devine ministru de interne în Turingia din partea NSDAP, încearcă să-i găsească lui Hitler un post de funcționar, aceștia primind automat cetățenia germană. Planul nu reușește decât în 1932, când Hitler este numit vremelnic consilier la oficiul pentru cultură și cadastru al landului, post pe care nu-l ocupă niciodată, însă așa devine cetățean german.

X

Ion Antonescu (1882–1946)

Dictator fascist al României din 1940. Hitler despre el: „După rasă cu siguranță nu e roman, ci german. Ghinionul lui e că are români în subordine."

XI

Părerea lui Hitler despre turci

„Am pierdut germani, care… acum sunt kurzi în Asia Mică, unul dintre ei era Kemal Atatürk, un bărbat cu ochii albaștri, care nu avea nicio legătură cu turcii."

Hitler despre ochelari

„În 1933 la facultate se învățau lucruri contestate de știință încă din 1899. Dacă un astfel de băiat citește mai departe așa,

peste 100 de ani o să avem numai purtători de ochelari. Partea aceea de creier va deveni tot mai mare. Şi nu ştim cum vor arăta oamenii atunci.“ În decursul anilor, Hitler vedea tot mai greu să citească, dar nu voia să arate ca un purtător de ochelari din viitor – de aceea şi fonturile mari folosite pentru discursurile sale.

xii

Afirmaţia lui Franz von Papen (1879–1969)

Aceasta chiar a fost făcută. Pentru cine vrea detalii mai exacte: istoricul Klaus Hildebrand s-a decis pentru versiunea „În două luni îl înghesuim pe Hitler la colţ aşa de tare de o să chiţăie.“

Hitler despre Suedia

„Este o ţară păduchioasă care trebuie rasă de pe pământ, ca Danemarca în 1848.“ Sincer, nu ştiu de ce e Suedia o ţară păduchioasă. Poate pentru că e aşa de frig, că toţi păduchii se ascund pe unde pot?

Unchiul Wolf

Hitler a folosit acest pseudonim în anii 1920, când voia să rămână incognito. De aici şi numele de *Wolfsschanze* – bârlogul lupului – pentru cartierul general al Führerului.

xiii

Republica Federală Germania în viziunea lui Hitler

Portretul făcut actualei Republici Federale pare destul de realist: pentru Hitler naţiunea se compune din trei părţi –

marea masă, cei puțini buni, care conduc această masă, și cei răi sau inferiori, care se gândesc mereu numai la sine. În *Mein Kampf* Hitler rezumă Primul Război Mondial după cum urmează: „Așadar, finalul războiului ne arată următoarea imagine: pătura mare, medie a națiunii și-a adus obolul de sânge; extrema celor mai buni s-a sacrificat cu un mare și exemplar eroism; extrema celor inferiori, ajutată pe de o parte de legi idioate și prin neaplicarea legilor de război, a rămas, din păcate, neatinsă."

Urmarea: Cei buni au dispărut, marea masă s-a redus, iar numărul rămas neschimbat al celor inferiori face ca situația să fie și mai proastă – de aceea, în gândirea lui Hitler, Republica Federală modernă, ca rezultat al celui de-Al Doilea Război Mondial, nu e deloc o surpriză. Aici apare și una dintre marile fracturi logice în imaginea stranie pe care Hitler și-o construise despre lume.

XIV

Hitler și umorul

Se poate așa ceva? A spus Hitler bancuri? Era el amuzant? În *Mein Kampf* a încercat pe alocuri să fie, dar nu i-a prea reușit.

Hitler la televizor

În Germania exista un program TV regulat (desigur care nu se întindea pe toată ziua) încă din 1935, iar în timpul Jocurilor Olimpice din 1936, care au avut loc la Berlin, programul a fost diversificat mult. Vizionarea nu se făcea neapărat acasă, ci în localuri asemănătoare cu cele de public-viewing unde erau instalate televizoare. Desigur că în emisiuni apărea și Hitler. Adesea.

XV

Orele plăcute petrecute împreună

Viziunea lui Hitler despre acestea este cu siguranță unică și exclusivă. Pentru serile lui Hitler existau în general doar două variante. Fie el ținea monologuri nesfârșite pe cine știe ce subiect, fie nu zicea nimic și stătea tăcut cu orele. Toți ceilalți trebuiau să îl imite, să șadă și să tacă, încercând disperați să nu picotească, până când, spre dimineață, Führerul se ducea în cele din urmă la culcare. Se pare că opțiunea ca altcineva să vorbească despre altceva, ca el să nu fie, cum s-ar zice, în centrul atenției, nu exista.

Ocuparea Renaniei

Această acțiune de ocupare a Renaniei demilitarizate a reprezentat o încălcare a tratatelor existente și în același timp primul bluf al lui Hitler. E adevărat că nu s-ar fi putut măsura din punct de vedere miltar cu Franța. Dar replica Franței nu a venit și Hitler a învățat două lucruri din această situație: în primul rând, că tupeul te poate ajuta să te impui nu doar în politica internă, ci și în cea externă, și în al doilea rând, că providența fusese cea care îl îndemnase la acțiune, căci nimeni altcineva nu ar fi avut nervii de oțel ca să realizeze o asemenea manevră. Ultima parte e adevărată, dar nu e nici o mare artă: nu ai nevoie de nervi de oțel, dacă oamenii și lucrurile puse în joc nu înseamnă nimic pentru tine.

Ploaia de gloanțe de la *Feldherrnhalle*

Clădirea încheie partea sudică a Ludwigstraße în München, este o hală deschisă pe trei laturi, construită în 1840. Aici poliția de intervenții din Bavaria a înăbușit în 1923 puciul lui Hitler. Victimele din partea național-socialiștilor au fost

ridicate în slăvi ca „martori de sânge“, iar din 1933 o plachetă montată pe peretele estic şi păzită de gărzi SS, amintea trecătorilor că trebuiau să salute când ajungeau acolo.

Femeie-conducător

E vorba despre Frau Troost, Frau Wagner, Frau Scholtz-Klink şi Leni Riefenstahl.“ (Din monolgurile lui Hitler). Gerdy Troost era văduva arhitectului Paul Troost, care a construit *Führerbau* în *Königsplatz*. Winifred Wagner era nora lui Richard Wagner, care a condus Festivalul de la Bayreuth până în 1944, membră NSDAP din 1926 şi bună prietenă cu Hitler. Gertrud Scholtz-Klink conducea departamentul pentru femei al NS şi a reuşit să scape surprinzător de ieftin după război.

XVI

Bancul cu bordelul

Acesta chiar a apărut în ziarul *Bild*.

Referirea la copii

Au existat nişte zvonuri cum că Geli Raubal s-ar fi sinucis pentru că era însărcinată cu copilul lui Hitler.

XVII

Crucea de Fier

Hitler primise Crucea de Fier clasa a II-a şi insigna pentru răniți în negru. Această insignă pentru răniți din Primul

Război Mondial era acordată în funcție de numărul de răni și nu de gravitatea acestora, prin urmare, Hitler trebuie să fi fost rănit o dată sau de două ori.

Bombardarea Leningradului

Probabil că orașul nu a fost bombardat chiar cu o mie de bombe pe zi, dar principiul e același, iar la descrierea acestui asediu îngrozitor nu ai cum exagera. Leningradul a fost înconjurat și foametea a fost sporită și prin atacurile țintite efectuate asupra depozitelor de alimente. Oamenii mâncau absolut orice, pisici, câini, rumeguș, se ajunsese chiar la cazuri de canibalism. Atunci au pierit un million de civili în chinuri groaznice, peste o mie de oameni pe zi, asta și pentru că Hitler refuza să accepte capitularea orașului: Leningradul, ca și Moscova, trebuia să fie distrus, nu doar politic sau militar, ci literalmente ras de pe hartă, ca și cum nu ar fi existat vreodată.

Joachim von Ribbentrop (1893–1946)

Ministru german de externe între 1938–1945. După începerea războiului nu prea mai avea activitate, deoarece politica externă consta mai ales din bombardamente, atacuri și retrageri. Sarcina lui era mai ales să insiste pe lângă guvernele țărilor ocupate să coopereze în privința persecuției evreilor. A fost condamnat la moarte în procesul de la Nürnberg.

XX

El Alamein

Exact asta s-a întâmplat în septembrie 1942. El Alamein se

află la 20 de kilometri depărtare de Alexandria, aflată atunci sub stăpânirea colonială britanică. Aici atacul lui Rommel s-a împotmolit din pricina lipsei de benzină.

XXII

Arminius (17 î.H.–21 d.H.)

Principe cherusc şi învingător în bătălia lui Varus din anul 9 d. H.

XXIII

Războiul resurselor

Acesta este un punct central al logicii lui Hitler, poate chiar punctul central: Hitler chiar pornea de la premisa că Pământul se va umple până la refuz. El bănuia că va izbucni o luptă pentru resurse. Dacă ar fi bănuit şi că această luptă se va duce între naţiuni, totul ar fi fost mai simplu pentru el, căci ar fi putut constata că Germania era bine aprovizionată. Dar lupta finală a lui Hitler nu se ducea între naţiuni, ci între rase, şi de aceea, credea el, trebuia să-şi pregătească propria rasă pentru viitor.

XXIV

Globuri cu svastică

Chiar au existat, aşa cum am aflat dintr-un articol publicat de ziarul *Die Welt*. Scopul era un Crăciun german cu mai puţine elemente creştine şi mai multe influenţe nordice.

xxviii

Iarna anului 1941

Se referă la ordinul dat de Hitler cu privire la menținerea pozițiilor la începutul iernii din anul 1941. Menținerea pozițiilor până la venirea primăverii a adus cu sine pierderea de mii de vieți omenești, dar în gândirea lui Hitler ea a reprezentat un lucru bun.

xxix

Hitler despre germanii cinstiți

„Noi nu ne pricepem să mințim. Nici nu-mi închipui că în rapoartele venite de la armatele germane ar fi incluse minciuni cu bună-știință.“ (din monologuri)

xxx

Sportpalast

Nu e vorba despre o sală de fitness pentru național-socialiști, ci de o sală polivalentă construită în 1910 la Berlin și demolată în 1973, unde a ținut și Goebbels acel discurs celebru prin care cerea „războiul total“.

Walther PPK

Este considerată arma cu care s-a sinucis Hitler, dar nu este un lucru confirmat sută la sută. PPK reprezintă prescurtarea de la ***P**olizei**P**istole **K**riminal.*

XXXI

Prinzregentenplatz

Locuința lui Hitler se afla lângă *Prinzregententheater,* la numărul 16.

Prețul berii

Povestea chiar e adevărată. Iar Hitler nu a fost niciodată la Oktoberfest.

Orfelinate

Hitler era un mare susținător al adopțiilor, desigur doar dacă nu puteau exista copii proprii sau când, din pricina unor boli genetice, copiii proprii nu erau dorîți de către regim.

XXXII

Autoservirea în magazinele Douglas și nu numai

Hitler cunoștea, desigur, automatele. Naziștii promulgaseră în 1934 legea automatelor pentru mărfuri, pentru a reglementa amplasarea acestora, nu numai pentru țigări, existau chiar și automate-restaurant. Dar autoservirea completă este un concept nou pentru el, căci ea a apărut în Germania doar după război.

XXXIII

Talentul de luptător al lui Hitler

Nu există indicii că Hitler ar fi fost un luptător bun sau măcar pasionat. Sigur că fusese rănit în război (vezi mai sus),

dar el fusese curier, lucrase ca aghiotant pentru comandantul regimentului, un post din care nu te năpusteşti prea des să înfigi baioneta în burta cuiva. Nici din perioada care a urmat participării sale la război nu există mărturii cu privire la cum se descurcase în luptele de sală din timpul Republicii de la Weimar. A fost condamnat pentru instigarea încălcării ordinii publice, dar mai degrabă ca instigator şi nu ca un luptător care aruncă cu scaune.

Foxl

Câinele lui Hitler în timpul Primului Război Mondial

XXXIV

Hitler dansând

Există într-adevăr o înregistrare pe peliculă a lui Hitler dansând. Scriitorul Hans Fallada a fost primul care i-a pus pe gânduri pe germani în cartea sa *Fiecare moare singur* cu privire la faptul că pe Führer îl apucă dorul de dans când, aşa din întâmplare, lângă el se filmează….

XXXV

Numele evreieşti

Nu ştiu de unde ştie Hitler nume precum „Schmul Rosenzweig", aşa cum nu ştiu nici de unde îi vine doamnei Golz ideea numelui Moişe Halbgewachs. Dar idei pentru astfel de nume îţi vin când citeşti a 35-a oară cartea clasică de la dtv, *Bancul evreiesc,* de Salcia Landmann.

Editura Franz Eher

Doamna Golz spune adevărul. Drepturile pentru *Mein Kampf* le deține landul Bavaria.

XXXVI

Părerea lui Hitler despre iarnă

„Bormann, ştiți prea bine; toată viața am fost un inamic al iernii, am urât zăpada. Acum ştiu şi de ce. Am bănuit asta!“ Motivul acestei uri era, desigur, faptul că începutul iernii îi sabotase lui Hitler campania din Rusia. Cel puțin aşa vedea el lucrurile. Sigur că am putea spune: „Rusia – iarnă – zăpadă – ger – toate astea nu fac parte din acelaşi peisaj?“ Iar Hitler ar fi răspuns: „Da, dar nu aşa de devreme. Şi nu aşa de ger!“ Mai degrabă problema a fost alta: pe vremea aceea providența nu avea reprezentanță în Rusia.

Hitler despre kitsch

„Dăunătoare este doar o deformare excesivă, dar nu şi ceea ce considerăm câteodată a fi romantism dulceag, căci acesta poate încă reprezenta o introducere în arta adevărată.“

Editura RAO
vă recomandă

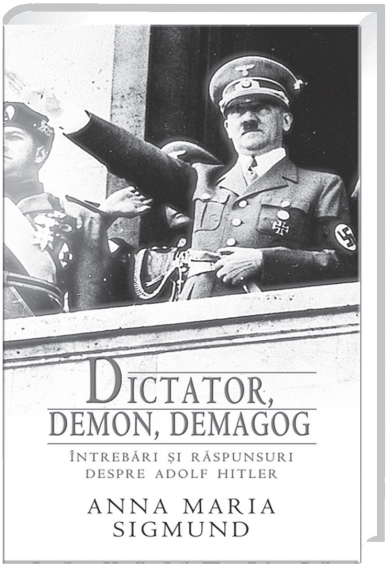

ANNA MARIA SIGMUND

DICTATOR, DEMON DEMAGOG
Întrebări și răspunsuri
despre Adolf Hitler

RICHARD J. EVANS
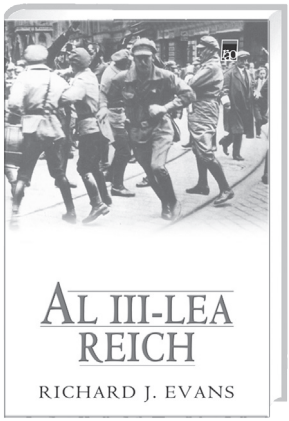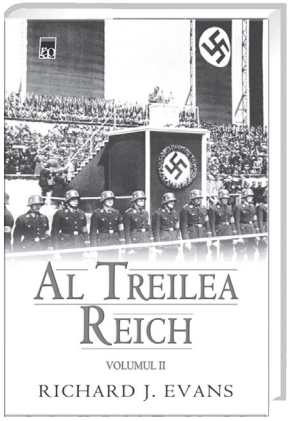
AL TREILEA REICH (vol 1 și 2)